

Nyheter

Sorg over nyttårsterror

(03.01.2011)

- Kristne i Egypt har rett til fritt å kunne utøve sin religion. Det er egyptiske myndigheters plikt å forsvare sine innbyggere og sikre trosfrihet til religiøse minoriteter, sier Hagen Agøy.

- Vi er glade for at [utenriksminister Støre har vært tydelig på dette](#), og forventer at norsk UD følger dette tett opp i sin videre kontakt med egyptiske myndigheter, understreker generalsekretæren.

Hun legger til at hendelsene i Egypt i nyttårshelgen minner oss om hvor stor skade ekstremister kan påføre andre.

- Det er viktig at vi nå husker på at det store flertallet av kristne og muslimer i Midtøsten er fredelig mennesker som ønsker å utøve sin religion i fred. Derfor er religionsdialog og forsoningsarbeid så viktig å fortsette med, sier Hagen Agøy.

- Den norske kirke har en nær relasjon til Den koptiske kirken gjennom vennskapssamarbeidet mellom Tunsberg bispedømme og bispedømmet Nagada-Qus i Egypt, sier fungerende biskop i Tunsberg, David Gjerp. Han uttrykker stor sorg over tragedien i Alexandria, og vil utfordre norske menigheter til forbønn for de kristne i Egypt som til helgen feirer koptisk jul.

- Det kommer ulike meldinger om hvorvidt kopterne kommer til å avlyse årets julefeiring. Vi vil uansett stå sammen med dem i bønn i denne vonde tiden. Terroren skal ikke få vinne. Et av julens budskap er jo nettopp "Frykt ikke!", sier David Gjerp.

Oppfordring til forbønn for kristne i Egypt

Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Norges Kristne Råd og Norsk Misjon i Øst oppfordrer til forbønn.

Ein sørgjeleg dag for Noreg

(13.01.2011)

Den 25-årige Amelie kom til Noreg som barn og har budd i landet i over åtte år. Etter at familien fekk avslag på asylsøknaden, har ho ikkje fått ein individuell handsaming, og har levd som papirlaus innvandrar i Noreg. Ho har likevel studert ved NTNU der ho har teke ein mastergrad i teknologi og vitskap, gitt ut bok og blitt kåra til "årets nordmann" i 2010.

Eit symbol

- Vi reagerer sterkt på pågripinga av Amelie fordi ho har blitt eit symbol på dei papirlause innvandrarane som har vore lenge i Noreg, seier Haugland Byfuglien.

- Vi ønskjer oss ein lovtekst som sikrar at det blir ei grense for kor mange år menneske i Noreg kan være ulovlege. Åtte år er for lenge, især når det gjeld barn og unge. Då har barnet blitt så knytt til riket at retur er både uforsvarleg og umoralsk. Uansett opphavleg årsak vil tidsmomentet i seg sjølve bety så mykje for dei papirlause at det ved ei viss lengd handlar om styresmaktene menneskerettslege forpliktingar, understrekar biskopen

- Det at Amelie ikkje ein gong har fått handsama sin sak i full nemnd i UNE, er skuffande, og signaliserer at norske myndigheiter ikkje tek dette nok på alvor, seier Haugland Byfuglien.

Den norske kyrkjjas Bispemøte og Mellomkyrkjeleg råd for Den norske kyrkja er tilslutta kampanjen "[Ingen er ulovlege](#)" for å betre rettane til dei papirlause som har vore lenge i landet.

- Les saka om stortingshøyring kring papirlause immigrantar [her](#)
- [Sjå pressemelding frå Hamar biskop om pågripinga av Maria Amelie](#) (13. januar 2011)

Turné om kirkeordning

(18.01.2011)

Sammen med bispedømmekontorene har Kirkerådet lagt opp en omfattende "kirkeordningsturné" denne våren. Fram til mai samles proster, kirkeverger, medlemmer av kirkens rådsorganer og andre ansatte og tillitsvalgte til regionale seminarer om konsekvensene av de forestående endringene i grunnloven og rammene for Den norske kirkes fremtidige ordning.

- Vi ønsker en åpen debatt og et bredt engasjement fra kirkens ansatte og tillitsvalgte om hvilke endringer vår kirke ønsker når det gjelder lov- og regelverk. Dette er ikke noen høringsrunde. Høringen omkring utkast til ny kirkeordning planlegges til våren 2012. Utgangspunktet er spørsmålet *Hva er formål med kirkeordningen, - hvordan skal Den norske kirke best mulig ivareta sitt oppdrag?* sier Ole Inge Bekkelund.

Han deltar selv på seminar-turnéen sammen med seniorrådgiver Per Kristian Aschim i Kirkerådet. Det er bispedømmekontorene som inviterer deltakere til samlingene. Mellom 80 og 120 deltar på hvert seminar. Mer enn 1000 personer vil dermed få en innføring i hovedtemaene i kirkeordningsdebatten.

[I januar 2010 opprettet Kirkerådes direktør en arbeidsgruppe](#) for å få bistand til arbeidet med å utarbeidet et helhetlig forslag til ny kirkeordning. Gruppen som ledes av prost Trond Bakkevig, skal levere sin rapport i juni i år. Bakkevig vil sammen med arbeidsgruppens sekretær Knut Andresen, delta på seminarene i bispedømmene denne våren.

Seminarene har som mål å informere om hvilke prosesser det legges opp til, hvilke saker som det jobbes med nå innen kirkeordning, samt å lytte til innspill og signaler. Samlingene er en del av Kirkerådets oppfølging av [Kirkemøtevedtaket KM 8/07](#) samt [Stortingsforliket av 10. april 2008](#).

Her er oversikten over seminarene som inngår i "Kirkeordningsturnéen 2011"

Januar

20. Oslo

26. Møte med kirkens arbeidstakerorganisasjoner, Oslo

Februar

8. Stavanger, Haugesund

9. Stavanger, Stavanger

10. Møre, Molde

Mars

8. Agder/Telemark, Kristiansand

9. Bjørgvin, Bergen

10. Agder/Telemark, Skien

24. Nidaros, Verdal

24. Tunsberg, Tønsberg

April

14. Hamar, Hamar

28. Borg, Fredrikstad

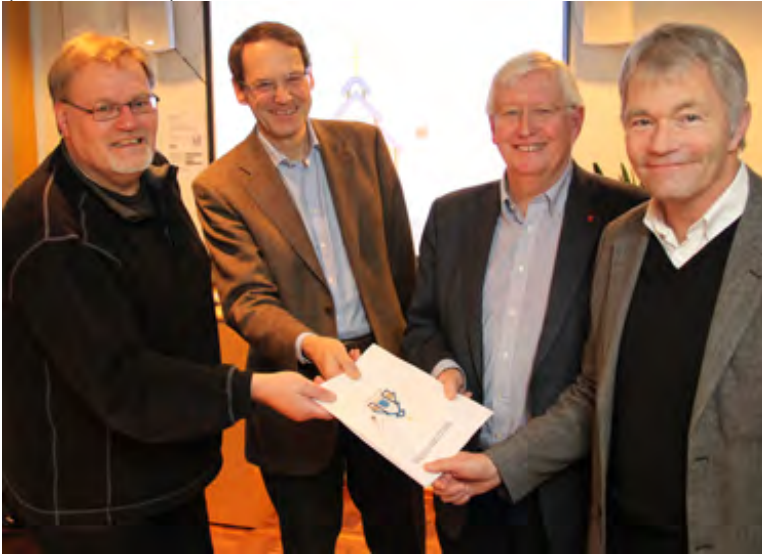
Mai

11. Sør-Hålogaland, Bodø

13. Nord-Hålogaland, Tromsø

Kirken samles til ett IKT-rike

(20.01.2011)

- Dette er en plan for å samle Den norske kirkes mangslungne organisasjonsstruktur til ett IKT-rike. Samordning av IKT-tjenestene er en viktig del i de endringene kirken står overfor i den aktuelle kirkeordningsdebatten, sier direktør i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen.

IKT-rapporten har tittelen ["Nasjonal IKT-satsing i Den norske kirke Beslutningsunderlag for eierne: Trinn 1"](#). Forslagene i rapporten innebærer en samlet investering på 240 millioner for hele Den norske kirke over en fireårsperiode.

Kirkenett kommer

Kirkenett er rapporten Nasjonal IKT-satsing i Den norske kirke
Beslutningsunderlag for eierne - del 1
fra arbeidsgruppe oppnevnt av Kirkerådet og
KA - Kirkeledelse og administrasjonssjefene
Januar 2011

Sammen - eller hver for seg

Lederen for styringsgruppen bak rapporten, Rolf Reikvam, peker på effektivisering og lavere driftskostnader sammenliknet med dagens situasjon der hver enkelt del av kirken investerer hver for seg.

- Forslaget bygger i stor grad på å utnytte de løsninger som finnes både lokalt og sentralt, men det er behov for å knytte disse sammen. Rapporten omfatter blant annet løsninger for god samhandling mellom lokale staber og menighetenes frivillige, sier Reikvam. Han forventer at kirkeledelsen følger opp.

- Vi mener å ha gitt et godt beslutningsunderlag. Nå gjelder det for kirkens lederskap å prioritere slik at det blir noe av den samordningen og effektiviseringen vi foreslår, sier Rolf Reikvam.

Jens-Petter Johnsen er glad for samarbeidet mellom Kirkerådet og KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon om Den norske kirkes fremtidig IKT-strategi.

Nødvendig samarbeid

- Dette samarbeidet er helt nødvendig. Vi står sammen i våre utfordringer til både Stortinget og kirkedepartementet om investeringer på nasjonalt nivå for å kunne tilby menighetene bedre tjenester. I budsjettproposisjonen fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet for 2011 er behovet for samordning av IKT i kirkelig sektor spesielt påpekt, sier Johnsen.

Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget uttrykker seg slik om IKT i kirken i [sin budsjettkommentar](#):

Komiteen viser til at det i regi av Kirkerådet og den kirkelige arbeidsgiver- og interesseorganisasjonen KA er under arbeid en felles IKT-strategi for Den norske kirke. Komiteen mener at dette vil være et viktig innsatsområde i årene framover, både for å effektivisere ressursbruken og for å gjøre kirken bedre i stand til å samordne og forbedre tilbudet til medlemmene.

Morsomt og nyttig

Jens-Petter Johnsen poengterer at å samle kirken til ett IKT-rike ikke handler om å tvinge menigheter og kirkelige fellesråd til samordning.

- Poenget er å utvikle tjenestetilbud som er så besparende og så gode at få velger å si nei takk, sier Jens-Petter Johnsen.

Han får full støtte fra direktøren i KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, Frank Grimstad:

- Vi vil at medarbeiderne i kirken skal oppleve det morsomt og nyttig å utveksle informasjon. Men da må vi forhindre irritasjonsmomentene ved at samme informasjon registreres to og tre ganger i ulike systemer, sier Grimstad.

På nasjonalt nivå ser Frank Grimstad en utfordring i å koordinere ulike prosjekter og initiativ.

- Vår IKT-tenkning må hele tiden ha med seg det store bildet, sier han.

I IKT-rapporten heter det at

- Dagens fragmenterte IKT-satsing og ulike finansielle forutsetninger for å utnytte IKT i Den norske kirke, gir dårlige løsninger og dårlig samlet ressursutnyttelse. Det fører til at Den norske kirke totalt sett har dårligere og dyrere løsninger enn organisasjoner det er naturlig å sammenligne seg med.

Styringsgruppen som står bak rapporten, har disse medlemmene:

Rolf Reikvam, selvstendig næringsdrivende – leder

Knut Lundby, professor – nestleder

Oddgeir Stenersen, stiftsdirektør, Nord-Hålogaland bispedømme

Berit Moss, menighetsforvalter, Rana kirkelige fellesråd

Dag Landmark, kirkeverge, Gjøvik fellesråd

Asgeir Sele, sokneprest Bø i Telemark

Trude Evenshaug, kommunikasjonsdirektør i Kirkerådet

Øystein Dahle, direktør Avdeling for samfunnskontakt og interessevirksomhet, KA

Assisterende kirkeverge i Oslo, Bjarne Neerland er prosjektleder for styringsgruppens arbeid. IKT-fagdirektør i Kirkerådet Bengt Unnerud, er assisterende prosjektleder.

Styringsgruppens mandat knytter seg til gjennomføring av Trinn1 i IKT-strategien for Den norske kirke. Mandatet har vært å utvikle beslutningsunderlag for programetablering av den konkrete IKT-satsingen. Arbeidet i Trinn 1 har fokusert på:

- Etablere en helhetsarkitektur med en beskrivelse av systemlandskap og viktige arkitekturprinsipper.
- Etablere en hovedmodell og videre strategi for infrastruktur og drift av IKT i Dnk. Herunder kostnadsestimater.
- Kartlegge behov for samhandlingsløsning internt og med medlemmene og krav til fremtidige løsninger for internett, intranett og samhandling eksternt.
- Gruppen har også sett på styring, organisering og finansiering og har også gjort kost/nyttevurderinger av de investeringer som er beskrevet.

>> [Last ned en kortversjonen av rapporten](#)

>> [Last ned hele rapporten](#)

Kontaktperson:

Bjarne Neerland

Prosjektleder - IKT for Den norske kirke bjarne.neerland@kirken.no

Mob. tlf. 40 41 90 15

Preseskandidater velges

(20.01.2011)

Fjorårets kanskje mest omtalte kirkesak var etableringen av et 12. bispeembete med presesfunksjonen i Bispemøtet som hovedoppgave. Nytt regelverk er nå trådt i kraft og Regjeringen har bedt Bispemøtet om å nominere tre biskoper til toppvervet. Nominasjonssaken er satt opp torsdag 27. januar. Kandidatene blir presentert på en pressekonferanse kl. 13.00 samme dag.

Etter at Bispemøtet har nominert tre kandidater, skal Kirkerådet, bispedømmerådene, samt menighetsråd og vigslede medarbeidere i Nidaros domprosti avgi stemme på de nominerte. Bispemøtet vil sluttbehandle saken i et ekstraordinært møte 17. mars og deretter oversende saken til departementet.

Videre arrangerer Bispemøtet en konsultasjon om ekteskap og samlivsordninger. 1. oktober skal Bispemøtet på henstilling fra Kirkerådet levere en samlivsetisk utredning. Denne utredningen skal blant annet avklare kirkens forståelse av ekteskapet som institusjon, og hvilke holdninger kirken bør ha til samboerskap.

Av andre saker kan nevnes arbeid med gudstjenestereformen. Her skal Bispemøtet læremessig behandle liturgien før gudstjenestereformen skal til andregangsbehandling i Kirkemøtet i april.

Bispemøtet har også satt av tid til arbeid med ny kirkeordning. Thomas Söderberg, biskop i Vesterås i Sverige, er invitert for å orientere om erfaringer fra Sverige.

På onsdag kl 10-11 vil statsråd Rigmor Aasrud ha et kontaktmøte med Bispemøtet. Det er en tradisjon at statsråden besøker det første Bispemøtet hvert år.

Pressekonferanse avholdes torsdag 27. januar kl 13 på Voksenåsen hotell, Oslo.

For mer informasjon om

- Bispemøtet, kontakt generalsekretær Christofer Solbakken, cs@kirken.no, telefon 23 08 13 92 eller 95 11 99 46
- Pressekonferansen, kontakt kommunikasjonsrådgiver Siv Thompson, sth@kirken.no, 23 08 12 08 eller 482 482 54

Demonstrasjon for papirløse

(21.01.2011)

- En test på humaniteten i et samfunn, er hvordan man behandler utsatte grupper. Ser vi på gruppa av lengeværende papirløse og de papirløse barna i Norge, kommer vi dårlig ut av testen, sier biskop Solveig Fiske. Hun er en av appellantene når mer enn 28 organisasjoner arrangerer demonstrasjon mot måten norske myndigheter behandler papirløse flyktninger på.

- Det saken for papirløses rettigheter handler om er at det må finnes et rom for humanitære hensyn. I dag finnes i realiteten ikke dette rommet for lengeværende papirløse, fordi dette ikke er praksis i forvaltningen. Den humanitære muligheten som gis i lovverket må også gjelde for papirløse. Da blir det likhet for loven, understreker biskopen.

- Dette betyr at faktisk botid i landet, også den ulovlige, må telle med i den skjønnsmessige humanitære vurderingen. Det må være en grense for hvor lenge et menneske kan leve ulovlig. Slike grenser har andre Vesteuropiske land satt. Det skulle bare mangle at ikke også vi i Norge kan gjøre dette, avslutter Fiske.

Demonstrasjonen starter på Youngstorget i Oslo kl.13 med appeller. Så går man i samlet flokk til Stortinget, der demonstrasjonen fortsetter med appeller og musikk. Arrangementet varer til kl.15.00.

De som skal holde appeller er:

Solveig Fiske, Den norske kirke
Åse Kleveland, Human-Etisk forbund
Dag Hareide, Nansenskolen
Anders Heger, Norske Penn
Bizuaem, Papirløs
Trygve G. Nordby, Europabevegelsen
Thomas Hylland-Eriksen

Demonstrasjonen arrangeres av kampanjen "Ingen mennesker er ulovlige". Kampanjen startet 31. august i fjor, og 28 organisasjoner, herunder Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, gikk sammen for å sette fokus på papirløse flyktninger i Norge. Den norske kirkes Bispemøte har sluttet seg til kampanjen. Den stiller krav til regjeringen om at barn som har vært lenge i Norge, for eksempel over fire år, skal gis oppholdstillatelse. Kampanjen ber også regjeringen sette en grense for hvor lenge voksne asylsøkere kan være i Norge, uten å få varig opphold. Et annet krav kampanjen setter er at

alle som bor i Norge, også de som er papirløse, skal ha rett til helsevern og utdanning. For mer info, se: www.papirløse.no

Fakkeltog mot rasisme

(25.01.2011)

For ti år sidan gjekk 40 000 menneske i fakkeltog for å vise kor dei står i saka om framandfrykt og det å vere annleis. Sjølv om Noreg på mange vis har vore eit føregangsland når det gjeld arbeidet mot rasisme, høyrer vi stadig historier om rasisme og korleis menneske blir handsama ulikt når dei ikkje har "rett" hudfarge. No skal dagen markerast på ny, med fakkeltog frå Youngstorget til Universitetsplassen i Oslo.

Direktør i Kyrkjerådet, Jens-Petter Johnsen, deltek i toget på onsdag, saman med mellom anna Holmlia kyrkjelyd. Tidlegare biskop Gunnar Stålsett er invitert for å halde appell.

- Kyrkja har ei oppgåve å gjere, saman med resten av samfunnet. Vårt budskap er at alle menneske, uansett hudfarge, kulturell og geografisk bakgrunn, er skapt i Guds bilete, og har same verdi. Diverre står det mykje att i arbeidet for eit samfunn der alle blir behandla likt. Det er ikkje meir enn eit år sidan vi høyrte om barn som opplever jødehat i skolen, og handsaminga av tiggjarar og Rom-folk er urovekkjande. Noreg blir stadig meir multietnisk og fleirreligiøst, og det er no på tide at vi møter moglegheitene og utfordringane migrasjonen gir på nye og konstruktive måtar, seier direktør Johnsen.

Fakkeltog startar på Youngstorget i Oslo kl 1730 onsdag 26. januar. Statsministeren held appell ved byrjinga av toget, tidlegare biskop Stålsett ved slutten. Songarar frå kyrkjene i Søndre-Nordstrand syng langs fakkeltogrutane, og Oslo Soul Children ved avslutninga på Universitetsplassen.

Les meir på www.benjaminminnefond.no

Unge kristne – verd å vente på?

(26.01.2011)

På Bispemøtets første dag var sosiolog Willy Pedersen invitert til å snakke om "Seksualitet, samliv og samlivsordninger i Norge i dag". Biskopene ønsker innspill til den samlivsetiske utredninger de jobber med for tiden. Pedersen presenterte nye tall fra en omfattende undersøkelse blant 2600 ungdommer, en undersøkelse som ble startet midt på 1990-tallet da de unge var i tenårene, og de samme personene er fulgt fram til i dag.

- Omtrent 50 prosent er helt klart "ikke-kristne". Resten har en eller annen form for kristent engasjement- basert på tro, deltakelse på gudstjenester eller andre religiøse møter - noen lite, mens 7-10 % kan karakteriseres som "svært kristne". Det er rimelig å se dette som en skala, med gradvis økende engasjement. Graden av kristent engasjement viser overraskende sterk sammenheng med seksualitet og samliv. Det er for eksempel helt slående hvordan samleie debutalder stiger med grad av kristent engasjement. De "mest kristne" er ute flere år seinere enn de "ikke-kristne". Det samme gjelder seksuelt partnerantall. Det faller kraftig med grad av engasjement. Men bare få av de kristne er helt avholdne når det gjelder sex før ekteskapet.

Foretrekker ring på fingeren

De kristne er dessuten mindre tilbøyelige til å inngå samboerskap enn andre

- De kristne nøler med samboerskap, og de gifter seg før andre på samme alder. Særlig blant de "sterkt kristne" er det få samboere, de gifter seg mye tidligere enn de andre i utvalget. Vi legger også merke til at de likevel ikke får barn før andre. En annen forskjell ligger i abortratene: Mange kvinner tar abort, men også her faller andelen sterkt med grad av kristent engasjement. Vi vet jo ikke om det bare er graden av kristent engasjement dette handler om, men forskjellene er virkelig slående, fortsetter sosiologen.

Muslimske gutter er som gutter flest

I en tidligere studie undersøkte Pedersen betydningen av islam for seksualitet, blant ungdom i Oslo, og funnene var sterkt knyttet til kjønn.

- Mens muslimske jenter utsetter sin seksuelle debut, oppfører de muslimske guttene seg som andre gutter i Norge. Det peker mot en såkalt "dobbel standard", hvor ulike normer gjelder for kvinner og menn. Vi vet ikke om dette skyldes religion eller gammelmodige kjønnsroller. Uansett er mønsteret spennende for fremtiden: De kristne og kirken presses av en kritisk offentlighet på følsomme spørsmål, som det om homofili. Vil det samme gjelde muslimene? Vil de ta i mot kritikk? Vil mønstrene endres? Vi har lang tradisjon for å kritisere kristendommen, kanskje er det mer problematisk å stille spørsmål ved islam og muslimers tradisjoner og holdninger. Da rettes kritikken

inn i et følsomt felt hvor også etnisitet og makt hører med.

Biskop Helga Haugland Bufyglie ledet sitt første Bispemøte som preses (foto:: Bispemøtet)

Biskoper er ikke værhaner

Pedersen opplever at Kirken ofte har kommet på defensiven i spørsmål om sex og samliv. En har gjerne kommet haltende etter, noen år etter andre, og i liten grad klart å samle seg om tydelige og offensive budskap.

- En kom for eksempel med en utredning om samliv på 60-tallet. Da var holdningen at sex tilhørte ekteskapet, men mange var også skeptiske til prevensjon. Allerede da virket jo det absurd, like absurd som pavens fortsatte skepsis mot prevensjon. I dag har selvsagt biskopene beveget seg en god del, men mange er fortsatt i utakt med tiden. Bispemøtet er vel delt på midten når det gjelder homofilt samliv. Men skepsis her er jo et politisk håpløst prosjekt i dag: Folk flest er enige om at homofile har de samme rettighetene som alle andre. Biskopene kan jo ikke være værhaner, men de må ha en viss realisme. Det opplevde jeg forresten at de hadde på konsultasjonen - debatten var mye mer åpen enn jeg hadde trodd. Jeg håper uansett at kirken kan bli tydeligere på hva den kan tilby i disse sakene, kirkens innspill kan og bør være et interessant supplement til hva skolens helsesøstre og program som NRKs Trekant kan tilby!

Biskopene ber for de papirløse

(26.01.2011)

-Menneskeverdet krenkes når mennesker må leve papirløst og rettsløst. Dette går særlig ut over barn, og det er uverdigg, sier Bispemøtets preses, biskop Helga Haugland Byfuglien. Byfuglien overleverte uttalelsen til Regjeringen ved statsråd Rigmor Aasrud under bispemøtet 26. januar 2011.

I uttalelsene legger Bispemøtet særlig vekt på barnas rolle når de uten påvirkningsmuligheter havner i et papirløst liv. Bispemøtet ber derfor myndighetene utarbeide bestemmelser som tydeliggjør at barns beste har forrang foran innvandringspolitiske hensyn. Biskopene er videre opptatt av å ratifisere FN-konvensjonen om migrantarbeidere og deres familier.

Du kan lese hele uttalelsen [her](#)

Kontakt Bispemøtets generalsekretær Christofer Solbakken på 95 11 99 46 for ytterligere informasjon.

Gløym ikkje!

(27.01.2011)

Den norske kyrkja støtta markeringa den kalde kvelden, og dei unge sjølv hadde ønska seg biskop emeritus Gunnar Stålsett til å halde appell. Stålsett hadde ein sentral rolle for ti år sidan, og var etter Holmlia-drapet personleg involvert i arbeidet blant dei unge og i familien til Benjamin. Både dagens biskop Ole Christian Kvarme og tidlegare Oslobiskop Stålsett var til stades, og sistnemnde held appell ved avslutninga på Universitetsplassen.

- Vi har eit felles ansvar for vår bror og vår syster, og marsjen i dag er eit uttrykk for nettopp det. Det skal minne styresmaktene om at vi følgjer med, og vi liker ikkje alltid det vi ser. Vi treng ein samfunnskritisk debatt og media som er vaken. Og vi treng engasjementet til kvarandre, vern om den svakaste gjer oss sterke som fellesskap.

Biskop emeritus Gunnar Stålsett held appell på Universitetsplassen. (Foto: Kyrkjerådet)

Berre heilnorsk bra nok?

Kyrkjerådsdirektør Jens-Petter Johnsen gjekk òg med fakkell mot rasisme, og fortel at kyrkja samen med heile samfunnet må endre haldningane til innbyggjarar med anna hudfarge.

- Det må ikkje vere slik at berre heilnorsk er bra nok. Vi høyrer om folk som ikkje kjem til jobbintervju før dei har bytta ut sitt originale namn med eit norskklingande eitt. Også på bustadmarknaden blir nordmenn diskriminerte når dei ikkje er heilnorske. Vidare er det ikkje tvil om at både romanifolk, tiggjarar og muslimar blir utsett for mykje press og stigmatisering i media, her har vi som kyrkje ei oppgåve i å tale vel om vår neste, og sjå forbi skilnadene.

Fleire ungdom frå Holmlia og vener av Benjamin held appell, las dikt eller spelte musikk onsdag kvelden. Statsminister Jens Stoltenberg påpeika at det som skjedde for ti år sidan gav ein tidsskilnad som stiller krav til oss.

- Vi må alle seie nei til rasisme. Vi må godta at vi er ulike, godta at vi ser ulike ut. Og vi må godta og respektere ulike tankar, tro, tradisjonar og synspunkt.

Oslobiskop Ole Christian Kvarme og forstandar i Det mosaiske trussamfunn, Anne Sender, er einige i mykje, sjølvsagt også i kampen mot framandhat. (Foto: Kyrkjerådet)

Helga Haugland Byfuglien nominert til preses-embetet

(27.01.2011)

Byfuglien har vært biskop i Borg siden 2005, og ble i fjor høst valgt til preses i Bispemøtet. Hun er visepresident i Det lutherske verdensforbund, og har tidligere vært generalsekretær i Norges KFUK-KFUM.

Det er et enstemmig bispemøte som har samlet seg om Byfugliens kandidatur.

[Reglene om nominasjon m.v. ved utnevning av biskop](#) innebærer at Bispemøtet skal nominere tre av biskopene som er i tjeneste til det nye embetet som preses.

Bispemøtet har på grunnlag av dette gjennomført en grundig prosess hvor hver enkelt biskop har gjort sine vurderinger ut fra personlige og tjenstlige forhold. Ti av biskopene har etter dette ikke sett det mulig å la seg nominere.

Biskop Helga Haugland Byfuglien har sagt seg villig, og et samlet bispemøte slutter opp om hennes kandidatur og har nominert henne til embetet.

- Vi må etter dette konstatere at vi er i en situasjon hvor det ikke foreligger et nominasjonsvedtak som er i samsvar med regelverket, sier biskop Per Oskar Kjølås. Han har sammen med biskop Olav Skjevesland forberedt Bispemøtets nominasjon av kandidater til det nye embetet som preses.

Bispemøtet vil etter det som nå foreligger henvende seg til Kirkerådet, bispedømmerådene og de stemmeberettigede tilsatte og menighetsråd, og be dem vurdere om nominasjonsvedtaket bør kunne gi grunnlag for utnevning og om den nominerte kandidaten i så fall kan anbefales.

Kontaktperson:

Christofer Solbakken, generalsekretær i Bispemøtet

Tlf 95 11 99 46

cso@kirken.no

Glede over preses-nominasjonen

(27.01.2011)

- [Helga Haugland Byfuglien nominert til preses-embetet](#)

Bispemøtet nominerte 27. januar biskopen i Borg, Helga Haugland Byfuglien, som kandidat til det nye embetet som ledende biskop i Den norske kirke.

Det var forventet at Bispemøtet skulle nominere tre kandidater til stillingen, slik regjeringen har forutsatt, men etter nominasjonsprosessen satt Bispemøtet igjen med bare én kvinne på blokka.

- I den situasjonen som har oppstått, finner jeg det uproblematisk at Bispemøtet bare ser seg i stand til å sende over ett navn til uttalelse i de kirkelige organene og i neste omgang, til regjeringen, sier Kirkerådets leder, Svein Arne Lindø.

Han mener den demokratiske prosessen er vel ivaretatt ved at Bispemøtets nominasjon er enstemmig og at de stemmeberettigede i de kirkelige organene vil få anledning til å uttale seg om nominasjonen.

- Det viktige for oss nå er at Bispemøtet har samlet seg om en god kandidat som hele Bispemøtet stiller seg bak. Vi er glade for at Bispemøtet i sin midte har funnet en så god kandidat, sier Lindø, som legger til at han er trygg på at Helga Haugland Byfuglien vil få bred støtte i de kirkelige organene som skal behandle saken videre.

Kontaktpersoner:

Leder i Kirkerådet Svein Arne Lindø, mobil 97 64 65 00

E-post: svein.lindo@lyse.net

Direktør i Kirkerådet Jens-Petter Johnsen, Tlf.: 23 08 12 10, 48 99 12 10

E-post: jens.petter.johnsen@kirken.no

En stabil og ressurssterk gruppe

(28.01.2011)

Som ledd i demokratireformen i Den norske kirke har KIFO Stiftelsen Kirkeforskning på vegne av Kirkerådet gjennomført en spørreundersøkelse blant sittende menighetsrådsmedlemmer (valgt i 2009). Rapporten fra undersøkelsen viser at medlemmene i de 1280 menighetsrådene er flittige kirkegjengere, slutter opp om sentrale trosforestillinger, og føler sterk menighetstilhørighet. Det store flertallet kjenner seg best igjen i formuleringen av en sikker gudstro. Mer alternative formuleringer som tro på en upersonlig, høyere makt får nesten ingen oppslutning.

Hvem er de - hva gjør de?

Undersøkelsen baserer seg på respons fra 571 menighetsrådsmedlemmer som har fylt ut det tilsendte spørreskjemaet. De fleste respondentene er over 45 år. 58 prosent er kvinner, 42 prosent menn. De har høyt utdanningsnivå, høy yrkesdeltakelse og er politisk sentrumsorientert. KrF er kraftig overrepresentert, Ap og FrP kraftig underrepresentert.

Menighetsrådsmedlemmene oppgir at menighetsrådene bruker mest tid på områdene gudstjenesteliv, strategi- og planarbeid, forvaltning, personal og økonomi, og barn og unge.

Tilfredshet

En fjerdedel av medlemmene opplever vervet som mer tilfredsstillende enn de hadde forventet, mens 60 prosent opplever det omtrent så tilfredsstillende som de hadde forventet. Bare 15 prosent opplever det som mindre tilfredsstillende enn forventet.

Inntrykket fra undersøkelsen bekrefter en tidligere undersøkelse (2001: Trivsels- og motivasjonsundersøkelsen, KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon) om at medlemmene trives godt med vervet, og opplever at arbeidet i menighetsrådet er meningsfullt.

Opplever du arbeidet i menighetsrådet som tilfredsstillende eller ikke tilfredsstillende, sett i forhold til hva du hadde forventet på forhånd?	Prosent
Arbeidet og oppgavene er faktisk MER tilfredsstillende enn jeg hadde forventet	25
Arbeidet og oppgavene er omtrent så tilfredsstillende som jeg hadde forventet	60
Arbeidet og oppgavene er MINDRE tilfredsstillende enn jeg hadde forventet	15
Vet ikke	1
Totalt	101

Viktig for nominasjonsarbeidet

- Når vi arbeider for økt oppslutning de kirkelige valg er det avgjørende å vite noe om hvordan de som velges, opplever å være valgt, sier Kirkerådets prosjektleder for demokratireformen, Sissel Vartdal.

Hun mener undersøkelsen har stor verdi i vårens nominasjonsprosess foran Kirkevalget i september i år.

- Nå har vi også et forskningsbasert grunnlag for å motivere flere til å la seg nominere, sier Vartdal.

Forskningsrapporten oppgir at de viktigste grunnene til å stille som kandidat ved menighetsrådsvalg er dels å ha blitt oppfordret, dels at en vil gjøre en innsats for lokalmenigheten.

God attest til prestene

Når det gjelder samarbeidet mellom råd og embete (prest) tyder ingenting på at de valgte rådene synes at denne modellen fungerer dårlig.

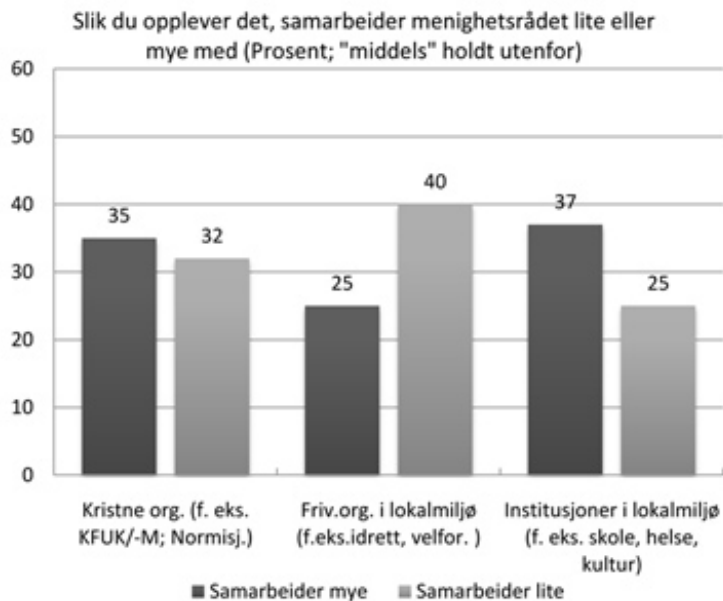
- To tredjedeler krysser av på høyeste score for at de syns dette samvirket fungerer svært godt i deres sokn. Dette er overraskende og svært høyt, heter det i rapporten.

Samvirke mellom prestatjenesten og de valgte rådene er en viktig del av Den norske kirkes ordning. Slik du opplever det, fungerer dette samvirket mellom menighetsråd og prest godt eller dårlig i menigheten din?	Prosent
Svært godt 1	66
2	20
3	10
4	2
Svært dårlig 5	1
Vet ikke	1
Totalt	100

Samarbeid

Samarbeid med lokale institusjoner tyder på at menighetsrådene og menighetene er tett forbundet med lokalsamfunnet. Menighetsrådene samarbeider like mye med lokale institusjoner som med kristne organisasjoner.

- I betraktning av at slike institusjoner vanligvis er sekulære i betydningen uten spesiell tilknytning til et religiøst, ideologisk grunnlag, skulle en kanskje ventet at menighetsrådene var betydelig mer aktive i å samarbeide med de kristne organisasjonene. Men det er altså ikke tilfellet. Det tyder på at menighetsrådet, og dermed også menighetens virksomhet, er ganske godt integrert med lokale institusjoner, heter det i rapporten.

Innflytelse

Til sammen 55 prosent mener rådene har innflytelse på spørsmål de synes er viktige i kirken, mens 28 prosent svarer midt på treet i spørsmålet om de synes rådene har innflytelse i stor eller i liten grad). Det er bare 15 prosent som mener at rådene i liten grad har innflytelse på viktige spørsmål.

Alt i alt, opplever du at menighetsrådet har innflytelse på spørsmål du synes er viktige i kirken (1=Ja, i stor grad; 5=Nei, ikke i det hele tatt)	Prosent
Ja, i stor grad 1.	20
2.	35
3.	28
4.	13
Nei, ikke i det hele tatt 5.	2
vet ikke 6.	3
Total	101

- Menighetsrådsmedlemmene er sterkt opptatt av det som skjer i den lokale menighet, men betydelig mindre opptatt av det som skjer i Den norske kirke sentralt. Likevel synes ikke medlemmene generelt at de har liten innflytelse over viktige spørsmål i kirken, tvert imot. Det kan tyde på at for dem er "viktige spørsmål" først og fremst knyttet til det lokale menighetsliv, sier KIFOs forskningssjef Ulla Schmidt som har gjennomført undersøkelsen.

- [Last ned rapporten "Menighetsrådsmedlemmer og menighetsråd i Den norske kirke" her](#)

Tårnagentar utan tårn

(31.01.2011)

Nær 50 barn mellom 6-9 år deltok på Tårnagentdagen i Greverud kyrkje i Borg bispedømme. I fleire år har kyrkjelyden arrangert K-dag, eit heildagstilbod til barn på 3. og 4. trinn når skole og SFO er stengt. I år blei dei to arrangementa kombinert, og ein K-dag med tradisjonelle formingsaktivitetar og song blei toppa med agentvandring og oppgåveløysing i krikar og krokar i kyrkja.

Ingrid Valeria blir minna om dåpen. (Foto: Kyrkjerådet)

Sukker og pasta-kyrkje

Ni år gamle Ingrid Valeria Kirkebøen Isaksen har vore på K-dag fire gongar før, og er berre lukkeleg i dag.

- Eg synes det blir morosamare for kvar gong eg er her! Men i år var det litt annleis, vi skulle mellom anna lage eit kyrkjetårn av marshmallows og spagetti, og det var ikkje lett. Men eg har fått nye vener i dag, ein snill og morosam gruppeleiar som heiter Sebastian, og har sett litt nytt i kyrkja vår.

- Kva har vore best?

- Alt er best, det er ikkje noko som er kjedeleg her på K-dag!

Magnus Byberg-Hansen går berre i første, men får vere med fordi han har ei storesøster som er eit par år eldre og som er i målgruppa for nett dette trusopplæringstiltaket.

- Eg var litt redd for å bli skada i dag, eg har blitt det før når vi har herja rundt i kyrkja. Men det har gått ganske bra. Eg har berre litt vondt i ein fot.

- Kva er ein tårnagent, da, har du lært det i dag?

- Nei, eg veit eigentleg ikkje det. Men det er kjempebra å ete pølser når vi er her! Kyrkja kjenner eg godt, eg har vore her mykje før, så det var ikkje nokon overraskingar på meg.

Magnus undersøker korleis det er å vere ein tårnagent. (Foto: Kyrkjerådet)

I stolradane syng barna "Så høgt det er til taket i dette rare huset, og sjå så store bilete, og høyr på orgelbruset". Kyrkja er ikkje heilt som andre hus, nei. Og presten fortel om Moses som sende ut speidarar, utan forstørringsglas den gong, og om korleis Josef og Maria måtte flykte med eit spedborn i armane. Ungane får høyre om fingeravtrykket som er heilt unikt for den einskilde av dei, og dei leitar etter det usynlege merket vi fekk i panna då vi blei døypt.

"Ny" og anvendeleg kyrkje

Ei kyrkje bygd i 1967 har ikkje all verdas hemmelege rom å syne fram, men er eit hus som kan romme mykje ulikt av aktivitetar. I "kyrkjekaffesalen" er det hobbyrom der dei målar bilete inspirerte av symbol i kyrkja, i bomberommet er ei huske med plass til fleire ungar, bordtennisbord

med meir. I underetasjen er det storskjerm med filmframsyning og pølsebu og sofaer der ein kan slappe av. Og i dag er det altså agentar som fyller to etasjar i kyrkja i Oppegård.

Sokneprest Anders R. Johansen er godt nøgd med Tårnagent-konseptet.

- Eg synest det er bra med denne type opplegg, dette er laga for ei brei og folkeleg kyrkje. For oss som har tradisjon for K-dag, passer det særst godt å knytte til det. Vi lager eit eige opplegg ut i får det som ligg tilgjengeleg frå Sundagsskoleforbundet og Iko og elles, vi vel det som vi syns er best.

- Er det krevjande for staben å arrangere dagar som K-dag, Tårnagenthelg og Lys Vaken?

- Vi er heilt avhengige av ungdomsleiarar. Det finst ikkje mange vaksne som har moglegheit til å bruke ein arbeidsdag her, men fjorårskonfirmantane er ein utruleg god ressurs. Vi har òg som mål at alle som kjem på desse hendingane, og på skulegudsteneste og kor, skal møte dei same tre frå staben kvar gong; soknepresten, kantoren og barnekoordinatoren.

- Mange som leverer ungene sine på K-dag er ikkje ofte i kyrkja elles i året, er dette berre eit rimeleg tilbod til foreldre som kan gå på jobb medan kyrkja passar på ungene deira?

- Det er absolutt ein viktig møteplass, sjølv om ikkje alle blir trufaste kyrkjegjengarar etter ein dag som denne. Men vi arbeider alltid for dei gode møtepunktta mellom barn og kyrkje, og dette er eit slik møtepunkt. Da blir òg familien involverte, og vi byggjer relasjonar med heile familien. Det er verdifullt arbeid!

Eit nytt og framand rom i kyrkja var prestesakristiet - i dag med rebusoppgåver! (Foto: Kyrkjerådet)

Bøn om ei fredeleg utvikling i Egypt

(04.02.2011)

Generalsekretær Berit Hagen Agøy i Mellomkyrkjeleg råd for Den norske kyrkja ser det som no skjer som et folkeleg oppgjer for ei meir demokratisk utvikling. I neste omgang kan det føre til liknande krav om meir demokrati og respekt for menneskerettane i andre land i Midtausten og Nord-Afrika.

Både glede og uro

- Dette er ei utvikling vi helser med glede, men vi uroar oss djupt over dei valdshandlingane som no skjer i Egypt. Vegen til større fridom går gjennom dialog og respekt for ytringsfridomen, seier Hagen Agøy. Ho oppmodar kyrkjelydane til å be for det egyptiske folket og for ei fredeleg utvikling.

- La oss be om at både styresmaktene og demonstrantane får klokskap og vilje til å ikkje bruke vald, men løyser dei politiske utfordringane med respekt for dei spelereglane som demokratiet sett.

Mellomkyrkjeleg råd vil òg uttrykke solidaritet med dei kristne i Egypt i denne krevjande situasjonen.

- Vi ber om at Gud må signe og vare dei og halde oppe håpet deira om å ei framtid prega av fred og rettferd, seier generalsekretæren, som legg til at Norsk misjon i aust sin nettstad (www.nmio.no) inneheld mykje nyttig informasjon og forslag til forbøn for folket i Egypt.

På leting etter særpreget

(04.02.2011)

Direktør Jens-Petter Johnsen i Kirkerådet tok for tre år siden initiativ til å sette Den norske kirkes evangelisk-lutherske identitet på dagsorden. Hovedtema på fjorårets og årets Kirkemøte er *"Hva betyr det å være en evangelisk-luthersk kirke i dag?"*

Til årets Kirkemøte i Tønsberg i april foreligger boken *"Kirke nå"* med undertittelen *"Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke"*. Boken sendes Kirkemøtets medlemmer sammen med sakspapirene.

En av sakene til behandling på Kirkemøtet 2011 har tittelen *"Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke i et økumenisk perspektiv"*. På [møtet i Kirkerådet 6.-8. februar](#) forberedes saken ut fra [dette sakspapiret](#).

- Økt oppmerksomhet om vår evangelisk-lutherske arv og tradisjon kan gi fornyende perspektiver på vår kirkes liv. Det ligger mye fornyelse i refleksjon over egen identitet. Dessuten krever relasjonene til våre trossøsken i andre kirkesamfunn dette. I et økumenisk møte vil andre kirkesamfunn i større grad fremtre med sine konfesjonelle særtrekk.

Den norske kirke er en del av det økumeniske kirkefelleskap. Samtidig som vi lærer av andre kirker, - skal vi lete etter hva Den norske kirkes særlige bidrag til det økumeniske kirkefelleskapet kan være, sier Johnsen.

Han mener det i Den norske kirke er behov for oppmerksomhet om kirkens konfesjonelle forankring for å unngå en uklar og konturløs kirke.

Jens-Petter Johnsen synes det er påfallende hvor lite kirkens konfesjonelle særpreget kommer til uttrykk i nyere dokumenter og uttalelser fra kirkelige organer.

- Det kan ha flere årsaker. Som majoritetskirke har Den norske kirke hatt lite behov for å fremheve sitt særpreg. Dette kommer til uttrykk i betegnelsen «Den norske kirke», som ikke inneholder noen konfesjonsbenevnelse. Også begrepet «folkekirke» trekker oppmerksomheten bort fra det konfesjonelle og mer i retning av det allment kristne, sier Jens-Petter Johnsen.

Han ber Kirkemøtets medlemmer lese den ferske boken *"Kirke nå"* som forberedelse til årets Kirkemøte (5.-10. april). Boken er resultatet av et studieprosjekt i Teologisk nemnd under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke. Gjennom 12 signerte bidrag relateres kirkens evangelisk-lutherske arv til ulike sider ved kirkens liv i Norge i dag.

Dette er noen av spørsmålene som behandles i *"Kirke nå"*:

- På hvilken måte kan reformasjonstidens innsikter ha noe å si for oss i dag?
- Hvordan skal vi forstå den reformatoriske arven i lys av de utfordringene kirken står overfor i vår tid?
- Hva har Den norske kirke å lære av andre kirker?
- Hva er Den norske kirkes særlige bidrag inn i det økumeniske fellesskapet?

Redaktørene for boken *"Kirke nå"* er tre av medlemmene i Teologisk nemnd: Stephanie Dietrich, Trond Skard Dokka og Harald Hegstad (leder av Teologisk nemnd).

[Boken *"Kirke nå"* er utgitt på Tapir forlag og kan bestilles her](#)

Teologisk nemnd er et utvalg under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke. Nemnda behandler ulike saker av teologisk og læremessig karakter med betydning for Mellomkirkelig råds ansvarsområde.

Utdrag fra kapitlet

"Evangelisk-luthersk kirke i en økumenisk kontekst" av Harald Hegstad i boken *"Kirke nå"*:

Hva betyr det for Den norske kirke at den er en evangelisk-luthersk kirke? Har denne type merkelapp lenger noen mening i en tid der tidligere motsetninger mellom kirkene bygges ned? Dette spørsmålet må stå sentralt når Den norske kirke i tiden framover skal arbeide med sin selvforståelse, ikke minst i forbindelse med endrede relasjoner til staten fra 2012. Et nytt rettslig grunnlag for Den norske kirke vil bl.a. bety at den i større grad vil framstå som en av mange kirker i vårt land. I en slik situasjon er det viktig at den arbeider med de sider av sin identitet som ikke er avhengige av dens tidligere rolle som statskirke. Både blant medlemmer og ikke-medlemmer omtales Den norske kirke ikke sjelden som «statskirken». Spørsmålet er hvordan Den norske kirke ønsker å bli oppfattet den dagen en slik betegnelse ikke lenger er dekkende.

Spørsmålet om hvordan Den norske kirke skal forstå seg selv, sin identitet og sitt oppdrag var tema for [en omfattende uttalelse fra Kirkemøtet i 2004](#). Uttalelsen tematiserer en rekke spørsmål vedrørende det å være kirke i det norske samfunn i dag, men uten at Den norske kirkes konfesjonelle karakter tillegges særlig vekt. Der forholdet til andre kirker nevnes, legges det vekt på

sammenhengen med disse, ikke forskjellen. Det heter at «Den norske kirke er en del av den verdensomspennende kristne kirke» (pkt. 1), og at den «i dag er [...] del av et bredt fellesskap av kirkesamfunn i vårt land» (pkt. 2). Reformasjonen på 1500-tallet nevnes ikke, i stedet understrekes kontinuiteten til middelalderens kirke: «Den norske kirke er en videreføring av den kirke som ble etablert i Norge ved slutten av det første årtusen» (pkt. 2). Det eneste sted der Den norske kirkes konfesjonelle egenart som evangelisk-luthersk kirke nevnes, er i forbindelse med omtalen av læregrunnlaget, men også her understrekes det lutherske som et uttrykk for det allment kristne: «Kirken ser de oldkirkelige bekjennelser som et uttrykk for den felles kristne tro som den deler med andre kirker. De særskilte lutherske bekjennelsesskrifter er et genuint uttrykk for denne felles tro» (pkt. 3). Mot slutten av uttalelsen berøres igjen forholdet til andre kirker ved at det pekes på Den norske kirkes rolle i arbeidet for kirkelig enhet, bl.a. gjennom økumeniske organisasjoner og bilaterale avtaler (pkt. 22).

Den manglende konfesjonelle plassering i dokumentet betyr ikke at den identitet som tegnes opp for Den norske kirke generelt er profilløs eller uklar, men at det skjer i andre kategorier, ikke minst knyttet til Den norske kirkes karakter av folkekirke. Dette uttrykkes ikke minst gjennom omtalen av Den norske kirke som en «bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke» (pkt. 7). Mye av det som sies om kirkens identitet og oppdrag, kunne trolig vært begrunnet i kirkens lutherske tradisjon, men det skjer ikke.

I forbindelse med Kirkemøtet 2010 og 2011 vil Den norske kirkes identitet igjen bli satt på dagsorden, men da med utgangspunkt i dens konfesjonelle arv og plassering. Det skjer ut fra en erkjennelse av at økumenisk åpenhet ikke er tjent med at man underslår eller underkommuniserer sin egen posisjon. Tvert om er det en allmenn innsikt at åpenhet og dialog forutsetter en grunnleggende trygghet på egen identitet. Som det framgår av eksemplet med kirkemøtedokumentet fra 2004, kan man utmerket godt redegjøre for sentrale sider ved Den norske kirkes identitet uten å legge særlig vekt på det konfesjonelle. En annen sak er at man dermed risikerer å underslå og underkommunisere en viktig side ved Den norske kirkes historiske arv, og dermed en viktig ressurs for framtiden.

Uansett hvor viktig det er at Den norske kirke er evangelisk-luthersk, kan ikke en slik bestemmelse stå alene. Den norske kirke er ikke den eneste lutherske kirke, heller ikke i Norge, og lutherske kirker kan framstå på svært ulike måter. Luthersk identitet er ikke en abstrakt størrelse, men noe som finnes i en rekke historisk gitte utgaver. Når en skal spørre etter hva det betyr at Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke, må en derfor studere hvordan Den norske kirke har framstått og framstår, altså hvilken særlig profil den lutherske arv har fått nettopp hos oss. Også sammenlikningen med lutherske kirker andre steder i verden kan kaste et kritisk lys på hvordan vi selv har forvaltet vår arv. Her må en være åpen for å spørre om det er elementer i denne arv man kan trekke nye veksler på i dagens situasjon.

Arbeid for alle i kyrkja

(08.02.2011)

Kjersti Langås Hvalen er eit heiderleg unntak. Kapellanen i Sinsen kyrkje er sterkt svaksynt, men har ingen problem med å gjere ein fullverdig jobb.

- Eg her funne gode løysingar. All tekstlesinga frå Bibelen under gudstenester tar andre seg av, og preika lærar eg meg utanboks. Eg har òg lært meg liturgien godt, så eg treng ikkje lese i boka når eg står framfor kyrkjelyden. Det største problemet mitt er nok at eg ofte ikkje kjenner att folk. Difor prøvar eg å gjere mykje ut av dei einskilde møta med menneske.

God nok for arbeid?

Å få seg jobb i Den norske kyrkja var ikkje berre enkelt. På studiane opplevde ho å bli heia fram, men det var noko heilt anna når ho skulle søkje jobb. Etter avslutta studium i 2001 søkte ho fleire jobbar og vart mellom anna stilt provoserande spørsmål i eit bispedømme - har du verkeleg eit kall til å arbeide som prest? Kjersti opplevde at det låg under at ho som berre ser med eitt auge, og til og med dårleg på det eine, ikkje var bra nok. Mange hadde ikkje tillit til at ho kunne gjera ein god jobb. Så i staden for å gå arbeidslaus, studerte ho diakoni, og fekk omsider eit vikariat som diakon i Grefsen kyrkjelyd. Det blei opninga.

- Eg er så glad eg fekk starte der og vise kva eg duger til. Då kunne dei sjå at eg gjer ein like god jobb som kollegaer utan fysiske hinder. Etter å ha jobba ei tid i Sosial- og helsedirektoratet fekk eg jobben min som eg har i dag. Og her i Sinsen trivst eg godt i ein 50 prosent stilling.

Lille Petter Edderkopp klatra opp igjen. (Foto: Kyrkjerådet)

Nøgd biskop

Ole Christian Kvarme ordinerte Kjersti, og ho føler at biskopen verkeleg ser henne.

- Biskopen vår var den som gav meg sjansen, og eg er veldig glad for han. Eg trur han verkeleg bryr seg om korleis eg og kollegaene mine har det, han har ein stor prestestab i Oslo, men han hugsar namn og er merksam på den einskilde av oss.

Oslo-biskopen syntes ikkje det var vanskeleg å satse på Kjersti.

- Eg ønskte å få Kjersti inn i tenesta i Sinsen kyrkje, både eg og bispedømmerådet blei veldig glade da også kyrkjelyden ønskte seg ho. For oss i bispedømmerådet og soknerådet var det viktig å få nettopp Kjersti inn i stillinga, med det handikapat ho har.

Han medgir at det ikkje er mange med funksjonshemmingar i hans bispedømme, av 146 tilsette totalt i Oslo, er berre ein handfull utstyrt med eit handikap. Men han er svært glad for dei få som utgjer denne gruppa tilsette.

- Det har mykje å seie at vi har eit mangfald blant medarbeidarane, eit mangfald blant dei tilsette skal spegle dei ulike menneska i kyrkjelyden. Dei med eit handikap er ein god og annleis ressurs. Eg er så takksam fordi dei deler dette med oss, dei gjer heile samfunnet større og meir raust.

Christina med sin Philip, Ragnhild med sin Andrea og Milla som berre vil prate litt. (Foto: Kyrkjerådet)

Slett ikkje i mål

I Kyrkjerådet er Torill Edøy tilsett for å leggje til rette for dei med funksjonshemming i kyrkja, både som tilsett og som brukar av kyrkja. Ho sit sjølv i rullestol og har cerebral parese, og er nøgd med sin eigen arbeidsgjevar som tilsette henne for 13 år sidan. Stoda elles rundt om i Den norske kyrkja imponerar henne ikkje.

- Eg trur mange arbeidsgjevarar ikkje er flinke til å sjå moglegheitene, dei ser heller problema i møte med folk med funksjonshemmingar. Men denne gruppa kan gje både annleis erfaringar og visdom inn i Den norske kyrkja, og det er alltid ein god ting. Og ikkje minst - når ein tilsett folk med ulike funksjonshemmingar syner ein viktige førebilete - andre kan sjå at det verkeleg går an å gjere ein dugandes jobb med dei føresetnader ein har!

I desse dagar sender Kyrkjerådet ut ein plakat til alle sokna i Den norske kyrkja. Saman med Fornyings-, administrasjons- og kyrkjedepartementet og KA Kyrkjeleg arbeidsgjevar og interesseorganisasjon vil Kyrkjerådet

lyfte saka om ei kyrkje for alle. Plakaten skal minne om at kyrkja både har ansvar og glede av å tilsette menneske med ein funksjonshemming.

Wanted!

(14.02.2011)

Kjersti Kolbjørnsrud i Kirkerådets avdeling for menighetsutvikling jobber spesielt med satsingen inn mot "unge voksne".

- Denne aldersgruppa er selvfølgelig ikke én gruppe, men et mangfold av unge mennesker i en tid som består av ulike faser og en tid med mange livsvalg. Mange er gjerne på flyttefot, de danner sin identitet, utdanner seg, stifter familie og utforsker nye miljøer.

Mange opplever nok kirken som lite relevant i denne fasen av livet. Målet vårt er at også unge voksne kan erfare at kirken kan være relevant for livet og et sted for fellesskap.

- Bør menighetene finne på nye aktiviteter og målrettede prosjekter mot denne aldersgruppa?

- Ikke nødvendigvis. Mange menigheter, organisasjoner og ulike kirkelige nettverk driver allerede med mye godt diakonalt arbeid, gudstjenestearbeid, kultur- og musikkarbeid og barne- og ungdomsarbeid. Poenget er å tenke strategisk om allerede eksisterende virksomhet og samtidig utforske alternative møteplasser. Vi vil skape en positiv bevegelse og håper folk er med på det!

*Kjersti Kolbjørnsrud gleder seg til gode diskusjoner om og med 18-30-åringene i Den norske kirke.
(Foto: Kirkerådet)*

Netthjelp

Kirkerådet sitter altså ikke med ferdigsydde løsninger for å kommunisere med denne aldersgruppa, men vil inspirere til samtaler i kirken.

- Vi har lagt ut nettartikler og vil fortsette å skrive om temaer knyttet til dette på www.kirken.no/ung. Vi samarbeider også med Det teologiske menighetsfakultet og www.ungdomsarbeid.no om å fokusere på aldersgruppa 18-30. Vi håper artiklene vil bidra til erfaringsutveksling og inspirere til samtale og strategiarbeid. Artiklene kan brukes fritt og gjengis for eksempel i menighetsblad og andre nettsteder.

Bestilling fra Kirkemøtet

Vedtaket i Kirkemøtet fra 2009, kalt "[Myndig tru - mangfaldig fellesskap. Kyrkje med aldersgruppa 18-30](#)" er den direkte årsaken til satsingen på unge voksne. I vedtaket heter det at "aldersgruppa 18-30 skal erfare at kirken er relevant, livsnær og tilgjengelig gjennom relasjonsbygging, gode fellesskap og ord og sakrament." Saken skal også opp på Kirkemøtet i 2013.

For mer informasjon om prosjektet, kontakt Kjersti Kolbjørnsrud på kko@kirken.no eller 23 08 12 93

Bekymring for Pakistan

(03.03.2011)

- Vi reagerer med sorg og avsky mot drapet på Shahbaz Batti, den kristne ministeren for minoriteter i Pakistan. Dette drapet føyer seg inn i rekken av flere overgrep og voldelige handlinger begått mot personer i Pakistan som kjemper for trosfrihet, minoriteters rettigheter og endring av landets blasfemilovgivning. Dette sier Berit Hagen Agøy, generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, etter drapshandlingen i går.

Ikke første drap

Det er ikke mer enn noen uker siden den muslimske guvenøren i Punjab, Salman Taseer, også ble drept i Pakistan. Også han arbeidet aktivt for å endre landets blasfemilovgivning.

- At Pakistan har en minister for religiøse minoriteter, som ikke kan være muslim, er i utgangspunktet positivt. Pakistanske myndigheter må i enda større grad enn det som gjøres i dag sørge for sikkerheten til religiøse minoriteter, og jobbe for at det blir trosfrihet i landet, understreker Hagen Agøy.

- Mellomkirkelig råd uttrykker i dag sorg og solidaritet med kristne og andre religiøse minoriteter i Pakistan som opplever trakassering og frykt for liv og helse. Vi oppfordrer menigheter i Den norske kirke til å be for religiøse minoriteter og kristne som opplever vold, forfølgelse eller trakassering i Pakistan, avslutter generalsekretæren.

Orgel og kulturskole – for alle

(03.03.2011)

Agder og Telemark bispedømme legger til rette for slik samarbeid når det inviteres til «*Orgel for alle. Rekruttering av barn til orgelspill*» 10.-13. mars i Kristiansand, Porsgrunn og Arendal.

Gjennom blant annet vidgjetne toner og et skjevt blick på orgelets historie innbyr kulturrådgiver Tone Klev Furnes og kirkemusikalsk konsulent Martin Pearson til diskusjon om rekruttering til organistyrket. Hit er også kulturskolepedagogene invitert med, kan vi lese på [Norsk Kulturskoleråds hjemmeside](#).

– Arrangementer av denne typen er viktige og kan ha flere positive effekter, blant annet ved å sette søkelys på orglet som et attraktivt instrument for musikkinteresserte barn og unge, sier nestleder i Musikernes Fellesorganisasjon Anders Hovind (bilde).

– Det er det langsiktige og lokale arbeidet som vil gi resultater. Menighetsrådene må legge til rette for bruk av organist/kantor-ressurser i undervisning av barn og unge - gjerne i samarbeid med den lokale kulturskole, sier han.

Hovind tror et samarbeid med kulturskolen er viktig for å komme i kontakt med potensielle organist-spirer.

- [Se også nettsidene til Agder bispedømme](#)
-

Orgel for alle

Rekruttering av børn til orgelspill

Nytt Samisk kirkeråd møtes i Harstad/Háršttá

(07.03.2011)

>> [Nordsamisk utgave](#)

Kirkemøtet valgte i november 2010 et nytt Samisk kirkeråd for perioden 2011-2012. Rådet møtes til sitt første møte i Harstad/Háršttá 9.-10. mars.

- Jeg gleder meg til å møte det nyvalgte rådet, sier rådsleder Anne Dalheim, som mener at rådet går inn i to viktige år. Hun viser til at Kirkemøtet i april skal vedta Strategiplan for samisk kirkeliv med en handlingsplan for perioden 2012-2016. Dette vil gi nye muligheter for samisk kirkeliv, og Samisk kirkeråd skal bidra til at dette får en god start.

Historiske lulesamiske liturgier

Den viktigste saken på Samisk kirkeråds møte 9.-10. mars er godkjenning av 9 lulesamiske liturgier: høymessen, dåp, konfirmasjon, vielse, begravelse nattverd hos syk, enkeltskriftemål, skriftemålgudstjeneste og velsignelse av hus.

- Saken er faktisk historisk, påpeker Anne Dalheim. Allerede i 1859 sluttet Den norske kirke offisielt å kjenne ansvar for lulesamisk språkområde. Først fra slutten av 1990-tallet har man sett en langsom gjenreisning av lulesamisk i lokalkirken i Tysfjord. Med offisielt vedtatte lulesamiske liturgier for Den norske kirke, ligger det til rette for revitalisering av lulesamisk i kirken.

Fra usynlighet til synlighet

Men veien fra usynlighet til synlighet koster – både i og utenfor kirken, sier Dalheim. Hun vet at i Tysfjord var det enkelte som reiste seg og gikk ut av kirken, da man begynte å lese korte tekster på lulesamisk. Det minner litt om debatten om skilting på samisk som har rast denne vinteren i Tromsø og Bodø, mener Dalheim. Når det samiske går fra usynlighet til synlighet, vekkes noe av fornorskningssarven til liv med irrasjonelle følelser hos enkelte, mener Dalheim. Når Samisk kirkeråd nå møtes i en annen av de store nordnorske byene, Harstad, er hun nysgjerrig på om lokalkirken der har refleksjoner om dette.

Samisk-norsk gudstjeneste i Harstad kirke

I forbindelse med Samisk kirkeråds møte holdes samisk-norsk gudstjeneste i Harstad kirke 9. mars kl 19.00. Prost Ove Kjelling preker og kapellan Trond Roland er liturg sammen med Tore Johnsen, prest og generalsekretær i Samisk kirkeråd. Det vil være kirkekaffe etter gudstjenesten. Samisk

kirkeråd háper på god oppslutning fra det samiske miljøet og kirkelivet lokalt.

Kontaktpersoner:

Generalsekretær i Samisk kirkeråd, Tore Johnsen,

Tlf.: 23 08 12 35, mobil: 48 99 12 35

E-post: tore.johnsen@kirken.no

Anne Dalheim, leder i Samisk kirkeråd,

Mobil: 91 32 43 26

Odđa Sámi girkoráđđi deaivvada Hárštás

Go áiddoválljejuvvon Sámi giroráđđi galgá doallat rádi vuosttaš čoahkkima Hárštás njukčamánu 9.-10. beaivvi, de lea julevsámi liturgiija dohkkeheapmi válđoáššin.

Girkočoahkkin välljii odđa Sámi girkoráđi skábmamánu, rádi áigodat lea 2011-2012. Rádi vuosttaš čoahkkin lea Hárštás njukčamánu 9.-10. beivviid.

- Mun illudan deaivvadit odđa rádiin, dadjá rádi jodiheaddji Anne Dalheim, gii oaivvilda rádis dál leat guokte dehálaš jagi ovddabealde. Son čujuha Girkočoahkkimii mii galgá mearridit Sámi girkoallima strategalaš plána oktan doaibmaplánain 2012-2016 áigodahkii. Dat addá odđa vejolašvuodaid sámi girkoallimii, ja Sámi girkoráđđi galgá veahkehit addit dasa buori álggu.

Historjjálaš julevsámi liturgiijat

Sámi girkoráđi deháleamos ášši čoahkkimis njukčamánu 9.-10. beivviid lea dohkkehit julevsámi liturgiijaid: allameassu, gásta, konfirmašuvdna, vihaheapmi, hávdádeapmi, eahkedismállásat buohcci olbmui, ovttaskasaid rihppadovddastus, rihppadovddastusipmilbálvalus ja ruovttu buressivdnideapmi.

- Ášši lea duohta historjjálaš, čujuha Anne Dalheim. Norgga girku heittii juo 1859 rájes váldimis almmolaš ovddasvástádusa julevsámi giellaguovllus. Easka 1990-logu loahpageahčen leat oaidnán julevsámgiela odđasithuksema báikkálaččat Divttasvuonas. Norgga girku almmolaš dohkkehuvvon liturgiijaiguin šaddá vejolaš odđasit virkkosmahttit julevsámegiela girkus.

Čihkosis oidnosii

Muhto geaidnu čihkosis oidnosii lea lossat – sihke girku olggobealde ja dan siste, dadjá Dalheim. Son diehtá ahte Divttasvuonas leat muhtimat mannan olggos girkus go oanehis teavsttaid leat lohkgaohtán julevsámegillii. Dat muittuha dan garra digaštallama sámegiel geaidnogalbema birra dán dálvvi Romssas ja Bådáddjås, oaivvilda Dalheim. Go sámivuohta boahtá čihkosis oidnosii, boktá dat ain dovduid muhtumiin, dovduid mat dáruiduhttinárbbis vulget. Go Sámi girkoráđđi dál deaivvada ovtta eará dain davvinorgga gávpogiin, Hárštás, de lea sus miella diehtit leago báikkálaš girku dán birra jurddašan vuđoleappot.

Sámi-dáru ipmilbálvalus Hárštá girkus

Sámi girkoráđi čoahkkima oktavuodas lea sámi-dáru ipmilbálvalus Hárštá girkus njukčamánu 9. beaivvi dii. 19.00. Proavás Ove Kjelling sárdnida ja kapellána Trond Roland ja Tore Johnsen leaba liturggat. Tore Johnsen lea báhppa ja Sámi girkoráđi válđočáli. Mañnil ipmilbálvalusa lea girkogáffe. Sámi girkoráđđi sávvá oallugiid sámi birrasiin ja báikkálaš girkoallimis boahit.

Gulahallanolbmot:

Sámi girkoráđi válđočáli, Tore Johnsen,

Tlf.: 23 08 12 35, mobil: 48 99 12 35

E-poasta: tore.johnsen@kirken.no

Anne Dalheim, Sámi girkoráđi jodiheadđji,

Mobil: 91 32 43 26

Samd om dåp

(07.03.2011)

>> Dåpsavtalen finn du [her](#)

Utafor, men innafor

Gjennom mange år har organisasjonar som Normisjon, Indremisjonsforbundet og Norsk luthersk misjonssamband døypt ungane til sine medlemmer i sine eigne forsamlingslokalar. Dåp på bedehus og misjonshus har vore naturleg for medlemmane som har sitt trusfellesskap der. Men dei er òg medlem i Den norske kyrkja, og har ønskt at barnet, som dei sjølv, er medlem i Den norske kyrkja.

Lik praksis

Fram til no har det vore litt ulik praksis og både Den norske kyrkja og organisasjonane har ønskt å gjere noko med situasjonen. Ei felles avtale slår no fast at slik dåp er godkjent, og at den som forretter dåpen skal melde frå til kyrkjebokføraren, eller soknepresten, med det same. Kyrkjebokføraren skal skrive barnet inn i kyrkjeboka, og sende dåpsattest. Under føresetnad av at barnet er vanddøypt i namnet til den treeinige Gud, er dåpen godkjend av Den norske kyrkja. Det er forsamlinga som døyper barnet som saman med fadrar har ansvaret for opplæring i den kristne tru.

Nøgde underskrivarar

Dei som signerte i dag var leiarane (på bilete, frå venstre) Svein Arne Lindø i Kyrkjerådet, Rolf Kjøde i Normisjon, Helga Haugland Byfuglien i Bispemøtet, Erik Furnes i Indremisjonsforbundet og Øyvind Åsland i Norsk luthersk misjonssamband.

Preses Haugland Byfuglien fortel at Bispemøtet er svært tilfreds over den skriftlige avtalen.

- Vi gler oss over dette når vi no står saman om ein ordning som gir gode lokale ordningar. Vi har hatt konstruktive samtalar på førehand, og alt har vore heldt i ein tillitsfull tone.

Kjøde talte for alle dei tre organisasjonane når han uttrykte glede over den ryddige og føreseielege situasjonen.

- Vi er også glade for at heile prosessen utfordrar oss på å tydeleggjere kva dåpen er hos oss, det er noko det alltid er viktig å vere klar bevisste på og diskutera.

Lindø var oppteken av at avtalen gjer eit viktig signal til Kyrkjemøte-delegatane om at Den norske kyrkja har eit godt og ryddig samarbeid med organisasjonane.

- Dåpsavtalen finn du [her](#)

Mellomkirkelig råd usikker på Utlendingsnemndas forståelse av tro

(10.03.2011)

I [en uttalelse](#) 10. mars 2011 understreker Mellomkirkelig råd for Den norske kirke at norske utlendingsmyndigheter i større grad må gi opphold til konvertitter og religiøse minoriteter som kan risikere forfølgelse ved retur.

Mellomkirkelig råd viser til [rapporten "I god tro" fra februar 2009](#) som dokumenterer at norske utlendingsmyndigheter i for liten grad vektlegger asylsøkeres trosfrihet. Rådet ber norske utlendingsmyndigheter med bakgrunn i denne rapporten øke sin kompetanse om religion som forfølgelsesgrunnlag i ulike land i verden. Man ber Landinfo særlig oppdatere risikovurderingen for religiøs forfølgelse og konversjon i land som Irak, Pakistan, Egypt, Ghaza, Somalia, Sri Lanka og Nigeria.

På nettsidene www.landinfo.no (Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon) ligger informasjon om en rekke land som Norge mottar asylsøkere, flyktninger og immigranter fra. Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) henter bakgrunnsinformasjon fra Landinfo.

Mellomkirkelig råd registrerer at Landinfo i en ny rapport har oppdatert farevurderingen ved å være konvertitt i Iran.

- Denne oppdateringen var nødvendig, og må få umiddelbare konsekvenser for saker som er til behandling i UDI og til ankebehandling i UNE, sier leder i Mellomkirkelig råd, Kjetil Aano (bilde).

Mellomkirkelig råd mener at UNE må utvikle bedre rutiner for troverdighetsvurderinger av konvertitters tro der dette er utslagsgivende for utfallet av saken.

- Det ikke bør stilles strengere krav til religiøs artikkelasjon og troverdighet hos asylsøkere, enn det ville blitt gjort ovenfor kristne nordmenn. Eventuell tvil om en konvertitts religiøse troverdighet må komme asylsøkeren til gode, sier Aano, og legger til:

- Vi kjenner til at det i enkelte av Utlendingsnemndas avslag er anført at verken dåp, dokumentert

langvarig kirkegang/aktivitet eller troverdighetsvurderinger fra menigheter er tilstrekkelig for å ”sannsynliggjøre at klageren har konvertert til kristendommen”. Vi spør oss derfor på hva slags forståelse av tro UNE opererer med, sier leder i Mellomkirkelig råd, Kjetil Aano.

Uttalelse fra Mellomkirkelig råd for Den norske kirke:

Trosfrihet for asylsøkere og økt beskyttelse for konvertitter

1. Den norske kirke bygger sitt virke på overbevisningen om at alle mennesker er skapt i Guds bilde, med samme rett til et trygt og godt liv. Alle må sikres grunnleggende menneskerettigheter, uansett hvilken situasjon en befinner seg i. Å selv kunne velge sin religion, å fritt kunne skifte religion og å leve ut og gi uttrykk for sin tro, både privat og offentlig, er ukrenkelige rettigheter.

Kirken er særlig opptatt av de mest sårbare menneskene i samfunnet, og asylsøkere er en vesentlig del av denne gruppen i Norge i dag.

2. Mellomkirkelig råd for Den norske kirke har derfor i lengre tid engasjert seg for asylsøkeres trosfrihet og for at norske utlendingsmyndigheter i større grad enn hva som er dagens praksis, må gi opphold til konvertitter og religiøse minoriteter som kan risikere forfølgelse ved retur.

Mellomkirkelig råd mener at situasjonen for konvertitter i Iran har blitt vesentlig forverret de siste årene, og at faren for forfølgelse er stor ved retur av konvertitter til landet.

Mellomkirkelig råd registrerer at Landinfo i en ny rapport har oppdatert farevurderingen ved å være konvertitt i Iran. Denne oppdateringen var nødvendig, og Mellomkirkelig råd mener den må få umiddelbare konsekvenser for saker som er til behandling i Udi og til ankebehandling i UNE.

3. Det hefter store prinsipielle og praktiske dilemmaer ved at offentlige myndigheter skal foreta vurderinger av menneskers religiøse overbevisning. Like fullt innser Mellomkirkelig råd at det er nødvendig for UNE å foreta troverdighetsvurderinger av konvertitters religiøse tilhørighet. Men Mellomkirkelig råd mener at UNE må utvikle bedre rutiner for troverdighetsvurderinger av konvertitters tro der dette er utslagsgivende for utfallet av saken. Mellomkirkelig råd vil problematisere terskelen for hva som kan forventes av religiøs refleksjon og kunnskap før den anses å være troverdig av UNE. Eventuell tvil om en konvertitts religiøse troverdighet må komme asylsøkeren til gode.

Mellomkirkelig råd kjenner til at det i enkelte av UNEs avslag er anført at verken dåp, dokumentert langvarig kirkegang/aktivitet eller troverdighetsvurderinger fra menigheter er tilstrekkelig for å ”sannsynliggjøre at klageren har konvertert til kristendommen, dvs. at han ikke har en kristen overbevisning”. Mellomkirkelig råd spør seg på dette grunnlaget om hva slags forståelse av tro som UNE opererer med.

Mellomkirkelig råd mener særlig to ting kan forbedre prosessen med troverdighetsvurderinger av konvertitters tro: For det første må alle saker der troverdigheten er avgjørende for utfallet, avgjøres i full nemnd med personlig oppmøte for klager. Slike saker kan ikke avgjøres av nemndleder alene

eller i nemnd uten personlig oppmøte fra klager. For det andre må UNE i økende grad vektlegge referanser, faglige vurderinger og vitneutsagn fra menighetene som konvertittene oppgir en tilhørighet til. Vurderinger fra mennesker som står konvertitter nært i lokale menighetssammenhenger, bør veie tungt i troverdighetsvurderingen.

Religiøs frimodighet og evne til å kunne artikulere egen tro er noe som er vanskelig også for mange norske kirkemedlemmer. Mellomkirkelig råd ber UNE være oppmerksom på at det ikke bør stilles strengere krav til religiøs artikulasjon og troverdighet hos asylsøkere, enn det ville blitt gjort ovenfor kristne nordmenn.

4. Mellomkirkelig råd mener at situasjonen for religiøse minoriteter, og særlig for evangelikale og pentekostale kristne, har blitt vesentlig forverret i Iran i løpet av det siste året. MKR ber den norske regjeringen ved Utenriksdepartementet om i enda sterkere grad enn det som gjøres i dag, ta opp spørsmål om religiøse minoriteters rettigheter i sin kontakt med iranske myndigheter.

5. Mellomkirkelig råd viser til rapporten "*I god tro*" fra februar 2009 som dokumenterer at norske utlendingsmyndigheter i for liten grad vektlegger asylsøkeres trosfrihet. Mellomkirkelig råd ber norske utlendingsmyndigheter med bakgrunn i denne rapporten øke sin kompetanse om religion som forfølgelsesgrunnlag i ulike land i verden. Vi ber Landinfo særlig oppdatere risikovurderingen for religiøs forfølgelse og konversjon i land som Irak, Pakistan, Egypt, Ghaza, Somalia, Sri Lanka og Nigeria.

Vi ber også om at det innhentes informasjon fra et bredest mulig utvalg av kilder. Både de historiske kirkene, evangelikale og pentekostale menigheter, samt økumeniske organisasjoner vil være svært relevante informasjonskilder om trosforhold i ulike land. Mellomkirkelig råd vil kunne være behjelpelig med å formidle kontakt til disse kirkene og organisasjonene.

Oslo, 10. mars 2011

Ekstraordinært bispemøte torsdag 17. mars

(11.03.2011)

Bispemøtet presenterte i januar nåværende preses Helga Haugland Byfuglien som eneste kandidat til det nyopprettede embetet som preses i Bispemøtet. Embetet er lokalisert til Trondheim. Nominasjonsreglementet tilsier at det skal nomineres tre kandidater, men et enstemmig bispemøte samlet seg om Byfuglien som eneste kandidat.

Høringsinstansene, i dette tilfellet Kirkerådet, bispedømmerådene, menighetsråd og vigslede medarbeidere i Nidaros domprosti, skal gi tilbakemelding innen 15. mars på hvorvidt Bispemøtets nominasjon kan danne grunnlag for utnevning av den tolvte biskop.

Det er forventet at Regjeringen utnevner ny preses før påske.

Når: Torsdag 17. mars, kl 09-17.

Hvor: Radisson Blu Airport hotell, Gardermoen.

Kontaktperson: Christofer Solbakken, generalsekretær i Bispemøtet, 95 11 99 46 eller cs@kirken.no

En tragedie som vokser i omfang

(14.03.2011)

Dette sier generalsekretær Berit Hagen Agøy i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

- Vår dypeste medfølelse går til dem som har mistet sine nærmeste, eller som ikke vet om deres nærmeste lever. Vi oppfordrer til å tenne lys, og be for dem som er rammet. Nå vil vi støtte hjelpearbeidet som er i gang, sier generalsekretær Berit Hagen Agøy.

Kirkens Nødhjelp er i gang

Det internasjonale kirkelige hjelpe-nettverket ACT Alliance er igang med nødhjelpsarbeid i Japan. Man bistår med lete- og redningsgrupper og nødhjelpspakker med mat, vann, tepper, førstehjelpsutstyr. Kirkens Nødhjelp er en del av ACT Alliance. Kirkens Nødhjelp samarbeider også med det japanske kirkerådet, og tilbyr spesielt ekspertise på vannrensing og sanitær.

Kirkens Nødhjelp i Norge tar i mot øremerkede gaver til konto: **1602.40.26535**

Sjømannsprest tilstede i Tokyo

Ambulerende sjømannsprest i Asia øst, Rune Birkeland, er nå på plass ved den norske ambassaden i Tokyo. Han er en del av ambassadens beredskapsteam som hjelper nordmenn etter jordskjelvet og tsunamien i Japan.

- Min viktigste oppgave nå er å være tilgjengelig for de som ønsker å prate om det de har opplevd, sier Birkeland til www.sjomannskirken.no

Rune Birkeland har lang erfaring i å møte mennesker som har opplevd traumatiske hendelser. Etter tsunamien i 2004 jobbet han på pårørendesenteret som ble opprettet i Phuket.

Noen aktuelle lenker:

[Oppfordring til forbønn fra generalsekretær Olav Fykse Tveit i Kirkenes verdensråd](#)

[På bakken i Japan](#) (Kirkens Nødhjelp)

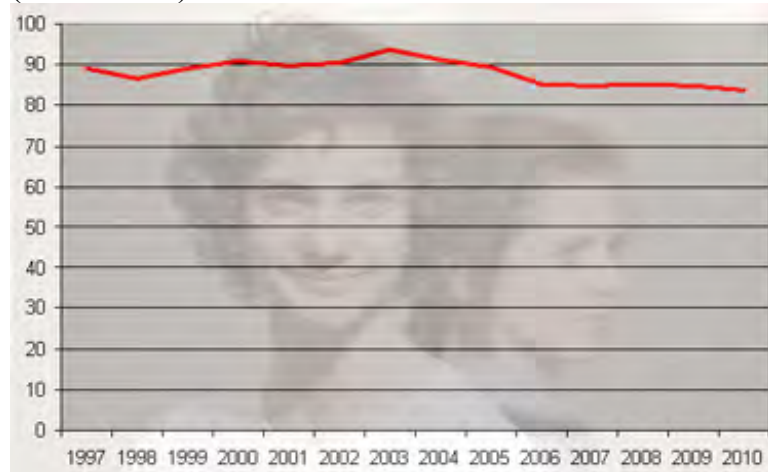
[Sjømannsprest tilstede i Tokyo](#) (Sjømannskirken)

[Gudstjenste og bønn når katastrofen inntreffer](#)

[Om Den norske kirkes katastrofeberedskap](#)

41 775 konfirmanter i Den norske kirke i 2010

(16.03.2011)

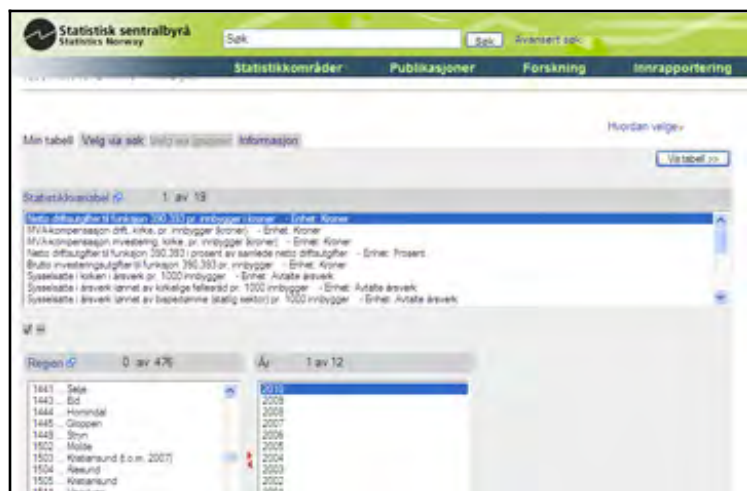
Statistisk sentralbyrå presenterte 15. mars sin [foreløpige utgave av menighetenes årsstatistikk for 2010](#). Fram til juni ligger tallene til ettersyn og korreksjon.

I forhold til hele ungdomskullet var andelen konfirmanter i Den norske kirke på 64,9 prosent i 2010. Holdes Oslo utenfor var prosentandelen 67,8.

Det er bare de døpte (altså kirkens medlemmer) som kan konfirmeres. For å få det mest korrekte bildet av hvordan kirkens konfirmasjonstilbud tas imot, har Kirkerådet sammenliknet antallet konfirmanter med antallet kirkemedlemmer i det aktuelle årskullet i året de blir konfirmert. De fleste blir konfirmert det året de fyller 15 år.

Den norske kirkes medlemsregister oppgir at 46 476 av Den norske kirkes medlemmer var 15 år gamle pr. 1. januar 2010. 41 775 ble konfirmert i Den norske kirke i 2010. Det gir en prosentandel konfirmerte på 89,9.

- Lag dine egne tabeller fordelt på kommuner: <http://www.ssb.no/tabell/04693>
- Lag dine egne tabeller fordelt på kommuner med relasjon til befolkningstall: <http://www.ssb.no/tabell/04910>

Klikk på bildet for å gå til statistikkbanken på www.ssb.no

År	Antall konfirmanter	Antall døpte 15 år tidligere	Andel konfirmerte i forhold til antallet døpte 15 år tidligere
2010	41775	49932	83,7
2009	41885	49463	84,7
2008	41655	49031	85
2007	42472	50007	84,9
2006	42587	50067	85,1
2005	42110	47149	89,3
2004	41632	45655	91,2
2003	40165	42897	93,6
2002	38250	42266	90,5
2001	37427	41692	89,8
2000	37330	41097	90,8
1999	37408	42063	88,9
1998	37870	43657	86,7
1997	39083	43960	88,9

Overveldande støtte til Byfuglien

(17.03.2011)

Kyrkjerådet, alle bispedømmeråda i landet, vigsla tilsette og sokneråd i Nidaros domprosti har meldt frå om at dei stør preses Helga Haugland Byfuglien som einaste kandidat til vervet som preses med tilhald i Nidaros.

Byfuglien er takksam for det breie kyrkjelege votum ho har fått i saka.

- Det var ikkje sjølv sagt for meg at det blei så tydeleg støtte til både prosessen og meg. Det er sterkt for meg å få tillit frå alle dei som har meldt frå, presesvervet er jo ein tillitsposisjon i Den norske kyrkja. Tilbakemeldingane vi no har fått gir meg ei god plattform for å tiltre noko som skal skipas undervegs, seier Byfuglien.

Sjukehusinnvendingar

Dei som ikkje har gitt svar innan fristen 15. mars er fem vigsla medarbeidarar i Nidaros domprosti. Prestane og diakonen som er knytt til St. Olavs hospital er alle nøgde med den eine kandidaten som er lansert, men meiner at "Bispemøtets nominasjonsvedtak synes ikkje å oppfylle dei demokratiske føresetnadene som regelverket legg opp til".

No er det opp til regjeringa om dei òg stør dagens preses som preses også inn i framtida med ny organisering av Bispemøtet og kyrkja. Det er forventat at Regjeringa utnemner ny preses før påske.

For meir informasjon, kontakt generalsekretær Christofer Solbakken på christofer.solbakken@kirken.no eller 95 11 99 46

Avklarer hvem som skal betale for liturgipermen

(17.03.2011)

Signalene fra Kirkedepartementet går så langt ut på at innføring av gudstjenestereformen ikke blir støttet av egne bevilgninger over statsbudsjettet for 2012. Budsjettene for bispedømmerådene og de kirkelige fellesrådene må dekke utgiftene til nytt liturgisk materiale.

- Vi mener det er grunn til å drøfte denne saken på nytt med Kirkedepartementet. Kirkerådet mener departementet bør finansiere innkjøp av de nødvendige liturgisamlinger til presteskapet. Slik var det ved sist liturgireform, og det er ingen grunn til at det skal være annerledes nå, sier lederen i Kirkerådet Svein Arne Lindø. Han vil ta opp spørsmålet i et møte med kirkestatsråd Rigmor Aasrud senere denne måneden.

To permer for liturgi

Eide forlag som utgir kirkens nye liturgier, skal innen 1. søndag i advent 2011 tilby en perm med det nye gudstjenestematerialet. Sammen med den store samle-permen lages en mindre perm beregnet for liturgisk bruk under den enkelte gudstjeneste. Den digitale versjonen vil være tilgjengelig samtidig.

I sakspapiret til Kirkerådets møte 15.-16. mars ble det gitt prisantydninger på kr. 395 for den store ringpermen og 145 for den mindre permen til bruk ved den enkelte gudstjeneste. Ved kjøp av begge antydes en samlet pris på kr. 495.

Ett eks. av denne liturgipakken til hver av de ca. 1300 prestene, beløper seg til over 640000,- Det er opp til det enkelte bispedømmeråd å vurdere om liturgipakken skal kjøpes inn til alle ordinerte prester, i tillegg til de fast ansatte.

Kirkerådet vil i samarbeid med KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon orientere de kirkelige fellesrådene om innkjøp av liturgipakken til kirkemusikere og andre tjenestegrupper som har liturgiske oppgaver; kateketer og diakoner. Kirkerådet mener at det i tillegg skal finnes minst én fullstendig liturgipakke i sakristiet i hver av de 1620 kirkene.

Ny tekstbok

Kirkerådets saksdokument til Kirkemøtet vil også forutsette at fellesrådene dekker innkjøp av ett eksemplar av den nye tekstboken til hver de 1620 kirkene. Hva denne boken vil koste er ikke klarlagt. Dagens tekstbok koster kr. 490,-, men den nye tekstboken vil være betydelig større og kostnaden noe høyere. Kirkerådet anslår en pris på kr. 650.

Elektronisk liturgi- og salmebase

Eide forlag som utgir kirkens liturgier på papir og nett, forvalter alle rettighetsspørsmål knyttet til dette. I web-løsningen "*Den norske kirkes gudstjenestebibliotek*" som forlaget lanserer til høsten, kan det enkelte fellesråd eller menighetsråd velge hva man vil abonnere på. Et foreløpig anslag over abonnementskostnadene er at bruk av elektronisk tilrettede liturgiske tekster og melodier vil koste kr. 2.000 pr år. Elektronisk tilgang på salmeboken vil koste ca kr. 2.500 pr. abonnement. Tekstene (de som ikke er rettighetsbelagte) til ny liturgi gjøres også tilgjengelig på www.kirken.no.

Salmebok og koralbok

Ny salmebok og ny koralbok skal vedtas på Kirkemøtet våren 2012 og vil foreligge trykket innen 1. søndag i advent 2013. Utgiften til dette vil ligge til året 2013 eller 2014. Det samme gjelder for den koralboken som følger salmeboken. Det er foreløpig ikke mulig å si hva den nye salmeboken, som også vil inneholde bønnebok, Luthers lille katekisme og en gudstjenesteordning, vil koste. Norsk salmebok koster i dag kr. 235.

Til forskjell fra ny liturgi, som ikke kan velges bort uten særlig søknad til biskopen, er det menighetsmøtet som vedtar innføring av ny salmebok i det enkelte sogn. Menighetsmøtet må da også avklare finansieringen av nye salmebøker. Ved tidligere kjøp av ny salmebok (Norsk salmebok og Salmer 1997) har mange menigheter hatt innsamlinger.

Anerkjenner kirken som viktig arena for samisk språk

(23.03.2011)

[Nordsamisk utgave av denne teksten](#) (pdf)

Se [Handlingsplan for samiske språk - status 2010 og videre innsats 2011](#) på nettsidene til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

Handlingsplanens tiltak for 2011 har et eget punkt Kirkelige tjenester på samisk. Johnsen ser dette som en anerkjennelse av kirken som en viktig samisk språkarena. Her omtales samisk bibeloversettelse, samisk menighet i sørsamisk språkområde og oversettelse av samiske liturgier. Samisk kirkeråd har ansvar for

det siste.

Språket gir verdighet

Tore Johnsen anbefaler Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, som står bak handlingsplanen, å satse på kirken:

- I et språkpolitisk perspektiv bør det være strategisk å satse på kirken. Når samisk får lyde i kirkerommet, gjør det noe med det samiske språkets status og verdighet i lokalsamfunnet, mener han. Som et eksempel viser han til hvor verdifullt det var for familien hans at noen leste Fadervår på samisk i hans fars begravelse i Østfold på slutten av 80-tallet.

- Det som skjer i kirkerommet ofte har stor betydning i enkeltmenneskers liv, understreker han.

Strategiplan for samisk kirkeliv og Grunnloven § 110a

Siste utgave av regjeringens handlingsplan for samiske språk gjelder kun ut 2011. Johnsen mener derfor det er litt overraskende at [Strategiplan for samisk kirkeliv](#) – som vedtas av Kirkemøtet først i april og begynner å virke fra 2012 – allerede er nevnt i regjeringens handlingsplan.

- Jeg tolker dette slik at departementet allerede har inkludert [Strategiplan for samisk kirkeliv](#) i planene for regjeringens oppfølging av feltet fra 2012, sier han.

- Vi har hele tiden argumentert overfor myndighetene med at [Strategiplan for samisk kirkeliv](#) ikke bare må vurderes i et kirkepolitisk perspektiv, men også i lys av regjeringens samepolitiske forpliktelser. Grunnloven § 110a sier at det påligger Statens myndigheter å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Dette må også omfatte det samiske folkets rett til å sikre og utvikle sitt kirkeliv på egne språk, mener Tore Johnsen.

Katolsk leder for Norges Kristne Råd

(24.03.2011)

Det er første gang en katolikk blir leder i det nasjonale, felleskirkelige rådet. Det er også første gang en kvinne inntar denne lederposisjonen. Nilsen ble valgt med tilslutning fra alle medlemssamfunnene. Terje Aadne fra Det Norske Baptistsamfunnet er valgt til nestleder.

Else-Britt Nilsen overtar etter metodistpastor Svein Jacobsen Veland som har vært leder siden fusjonen mellom Norges Frikirkeråd og Norges Kristne Råd i 2007.

- Jeg tar imot oppgaven med stor takk og ydmykhet. I en tid hvor kristne verdier utfordres, og delvis er i ferd med å forsvinne, har vi ikke råd til å stå alene. Enheten er den viktigste og mest slagkraftige faktor i vårt vitnesbyrd, sier søster Else-Britt Nilsen i en uttalelse til [Norges Kristne Råds nettsider](#).

Hun er nonne i Dominikaner-ordenen og var den andre kvinne i Norge som tok en teologisk doktorgrad. I en årrekke har hun vært stipendiat og ansatt i deltidsstillinger på Teologisk Fakultet ved Universitetet i Oslo. Nilsen har siden 2001 vært statsstipendiat, og i fjor ble hun tilsatt i en deltidsstilling som professor II ved Menighetsfakultetet.

– Å kunne være stipendiat eller ansatt ved MF var utenkelig for noen år siden. Den store, økumeniske åpning som har skjedd ved MF er ett av mange tegn på at kristen enhet vokser i Norge, konstaterer den nyvalgte økumeniske kirkelederen [overfor avisen Vårt Land](#).

Styremedlemmer Norges Kristne Råd, 2011-2013

Gruppen av ortodokse menigheter: Olav Lerseth

Den Evangelisk Lutherske Frikirke: Arnfinn Løyning

Det Norske Baptistsamfunn: Terje Aadne

Gruppen av frittstående menigheter: Hans Rogstad

Pinsebevegelsen: Øyvind Gaarder Andersen

Metodistkirken: Øyvind Helliesen

Det Norske Misjonsforbund: Jarle Råmunddal

Frelsesarmeen: Clive Adams

Gruppen av utenlandsmenigheter: Erland Söderstrøm

Den norske kirke: preses i Bispemøtet, generalsekretær Mellomkirkelig råd og Anne Karin Kristensen

Kirkevekst i Kina

(25.03.2011)

- Slik vokser kirken i Kina, forklarer Aano som har ledet en delegasjon fra Den norske kirke og Areopagos på et ukes offisielt besøk i Kina. Ledelsen i China Christian Council og Tre selv kirken var vertskap for et gjenbesøk etter at kinesiske kirkeledere besøkte Norge våren 2009. De norske kirkelederne besøkte den nasjonale kirkeledelsen i Shanghai, men fikk også et innblikk i kirkens arbeid i Nanjing og Kunming.

- Det er svært oppmuntrende å møte en kirke i vekst og hvor et av de største problemene er at kirkerommene er overfylte. Det er også interessant å se hvordan kirken nå bygger ut sitt diakonale arbeid, sier Aano. Han legger til at dette gir gode muligheter for samarbeid med norske diakonale institusjoner og misjonsorganisasjoner.

- Den økonomiske veksten har løftet mange mennesker ut av fattigdom, men veksten er svært ulikt fordelt. Kinesiske myndigheter innser at man trenger hjelp fra andre aktører for å løse de store problemer som følger i kjølvannet av de enorme omveltningene det kinesiske samfunnet gjennomgår, kommenterer direktør i Areopagos, Raag Rolfsen, som var med i den norske kirke-delegasjonen.

Kirkerådsdirektør Jens-Petter Johnsen presenteres for menigheten ved en gudstjeneste i Nanjing sist helg. (Foto: Beate Fagerli)

Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen merket seg at de kinesiske kirkelederne nå, noen tiår etter kulturrevolusjonen snakker åpent om undertrykkelsen som fant sted under kommunismen.

- Våre invitter til å samtale om religionsfrihet og demokrati ble i mindre grad fulgt opp av kineserne. Kirkelederne der har nok et annet fokus. De gleder seg over den frihet kirka har i dag til å forkynne åpent, til å bygge nye kirker og for statlig støtte til både kirkebygg og kirkelige utdanningsinstitusjoner.

- Når de snakker om å være lys og salt i samfunnet, tenker de nok mer på å være en samfunnsbyggende institusjon til beste for sine medmennesker, og ikke som vi her i Norge på å være en samfunnskritisk røst overfor myndighetene, sier Johnsen.

Kirkekor i Yunnan hos Miao-folket (Foto: Beate Fagerli)

Delegasjonen fra Norge fikk også høre om kirkelig engasjement for minoritetenes situasjon i Kina. Noen av de folkegruppene har en stor andel kristne. Besøket til de norske kirkelederne inkluderte derfor også et besøk i en landsbykirke hos miao-folket.

- Det gjør noe med en når en hører kristne søsken synge de samme salmene som på norske bedehus, langt oppe i ei fjellbygd i Yunnan. Troen og hjertesåket deler vi, sier kirkerådsdirektøren.

- Vi hadde flere konstruktive og åpne samtaler om relasjonen mellom Tre selv kirken og de uregistrerte kirkene og menighetene, forteller Kjetil Aano. Disse relasjonene er komplekse og årsakene til at mange velger ikke å la seg registrere er mange. Delvis skyldes det prinsipiell motvilje mot offentlig registrering, noe som er lett å forstå ut fra Kinas nyere historie. Andre er skeptiske til den offisielle kirken. Flere ønsker å bli registrert, men fyller ikke kriteriene om et visst antall medlemmer, kirkebygg og kvalifiserte ledere. Mange samles i private hjem, rett og slett fordi det er for langt til nærmeste kirke eller fordi kirkene er overfylte.

- Det er gledelig å merke at ledelsen i Tre selv kirken har en god relasjon til mange av de uregistrerte menighetene, og det finnes mye lokalt samarbeid. I Norge hører vi ofte om motsetninger og misstro mellom Tre selv kirken og de uregistrerte menighetene. Historisk sett har det vært mye riktig i dette, men jeg tror våre forestillinger må justeres ut fra det som er realitetene i dagens Kina, sier Kjetil Aano.

Med i den norske delegasjonen var også Asia-ansvarlig i Areopagos Grete Raddum og rådgiver Beate Fagerli og generalsekretær Berit Hagen Agøy fra Mellomkirkelig råd.

Den norske delegasjonen besøkte også Nanjing Union Theological seminary. (Foto: Beate Fagerli)

Kontaktperson:
Berit Hagen Agøy
generalsekretær, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke
Mobil: 48 99 12 70

Haugland Byfuglien utnevnt til biskopenes faste leder

(25.03.2011)

Haugland Byfuglien tiltrer som Den norske kirkes ledende biskop i august. Den høytidelige innsettelsesgudstjenesten finner sted i Nidarosdomen søndag 2. oktober. Hun kommer til å ha arbeidssted både i Trondheim og Oslo. Tilsynsområdet for det nye biskopsembetet er Domprostiet i Trondheim, og i saker som angår dette tilsynsansvaret vil biskopen tiltre Nidaros bispedømmeråd. Mange av de oppgavene Helga Haugland Byfuglien får som preses, vil bli utført fra Oslo.

Byfuglien som er født i 1950, har vært biskop i Borg siden 2005. Hun er blant annet visepresident i Det lutherske verdensforbund, og har tidligere vært generalsekretær i Norges KFUK-KFUM (2001-2005).

Overveldende støtte

I fjor høst ble hun valgt til preses i Bispemøtet. Da biskopene i januar i år skulle nominere kandidater til det nyopprettede 12. bispeembetet, samlet alle seg om Helga Haugland Byfuglien. Hun var den eneste nominerte. Byfuglien fikk overveldende støtte for sitt kandidatur fra de stemmeberettigede instansene som etter reglene skal uttale seg om nominerte bispekandidater.

- Når vi i år markerer 50-års jubileet for den første kvinnelige prest i Den norske kirke, er det verdt å peke på hvordan fasttømrede holdninger kan endres. Det var ikke selvsagt for meg at det ble så tydelig støtte til både prosessen og meg. Presesvervet er jo en tillitsposisjon i Den norske kirke og det var sterkt å få tillit fra alle de som har meldt fra. Tilbakemeldingene gir en god plattform for å tiltre i den rollen og funksjonen vi nå skal bygge opp, sier Byfuglien.

Bakgrunnen for at Den norske kirke nå får en 12. biskop er et ønske om å styrke presesfunksjonen. Tidligere gikk presesvervet på omgang mellom biskopene. Det innebar en stor tilleggsoppgave i tillegg til funksjonen som tilsynsman i bispedømmet. Det 12. biskopsembetet gjør presesrollen tydeligere.

Preses - den som presiderer

Preses er en beskrivelse av en funksjon. Ordet kommer av latin: praeses, praesidere, og betyr "den som har forsete", "den som presiderer", "møteleder", "kollegieformann". Som betegnelse på

Bispemøtets leder er tittelen "preses" benyttet siden 1930-tallet. Men tittelen ble lite brukt utenfor biskopenes egen krets før på 1980-tallet. I dag brukes "preses" som hovedbetegnelse i Den norske kirke for denne lederfunksjon på vegne av Bispemøtet.

Det er ikke mulig å omtale preses som "preses i Den norske kirke". Det ville i så fall innebære at preses formelt også representerte Kirkemøtet eller Kirkerådet. Kirkemøtets representasjonsreglement av 1996 fastslår at det er Kirkemøtets dirigentskap (under Kirkemøtet) eller Kirkerådets leder (mellom Kirkemøtene) som representerer Kirkemøtet. Bispemøtets preses og Kirkerådets leder kan avgjøre seg imellom om hvem av dem som skal påta seg en konkret representasjonsoppgave på vegne av Den norske kirke. Når de to organer (Kirkemøtet og Bispemøtet) opptrer samtidig i denne egenskap, rangeres Bispemøtets preses først.

- [Reglement for representasjon på vegne av Den norske kirke](#)
- [Styrking av funksjonen som Bispemøtets preses](#) - Utredning av et utvalg nedsatt av Bispemøtet og Kirkerådet. Oslo 2009.

Kirkelig opprop mot tjæresand

(30.03.2011)

Oppfordring til regjeringen

Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd signerte i dag et opprop om å trekke Statoil ut av tjæresandprosjektet. Oppropet går ut til alle aksjeeiere i Statoil. Ønsket er at de skal bruke sin stemmerett på kommende generalforsamling, og støtte forslaget om at Statoil må trekke seg ut av tjæresandprosjektet i Canada. Staten eier 67 prosent av aksjene i Statoil, og regjeringen oppfordres dermed spesielt til å bruke sin eiermakt til å trekke Statoil ut av prosjektet.

Dramatisk ødeleggende industri

Tjæresandutvinningen ødelegger enorme naturområder og slipper ut giftstoffer som ødelegger drikkevannet og gjør både mennesker, dyr og fisk syke. Spesielt rammer det urfolket i området som hele tiden har protestert mot at deres rettigheter blir overkjørt og deres eksistensgrunnlag ødelagt. Dette bidrar Statoil til med sine investeringer.

Tore Johnsen, generalsekretær i Samisk kirkeråd er opprørt.

- Vi mener det er feil av Statoil å være involvert i en industri som har en slik ødeleggende effekt som tjæresand. Vi signerer oppropet fordi vi ønsker å være solidariske med urfolket i området som rammes av de alvorlige konsekvensene av utvinning av tjæresand, forteller Johnsen, før han fortsetter:

- Norge som et foregangsland i urfolksspørsmål kan ikke være bekjent av dette.

Konsekvensene rammer uskyldige mennesker

Standpunktet mot oljesand bunner også i de negative konsekvensene industrien har for klimaendringene. Tjæresand slipper ut 13 ganger mer CO₂ per liter enn det olje fra Nordsjøen gjør. Klimaendringene har store konsekvenser for alle. Spesielt blir allerede sårbare mennesker bosatt i fattige land i sør rammet. Det blir også fremtidige generasjoner.

Berit Hagen Agøy er generalsekretær i Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke. Hun er tydelig på at medmenneskelighet og solidaritet må gå foran økt velferd.

- Det er feil av Statoil å øke sine inntekter på bekostning av mennesker som ikke har stemmerett i saken. Staten Norge tjener også på Statoils investeringer. Som et velstående land blir det etisk uforsvarlig å øke vår velferd når vi vet at sårbare mennesker blir rammet av konsekvensene, fastslår Hagen Agøy.

Et etisk ansvar

- Det er på tide at regjeringen ser alvoret i denne saken og bruker sin eiermakt under kommende

generalforsamling til å trekke Statoil helt ut av oljesandprosjektet. Politikerne kan i denne saken også markere motstand mot Canadas svake miljø- og klimapolitikk og manglende hensyn til urbefolkningens rettigheter. Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd mener alle parter i samfunnet må bidra til å arbeide for en bærekraftig utvikling. Som et ressurssterkt selskap, bygd på en utslippsintensiv industri, har Statoil et etisk ansvar og må trekke seg ut av tjæresandprosjektet, avslutter generalsekretærene i Den norske kirke.

Oppropet er et samarbeidsprosjekt mellom WWF, Greenpeace, Besteforeldreaksjonen og Norsk Klimanettverk. Les mer om oppropet her: <http://www.vieierstatoil.no/trekk-statoil-ut/>

Samisk åpning av Kirkemøtet

(01.04.2011)

- [Se web-tv fra Kirkemøtet 2011](#)
- [Orientering til pressen](#) (pdf)

I 2006 ba Kirkemøtet om en ”plan for utviklingen av samisk kirkeliv hvor nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk språk, samt samisk kultur i sitt mangfold blir ivaretatt”. [Strategiplanen](#) legger opp til en systematisk og gjennomgående opprustning av samisk kirkeliv i Den norske kirke. Sametingsrådet ga støtte til utkastet til strategiplanen for samisk kirkeliv [da rådet drøftet saken sist høst](#).

Den samiske artisten Ann-Mari Andersen fra Kautokeino, står for musikalsk innramming av Kirkemøtets åpning. Leder i Kirkerådet, Svein Arne Lindø, holder hovedtalen. Det blir også hilsener ved kirkestatsråd Rigmor Aasrud og Bispemøtets nyvalgte faste preses, Helga Haugland Byfuglien.

Konklusjon på gudstjenestereformen

Det mest omfattende saken på Kirkemøtet 2011 er [gudstjenestereformen](#). Kirkens øverste valgte organ legger nå siste hånd på en liturgirevisjon som har pågått i Den norske kirke siden 2004. Kirkemøtet har ikke tidligere behandlet en så omfattende liturgireform. Forrige hovedreform i 1977 var før Kirkemøtet var etablert.

Årets Kirkemøte skal vedta

- ny liturgi for hovedgudstjeneste med nattverd
- ny liturgi for dåp i hovedgudstjenesten
- ny liturgi for dåp i egen gudstjeneste
- nytt oppsett av de ”tekstrekkene” som benyttes ved gudstjenester i Den norske kirke. Dvs. det utvalg av bibeltekster som skal leses i gudstjenestene på en gitt søndag gjennom kirkeåret.
- nye bestemmelser om rammene for planlegging og gjennomføring av gudstjenestene. Det som her er endret er at menighetsrådet er tillagt myndighet til å fastsette en lokal grunnordning for hvordan gudstjenestefeiringen skal være.

Ny ordning for hovedgudstjenesten, ny dåpsliturgi og ny tekstbok skal foreligge i papir og på nett høsten 2011, og kan tas i bruk fra 1. søndag i advent 2011.

Ny salmebok og ny koralbok skal vedtas på Kirkemøtet våren 2012 og vil foreligge trykket innen 1.

søndag i advent 2013.

Første vårmøte

Kirkemøtet som har 115 medlemmer, består av [representantene i de elleve bispedømmerådene](#). Etter den nye ordningen for kirkevalg trer de nyvalgte bispedømmerådene i funksjon et halvt år tidligere enn før. Derfor er tidspunktet for de årlige Kirkemøtene flyttet fra høsten til våren. Kirkemøtet 2011 er det første vårmøtet.

Evangelisk-luthersk ?

Direktør Jens-Petter Johnsen i Kirkerådet tok for tre år siden initiativ til å sette Den norske kirkes evangelisk-lutherske identitet på dagsorden. Hovedtema på fjorårets og årets Kirkemøte er "*Hva betyr det å være en evangelisk-luthersk kirke i dag?*" Han synes det er påfallende hvor lite kirkens konfesjonelle særpreg kommer til uttrykk i nyere dokumenter og uttalelser fra kirkelige organer. Johnsen advarer mot en uklar og konturløs kirke.

- Samtidig som vi lærer av andre kirker, skal vi lete etter hva Den norske kirkes særlige bidrag til det økumeniske kirkefelleskapet kan være, sier Johnsen.

En av sakene til behandling på Kirkemøtet 2011 har tittelen "*Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke i et økumenisk perspektiv*".

Stat-kirke-orientering

Kirkemøtet mottar en rekke orienteringer i saker som ikke er til realitetsbehandling på møtet. På årets liste over orienteringssaker finnes blant annet: Stat-kirke prosessen og Kirkevalget 2011/demokratireformen

Kirkemøtet skal vedta en høringsuttalelse til Kirkedepartementet på [et notat om konsekvenser av endringer i Grunnlovens bestemmelser om statskirkeordningen](#).

Kirkemøtet på web-tv

Tirsdag 5. til fredag 9. november blir de fleste plenums-samlingene på årets Kirkemøte [direktesendt på web-tv](#). Etter direkteoverføringene er opptakene tilgjengelig i en oversikt på www.kirken.no.

- [Her er saksdokumentene til Kirkemøtet 2011](#)
- [A3-plakat med bilder av Kirkemøtets medlemmer](#)

Kirkerådets kommunikasjonsavdeling - pressetjenesten under Kirkemøtet:
kommunikasjonsdirektør Trude Evenshaug, mob.tlf.: 48 99 12 05,
seniorrådgiver Siv Thompson, mob.tlf.: 48 24 82 54,
seniorrådgiver Gunnar Westermoen, mob. tlf.: 48 99 12 06, e-post: gwe@kirken.no

- Det er bare å engasjere seg

(05.04.2011)

Lindø har vært medlem av Stavanger bispedømmeråd i snart to perioder, og han stiller til valg ved kirkevalget også til høsten.

- Min erfaring er at jeg har innflytelse. ”At du orker” sier noen, ”kirken er ute av kurs”. Mitt svar er at jeg ønsker å medvirke til rett kurs, og da må jeg være om bord. Vel vitende om at ikke alt som skjer er slik jeg vil ha det, sa Lindø som ble valgt til leder i Kirkerådet på Kirkemøtet i november i fjor.

Ta demokrati på alvor

Han mente at kirke-stat-prosessen mot en mer selvstendig kirke stiller krav til kirkens evne til å leve med uenighet:

- Vi står overfor krevende debatter de nærmeste årene. Både når det gjelder hvordan kirken skal organiseres, når det gjelder samlivsetiske spørsmål og en rekke andre saker. Det er kirken selv, og dens demokratiske valgte organer, som skal streve med de vanskelige spørsmålene. Vi kan ikke lenger la politikerne være oppmenn i kirkelige stridsspørsmål. Vi kan ikke ta omkamper i stortingskorridorene eller bruke lovverket som brekkstang for å få til endringer i kirken. Vi må bygge en politisk kultur som tar vårt eget demokrati på alvor og gir det den legitimiteten det trenger og fortjener.

Reform av staten

Denne våren holdes det seminarer for lokale kirkeledere rundt om i hele landet. Tema for seminarerne er ny kirkeordning. Kirken vi komme i en endret relasjon til staten når Grunnloven endres neste år. Svein Arne Lindø pekte på at endringene i stat-kirke-prosessen er en vel så viktig statsreform som en kirkereform:

- Det er ikke slik at kirken må reformeres for at båndene mellom kirke og stat skal kunne løsnes. [Det tverrpolitiske stat-kirke-forliket fra 2008](#) markerer først og fremst en helt nødvendig reform av staten. Det er staten som ikke lenger kan holde seg med en statlig religion. Og det er staten som ikke lenger kan være bekjent av å bestyre et trossamfunn. Denne reformen av staten vil med nødvendighet innebære behov for reformer av kirkeordningen, og den prosessen har vi nå begynt på.

Vi ser fram til fortsettelsen, sa Svein Arne Lindø.

- [Les talen til Svein Arne Lindø her](#)
- [Se talen til Svein Arne Lindø på web-tv](#)

Kirkestatsråd Rigmor Aasrud

Kirkestatsråd Rigmor Aasrud, refererte i sin hilsen til Kirkemøtet til de forestående endringene i Grunnloven:

- Det som skal gjennomføres i 2012, er en forfatningsreform, og kanskje mest en reform av staten. Grunnlaget for relasjonen mellom staten og Den norske kirke endres, og det innebærer at ansvaret for å utpeke biskoper og proster kan overføres til kirkelige organer. Kirkeforliket slår fast at prester og biskoper fortsatt skal være statlig tilsatte og lønnet av staten. Det innebærer at kirkedepartementet – og jeg som kirkestatsråd – fortsatt vil ha det overordnede arbeidsgiveransvaret for presteskapet, i tillegg til ansvaret for midlene som bevilges til dette over statsbudsjettet. Noen tar til orde for raskere endringer i dette, mens andre er godt fornøyd med dagens ordning. Jeg vil være tydelig på at jeg vil ta ansvar for oppgavene som til enhver tid ligger til meg som kirkestatsråd. Jeg vil sørge for at de blir håndtert på en forsvarlig måte, til beste for kirken, sa statsråden.

Hun hadde merket seg at spørsmålet om Den norske kirkes selvforståelse som evangelisk luthersk kirke står på dagsorden for Kirkemøtet:

- Jeg har forståelse for at en organisasjon har behov for denne typen interne drøftinger av og til. Og ikke minst nå når dere skal meisle ut en framtidig kirkeorganisasjon. Samtidig må jeg nok si, at for folk flest i kirken vår, er det mye viktigere å få svar på hva det vil si for kirken å være kjærlighetens ansikt i dagens verden. Jeg håper at dere også vil makte å kommunisere svar på dette viktige spørsmålet om kirkens relevans i folks liv, sa kirkestatsråden.

- [Les hilsenen til Rigmor Aasrud her](#)
- [Se hilsenen til Rigmor Aasrud på web-tv](#)

Sametingets president Egil Olli

- For få år siden hadde jeg aldri trodd at jeg skulle få være med på en gudstjeneste i Tønsberg domkirke der alle de tre samiske språkene ble brukt i liturgien. Det var stort for meg, sa Sametingets president Egil Olli ved åpningen av Kirkemøtet 5. april.

- Den offisielle holdningen til samisk kultur, samiske verdier og samisk åndelighet er endret i kirken. Samisk kirkeliv sees ikke lenger på som fremmed, sa Olli.

Han karakteriserte Kirkemøtets arbeid med en [strategiplan for samisk kirkeliv](#) som en stor milepæl i norsk og samisk kirkehistorie:

- Ved å ta initiativ til en slik plan har Den norske kirke tatt et ansvar for å inkludere og sidestille samisk kirkeliv innenfor sin organisasjon, og for at samisk kirkeliv får utfolde seg i tråd med sin egenart.

Sametingspresidenten understreket at kirken kan spille en viktig rolle for å styrke samisk språk:

- At gudstjenester og andre kirkelige handlinger foregår på folks daglig språk, burde være en selvfølge til alle som ønsket det. For mange er samisk hjertets språk. En samtale med presten i en vanskelig livssituasjon, det .

- [Les talen til Egil Olli her](#)
- [Se hilsenen til Egil Olli på web-tv](#)

[Mer om Kirkemøtet 2011 her](#)

Kirke på norsk i verden

(07.04.2011)

- Gjennom snart 500 år har kirken som luthersk kirke blitt tett integrert i folkets og nasjonens liv. Vi snakker med rette om Den norske kirke som en folkekirke. Nettopp en forståelse av evangeliet som noe som er for alle, og noe som angår hele menneskelivet, gjør tanken om folkekirken berettiget, sa professor Harald Hegstad fra Menighetsfakultetet i sitt temaforedrag til Kirkemøtets delegater. Han understreket at kirkens nærvær i menneskers liv, blant annet gjennom ritualene, har brakt evangeliet nær til mennesker i Norge.

Hegstad advarte imidlertid mot at folkekirketanken også kan bidra til at kirken blir identifisert med det nasjonale.

- Evangeliet vil alltid måtte slå rot i en bestemt kultur, men det må samtidig ikke bli identifisert med et bestemt kulturelt uttrykk. Evangeliet må stadig forkynnes inn i vår kultur, men det må aldri oppfattes som noe norsk i og for seg. For Den norske kirke innebærer det en utfordring om ikke å bli en etnisk stammekirke, sa Hegstad.

Fra panelsamtalen på Kirkemøtet 7. april

Han minnet om at Den norske kirke har måttet erkjenne dette i møte med samisk kirkeliv i Norge, der kirken tidligere bidro til fornorskingsprosessen ved å fremme det norske på bekostning av det

samiske.

- Det er avgjørende at vi ikke gjør en liknende feil i møte med de mange kristne fra andre kulturer som nå bor i vårt land. Vår evne til i vårt eget kirkelige fellesskap å romme mer av det flerkulturelle uttrykk som kristendommen etter hvert har fått i Norge er etter min mening en test på om det er evangeliet eller de ytre kulturelle former som er det avgjørende, understreket Harald Hegstad.

I en samtale etter foredraget drøftet et bredt panel ulike kjennetegn ved evangelisk-luthersk tradisjon og tro. Hegstad ga i innledningsforedraget et kort overblikk over Den norske kirkes bekjennelsesskrifter, deriblant Confessio Augustana, som ble lagt fram på riksdagen i Augsburg i 1530. Dette fikk Hans Nic Nilsen, som var særskilt invitert fra Den luthersk læstadianske menighet, til å fortelle fra sitt første bekjentskap med dette bekjennelsesskriftet, i et kirkelig møte:

- Her ble det sagt at, i dag skal vi snakke om Augustana. Og jeg lurte på hvilken dame det var...

- [Les Harald Hegstads foredrag her](#)
- [Se Harald Hegstad foredrag på web-tv her](#)
- [Se foredraget og hele panelsamtalen på web-tv her](#)

Gudstjenesten reformeres

(09.04.2011)

Hovedmålet med reformen har vært at menighetsråd og vanlige kirkegjengere skal være med å lage og gjennomføre gudstjenesten. Den enkelte menighet skal selv velge om den vil ta i bruk den nye versjonen av Fadervår, eller om de vil beholde den gamle.

Ordringen som nå er vedtatt, gir også frihet til å velge blant ulike formuleringer av tilbedelse, lovsang og bønner. Ulike musikktradisjoner og kunstformer vil sette sitt preg på feiringen i kirkene, og det vil bli variasjoner tilpasset lokale tradisjoner.

- Jeg reiser hjem med en stor glede i bagasjen. Den nye gudstjenesten er blitt til etter en svært grundig demokratisk prosess. Biskopene er blitt forespurt i viktige liturgiske, og dermed læremessige spørsmål, men det er Kirkemøtet som har trukket konklusjonen, sier Kirkerådets leder, Svein Arne Lindø, som synes det er positivt at en har åpnet opp for et mer inkluderende språk.

- De nye formuleringene som nå vil bli tatt i bruk, vil gi oss mer rikholdige forestillinger om Gud, sier Lindø.

Gudstjenestereformen i Den norske kirke gir kirken ny liturgi for hovedgudstjenesten, ny dåpsliturgi, ny tekstbok, som angir hvilke bibeltekster som skal leses, ny liturgisk musikk skal skrives, nytt regelverk omkring gudstjenesten er laget og ny salmebok er under utarbeidelse.

- Vi har hatt gudstjenesteverksted i åtte år, men det er nå det virkelig store gudstjenesteverkstedet starter, sier Helene Bjerkestrand, som er på Kirkemøtet som representant fra Tunsberg bispedømme, og som også sitter i Kirkerådet.

- Nå er vi endelig ferdige med noe som Ungdommens kirkemøte var med på å sette i gang. Dette er en stor dag for kirken og for ungdom i kirken, sier hun.

Helene Bjerkestrand har i prøveperioden for reformen selv erfart at den nye måten å tenke om gudstjeneste på, skaper engasjement og at det inkluderer mange flere.

- Jeg har merket at prester tenker annerledes om hvordan man lager en gudstjeneste, forteller

Bjerkestrand.

Det var Ungdommens kirkemøte som i 2002 og 2003 meldte fra om behovet for større fleksibilitet og variasjon i gudstjenesten. Altfor få unge går til gudstjeneste, mente de, og ønsket seg gudstjenester hvor unge i større grad kunne være med å prege gudstjenesten. Ungdommens initiativ ga gjenlyd i kirken. En omfattende reform av kirkens gudstjenesteliv ble startet i 2004 og er nå vedtatt av Kirkemøtet.

[Se et **web-tv-intervju** Tone Synnøve Ø. Steinkopf i Bjørgvin bispedømmeråd om den vedtatte gudstjenestereformen](#)

Kirkens omsorgstjeneste oppgradert

(09.04.2011)

Kirkemøtet slår fast at diakontjenesten i Den norske kirke er en selvstendig og nødvendig tjeneste som krever egen vigsling.

Avdelingsdirektør i Kirkerådet, Paul Erik Wirgenes (bilde), forklarer hva dette betyr, slik:

- Diakoni er ikke noe kirken gjør i tillegg til det viktigste. Diakoni er en del av det viktigste. Diakontjenesten er en del av kirkens vesen. Gud er kjærlighet. I nærhet til Gud og menneskers liv er det kirkens vesen å bedrive diakoni, sier Wirgenes og legger til at dette er en gledens dag.

Her bruker Wirgenes de samme ordene som en rekke av talerne på Kirkemøtet brukte da saken om diakonstillinger i kirken var oppe til vedtak. I mange år har denne saken gått frem og tilbake i de kirkelige organer uten at en har evnet å konkludere.

Harald Askeland, som er på Kirkemøtet som delegat fra Tunsberg, understreker at vedtaket er svært viktig.

- Saken bidrar til å rydde i forholdet mellom kirkelig tilsatte, men vil den merkes av kirkens medlemmer?

- Det betyr noe at Kirkemøtet gir et så tydelig signal om at vi må styrke diakontjenesten. Vedtaket danner også grunnlag for trygghet og identitet i diakonens særskilte tjeneste og rolle. Diakonens arbeid er henvendt utover mot verden. Jeg tror at å få slått fast at diakonen har en selvstendig likeverdig tjeneste i et tjenestefellesskap, vil gi større trygghet og frimodighet i jobben, sier Harald Askeland.

Kirkemøtevedtaket fastholder den forståelsen av diakoni som ligger i "Plan for diakoni" som Kirkemøtet vedtok i 2007. Som vigslet tjeneste skal det nå legges til rette for at diakonene bruker skråstola når de gjør liturgisk tjeneste. Paul Erik Wirgenes mener det vil være en berikelse for kirkens gudstjenestefeiring når kirkens omsorgstjeneste gjøres synlig på en slik måte.

- Kirkemøtet gir frimodighet til en offensiv rekruttering til diakonale stillinger og til det viktige arbeidet med å etablere finansiering for langt flere diakonstillinger enn det vi har i dag, sier Wirgenes.

Her er vedtaket i kirkemøtesak KM 9/11

Diakontjenesten i kirkens tjenestemønster

- 1.** Diakontjenesten i Den norske kirke er en selvstendig og nødvendig tjeneste innenfor rammen av fellesskapet av tjenester i kirken.
- 2.** Diakontjenesten bygger på selvstendig teologisk grunnlag og forstås primært som en karitativ tjeneste.
- 3.** Diakontjenesten er en tjeneste som forutsetter vigsling. KM støtter BMs anbefaling om at vigslet diakon i liturgisk tjeneste bærer skråstola, jfr BM 03/10, og ber om at innføring av skråstola forberedes til behandling i KM så snart som mulig.
- 4.** Vigsling i Den norske kirke er vigsling til en spesifikk tjeneste. Dersom en går over fra en tjenestetype til en annen, må en vigsles til den nye tjenesten.
- 5.** For at Den norske kirke skal nå målene i Plan for diakoni, jfr KM 06/07, er det nødvendig at det opprettes flere diakonstillinger.
  - a.** KM har forventninger om en betydelig økning i antall stillinger gjennom tilførsel av statlige midler i denne stortingsperioden, jfr Soria Moria II.
  - b.** Innen 2015 må det innenfor alle prostier være minst en diakonstilling. I prostier med betydelige geografiske avstander eller med høyt folketall, bør det på dette tidspunkt være flere diakonstillinger.
  - c.** På sikt må alle menigheter enten ha diakonstilling eller tilgang til diakonal kompetanse.

Vedtaket var enstemmig

Grunnlovsendringar med konsekvensar

(09.04.2011)

Kyrkjemøtet er samla i Tønsberg 5.-10. april. Blant delegatane merkar ein stor interesse for kyrkje/stat-prosessen. Det er ulike meiningar både om kor fort ein skal gå fram, og om kor lange steg ein skal ta. På årets møte er det ikkje lagt opp til ein grunnleggjande kyrkje/stat-debatt. Kyrkjemøtesaka er avgrensa til [ei høyringsfråsegn om konsekvensane av grunnlovsendringane](#) for kyrkja i denne stortingsperioden (2009-2013).

Dei aktuelle endringane i Grunnlova blei lagt fram som [eit tverrpolitisk forlik på Stortinget 10. april 2008](#). Endringane vedkjem alle dei sju paragrafane som regulerer statskyrkjeordninga. I sitt høyringsnotat skriv Kyrkjedepartementet at grunnlovsendringane fører med seg at staten stiller seg ”i eit prinsipielt annleis forhold til Den norske kyrkja enn tidlegare”, først og fremst ved at Kongens særskilde myndigheit i kyrkjesaker vert avvikla.

Slutt på Kongens kyrkjestyre

Kyrkjemøtet strekar under at noko av det viktigaste ved det politiske kyrkjeforliket er at Kongens kyrkjestyre vert avvikla.

Når noverande § 16 i grunnlova vert endra, vert kyrkjeleg statsråd avvikla. Då har ikkje Kongen lenger legitimitet som kyrkjeleg organ. Heller ikkje kyrkjestatsråden eller departementet vil ha legitimitet som kyrkjelege organ, fordi dei er ledd i Kongens utøvande mynde, meiner Kyrkjemøtet i sitt samrøystes vedtak.

Læremessige implikasjonar

Kyrkjemøtet peikar og på ein av grunnane for å avvikle kyrkjeleg statsråd; nemlig omsynet til statsrådanes trus- og livssynsfridom, og meiner dette må gjelde kyrkjestatsråden og embetsmenn i kyrkjedepartementet.

Kyrkjemøtet meiner at alle saker med læremessige implikasjonar prinsipielt må ligge hos kyrkjas eigne organ. I forliksperioden (til 2013) skal imidlertid arbeidsgjeveransvaret for prestar, prostar og biskopar fortsatt liggje i statsforvaltinga og desse tenestemannsgruppene skal fortsatt vere statstenestemenn.

Som ledd i kyrkjeforliket fra 2008 skal myndigheit til å tilsetje biskopar og prostar overførast til kyrkjelege organ. Kyrkjemøtet vil at prostar skal tilsetjast av bispedømeråda, og at biskopar skal tilsetjast av Kyrkjerådet.

- Enkelte løysingar innafor ramma av kyrkjeforliket vil ikkje vere berekraftige som varige løysingar mellom anna i lys av det menneskerettslege prinsippet om trus- og livssynsfridom, heiter det i Kyrkjemøtet si høyringsfråsegn.

- [Les høyringsfråsegna frå Kyrkjemøtet - \(samrøystes vedeke\)](#) (pdf)
- [Les kyrkjeforliket mellom alla partia på Stortinget](#) (10. april 2008)
- [Les Kyrkjedepartementes presentasjon av høyringa om konsekvensar av endringar i Grunnlova](#)
- [Les Kyrkjedepartementets høyringsnotat](#)

Ny giv for samisk kirkeliv

(10.04.2011)

>> [Last ned Strategiplan for samisk kirkeliv her.](#)

Leder av Samisk kirkeråd, Anne Dalheim mener den samstemte tilslutningen til strategiplanen viser at Den norske kirke både erkjenner at samisk kirkeliv har sin egen tydelige identitet, og er likeverdig med kirkelivet for øvrig.

- Takk til Gud og til dere

- Takk til Gud som har ført våre veier hit. Takk for at dere står sammen med oss, sa Anne Dalheim, da det enstemmige vedtaket var fattet.

Leder i Samisk kirkeråd Anne Dalheim og generalsekretær i Samisk kirkeråd Tore Johnsen gleder seg over Kirkemøtets vedtak

Kirkerådets leder, Svein Arne Lindø, stilte opp med en blomsterbukett og understreket at dette er en begivenhet for hele kirken.

- Vi skal stå sammen

- Fra Kirkerådets side vil vi følge opp Kirkemøtets vedtak for å bidra til at det bevilges ressurser slik at planen kan settes ut i livet. Dette skal vi stå sammen om, sa Lindø

Anne Dalheim takket Kirkemøtet med å synge salmen "Å at jeg kunne min Jesus prise" fra scenen. Da hun fikk en tåre i øyekroken på siste vers trådte resten av kirkemøtedelegatene til og gjorde solosangen til allsang.

Strategiplanen gjennomgår det samiske folks historie og beskriver samisk kultur og kirkeliv. Både internasjonalt urfolksperspektiv og teologiske tradisjoner belyses. Planens siste del lister opp behov for tiltak på alle plan i kirken.

Folkeopplysning

Kirkemøtet mener strategiplanen er et godt redskap for å styrke og utvikle samisk kirkeliv. I merknadene fra komiteen som behandlet planen under Kirkemøtet, understrekes det at strategiplanen kan tjene som god folkeopplysning og gi hjelp til å forstå det samiske folkets historie, særpreg og rettigheter.

Kirkemøtekomiteen mener det er rimelig å forvente at Den norske kirke tar et tydeligere selvstendig ansvar for samisk kirkeliv etter endrede relasjoner mellom stat og kirke, og anbefaler at dette legges til grunn i arbeidet med stat - kirkereformen.

Sametinget

Komiteen oppfordrer til nærmere samarbeid mellom Sametinget og Den norske kirke, og mener det bør bli en fast ordning at sametingspresidenten blir invitert til åpningsmøtet ved det første Kirkemøtet i hver kirkemøteperiode. Sametingspresident Egil Olli var til stede 5. april ved åpningen av Kirkemøtet 2011 i Tønsberg.

Strategiplanen er utarbeidet etter et [initiativ fra Kirkemøtet i 2006](#).

>> [Last ned Strategiplan for samisk kirkeliv her.](#)

Kirkemøtets vedtak

Den norske kirkes visjon for samisk kirkeliv er:

Livskraftig og Likeverdig – samisk kirkeliv i Den norske kirke.

2. Kirkemøtet mener den fremlagte strategiplanen er et godt redskap for å styrke og utvikle samisk kirkeliv.
3. Kirkemøtet erkjenner at Den norske kirke har et særlig ansvar for samisk kirkeliv og for at samisk kirkeliv kan utvikles i pakt med samisk selvforståelse, samiske tradisjoner, nasjonal lov og internasjonale konvensjoner.
4. Kirkemøtet vedtar strategiplan for samisk kirkeliv med tilhørende handlingsplan - (med enkelte endringer)
5. Kirkemøtet ber Stortinget bevilge nødvendige midler for å realisere handlingsplanen knyttet til strategiplanen, slik at statens forpliktelser i følge sameloven, kirkeloven, grunnlovens § 110 a, ILO-

konvensjonen nr. 169 og øvrige folkerettslige bestemmelser overholdes. Handlingsplanperioden går fra 2012-2016.

6. Den norske kirke har på alle nivå et ansvar for å prioritere innenfor de rammer vi har til rådighet for å realisere de øvrige deler av strategiplanen.

[Samisk strategiplan skaper glede](#)

Se et web-tv-intervju med sørsamisk representant i på Kirkemøtet, Aina Toven Malum.

Samisk kirkeliv og Sametinget

(14.04.2011)

Sametingspresident Egil Olli deltok på åpningen av Kirkemøtet sist uke. I [sin hilsen](#) ga han tydelig uttrykk for Sametingets støtte til den strategiplanen for samisk kirkeliv som Kirkemøtet nå har vedtatt.

Uttalelser fra Kirkemøtets behandling ble i NRK Sápmi og andre medier gjengitt på en måte som kan gi inntrykk av at kirken vil gi Sametinget ansvaret for samisk kirkelivs økonomi.

- Dette er ikke tilfelle. Det svarer ikke til Kirkemøtets vedtak og er heller ikke uttrykk for Samisk kirkeråds syn, sier rådets generalsekretær Tore Johnsen.

- Det er viktig å holde fast på at samisk kirkeliv inngår i Den norske kirkes totalansvar, som en livskraftig del av Den norske kirke. Samisk kirkeråd har tidligere fått støtte til enkeltprosjekter fra Sametinget og vil fortsette praksisen med å fremme prosjektsøknader der dette er naturlig, utdyper Johnsen.

- [Ny giv for samisk kirkeliv](#) (Nyhetsmelding på kirken.no 10.04.2011)
- [Strategiplan for samisk kirkeliv](#) (vedtatt av Kirkemøtet 2011)

Fioliner i slummen

(14.04.2011)

Domprosten Tønsberg David Gjerp, var nylig Bispemøtets representant på en reise til Thailand og Laos. Den norske kirke var invitert til å delta da Den evangelisk-lutherske kirke i Thailand (ELCT) vigslot sin nye biskop. Biskop Visanukorn som nå ble takket av etter 8 års tjeneste, deltok ved vigslingen av biskop Solveig Fiske på Hamar i 2006.

Bispevigsling i Bangkok, fra venstre: Avtroppende biskop Visanukorn Upama i ELCT, biskop i den lutherske kirken i Hong Kong Nicholas Tai, nyvalgt biskop i ELCT dr. Banjob Kusawadee, domprost David Gjerp og biskop i den lutherske kirken i Singapore Terry Kee.

- På vigslingsgudstjenesten ble "Hallelujakoret" fra Händels Messias fremført av sangere, fioliner og thainstrumenter under entusiastisk ledelse av misjonærparet Solveig og Dag Johannessen. Om noen kan feire så er det thaifolket! kommenterer David Gjerp.

Han fikk senere nærmere kjennskap til misjonær/kantor Solveigs fiolinopplæring for de fattige barna i Bangkoks slum. - Da de fremførte Elton Johns vakre sang: "Can you feel the love tonight" opplevde jeg sterkt at det nettopp var det som skjedde! sier Gjerp.

Fiolinorkesteret består av barn fra et av Bangkoks slumområder.

- [Se bloggen til Solveig Meling Johannessen](#)

Thailand er blitt nordmenns ferieland. Men få er klar over innsatsen til norsk misjon i Thailand. Nylig markerte Det norske misjonsselskap (NMS) 35-års jubileum for sitt arbeid i landet.

118 av menighetene i Den norske kirke har et konkret Thailand-engasjement.

- De 3500 medlemmene i Den evangelisk-lutherske kirke i Thailand er en liten minoritet i en befolkning på over 60 millioner. Kanskje nettopp derfor kan det være nyttig for norske menigheter å ha kontakt og samarbeide med denne kirken, mener David Gjerp.

Thailands naboland, Laos, er et av verdens fattigste og mest utbombede land. I Laos samarbeider Det norske misjonsselskap med den nasjonale kirken og med myndighetene om landbyutvikling, blant annet for å skaffe folk på landsbygda rent vann.

Domprost David Gjerp var imponert over hvor lite som skal til for å hjelpe mange. Rent vann til 1000 landsbybeboere var blitt ordnet for 100 000 kroner.

- Fortsatt er mange landsbyer uten rent vann. Vi bringer utfordringen fra landsbyene i Laos videre. Kan din menighet være med på å gjøre en forskjell? spør domprost David Gjerp.

Thailand og Laos er 2 av 33 land hvor Den norske kirkes menigheter er engasjert gjennom SMM-samarbeidet (gjennom organisasjoner tilsluttet Samarbeidsråd for Menighet og Misjon).

Thommessens minnepris til kampanjen for papirløse

(14.04.2011)

- Mellomkirkelig råd gratulerer kampanjen "*Ingen mennesker er ulovlige*" og er svært glade for denne pristildelingen, sier generalsekretær i Mellomkirkelig råd, Berit Hagen Agøy.

- Kampanjen har i løpet av det siste året satt de papirløses situasjon på den politiske dagsorden og gjort denne gruppens vanskelige situasjon kjent for folk flest. Vi opplever nå et stort folkelig engasjement for denne sårbare gruppen mennesker, både i kirkene i Norge og i samfunnet generelt, sier Hagen Agøy (bilde).

Hun understreker at kampen for de papirløses rettigheter handler om å finne et rom for humanitære hensyn.

- Den humanitære muligheten som gis i lovverket må også gjelde for papirløse. Da blir det likhet for loven, sier generalsekretæren.

Kampanjen ber Regjeringen om å utarbeide bestemmelser som tydeliggjør at barns beste har forrang foran innvandringspolitiske hensyn. Barn som har levd i Norge i lang tid må gis oppholdstillatelse sammen med medfølgende familie. Regjeringen bes om å sette en grense for antall år mennesker i Norge kan være ulovlige, uansett alder.

Mellomkirkelig råd og Bispemøtet for Den norske kirke er tilsluttet kampanjen som har pågått siden 31. august 2010. I alt er 37 ulike organisasjoner som representerer et bredt spekter av humanitære og ideelle organisasjoner og ulike tros- og livssynssamfunn tilsluttet kampanjen.

Annette A. Thommessen (1932 – 94), stiftet NOAS i 1984 og ledet organisasjonen til sin død. Annette A. Thommessens minnepris er en støtte til personer, organisasjoner eller prosjekter som i spesiell og utmerket grad har gjort en innsats for å skape forståelse for asylsøkere og flyktningers situasjon i Norge.

Påskespelet

(15.04.2011)

• Påskespelet

www.barnogtro.no er ein nettstad drifta av Nordberg og Maridalen sokn i Oslo og knytt til trusopplæringsreforma Størst av alt. Den store satsinga i vår er [Påskespelet](#) med forteljingar og artige oppgåver tilpassa ungar mellom fire og åtte år - og det er heilt gratis. Spelet fortel historia frå palmesøndag til påskedag og spelaren blir aktiv tilskodar i nærleiken til Jesus og hans læresveinar.

Testpilotane

Ein test av nettspelet må gjerast av nokon i målgruppa. Systrene Vilje på sju og Engel på ti er klar for oppgåva.

- Skal vi få teste ut eit nytt spel? Som ikkje ein gong andre kan få spele enno? Kult!

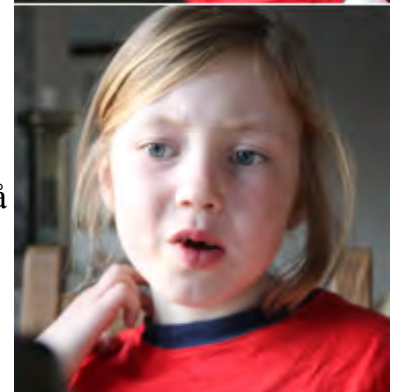
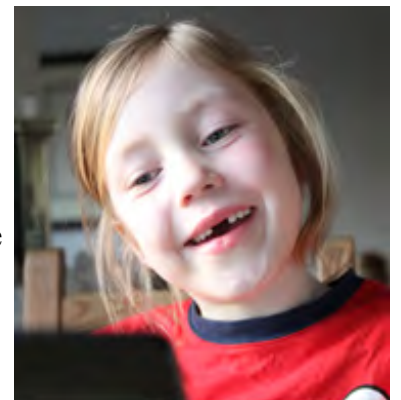
Vilje er førstemann ut. Og ho blir hekta med ein gong! Å bruke piltastane til å legge palmeblad framfor Jesus på eselet er ikkje noko problem. Men ho blir skuffa når ho ikkje får ei einaste stjerne for innsatsen. Når ho trykka alt ho klarte, og fekk på plass ei handfull greiner, synast ho i det minste ho fortente *ei* stjerne. Då går det betre på quizen. Men jenta er så oppsett på å få fleire stjerner at ho tek quizen oppatt og oppatt til ho kan alle svara utanboks. Først då vil sjuåringen gå vidare.

Når Vilje skal finne Peter som gøymmer seg før han skal fornekte Jesus, er det mest vi vaksne som ler, det er festleg med Peter som sit bak eit kratt eller oppe i eit tre og blir utsett for ulike dialektar frå menn som undrar på om ikkje også han var ein av venene til Jesus.

Språkforenklingar

- Kva tyder fornektar?
- Kvifor seier dei at Judas svika Jesus? Det heiter jo svikta!
- Det er fullbrakt? Kva er det for noko?

Korkje Vilje eller Engel er heilt nøgde med språket. For fleire av orda

som er kjent for vaksne som kan sin bibel, er ikkje daglegtale hos ungane.

Nokre detaljar hoppar dei over i forteljingane, som såret i sida til Jesus som han syner disiplane. Kor kom det i frå? Lurer ungane, dei veit berre at han vart krossfest og såg at han var festa til krossen med spiker gjennom hender og føter.

Fengande forteljingar

Spelet kan verke litt forvirrande i byrjinga. For ungane trur at for kvar nye sekvens dei opnar, er det eit spel. Men fleirtalet av dei 14 sidene er forteljingar og ikkje spel. Då er det fint å sjå at dette er så godt laga. Faktisk fungerer det så bra at Vilje likar historiene betre enn spelet, når ho skal oppsummere opplevinga. Men så har ho også høyrte nett dei same historiene på skulen same dag - og ei påminning er morosam og nyttig.

Engel på 10 likar òg godt spelet. Mellom oppgåvene og hektisk tasteklikking blir ho bevega.

- Det er så trist, seier ho når ho høyrer om nattverden og korleis både Judas og Peter skuffar Jesus. Også når Jesus heng på krossen og ungane skal peike fram rett dialog, har ho eit nedstemt ansikt og lever seg inn i historia.

Kjedeleg feiltrykk

Spelet liknar på fleire vis på andre spel ungane kjenner frå mobilleik og dataspel heime. Dei skjønner at dei må gjennom alle sekvensane for låse opp neste spel og kome vidare. Men når dei har vore gjennom alt og vil spele eit spel om att, er det kjedeleg om du trykker feil og ikkje får stoppa historia du ikkje skulle høyre om att. For det var jo fotvask eller kappløp ungane ville få betre skår på!

Men alt i alt er dette eit spel som kan gjere stor suksess. Testpilotane våre ville ikkje gje seg på kvelden før dei fekk løfte om at dei kunne spele Påskespelet om att i morgon. Og dei kjem ikkje til å gje seg før de får høgast skår på alle oppgåvene og blir trestjerners påskespelarar.

Spelet er utvikla av digitalbyrået Agens saman med www.barnogtro.no

Når kirken brenner

(15.04.2011)

- Vi har lært fra andre kirkebranner at man ikke skal være for ivrig etter å lansere konkrete planer for gjenoppbygging. Folk trenger tid til å sørge når en slik fryktelig ting skjer i lokalsamfunnet, sier Kirkerådets kirkebygg-rådgiver Ove Morten Berge (bilde).

Han synes folks mobilisering etter at Østre Porsgrunn kirke nylig brant ned, er et godt tegn:

- Når en kirke blir borte ser vi tydelig hva den betyr for folk. I avisinnlegg og nettdebatter ser vi engasjementet. Jeg anbefaler kirkens representanter å tenke seg om flere ganger før de tar stilling til hvordan tapet bør erstattes, sier Ove Morten Berge.

[I paragraf 17 i kirkeloven](#) står det at det skal være kirkebygg i hvert sokn og at kirkene er soknets (menighetens) eiendom. Det kirkelige fellesråd, som representerer menighetene i kommunen, opptrer gjerne som eier på vegne av menigheten. Det er i første rekke disse organene som melder behovet for å reise nytt kirkebygg.

- Enten det er tale om å erstatte en ødelagt kirke eller bygge der det ikke tidligere har vært kirke, trenger menighetsråd og kirkelig fellesråd innspill fra så mange hold som mulig for å vurdere alternativer. Det er om å gjøre å legge til rette for en åpen prosess der man får så mange instanser som mulig på banen. Samtalen om behovet for et kirkebygg, kan være en vitaliserende samtale for kirken på stedet, mener Ove Morten Berge.

Kontaktperson:

sivilarkitekt Ove Morten Berge
Kirkerådets kirkebyggkonsulent

Tlf.: 48 99 12 80

E-post: ove.morten.berge@kirken.no

Misjonsstipend i trosopplæringen

(26.04.2011)

Den norske kirkes menigheter er gjennom SMM-samarbeidet engasjert i samarbeidsprosjekter i 33 land. Menigheter som har misjonsavtale med en av misjonsorganisasjonene i SMM, kan søke om støtte til et tiltak som integrerer misjon i trosopplæringen. Søknadsfristen er 1. mai.

I [Plan for trosopplæring i Den norske kirke](#) heter det at
"Barn og unge skal få mulighet til å ta del i kirkens sendelse til verden ved å se og erfare at den kirke de selv er en del av er et globalt fellesskap med et verdensvidt oppdrag."

Denne målsettingen ønsker SMM-organisasjonene å støtte.

Daglig leder for SMM, Knut Hallen anbefaler menighetene å knytte det lokale barne- og ungdomsarbeidet til et globalt engasjement:

- Alle har noe å tjene på å utvide sitt perspektiv, sier Hallen.

På nettsidene www.menighetogmisjon.no finnes [ressursmateriale på misjon i trosopplæring](#).

Samarbeidsråd for Menighet og Misjon (SMM) er et samvirke mellom:

Den norske kirke / Kirkerådet, Areopagos, Den Norske Israelsmisjon, HimalPartner, Det Norske Misjonsselskap, Normisjon og Misjonsalliansen.

- [Se fullstendig utlysningstekst og søknadsskjema for trosopplæringsstipendet her](#)
- Kontaktperson - daglig leder for SMM Knut Hallen. knut.hallen@kirken.no

Kyrkja – eit unikt kunstgalleri

(06.05.2011)

For tre år sia fekk kurator Tone Lyngstad Nyaas ideen om å vise fram kyrkekunst frå dei mange mellomalderkyrkjene i Vestfold.

- Eg var kjend med at det var mykje spanande kunst i Vestfolds kyrkjer som eg syntes fleire burde få del i. Tjuveriet for to år sidan av "La de små barn komme til meg"-biletet av Lucas Cranach den eldre var nok ein augeopnar for mange. Og eg må jo seie, at om vi *ikkje* hadde fått låne Cranach-biletet, hadde det ikkje blitt noko av utstillinga.

Berre ja å få

Vestfolds sokneråd var alle venleg innstilte til å dele på skattane sine når utstillingsansvarleg Nyaas kontakta dei. Kyrkjelydane synest nok det er stas at dei unike kunstverka får et breiare publikum. Og det var ein stolt biskop som sto for opninga utstillinga 30. april.

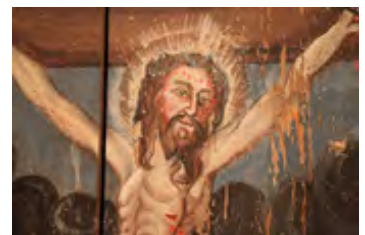
- Vi er nok i ein særskild situasjon i Vestfold og Tunsberg, vi er velsigna med mellomalderkunst i stort monn. Kyrkja var jo datidas kunstgalleri, det var her folk møttest og her dei fekk sjå vakre kunstverk. Problemet vårt er at kunsten i kyrkja ikkje synes godt nok, når bileta ikkje heng som alvertavle, gir vi ofte ikkje nok merksemd til dei store skattane som finst i kyrkjer.

Verdskjente kunstnarar

Om bilete til Cranach er ein slags krumtapp i utstillinga med 30 ulike bilete og figurar, er det C. V. Eckersbergs bilete "Kvinnene med engelen ved Kristi Grav" frå 1814 som har den beste plasseringa på Haugar. Inst i lokalet strålar engelen der han fortel kvinnene at Jesus har stått opp etter krossfestinga. Eckersberg er Danmarks svar på Tidemand og Gude, og det storslåtte bilete laga han på bestilling til Sem kyrkje.

Lokal handverkstradisjon

Men medan dei nemnte Cranach d.e. og Eckersberg var anerkjente kunstnarar i si samtid, er òg fleire av bileta på veggane laga av lokale handverkarar. Her er ofte kroppsproporsjonane mindre truverdige, og bileta er godt metta av symbolikk, noko som er tydeleg i mellom anna

"Jesus i vinpressen" frå Borre sokn. Men også desse usignerte verka er av stor verdi både for kyrkjene og kunstmiljøet.

Øydeleggingar

Nyaas hjartesukk er at ting ikkje blir tatt godt nok vare på.

- Alle kyrkjer med gamle kunstskattar skulle jo hatt klimaanlegg! Treverket sprekk opp, og fleire av verka har synlege skader fordi dei ikkje blir handsama på den beste måten. Kyrkjekunsten som er på Norsk folkemuseum har betre kår, men der må eg jo stille spørsmål ved at dei ikkje marknadsfører kunstskattane. Den store samlinga dei har er ikkje open for publikum, til tross for at dette er ein vesentleg del av vår kulturelle arv.

Klikk på bileta for å sjå dei i større utgåver.

150 år gamal nyhende

På Norsk folkemuseum er det ikkje berre historiemetta bileta som "Korsfestelsen" frå Løvøy kapell og "Minnetavle for Dortha Christensdatter" som plassert i den store samlinga med kyrkjekunst, kuratoren fann også fire heilt unike rokokkoskulpturar frå Larvik kyrkje. Gjennom eit godt samarbeid, har Haugar fått låne desse fire epifanier.

- Dei fire kvinnene symboliserer tru, håp, kjærleik og tolmod. Dei blei laga i 1752 og 1754, men fjerna frå kyrkjerommet i 1860 då Larvik kyrkje blei totalrenovert og ikkje lenger passa inn. Folkemuseet har jobba med dei, retta opp dei skadane som var mogeleg å gjera noko med, og her står dei fire flotte "dydane" til glede for nye menneske.

Publikumsbytte

Utstillinga er open til 4. september. Og det er lov å håpe at både kyrkja og museet får nytte av prosjektet.

- Eg er så nøgd med samarbeidet mellom bispedømmekontoret, kyrkjene og staben på Haugar. Og det er jo lov å håpe at fleire no oppsøker kyrkjebygg for å sjå nærare på desse og andre eineståande verk, seier ein oppglødd biskop.

Utlån til sokna

Ho har også meir å by på, fordi bispedømmekontoret har ein eigen samling med kyrkjekunst dei gjerne syner fram. Biskop Laila Riksaasen Dahl vil at fleire skal bli kjent med kyrkjas store kunstnariske rikdom.

- Om ein kyrkjelyd vil bruke ulike bilete i sitt arbeid, kanskje lage eit tema der de vakre bileta blir brukt i til dømes arbeidet blant barn eller vaksne, er det berre å ta kontakt med bispedømmekontoret.

Meir om museet her: <http://www.haugar.com/>

Endeleg saman!

(10.05.2011)

Ungdommens kyrkjemøte har etterlyst betre kontakt mellom ungdomsråda i dei 11 bispedømme, og første helga i mai var det storsamling i Kyrkjas hus i Oslo. Alle bispedømme var til stades for å fortelje korleis arbeidet er i sitt bispedømme, og ikkje minst for å gi Kyrkjerådet ei hjelpande hand når det gjeld å mobilisere unge veljarar i Kyrkjevalet i haust.

- Eg er viss på at vi er ein viktig ressurs når vi skal få opp stemmetala blant dei unge. Om lag 3000 mellom 15-18 år stemte ved kyrkjevalet i 2009, og potensialet er enormt mykje større, seier leiar Petter Normann Dille, leiar i Utval for ungdomsspørsmål.

Netthjelp

Sjølv er han godt over middels aktiv på nettet, og starta i fjor gruppa "Kirkemøtet" på Facebook. Sida vart ein suksess for både delegatar som diskuterte undervegs, og for andre som ikkje var til stades, på Kyrkjemøtet i fjor og i år. No vil han at Kyrkjerådet skal satse på dei unge som nettambassadørar.

- Mange av oss unge er svært aktive på nett, og vi kan hjelpe til å gjere valet synleg her. Kven er betre på å kommunisere med de unge enn unge sjølv? Eg er overtydd om at den innsatsen ungdomsråda kan gjere, vil føre til betre valdeltaking blant dei mellom 15-18 enn for to år sidan.

Urne på vandring

Dille er også oppteken av at urnene skal kome til veljarane, ikkje motsett.

- De lokale valansvarlege må gjere ein innsats for å hanke inn stemmer frå ungdommen. Når konfirmantar er samla må dei ulike kandidatane bli presentert, og så kan veljarane gje stemme i samband med at dei er på eit kyrkjeleg arrangement. Det er ikkje så mykje som skal til for å auke valdeltakinga eller for å kuppe valet for de yngre kandidatane, det såg vi i 2009.

Når ungdomsråda er samla, er det godt for den einskilde å møte andre i same situasjon, ein er ikkje "mainstream" når ein bruker masse tid og krefter på arbeid for Jesus.

- Det er inspirerende for oss å møtast. Vi kan sjå at fleire har dei same utfordringane, at fleire slit med å få folk til å delta på Ungdomstinget. Vi har alle forbedringspotensial, og det kjenner vi på - på ein god måte - når vi er saman.

Korkje unge eller eldre treng vere passive deltakarar på gudstenester (Foto: fotograf Øygarden)

Kyrkja er oss

I ei tid med stadig lågare oppslutning om gudstenesta, er ungdomsleiaren likevel optimist på kyrkja og dei unges vegne.

- Eg synes ikkje utviklinga er berre negativ. Det er ikkje vanskelegare å engasjere no enn før, og med gudstenestereforma vil dei unge få vere med å bestemme meir - det er jo positivt! Kyrkja er blitt meir demokratisk og open, og dei unge er flinke til å seie kva dei meiner. No som kyrkjelyden skal vere med å utforme gudstenesta sjølv, er dette ei framifrå måte å få større engasjement om høgmessa. Men det er viktig for meg at vi tenker på kyrkja som oss, alle dei døypte, og ikkje berre det ein trur kyrkja oppfattar seg sjølv som. Kyrkja er mangfaldig!

Fire kandidater nominert til biskop i Borg

(10.05.2011)

Helga Haugland Byfuglien går av som Borg biskop 1. august for å tiltre det nyopprettede biskopembetet som fast preses for Bispemøtet. Hun har vært biskop i Borg bispedømme siden 2005.

Det er nominert fire kandidater til biskopembetet i Borg (klikk på navnene for å åpne kandidatenes egenpresentasjoner i pdf):

- Personalsjef ved Borg bispedømmekontor, [Ørnulf Axel Elseth](#) (58), Råde,
- Sokneprest i Trefoldighet menighet i Oslo, [Anne-May Grasaas](#) (55), Oslo,
- Generalsekretær i Kirkens Nødhjelp, [Atle Sommerfeldt](#) (59), Asker,
- Avdelingsdirektør i Kirkerådet, [Paul Erik Wirgenes](#) (51), Bærum.

Fornyings- Administrasjons- og Kirkedepartementet sender nominasjonsvedtaket fra Borg bispedømmeråd til avstemming blant menighetsråd, prester og vigslede medarbeidere i Borg bispedømme, samt til landets proster, teologiske professorer og til rektorene ved de praktisk-teologiske seminarer. Til sist skal biskopene og Kirkerådet avgi uttalelse til departementet.

Borg bispedømmeråd har overfor Kirkedepartementet uttrykt ønske om at utnevning av ny biskop i Borg finner sted tidlig i oktober.

- [Regler om nominasjon m.v. ved utnevning av biskop](#)

Kontaktpersoner:

Nina Lind, leder av Borg bispedømmeråd, tlf.: 99 73 40 79

Per Johan Bjerkeli, stiftsdirektør ved Borg bispedømmekontor, tlf.: 97 56 78 05

- Militærmakt må erstattes av fredssamtaler

(12.05.2011)

- Det internasjonale samfunnet mobiliserte betydelig politisk vilje og handlekraft da de grep inn i det som kunne utvikle seg til en humanitær katastrofe. Hensynet man den gang tok til Libyas sivilbefolkning, må nå videreføres på en slik måte at bruk av væpnet makt erstattes med forhandlinger som kan gjøre slutt på blodbadet og siviles lidelser. Det må forhandles fram en varig våpenhvile som tilrettelegger for overgang til et representativt styre som kan ta fatt på den krevende oppgaven det er etablere en rettferdig fred, mener Fykse Tveit.

- Libya er i dag er et land med mange ofre for krig og vold, sårbare mennesker og med grunnleggende interne konflikter. Det er krevende for politikere å sikre en fredelig utvikling. Vi må også støtte det viktige arbeidet humanitære og diakonale organisasjoner nå gjør for å lindre nøden. Land og kirker som hjelper og tar imot libyske flytninger er gode eksempler, legger generalsekretæren til.

Krig er ingen løsning

Også Mellomkirkelig råd for Den norske kirke følger utviklingen i Libya. Generalsekretær Berit Hagen Agøy er glad for at Fykse Tveit så tydelig understreker at kirkene må ha fokus rettet mot ofrene for krigen.

- Det er vår oppgave som kirker å minne politiske og militære aktører om at voldsbruk kun kan forsvares moralsk som absolutt siste utvei for å redde menneskers liv. Hun har forståelse for at det internasjonale samfunnet bidrar med militærmakt for å spare sivile liv. Men det må vurderes om situasjonen i Libya i dag er slik at politiske samtaler er mulig å få i gang, heller enn å fortsette krigshandlingene, ifølge Hagen Agøy. Hun tviler på at fortsatt krig er middelet som fører til målet om en rettferdig fred i Libya.

Hun legger til at hun er svært bekymret for en utvikling hvor man i en rettferdig iver etter å bekjempe ondskap, selv fristes til å bruke vold. Vold og krig er siste utvei, når alt annet er prøvd. Det er avgjørende at verdenssamfunnet i kampen mot urett holder fast på menneskerettighetene og rett-sikker-heten, og følger spillreglene som gjelder for etisk anstendighet, avslutter Hagen Agøy, som minner om at også diktatorer er medmennesker.

Kirkelig fredsmøte på Jamaica

17.-25. mai samles over 1000 kirkelige utsendinger fra hele verden i Kingston på Jamaica for å markere avslutningen av Tiåret mot vold (2001-2010) som ble lansert av Kirkenes verdensråd. Tradisjonelt har kirken brukt mye tid på teologiske drøftinger av begrepet "rettferdig krig". Hagen Agøy mener tiåret har bidratt til å skifte fokus fra "rettferdig krig" til "rettferdig fred".

- Møtet på Jamaica vil minne oss på kirkens forpliktelse om å tale forsonings- og fredsbudskapet, sier Hagen Agøy.

[I forkant av Jamaica-møtet har generalsekretæren i Kirkenes verdensråd, Olav Fykse Tveit, oppfordret til fredssamtaler i Libya](#) (engelsk).

- [The International Ecumenical Peace Convocation - 17.-25. mai 2011, Kingston, Jamaica](#)
- [Menigheter over hele verden inviteres til å be for fred i sine gudstjenester 22. mai. Se norsk ressursmaterieill til slik gudstjeneste her](#) (pdf)
- [Se plakaten for fredssøndagen 22. mai](#) (pdf)

Samiske kirkedager 2013 planlegges

(26.05.2011)

Samiske kirkedager er et felleskirkelig arrangement for samisk kirkeliv i Norge, Sverige, Finland og Russland, og for første gang skal arrangementet holdes på norsk side og i et sørsamisk område.

Programkomiteen består av medlemmer oppnevnt av de sentrale samisk-kirkelige organene i Norge, Sverige og Finland. Anne Dalheim, leder i Samisk kirkeråd i Den norske kirke, og Sylvia Sparrok, ordførande i Samiska rådet, Svenska kyrkan er valgt til henholdsvis leder og nestleder for programkomiteen.

Kontaktperson:

Generalsekretær i Samisk kirkeråd, Tore Johnsen

Tlf.: 23 08 12 35, mobil: 48 99 12 35

E-poasta: tore.johnsen@kirken.no

Sámi girkobeivviid plánenbargu álggahuvvon

Boatte sámi girkobeivviid plánenbargu lea álggahuvvon. Prográmmalávdegoddi lea áitto doallan vuosttaš čoahkkimis ja bivdá olbmuid dál juo várret áiggi boahit Muoffie:i (Mo i Rana:i) borgemánu 9.-11 beivviid 2013.

Sámi girkobeivvit leat oktasaš sámi girkolaš doalut sámiide Norggas, Ruotas, Suomas ja Ruoššas. Dát šaddá vuosttaš háve ahte girkobeivvit lágiduvvojit máttasámi guovllus, ja Norgga bealde.

Programmalávdegotti mielláhtut leat nammaduvvon guovddáš sámigirkolaš orgánain Norggas, Ruotas ja Suomas. Norgga girku Sámi girkoráđi jodiheaddji, Anne Dalheim, ja Ruota girku Sámi ráđi ságadoalli, Sylvia Sparrok, leat välljejuvvon programmalávdegotti jodiheaddjin ja nubbinjodiheaddjin.

GOVVA: Programmalávdegotti vuosttaš čoahkkimis. Gurut rávddas: Tore Johnsen, Erva Niityvuopio, Sylvia Sparrok, Peter Andersson, Stein Erik Anti, Anne Dalheim, Tuomo Huusko og

Bierna Bientie.

Gulahallanolmmoš:

Sámi girkoráđi válđočálli, Tore Johnsen,

Tlf.: 23 08 12 35, mobil: 48 99 12 35

E-poasta: tore.johnsen@kirken.no

Ny nordsamisk liturgibok utgitt

(26.05.2011)

- Det er en stor begivenhet at det nye liturgiboken endelig utgis, sier Samisk kirkeråds generalsekretær, Tore Johnsen. Han vet at mange prester har ventet lenge på boken, og han er sikker på at den blir viktig for det samiske kirkelivet.

Boken på 277 sider inneholder 19 liturgier som dekker en rekke kirkelige behov, som gudstjenester, dåp, vigsel, gravferd og velsignelse av hus.

Tore Johnsen peker på at liturgiboken representerer et musikalsk fornyelsesarbeid.

- Melodiene ivaretar samisk tonefølelse, og menighetene har nå frihet til å velge mellom ulike alternativer. Boken har omkring 25 nye liturgiske musikkledd, sier Johnsen.

Tilnærmet alt melodistoff er laget av den kjente samiske komponisten og musikeren Halvdan Nedrejord. Han ble i påsken i år hedret med Áillohaš' ærespris, oppkalt etter den store samiske multikunstneren Nils Aslak Valkeapää.

Nordsamisk liturgibok kan bestilles fra Kirkerådets materiellekspedisjon materiell@kirken.no.

Kontaktperson:

Generalsekretær i Samisk kirkeråd, Tore Johnsen

Tlf.: 23 08 12 35, mobil: 48 99 12 35

E-poasta: tore.johnsen@kirken.no

Odda davvisámi liturgii jagirji almmuhuvvon

Mannan vahkus sáddii Sámi girkoráddi aitto almmuhuvvon Davvisámi liturgii jagirji searvegottiide davvisámi guovllus.

Lea stuora dáhpáhus go odđa liturgiijagirji viimat lea almmuhuvvon, dadjá Sámi girkoráđi válđočálli Tore Johnsen. 277 siiddusaš liturgiijagirjis leat oktiibuot 19 liturgiija, mat gokčēt iešguđet dárbbuid. Das leat ipmilbálvalus- ja gástaliturgiijjat, náittosvihahan- ja hávdádanliturgiijjat ja ruovttuid buressivdnideami liturgiija.

Johnsen diehtá ahte olu báhpát leat vuordán dán girjji guhká, ja son lea vissis dasa ahte liturgiijagirji šaddá dehálaš bargoneavvu sámi girkoeallimis ovddosguvlui.

Johnsen háliida maiddái rámidit buohkaid geat leat bargan dáiguin liturgiijaiguin guhká. Son fuomášuhtta erenoamážit ođasteaddji barggu mii lea dahkkon liturgálaš musihka dáfus. Girjji liturgálaš šuoŋat áimmahuššet sámi nuohtadovddu, ja searvegottiin lea dál friiddjavuohta válljet iešguđet molssaeavttuid gaskkas.

Girjji lea birrasiid 25 odđa liturgálaš mušihkkaladđasa, ja masá buot lea ráhkaduvvon dovvdus sámi nuohtadahkkis ja čuojaheaddjis, Halvdan Nedrejord:s, gii mannan beassáziid gudnejahttojuvvui Áillohačča gudnebálkkašumiin.

Girjji sáhhtá diŋgot Girkoráđis - materiell@kirken.no.

Gulahallanolmmoš:

Sámi girkoráđi válđočálli, Tore Johnsen,

Tlf.: 23 08 12 35, mobil: 48 99 12 35

E-poasta: tore.johnsen@kirken.no

Bassi SANCTUS

fogo A.

S: Bas - si, bas - si, bas - si lea Hear - rá
Se - ba - ôt, op - pa ea - nan lea.
diev - va su hear - vás - vuo - das.
Ho - si - an - na al - la - ga - sas.
Bu - res - sive - ni - duv - von leh - kos.
son guh - te boah - lá Hear - rá nam - mii.
Ho - si - an - na al - la - ga - sas.

90 % av de musikalske leddene i Davvisámi liturgijagirji er nye i forhold til de norske 1977-liturgiene. Her et eksempel fra boka.

90 % Davvisámi liturgijagirji musihkkaladdasiin leat ođđa šuoŋat 1977-liturgijaid ektui. Dá lea ovdamearka girjjis.

- Ingen krig er rettferdig

(27.05.2011)

- Jamaica-konferansen markerer et tidsskille. På konferansen ble det sagt klart ifra det finnes ingen 'rettferdig krig' fordi bruk av vold mot vår neste er synd, sier generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Berit Hagen Agøy.

Hun var en av 1000 deltakere på fredskonferansen på Jamaica. Kirkenes verdensråd avsluttet med dette møtet sitt 'tiår mot vold'.

[Fredskonferansens sluttokument](#) understreker at fredsarbeid tilhører kjernen i kirkens oppdrag i verden. Dette står vi sammen om i et globalt økumenisk fellesskap, sier Hagen Agøy. Konferansen rettet særlig oppmerksomhet mot sammenhengen mellom fred og rettferdighet. Generalsekretæren håper begrepet "rettferdig fred" vil skape spennende teologiske og etiske refleksjoner i kirkene de nærmeste årene. Konferansen

fokuserte både på fredsbygging i nære relasjoner, i samfunnet og mellom nasjoner og folkegrupper. Vern om skaperverket og ressursfordeling er avgjørende elementer i arbeidet for å skape rettferdighet og fred. Fred handler ikke bare om fravær av vold, men om å sikre grunnleggende menneskerettigheter.

Utfordrer norsk krigsdeltakelse

Deltakerne på konferansen hadde noe ulik tilnærming til bruk av vold og militærmakt. Enkelte er pasifister, mens andre mener at væpnet makt kan være absolutt siste utvei for å redde menneskeliv, for eksempel i en forsvarskrig. Likefullt advarte konferansen mot at kirkene legitimerer bruk av væpnet makt. Kirkene skal tale fredens sak, ikke forsvare krig.

- Kristendommens radikale budskap er at vi skal møte alle fiender med en utstrakt og åpen hånd som innbyr til forhandlinger om fred. Alt skal prøves for å skape rettferdighet og fred. Dette merker vi oss i en situasjon hvor norske styrker er involvert i krig både i Libya og Afghanistan, sier Berit Hagen Agøy.

Hun ser gjerne at Den norske kirke i større grad deltar i en kritisk debatt om den pågående norske deltakelsen i militære operasjoner: Hun tviler på at det ikke finnes alternativer til væpnet makt for å

løse konfliktene i Libya og Afghanistan.

Våpen fjerner ikke sårbarhet

På fredskonferansen var internasjonal våpenhandel et viktig tema. Initiativet til en egen aksjon om dette kom fra Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Kirkens Nødhjelp, Kirkelig fredsplattform og Changemaker som alle hadde delegater på plass i Kingston.

- Det er viktig å minne hverandre om at vi mennesker er sårbare. Det er en illusjon å tro at vi kan fjerne denne sårbarheten gjennom å ruste opp og sikre oss med våpen, sier Berit Hagen Agøy. Hva kunne vi ikke ha oppnådd av fredsbygging om de svimlende summene som går til våpenproduksjon heller ble investert i menneskelig utvikling, spør hun.

Selv kilde til konflikter

Den kirkelige fredskonferansen på Jamaica markerte avrundingen av det globale felleskirkelige Tiåret mot vold (2001-2010). Konferansen pekte på at kirkene spiller en sentral rolle i freds- og forsoningsarbeid mange steder i verden, både ved å forebygge konflikter, gjennom fredsmekling og ved å lege sår som krig og konflikter skaper. Men i sluttdokumentet fra konferansen nevnes samtidig kirkene enkelte steder selv er kilde til voldelige konflikter.

- Skal kirken være en troverdig fredsskaper, må vi selv finne sammen og løse uenighet på en forbilledlig måte. Derfor er arbeidet for kirkens enhet og arbeidet for rettferdig fred i verden to sider av samme sak, sier Berit Hagen Agøy.

Hun mener kirkene må samarbeide med troende i andre religioner for å skape fred: - Selv om vi har ulik tro, forenes vi i ønsket om å bidra til en mer rettferdig og fredelig verden, sier generalsekretæren i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

- [Her er sluttdokumentet fra fredskonferansen på Jamaica 17.-25. mai 2011](#) (engelsk)
- [Se nettsiden til den internasjonale fredskonferansen på Jamaica 17.-25. mai 2011](#)
- [Voksende kirkelig engasjement for global våpenhandelsavtale](#)
Nyhetssak fra Jamaica-konferansen på nettsidene til Norges kristne råd

- Det samiske er verdifullt i trosopplæringen

(06.06.2011)

– Denne planen gir hjelp til å forstå hva samisk trosopplæring kan være. Vi tror den kan bidra til at det blir enklere å leve som en samisk kristen innenfor et større fellesskap, sier trosopplæringsrådgiver i Samisk kirkeråd, Stein-Erik Anti. Han mener planen kan berike trosopplæringen for alle døpte barn og unge i Den norske kirke.

Den nasjonale trosopplæringsplanen *"Gud gir – vi deler"* (vedtatt av Kirkemøtet 2009) understreker ansvaret for å ivareta samiske perspektiver i trosopplæringen. En supplerende Plan for samisk trosopplæring ble vedtatt av Samisk kirkeråd i desember 2010, og var orienteringssak ved Kirkemøtet 2011. Planen, som foreligger på 3 samiske språk og norsk, er nylig sendt til et stort antall menigheter i de tre nordligste bispedømmene.

- [Plan for samisk trosopplæring kan lastes ned som pdf-filer her](#)

Kontaktperson

Stein-Erik Anti, rådgiver for samisk trosopplæring, Samisk kirkeråd

stein-erik.anti@kirken.no

Tlf. 23 08 12 33

Sámevuodas lea árvu oskooahpahas

Norgga girkus lea dál viimat plána mii ovddida sámi risttalaš árbevieruid ja árvvui, ja vel sámi giela, historjjá ja kultuvrra oskkuoahpahas. Plána mii lea 3 sámegeielas ja dárogillii, lea áiddo sáddejuvvon mánggaid searvegottiide daid golbma dávimus bismagottiin.

Sámi oskkuoahpahasplána mearráduvvui Sámi girkurádis juovlamánus 2010, ja lei diehtoáššin dán jági Girkočoahkkimis. Sámi girkuráði oskkuoahpahasrádđeaddi, Stein-Erik Anti muitala ahte plána leamaš gulasguddamis mas iešguđet girkulaš ja sámi gulasguddaninstansat besse searvat árvvoštallamis.

Plána lea ráhkaduvvon dego lassi ulbmildokumeanta našovnnlaš oskkuoahpahušplánii, gohččoduvvon ”Ipmil addá - Mii juogadit”, gos deattuhuvvo ovddasvástadusa áimmahuššat sámi perspektivaid oskkuoahpahušas. Sámi oskkuoahpahušplána addá veahki mearridit dasa sisdoalu, ja lea sihke reaidu ja lassi ulbmildokumeanta báikkálaš oskkuoahpahuš bargguide.

- Plána lea veahkkin áddet mii sámi oskkuoahpahuš lea. Mii jáhkkit ahte dat sáhtta veahkehit eallit dego sámi risttalaš dan stuorát oktavuodas, lohka Anti, gii oaivvilda ahte plánuš maiddá leat perspektiivvat mat riggodit oskkuoahpahuš buot mánáid ja nuoraid várás Norgga girkus.

Mer luthersk identitet

(14.06.2011)

Etter vedtaket gir strategidokumentet for de lutherske kirkene tydeligere omtale av den lutherske identitetens teologiske basis. Revisjonen av organisasjonens strategiplan styrker også kirkenes sosialetiske ansvar i møte med lidelse og urett.

- Det var nødvendig for LVF å få på plass en tydeligere profilering av målsettingen for organisasjonens arbeid. Den nye strategiplanen egner seg godt som inspirasjon til å arbeide med strategiplaner i våre menigheter, sier biskop Helga Haugland Byfuglien. Hun er en av Den norske kirkes to medlemmer i rådet i LVF.

Fram mot jubileet i 2017

Strategiplanen omfatter tiden fram til 500-års jubileet for den lutherske reformasjonen i 2017. Dokumentet innleder med at kirkens behov for reformasjon og fornyelse aldri vil avta.

Rådsmøtet i Det lutherske verdensforbund: Fra helgens avstemning om ny strategiplan for organisasjonens arbeid. (Foto: LVF)

Rådet i LVF har vært samlet i Genève 9.-14. juni. Den nye strategiplanen var hovedsaken på møtet. På møtet ledet Helga Haugland Byfuglien arbeidet med de endringene som ble lagt fram for rådet til avstemning.

Omorganisering av arbeidet

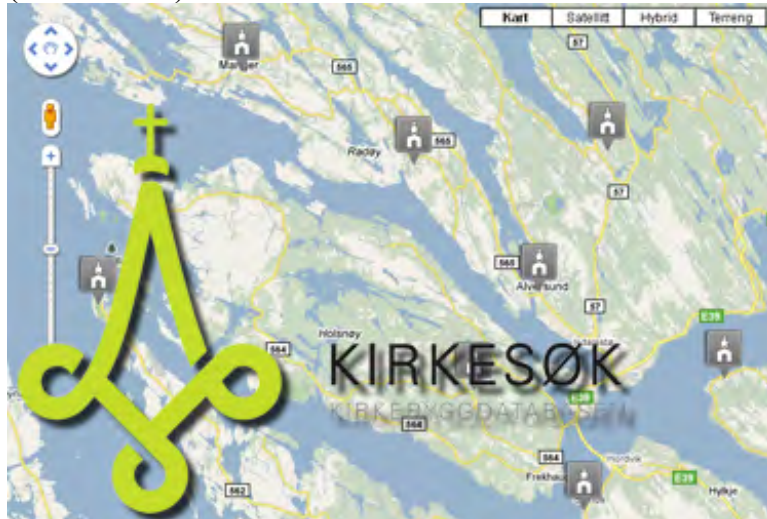
Strategiplanen får konsekvenser for organiseringen av LVFs sekretariat i Geneve, og for organisasjonens budsjettarbeid. LVFs 2012-budsjett er på nesten 81 millioner Euro.

Rådet i LVF er organisasjonens høyeste organ mellom generalforsamlingene og har 48 medlemmer. Den norske kirke har for tiden to medlemmer i rådet: biskop Helga Haugland Byfuglien og student Jenny Skumsnes Moe. Det lutherske verdensforbund (grunnlagt i 1947) har 145 medlemskirker med til sammen 70 millioner medlemmer.

- [Se nettsidene til Det lutherske verdensforbund](#)
- Les nyhetssak på LVFs nettsider (11. juni 2011): [LWF Council Adopts Strategy Plan](#)
- [Her er strategiplan-forslaget som ble lagt fram for LVFs rådsmøte](#) (pdf)

1600 kirker åpnet på nettet

(17.06.2011)

- Med kirkesøk.no ønsker vi at folk skal lære mer om norske kirkebygg, hvor de ligger i landskapet og hvilke kulturverdier de representerer, forteller prosjektleder Cathrine Lillo-Stenberg fra KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, som står bak det nye nettstedet.

Åpne kirker

Gjennom kirkesøk.no kan man bli bedre kjent med sin egen kirke – eller noen av de andre kirkene, lære mer om kirkebyggenes utvikling og få innblikk i norske kunst- og håndverkstradisjoner. Stadig flere kirker er åpne for publikum om sommeren. Informasjonen om disse ca. 220 kirkene blir presentert i sin bredde på det nye nettstedet.

Kartsøk, epokesøk og nettutstillinger

Medarbeiderne i KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon; Cathrine Lillo-Stenberg, Kjersti Kambestad og Oddbjørn Sørmoen har arbeidet lenge for å gi publikum innsyn i deler av innholdet i Kirkebyggdatabasen.

Kirkesøk.no presenterer stoffet fra tre innfallsvinkler: kartsøk, epokesøk med tidslinje, og nettutstillinger.

Kartsøk viser alle kirkebyggene i kart. Epokesøk er et søk på en tidslinje, der kirker i bestemte tidsperioder presenteres, fra 1100-tallet til i dag. Nettutstillingene presenterer kirkekunst, bygningsteknikker o.a. kirkerelatert stoff i form av billedserier.

10000 bilder

De 1600 kirkebygningene er presentert gjennom ca. 10.000 bilder. Kirkesøk.no henter data fra Kirkebyggdatabasen som brukes av de organer som forvalter kirkens omfattende bygningsmasse. Kirkesøk og Kirkebyggdatabasen eies og driftes av KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon og er finansiert av bevilgning fra Forsknings-, administrasjons- og kirke departementet.

Kontaktpersoner:

Prosjektleder Cathrine Lillo-Stenberg, mob 993 09 260, e-post: Cathrine.Lillo-Stenberg@ka.no
Systemansvarlig Kjersti Kambestad, mob 975 68 837, e-post: Kjersti.Kambestad@ka.no
Direktør for KAs avdeling for kirkebygg og kulturminnevern Oddbjørn Sørmoen, mob 419 30 818, e-post: oddbjorn.sormoen@ka.no

- [Logo og foto kan hentes her](#)

Bekymret for Europas humanistiske og liberale tradisjoner

(22.06.2011)

16.-19. juni avholdt den økumeniske organisasjonen [Churches' Commission for Migrants in Europe](#) (CCME) generalforsamling i Bukarest. Kirker og kirkelige organisasjoner fra hele Europa kom sammen for å drøfte kirkelig engasjement i europeisk innvandrings- og inkluderingspolitikk.

Språk skaper holdninger

- Generalforsamlingen var bekymret for hvilke språklige symboler og bilder som brukes i media og blant politikere når det snakkes om innvandring, sier Lemma Desta, en av de norske delegatene i Bukarest. Han er koordinator for Flerkulturelt kirkelig nettverk under Norges Kristne Råd.

- Det er både misvisende og stigmatiserende når man for eksempel snakker om "bølger av asylsøkere" eller en "flom av flyktninger". Slik ordbruk skaper unødig frykt og kan få oss til å glemme at det er snakk om mennesker, skapt i Guds bilde, som ofte flykter fra stor nød og som har rett på både å bli behandlet med verdighet og til å søke asyl i andre land, understreker Desta.

- Vi erfarte at de europeiske kirkelegatene i stor grad var urolige for hvor innvandringspolitikken i EU og en del europeiske land er på vei. Europa har en lang tradisjon for åpenhet, rettssikkerhet og liberale verdier, men man ser tendenser til at disse kjerneverdiene i økende grad må vike til fordel for andre prinsipper som for eksempel sikkerhet, sier Berit Hagen Agøy (bilde).

Avlastning i nord

- Europa har ikke råd til å kompromisere med sin humanistiske arv, og kirkene oppfordrer derfor sterkt til at Flyktningkonvensjonen og andre europeiske menneskerettighetskonvensjoner blir overholdt - blant annet i forhold til båtflyktninger fra Libya og Nord-Afrika, annen Schengen-grensekontroll og mottaksapparatene i de ulike europeiske landene. Dette betyr blant annet at Nord-Europa og Norge må ta imot en større andel av flyktingene fra Libya nå, og ikke overlate dette ansvaret til allerede kriserammede land som Hellas, understreker generalsekretæren.

- Europa må leve i solidaritet, både med seg selv og med menneskene utenfor, avslutter Hagen Agøy.

- [Uttalelsen fra CCME finner du her.](#) (pdf)

Mektige biskopar

(22.06.2011)

I boka "Bisperåd og kirkestyre" tek Aarflot for seg åra frå 1917 til 1977, fram til då han sjølv vart utnemnd til biskop. Boka fortel om viktig kyrkjehistorie som har mykje å seie for kyrkja i dag, og ho fortel og om det kollegiale tilhøve biskopane i mellom. Forfattaren sjølv kallar boka eit tapsprosjekt, men er godt nøgd med å ha samla historia.

- Bispemøtet var ein viktig faktor i samfunnet, og hadde stort politisk engasjement. Det var lenge det einaste sentralkyrkjelege organ i desse 50 åra, og Bispemøtet har komme med mange profilerte utsegner som har hatt stor påverknad på utviklinga i kyrkja og på samfunnet i det heile.

Kritikk til forgjengarane

Men ikkje alt biskopane har stått for og engasjert seg i, er like imponerande.

- Eg har sett at biskopane var forholdsvis tafatte i forhold til jødespørsmålet før og under krigen, sjølv om Bispemøtet i andre høve var eit førebilete i den tida.

(Foto: Kyrkjerådet)

Eit halvt snes emeriti

På presentasjonen av boka var det ei fin samling av pensjonerte biskopar, både (frå venstre) Ole D. Hagesæther (Bjergvin), Fredrik Grønningsæter (Sør-Hålogaland), Ole Nordhaug (Møre), Per Lønning (Borg og Bjergvin) og Georg Hille (Hamar) og var til stades.

Olav Skjevesland (lengst til høgre på biletet) var den einaste sitjande biskopen på presentasjonen, og han takka Aarflot for arbeidet han har gjort dei to åra han har jobba med boka.

- Vi treng denne litteraturen, den gir eit godt inntrykk av korleis biskopane prega utviklinga i kyrkja. Så sjølv om det ikkje vil bli ein kioskveltar, hjelper den oss til å sjå nåtida i lys av fortida. Det har vore mykje granskingar i protokollar, og Andreas har gjort eit dugleg arbeid som er interessant for biskopar og kyrkjefolk også i dag, seier Skjevesland.

I boka gir Aarflot mellom anna ei samla oversikt over det økumeniske arbeidet Bispemøtet har vore engasjert i og om kvinneleg teneste i kyrkja. Han tek for seg Bispemøtets utsegner og argumenter, og trekkjer fram nokon tydelege leiarar blant biskopane i perioden.

Boka er gitt ut på Eide forlag.

En bønn for Sudan

(29.06.2011)

Ved en storstilt markering 9. juli erklæres Sør-Sudan som egen stat. Sudan deles nå i to etter at folket i Sør-Sudan i folkeavstemningen januar 2011 svarte klart ja på spørsmålet om å danne en uavhengig stat. - For å bygge et samfunn i rettferd og fred er vi avhengige av at det internasjonale samfunn opprettholder presset i forhold til våre myndigheter, sier Ramadan Chan.

Kirkens Nødhjelp har siden tidlig på 1970-tallet vært engasjert i Sudan. - Kirkens Nødhjelp er forpliktet til å fortsette sitt arbeid med humanitær hjelp og fattigdomsbekjempelse både i Nord- og Sør-Sudan, sier generalsekretær i Kirkens Nødhjelp, Atle Sommerfeldt.

Norges Kristne Råd og Kirkens Nødhjelp oppfordrer sammen kirker i Norge til forbønn for Nord- og Sør-Sudan. Her er forslaget til forbønn:

*Himmelske Far, vi ber for det nye Sør-Sudan. Gi landets ledere vilje og visdom til å bygge den nye staten i rettferdighet og med respekt for menneskers verd. Vi ber for Nord-Sudan. La rettferd og fred råde. Vi ber om en varig fred mellom de to landene. At deres ledere må styres av viljen til det gode. La våpnene tie og rettferd få råde. Smi sverdene om til plogskjær.
Amen*

Uroen kaster skygger

Det anslås at om lag 2 millioner mennesker har mistet livet siden 1983. I 2005 kom en fredsavtale på plass som ga Sør-Sudan selvstyre i seks år. Nå har folkeavstemningen i sør resultert i endelig løsrivelse. Men siden begynnelsen av juni måned har det vært en dramatisk utvikling i grenseområdene mellom Nord- og Sør-Sudan.

- Den humanitære situasjon i Sudan er nå prekær. Det rapporteres om vilkårlig skyting av sivile og regulære krigshandlinger. Mange mennesker er på flukt. Derfor er det lange skygger over den kommende uavhengighetsfeiringen. Nå trenger folket i Sør- og Nord-Sudan støtte og forbønn i en avgjørende fase for de to landene, sier Berit Hagen Agøy, generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

Uttalelser både fra [Sudan Council of Churches](#) og [Kirkenes verdensråd](#) understreker kirkenes rolle i å bygge freden i et område som har vært preget av konflikt i generasjoner. Det samme understrekes i en fersk uttalelse fra [Rådet i Det lutherske verdensforbund](#).

For mer informasjon:

Generalsekretær Berit Hagen Agøy, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke,
mobil 48 99 12 70

Generalsekretær Ørnulf Steen, Norges Kristne Råd,
mobil 950 41 821

Generalsekretær Atle Sommerfeldt, Kirkens Nødhjelp,
mobil 917 55 112

Enighet om etisk misjon

(01.07.2011)

- Mellomkirkelig råd gratulerer Kirkenes verdensråd, Vatikanets kommisjon for interreligiøs dialog og Verdensalliansen av evangelikale kirker med et viktig dokument, sier Berit Hagen Agøy, generalsekretær for Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

- ["Christian Witness in a Multi-Religious World: Recommendations for Conduct"](#)

Representerer 9 av 10 kristne

Dokumentet er resultatet av en fem år lang dialog, og det er første gang disse tre organene gir ut et felles dokument. De representerer katolikker, ortodokse, protestanter, anglikanere, evangelikale, pinsevenner og uavhengige kirker - om lag 90% av verdens kristne.

- Dokumentet slår fast at misjon er en vesentlig del av kirkens virke, og oppfordrer kirkene til å drive misjon samtidig som man viser genuin respekt for annerledes troende. Det inneholder praktiske forslag til hvordan misjon kan utføres i en flerkulturell verden, og er et utgangspunkt og en oppfordring til kirker og misjonsorganisasjoner om å lage egne etiske kjøreregler for misjon, sier Hagen Agøy.

Kjøreregler for misjon

Mellomkirkelig råd har gjennom Oslokoalisjonen for tros- og livssynsfrihet arbeidet fram et eget interreligiøst dokument om etisk misjon: ["Recommended Ground Rules for Missionary Activities"](#). Det er et interreligiøst dokument som ut fra trosfriheten og menneskerettighetene argumenterer for retten til å drive misjon, men at denne må utøves på en etisk forsvarlig måte.

- Disse kjørereglene for misjon er på mange måter et kristent, teologisk bidrag til Oslokoalisjonens dokument. Det har det samme anliggende - ja til respektfull misjon - men med teologisk argumentasjon. Vi vil fortsette dette arbeidet i dialog med andre religioner, med forventning om at også de kan uttrykke det samme anliggende, men da begrunnet i egen teologi, sier Berit Hagen Agøy.

- [Se presentasjon av denne saken på nettsidene til Kirkenes verdensråd](#)

15650 vil bli kyrkjeleiarar

(05.07.2011)

- [Her kan du finne kandidatane til haustens kyrkjeval.](#)

– Kyrkjevalet er ei stor mobilisering av frivillige. Det er eit imponerende tal som seier ja til å stille opp for kyrkja si. Denne mobiliseringa er gledeleg i ei tid når frivillig arbeid er under sterkt press, seier Sissel Vartdal (bilete) i Kyrkjerådet. Ho er prosjektleiar for Kyrkjevalet.

Som ved førre kyrkjeval er kjønnsfordelinga blant kandidatane 59 prosent kvinner og 41 prosent menn. Gjennomsnittsalderen er 51 år. Dei 32 yngste kandidatane fyller 18 år i 2011. De tre eldste er over 89 år gamle.

Håp om auka oppslutning

Ved Kyrkjevalet skal det veljast nye sokneråd og bispedømmeråd. Valet vert gjennomført samstundes med kommune- og fylkestingsvalet den 11. og 12. september. Dette er første gong Kyrkjevalet skjer samstundes med kommunevalet. Ved 2009-valet, som vart gjennomført samstundes med stortingsvalet, vart veljaroppslutninga tredobla til 13 % (400 674 røyster). Kyrkjerådet har som mål at oppslutninga skal auke òg ved dette valet. Til sokneråda skal det veljast 7500 medlemmer.

Direkteval til bispedømmeråd/Kyrkjemøte

Dei elleve bispedømmeråda utgjer samla Den norske kyrkja sitt Kyrkjemøte. Ved kyrkjevala i 2009 og 2011 vert det gjennomført prøveordning med direkteval på mange av medlemmene i bispedømmeråda. På listene til bispedømmerådsvalet finn ein i år 209 kandidatar som vil ta på seg sentrale leiarverv i kyrkja. Ved direktevalet 11. og 12. september skal 55 av Kyrkjemøtets 115 plasser for perioden 2012-2015 fordelast.

– No er det opp til det enkelte kyrkjemedlem å gje kyrkja gode råd. Medlemmene kan påverke kyrkja si vidare utvikling ved å bruke røysteretten seier Sissel Vartdal.

Valkort til alle med røysterett

Alle som er medlemmer i Den norske kyrkja og over 15 år (eller som fyller 15 år i løpet av året) kan røyste ved kyrkjevalet.

I august vil dei røysteføre (3,1 millionar) motta eit valkort (sjå ovanfor) med informasjon om kvar og når dei kan røyste. På www.kyrkjevalet.no kan du enkelt søke deg fram til kandidatane i ditt distrikt, og til røystesetlar for begge val. Du kan òg få utlevert kandidatlistar og røystesetlar ved å ta kontakt med kyrkjekontoret i ditt distrikt.

Annonse

For meir informasjon eller kommentarar,
ta kontakt med prosjektleiar for Kyrkjevalet, Sissel Vartdal
e-post sissel.vartdal@kyrkja.no
telefon 23 08 12 57 (a) / 48 99 12 57 (m)

Ingen klar biskopfavoritt

(06.07.2011)

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet har fått inn stemmetallene fra Borgs prester, kateketer, diakoner, kantorer og menighetsråd. Også proster i alle bispedømmene og professorer og rektorer ved teologiske studiesteder har deltatt i avstemningen av hvem som skal overta bispedømmet etter preses Helga Haugland Byfuglien.

Populære menn

I den både omfattende og noe kompliserte valgordningen fikk Kirkerådets avdelingsdirektør Wirgenes 90 førstestemmer, mens bispedømmets personalsjef Elseth fikk 89. Generalsekretær Atle Sommerfeldt i Kirkens nødhjelp fikk 68 førstestemmer mens sokneprest Anne-May Grasaas fikk 39 førstestemmer.

Førstestemmene viser at mens Elseth er favoritten blant prestene i Borg, er Sommerfeldt den klare favoritten blant professorene med stemmerett. De tre øvrige stemmegruppene har størst sans for Wirgenes.

Ikke noe er avgjort

Det som gjenstår nå, er at Kirkerådet og den enkelte biskop skal gi sin uttalelse til kirkeministeren. Disse har frist innen 27. september med å gi sine råd til Fornyings-, administrasjons- og kirkeminister Rigmor Aasrud. Regjeringen vil sannsynligvis utnevne ny biskop i Borg i oktober.

- [Avstemningsresultat og liste over ikke-nominerte som har fått stemmer](#)

Dramatisk tørke i Øst-Afrika

(13.07.2011)

Mellomkirkelig råd for Den norske kirke er redd for at katastrofen ikke fanges opp av nordmenn.

- Dette er en "langsom katastrofe" som ikke så lett vekker oss gjennom media. Men tørken fører til en meget alvorlig situasjon for svært mange, sier Einar Tjelle, fungerende generalsekretær i Mellomkirkelig råd. Nå oppfordrer han til handling.

- Det er viktig for oss som kirke og enkeltpersoner og huske på våre søstre og brødre i forbønn og engasjement. Gjennom vår egen Kirkens Nødhjelp og ACT Alliance, gjøres det et omfattende arbeid i disse dager, ikke minst i form av mat og vann til de mest utsatte. Men behovet er svært stort.

Dyrekadavre ligger strødd i det tørre landskapet i Nord-Gedo-provinsen i Somalia. Kirkens nødhjelp driver nå og leverer mat til 30 000 mennesker og vann til 100 000 mennesker. (Foto Laurie MacGregor, Kirkens nødhjelp)

Sammensatte årsaker

Einar Tjelle har selv flere ganger vært i området og sett hvordan tørke og mangel på regn gjør livet svært vanskelig. Men denne gangen er det, ifølge kontakter i ACT Alliance, en kombinasjon av mange ting; tørke, kraftige økninger i matvareprisene, konflikt og ustabilitet i Somalia, buskap som dør, såkorn som brukes til mat, og store flyktningstrømmer. Dette skaper onde sirkler, og en hungerkatastrofe truer i neste omgang.

Forbønn og gaver

- Selv om årsakene er komplekse, er klimaendringene en faktor som forverrer det hele. Og de er tydelig forverrede i Øst-Afrika. Den norske kirkes innsats angående klimarettferdighet og skaperverk er viktig å styrke. Klimaendringer handler ikke bare om framtida for våre barn og barnebarn, men først og fremst om fattige og utsatte mennesker som lever her og nå. Et eksempel på klimatilpasning som konfirmanter og norske menigheter har vært med på støtte gjennom Kirkens Nødhjelps fasteaksjon, er bygging av sanddammer i Nord-Kenya. Disse sanddammene bevarer vannet dypt nede i sanden og fungerer som et vannreservoar gjennom lange tider. Dette er avgjørende for mange landsbyer akkurat nå. Men utfordringene er større i disse dager, forteller Tjelle.

- Jeg vil oppfordre Den norske kirkes menigheter til å be for folk i Somalia, Kenya og Etiopia, og å støtte Kirkens Nødhjelps arbeid i regionen, avslutter den fungerende generalsekretæren i Mellomkirkelig råd.

- [Kirkens nødhjelp om tørkekatastrofen](#)
- [Start din egen aksjon!](#)

Engasjert ungdom søkes!

(14.07.2011)

Det lutherske verdensforbund og Kirkenes verdensråd leter etter unge, engasjerte mennesker fra hele verden til å bli med på et program som heter *Youth for Eco-Justice*. Kurset foregår i Durban i Sør-Afrika fra 27. november til 10. desember, samtidig med klimatoppmøtet. Programmet er altså rettet mot ungdom mellom 18-30, og vil gå i dybden av både faglige og teologiske sider av klima- og miljøutfordringen vi står foran. Kurset er ment å gjøre deltakerne i stand til å følge engasjementet videre lokalt når de kommer tilbake til sine hjemsteder.

Once in a lifetime

Dette er en spennende og viktig mulighet for ungdom som er opptatt av vern av skaperverket og vil lære mer om arbeidet. Ikke minst er det en unik mulighet til å møte mennesker med samme engasjement fra verden over. Deltakerne får økonomisk støtte fra arrangørene.

- **Søknadsfristen er 15. august.**
- **[Les mer om programmet og hvordan du søker her.](#)**

- Dette angår oss alle

(22.07.2011)

Terrorangrep i Oslo sentrum: **FLERE ER DREPT**

- Dette angår oss alle. Unge og voksne er rammet av meningsløs vold. Vi vet ennå ikke hvor mange som er drept og skadet, men vi vet at våre politiske ledere, folk som jobber for samfunnsfellesskapet vårt og ungdom på sommerleir er angrepet på en uforståelig brutal måte. Vi ber for alle som er rammet og for alle som nå sitter med angst og uro for hva som kan ha skjedd med deres kjære, sier ledende biskop Helga Haugland Byfuglien i Den norske kirke.

Den norske kirkes ledende biskop sier hun er rystet over nyheten om volden som har rammet ungdommer på sommerleir på Utøya.

- Da vi først fikk nyheten om bombeangrepet i regjeringskvartalet, tenkte jeg at nå har det vi har fryktet kunne skje oss skjedd. Jeg tenkte at dette vil gjøre noe med vår felles framtid. Det som har skjedd på Utøya rammer vår felles framtid direkte. Dette tror jeg ingen har kunnet forestille seg. Sommerleir er stedet er unge mennesker samles til fellesskap og lek, utvikling og moro, diskusjon, opplevelse og forelskelse. Det er her livet utfolder seg og demokratiet tar form. At ungdom på leir blir skutt på, er rett og slett vanskelig å ta inn over seg, sier Helga Haugland Byfuglien, som på vegne av Den norske kirke har sendt kondolansbrev til Arbeiderpartiets leder, statsminister Jens Stoltenberg.

- Det som har skjedd i dag minner oss om vår sårbarhet i verden. Den gjelder alle mennesker, over alt. Men vi er ikke overlatt alene når det vonde rammer. Gud er med oss. Han gir håp og trøst.

Kontaktpersoner:

Kommunikasjonsdirektør i Kirkerådet Trude Evenshaug,

tlf.: 48 99 12 05

Ledende biskop Helga Haugland Byfuglien,

tlf.: 94 80 33 12

- Se informasjon om kirkens kriseberedskap her: www.kirken.no/krise
-

Bispemøtet / Kirkerådet har utarbeidet følgende forslag til bønner som kan brukes i gudstjenestene førstkommande søndag.

Evige Gud, vi kommer til deg med vår frykt og stor uro. Vi er rammet, Gud, av vold og terror. Vi har kjent stor glede over et åpent og trygt samfunn. Nå opplever vi ødeleggende bombeangrep og mennesker blir skutt. Mange er drept og mange er skadet. Gud, hvordan kan slikt skje? Det er så ufattelig vondt at samfunn og uskyldige mennesker rammes av blind vold. Gud, se til alle som er i sorg over å ha mistet noen av sine. Se til alle som er såret og de som sitter med påtrengende minner av det som nå har skjedd. Gud, vi ber.

Menighetssvar.

Jesus Kristus, du som alltid er nær oss i vår lidelse, se til alle de unge som var på Utøya. Vær nær hos alle pårørende og skadde. Se oss, Gud, når vi gråter over alle som er rammet. Gi oss styrke til å møte hverandre med trøst og nærhet. Hjelp oss til å gå sammen gjennom alt dette vonde på tvers av både religiøse og politiske skillelinjer. Gud, vi ber.

Menighetssvar.

Gud, gi kraft og utholdenhet til alle som arbeider med sårede og rammede. Takk for solidaritet og vilje til å stille opp for hverandre. Hjelp alle troende til å vise kjærlighet og godhet og gi mot til å arbeide mot hat og terror. Gud, vi ber.

Menighetssvar.

Gud, du har skapt oss til å forvalte liv og fellesskap. Hjelp oss å bygge samfunn hvor glede og trygghet finner feste. Vi ber for vår konge og hans hus. Vi ber for vår regjering og alle med lederansvar i samfunnet. Gi kraft og trøst til våre ledere som er hardt rammet av fredagens terror. Hjelp oss alle å bygge vårt land i fred og bidra til respekt og trygghet mellom folk og nasjoner. Gud, vi ber.

Menighetssvar.

Forbønn og medfølelse fra den verdensvide kirke

(23.07.2011)

Ledelsen i både Det lutherske verdensforbund (LVF) og Kirkenes verdensråd (KV) har personlig tatt kontakt og uttrykt sin forferdelse og dype sorg. Det samme har andre internasjonale kirkeledere gjort.

- Generalsekretær Martin Junge i LVF formidlet lørdag morgen en rekke henvendelser fra LVFs medlemskirker, og han la til at når noe slikt rammer en av våre medlemskirker, rammer det hele det verdensvide lutherske fellesskapet. Dette viser styrken i å tilhøre et større fellesskap, og det varmer midt i smerten, å vite at kristne verden over ber for oss. Våre søsterkirker er der når vi trenger dem, sier Haugland Byfuglien.

Olav Fykse Tveit, som er generalsekretær i KV, [oppfordrer KVs 349 medlemskirker til solidaritet og forbønn og til å stå sammen med det norske folk i sorgen](#). Fykse Tveit, som selv var i Oslo på fredag, sier at vi nå må fortsette kampen for rettferdighet og fred, uten hat og hevnløst. Nå skal vi stå sammen og tydeliggjøre demokratiets verdier om menneskeverd og likeverd, sier en dypt beveget generalsekretær.

Her er meldingen på nettsidene til Det lutherske verdensforbund: [LWF prays for victims and expresses its solidarity](#)

På [førstesiden til nettsidene til Konferansen av Europeiske Kirker](#) (KEK) meddeles at organisasjonens tanker og bønner er med det norske folk.

I en kondolanse fra Svenska kyrkans erkebiskop til ledelsen i Den norske kirke skriver Anders Wejryd:

På Svenska kyrkans vägnar uttrycker jag mitt stöd i förbön för er och delar förtvivlan över det som människor utsatts för genom bomben och skjutningarna.

Må ni inte tveka om det viktiga uppdrag som kyrkan och kristna människor har i att vara närvarande och dela bön och upprördhet med de drabbade men också söka vägar framåt. Kyrkans kraft kommer från Gud som genom Kristus visat sig vara både det verkliga med-lidandets och hoppets Gud.

”Jag är med er alla dagar till tidens slut” har Jesus lovat – när vi lever livet Gud gett oss, det farliga, utsatta och underbara livet.

Må ert öppna samhälle, med respekt för människors frihet och av Gud givna bestämmelse, bestå och stärkas!

I bön

Messe for sorg og håp

(24.07.2011)

Kongeparet, statsministeren og regjeringen og lederne for våre politiske partier var til stede under gudstjenesten som ble direktesendt på NRK i både radio og TV.

Helga Haugland Byfuglien tok utgangspunkt i et kjent bibelord fra Johannes-evangeliet "[La ikke hjertet bli grepet av angst](#)"

- Hva er mer naturlig enn angst når det ubegripelige skjer? Når antallet skadde og omkomne stiger og vi ikke har oversikten over omfanget finnes ikke noe mer selvsagt enn angst? spurten biskopen, men la til:

Vil ikke la angsten lamme oss

- *La ikke hjertet bli grepet av angst* peker på en retning videre, til fellesskap, til samhold, til godhet og barmhjertighet. Derfor vil vi ikke la angsten lamme oss.

Om angsten er aldri så sterk og sorgen gjør oss både nummen og rådvill, så er noe sterkere: Den evnen Gud har lagt ned i hvert menneske til å være *medmenneske* har vi sett disse dagene.

Midt i det grufulle trer noe vakkert frem – menneskers gudgitte evne til å vise godhet og barmhjertighet. Det som gjør at vi i mennesker ser glimt av Gud, sa biskop Haugland Byfuglien.

Hun pekte på at kristen tro ikke på en vei utenom, men *gjennom* det vonde:

Aldri helt alene

- Troen skjærer ikke for smerten og opplevelsen av den bunnløse sorgen, men troen tviholder på at vi aldri er helt alene. Og løftet kommer fra Han som kjenner ensomheten og lidelsen.

I kirkens rom er der plass til mangfoldet. Der er stedet for klagen og gråten. Det er stedet for livet slik det er, nettopp nå. Der favnes vi av den Gud som ser oss slik vi er og favner oss med sitt ømme og kjærlige blikk. Gud gav oss til hverandre fordi det ikke er godt for oss å være alene. Vi vet hvor sant det er, nettopp nå. Vi gir hverandre hendene og lover at vi skal kjempe for kjærlighet og rettferdighet, også i vår store sorg. Derfor våger vi å si som en hilsen til hverandre som en hilsen fra Gud selv: La ikke hjertet bli grepet av angst. I tro på mennesker gjør vi det – og i tillit til Gud gjør vi det.

For det går en vei videre. Hat og ondskap vinner aldri over oss når vi holder omkring hverandre i tro,

håp og kjærlighet, sa biskop Helga Haugland Byfuglien.

- [Les hele prekenen til biskop Helga Haugland Byfuglien her](#) (pdf)

Et angrep på dem som vil bygge fellesskap

(25.07.2011)

Dette sier lederen av Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål, Petter Normann Dille. På vegne av ungdommer i Den norske kirke, uttrykker han solidaritet med alle som er rammet av helgens ugjerning.

- De mange hundre unge som opplevde å bli jaktet på av drapsmannen, og som så kamerater bli skutt og drept, trenger nå vår forbønn og støtte. Noen verre opplevelse kan ingen forestille seg, sier Petter Normann Dille. Han mener det er vanskelig å finne språk for den fortvilelsen mange kjenner på nå.

- Ord blir fattige. De har begrenset verdi. Samtidig trengs også ordene. Nå er kirker åpne over hele landet, og kirkens ansatte tar i mot dem som måtte ha behov for å snakke med noen. Prester og andre i kirken har lang erfaring med å snakke med unge mennesker.

- *"Friheten er sterkere enn frykten"* sa Kongen. Kjærligheten er sterkere enn hatet. La oss elske hverandre, og nå – i dag, i kveld – søke sammen, støtte hverandre og slik være sterkere enn kreftene som sto bak dette angrepet, sier Petter Normann Dille.

Samhold for mangfold

(27.07.2011)

SAMHOLD MED ROM FOR MANGFOLD

Kjære venner! La meg først av alt uttrykke en varm takk for invitasjonen til denne minnemarkeringen! I kveld hjelper dere oss til å understreke: Vi er et mangfoldig fellesskap i sorg.

Da bomben hadde eksplodert i Oslo sentrum, var det mange som rettet pekefingeren mot islamistisk terror. Men udåden i regjeringskvartalet og massakren på Utøya var et anslag fra en norsk nordmann mot vårt åpne samfunn, et angrep mot et fellesskap av mennesker fra mange kulturer og av forskjellig tro og livssyn.

Vårt svar i kveld, er at vi står sammen i sorgen, og at vi ønsker å leve sammen med et samhold som er stort nok for den enkelte og rommer oss alle. I dette mangfoldet står vi sammen i sorgen over de mange som mistet sine liv, i vår omsorg for alle skadde og pårørende.

I Koranen står det noe om at den som tar livet av et menneske, tar livet av hele menneskeheten, og at den som berger et menneske, berger hele menneskeheten (Sure 5). I dette engasjement for menneskets liv står vi sammen - som kristne, muslimer og jøder, som siker og hinduer, som humanister og representanter for mange tradisjoner.

Massakren på Utøya kaster et eget lys over utsagnet i Koranen. Unge mennesker ble brutalt frarøvet sin fremtid. Vi ble som folk frarøvet noe av vår fremtid. AUF-ungdommene på Utøya var samlet i sitt politiske engasjement, men de utgjorde også et mangfold av kulturell bakgrunn, gudstro og livssyn. En rikdom i vårt samfunn er tatt fra oss, og vi står fattigere tilbake.

Men midt i denne sorg og fattigdom er vi også blitt rikere. Ungdom har selv gått foran og fremhevet: Vårt svar er ikke hat, men kjærlighet, åpenhet og fellesskap. På tvers av politisk, kulturell og religiøs tilhørighet har vi de siste dagene opplevd et samhold uten sidestykke, og alle har vært med.

Norge blir ikke det samme etter 22. juli 2011. Midt i blomsterhavet foran Domkirken står det en innrammet hilsen med noen enkle ord: "Heretter gjelder ikke hudfarge mer!" Sammen vil vi bygge dette samfunnet i åpenhet og med mangfold til beste for menneskers liv og fellesskap.

I våre kirker og moskeer bekjenner vi troen på Gud. For mange har brukt våre religiøse tradisjoner

til å spre hat og fiendskap. Men det er grunnleggende både i islam og kristen tro at Gud er barmhjertighet og fred, og at han vil barmhjertighet og fred. Det forplikter oss til å la vår tro og våre religiøse tradisjoner være en kilde til samhold, åpenhet og barmhjertighet i vårt samfunn – i vårt Norge etter 22. juli 2011.

Solidaritetstog etter fredagsbønnen

(29.07.2011)

- De fryktelige hendelsene fra 22. juli har gått like dypt inn på norske muslimer som alle andre nordmenn, men vi håper at vi samlet skal komme styrket ut av denne tragedien. Vi oppfordrer alle å slutte seg til toget for å markere det norske folks solidaritet, samhold og felleskap, [skriver Islamsk Råd på sine nettsider](#).

Islamsk Råd understreker at toget er åpent for alle og at de ønsker at så mange som mulig deltar sammen med dem. Oslo biskop Ole Christian Kvarme vil sammen med andre, holde appell.

Berit Hagen Agøy i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke håper mange vil være med på markeringen:

- På denne måten kan vi vise at vi står sammen med norske muslimer i sorg og i solidaritet med ofrene for denne grusomme terrorhandlingen. Det er ikke til å legge skjul på muslimene er indirekte rammet ved at terroristens motivasjon i stor grad handler om regelrett hat mot dem som gruppe, sier Hagen Agøy. Hun håper mange blir med i solidaritetstoget.

- Vi vil gi uttrykk for at disse forferdelige handlingene var et angrep på oss alle og på de verdier både kristne og muslimer står sammen om, sier hun. Norges kristne råd står også bak oppfordringen til bred deltakelse i solidaritetstoget.

Solidaritetstoget starter fra Grønland Torg i Oslo kl 16:30.

>> [Sammen om sårbart liv og fellesskap](#)

Hilsen ved biskop Ole Chr. M. Kvarme på minnemarkering i Jamaat-e Ahl-e Sunnat, Oslo 29. juli 2011

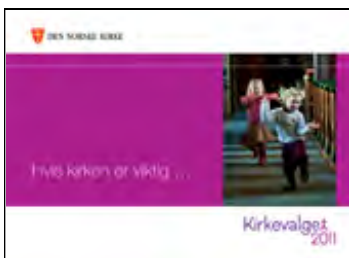
Utsetter kirkevalgkamp

(29.07.2011)

Kirkerådet ber kandidater til menighetsråd og bispedømmeråd om å utsette arrangementer og aktiviteter i tilknytning til Kirkevalget til midten av august.

- Mange har mistet noen som sto dem nær og en hel nasjon er i sorg over hendelsene 22. juli. Kirkens ansatte og frivillige vil i ukene fremover bruke vår tid og våre krefter på å være tilstede for alle som trenger noen å snakke med eller et sted å være, sier Jens-Petter Johnsen, direktør i Kirkerådet.

Fra og med neste uke vil stemmeberettigede medlemmer i Den norske kirke motta valgkortet til Kirkevalget. Forhåndsstemmeperioden starter den 10. august, og valgkortet inneholder informasjon man trenger for stemmegivningen. Kirkevalget finner sted samtidig med kommune- og fylkestingsvalget 11. og 12. september.

Se www.kirkevalget.no

Kontaktpersoner:

Kommunikasjonsdirektør i Kirkerådet Trude Evenshaug

e-post trude.evenshaug@kirken.no

telefon 23 08 12 05 (a)/ 48 99 12 05 (m).

Prosjektleder for Kirkevalget i Kirkerådet Sissel Vartdal

e-post sissel.vartdal@kirken.no

telefon 23 08 12 57 (a)/ 48 99 12 57 (m).

Stiller opp som ressurs for skolene

(10.08.2011)

Skolene forbereder seg nå på hvordan de skal ta imot elevene ved skolestart. Regjeringen har sendt ut [veiledninger til barnehager og skoler](#) om hvordan de best kan følge opp barn og unge. I veiledningene understreker departementet at alle skal kunne være med på eventuelle samlinger og at slike derfor skal være livssynsnøytrale.

Ta kontakt med skolene

- Veiledningene fra Kunnskapsdepartementet er gode. Det er verdifullt dersom oppfølgingen av tragedien bærer preg av at vi står sammen i sorgen på tvers av religiøs og politisk tilhørighet, sier Kirkerådets seksjonsleder for barn, unge og trosopplæring, Kristine Aksøy. Hun anbefaler menighetene å ta kontakt med skolene og si ifra at kirken gjerne stiller opp som en ressurs for skolen og lokalsamfunnet.

Kompetanse på sorgarbeid

- Flere steder er det et godt samarbeid mellom kirken og skoler/barnehager, og i mange av kriseteamene i kommunene deltar en prest eller annen kirkelig medarbeider. Ansatte i kirken og i andre tros- og livssynssamfunn har kompetanse på krise og sorgarbeid og kan gi viktige bidrag inn i det videre arbeidet med oppfølging og bearbeiding av tragedien, sier Kristine Aksøy.

Ressursmateriell

I veiledningen som er sendt menighetene blir det vist til ressursmateriell som kan anbefales til skolene.

- [Les Kirkerådets veiledning her](#)

Kontaktpersoner

Avdelingsdirektør i Kirkerådet Paul-Erik Wirgenes, tlf.: 48 99 12 85.

Seksjonsleder i Kirkerådet Kristine Aksøy, tlf.: 91 71 30 42.

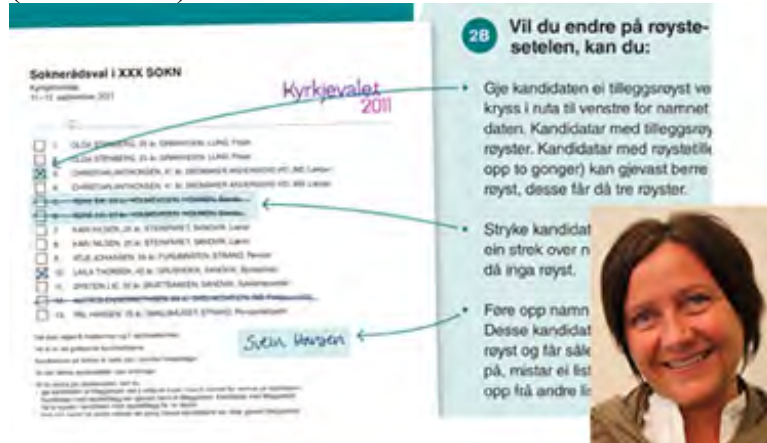
Rådgiver i IKO Kristin Gunleiksrud, tlf.: 96 62 70 64.

Barnehagerådgiver i IKO Anne Aicher, tlf.: 96 62 70 46.

Førehandsrøystinga til Kyrkjevalet 2011 er i gang

(10.08.2011)

The image shows a voting ballot for the church election (Kyrkjevalet 2011). It features a list of candidates with checkboxes and instructions on how to vote. A woman's portrait is shown next to the instructions. The instructions are as follows:

- 28 Vil du endre på røystesetelen, kan du:
  - Gje kandidaten ei tilleggsrøyst ved kryss i ruta til venstre for namnet daten. Kandidatar med tilleggsrøyst røyster. Kandidatar med røystetilt opp to gonger) kan gjevast berre røyst, desse får då tre røyster.
  - Stryke kandidat ein strek over n då inga røyst.
  - Føre opp namn. Desse kandidat røyst og får såk på, mistar ei list opp frå andre li.

I desse dagar har 3,1 millionar kyrkjemedlemmer motteke valkort i postkassa. Her finn ein informasjon om valet og om kvar ein kan røyste. Valkorta kan nyttast frå 10. august, då førehandsrøystinga tek til.

– Førehandsvalet er ein viktig del av sjølve valet, erfaring frå tidligare val tilseier at omlag 10 % vel å røyste på førehand, seier prosjektleiar i Kyrkjerådet, Sissel Vartdal. Ho seier medlemmene sitt engasjement for kyrkja betyr mykje for arbeidet med demokrati og utvikling av kyrkja, og vonar kyrkjemedlemmene vil engasjere seg i Kyrkjevalet.

Demokratireform

– Kyrkjevalet er ein del av kyrkja sin demokratiprosess som handlar om auka engasjement og deltaking blant medlemmene, seier Vartdal.

Det er første gang Kyrkjevalet vert arrangert samstundes som eit kommune- og fylkestingsval. 15650 kandidatar står på listene for å kjempe om plassane i landets 1285 sokneråd og 11 bispedømmeråd, som årleg er samla til Kyrkjemøtet.

Ved førre kyrkjeval, i 2009, vart veljaropplutnaden tredobla til 13 prosent (over 400 000 stemmer), og Kyrkjerådet har som mål at opplutnaden skal auke òg ved dette valet.

Røystesetlar på nett

Alle medlemmer av Den norske kyrkja som fyller 15 år i løpet av 2011, har røysterett.

Prosjektleiar for Kyrkjevalet, Sissel Vartdal opplyser at alle kan hente røystesetlar på kyrkjevalet.no både til soknerådsvalet og til bispedømmerådsvalet. Ein kan røyste på førehand på eitkvart kyrkjekontor, eller andre stadar der førehandsrøysting føregår. For meir informasjon om tid og stad må ein ta kontakt med det lokale kyrkjekontoret.

På www.kyrkjevalet.no ligg nærmare presentasjon av kandidatane bakgrunn for årets Kyrkjeval.

Kontaktperson

Prosjektleiar for Kyrkjevalet, Sissel Vartdal,

tlf.: 489 91 257

e-post: sissel.vartdal@kyrkja.no

Kirken trenger dine meninger

(16.08.2011)

- Kirkevalget handler ikke bare om å få kirkens medlemmer til å levere sin stemmeseddel. Vi utfordrer folk til å delta mer aktivt med sine ideer og meninger om kirken, sier prosjektleder for [Kirkevalget 2011](#), Sissel Vartdal.

Hun leder arbeidet med Den norske kirke demokratireformen som har pågått siden 2008. I forbindelse med Kirkevalget 11. og 12. september er kirken aktiv på [Facebook](#) og [Twitter](#). Denne uken lanserte Kirkevalgets valgsekretariat en egen [blogg](#) der ulike skribenter inviterer til samtale fram mot valget. Her kan du lese innlegg fra engasjerte mennesker og komme med egne synspunkter.

Flere ungdommer

Første skribent ut på Kirkevalgets blogg er Kristin Aase. Hun ønsker å stemme inn flere ungdommer under kirkevalget i september.

[- Skal kirken være aktuell for de nye generasjonene, må endringer i kirken skje raskere enn i dag. Mer fleksibel gudstjenesteform og omfattende dåpsopplæring er flott. Men det må enda mer grunnleggende endringer til,](#) skriver Kristin Aase.

Offentlig debatt

Sissel Vartdal understreker at en offentlig debatt rundt kirken er viktig for demokratiet i kirken. Hun ønsker seg engasjerte innlegg om kirkens rolle i samfunnet og kirkens veivalg framover.

- Valgkortet til kirkens 3,1 millioner stemmeberettigede medlemmer kom i posten tidlig i august. Denne store kommunikasjonssatsingen er en del av demokratiarbeidet i kirken fordi valgkortet bidrar til å bevisstgjøre kirkemedlemmene. Via sosiale medier kan vi følge opp dette bedre enn tidligere, sier Vartdal.

Nesten 16000 viser sitt kirkelige engasjement ved å stille som kandidater til Kirkevalget. [Se presentasjon av kandidatene her.](#)

Hjelp til Afrikas horn

(22.08.2011)

Årsakene er sammensatte; tørke og klimaendringer, politisk svikt og høye råvarepriser. Dette skaper onde sirkler av lidelse og død.

- Vi kan ikke se på dette uten å bli berørt. Vi kan ikke bli berørt uten å ville hjelpe. Dette er våre medmennesker. Når de lider, lider vi. Vi vil ta situasjonen på Afrikas horn med i våre bønner, og ber om at de lidende løftes frem i kirkebønnen, sier biskop Helga Haugland Byfuglien, preses i Bispemøtet.

Gi og be!

Biskopene i Den norske kirke er samstemt. Vi oppfordrer til forbønn, hjelp og bistand. Vi vil løfte de nødlidende frem i kirkens bønner, og ber om at dette blir gjort i alle våre gudstjenester. Vi oppfordrer alle landets menigheter til å gi en søndagskollekt til de nødlidende på Afrikas horn. Vi oppfordrer alle medborgere til å gi et bidrag til noen av de sentrale hjelpeorganisasjonene som arbeider på Afrikas horn.

- *Vi må se vår nestes nød i Afrika, maner Helga Haugland Byfuglien, preses i Bispemøtet. (Foto: Bispemøtet)*

- De siste ukene har vi i Norge kjent sterkt på to ting. Det ene er sorg og fortvilelse etter at mange unge er drept i terror. Det andre er samhold og fellesskap frem mot en ny hverdag. Nå er det

menneskene på Afrikas horn som lider. Nå er det de som trenger vår hjelp og støtte, avslutter biskop Helga Haugland Byfuglien.

Kontaktperson:

biskop Helga Haugland Byfuglien, tlf 23 08 13 90

kommunikasjonsrådgiver Siv Thompson, tlf 482 482 54

Frivillig innsats tilsvarer 6-700 stillinger

(22.08.2011)

TILSTANDSRAPPORT FOR DEN NORSKE KIRKE 2011

Stiftelsen Kirkeforskning (KIFO) har nylig presentert sin årlige *Tilstandsrapport for Den norske kirke*. Disse rapportene baserer seg hovedsaklig på tall samlet inn av Statistisk sentralbyrå fra Den norske kirkes menigheter gjennom skjema for kirkelig årsstatistikk.

Tallene viser at oppslutningen om Den norske kirkes gudstjenester og kirkelige handlinger holder seg stabil. 6,2 millioner deltar på gudstjenester, og over 80 pst av de som var døpt 14 år tidligere, ble konfirmert. Over 41 000 døpes hvert år, noe som tilsvarer 67 prosent av alle fødte, og 92 prosent av alle døde fikk en kirkelig gravferd i 2010.

120 000 frivillige er registrert

Skjemaet for menighetenes årsrapport inneholder fem spørsmål om frivillige medarbeidere, innen henholdsvis gudstjenestearbeid, barne- og ungdomsarbeid, diakoni, komiteer og utvalg, og annet for eksempel dugnader. Rapporteringen viser at til sammen noe over 120 000 personer bidrar med større eller mindre innsats innenfor disse områdene i løpet av året.

Rapporteringen stiller ingen krav til varighet og omfang for å telles med, derfor kan en person som bidrar én gang i uken og en som bidrar én gang i året telle like mye. Videre er det mulig at samme person registreres mer enn en gang, dersom man bidrar frivillig til mer enn én aktivitet – om man både er kirkevert og søndagsskolelærer.

KIFO mener likevel at registreringen er god nok til å foreta estimater på grunnlag av tallene.

- Hvis det for eksempel ligger 10 timers innsats i gjennomsnitt bak hver registrering i statistikken, noe som vurderes som et svært lavt tall, vil det ha samme omfang som 6-700 stillinger. Hver av de kirkelig ansatte med ansvar for å lede virksomhet, samarbeider med et titalls frivillige i løpet av et år, heter det i rapporten.

TABELL 17 FRIVILLIGE MEDARBEIDERE 2010. ANTALL

Bispedømme	Guds- tjenester	Barne- og ungdomsarbeid	Diakonalt arbeid	komité- og utvalgsarbeid	annet arbeid (dugnad etc.)
1 Oslo	2 814	2 239	1 752	2 114	2 883
2 Borg	3 058	1 943	1 508	2 087	2 206
3 Hamar	2 572	1 361	1 144	1 343	5 260
4 Tunsberg	2 325	1 749	1 521	1 973	2 686
5 Agder og Telemark	3 935	3 062	2 878	2 816	3 881
6 Stavanger	4 832	3 752	2 444	2 344	3 206
7 Bjørgvin	4 223	2 881	2 193	2 429	3 148
8 Møre	1 917	1 236	910	1 218	1 900
9 Nordros	2 087	1 478	1 674	1 579	3 939
10 Sør- Hålogaland	1 743	1 383	1 098	826	2 164
11 Nord- Hålogaland	957	832	514	716	1 215
Totalt	39 463	21 716	17 636	19 445	32 438

Tabellen er hentet fra Tilstandsrapport for Den norske kirke 2011

Endret frivillighet

Tilstandsrapporten beskriver to endringer i frivillighetsengasjementet samtidig: Tradisjonelle organisasjoner mister frivillige og dermed medlemmer i sitt jevne arbeid. Samtidig øker antallet frivillige og deltakere i tilknytning til enkeltstående tiltak eller arrangementer.

- Forskning tyder på at frivillighet i samfunnet generelt endrer seg fra lange til korte engasjementer, men den viser samtidig at andelen mennesker som gjør en frivillig innsats i det norske samfunnet øker, og at Norge ligger på toppen i Europa, står det i rapporten.

KIFO-forskerne peker også på at endringene som nå gjøres i kirkeordningen, forsterker de trekkene som gjør kirken til en del av sivilsamfunnet eller frivillig sektor.

Frivillig eller offentlig

I Tilstandsrapporten pekes det på at kirken ikke lar seg ikke plassere helt entydig i forhold til skillet mellom det frivillige, det offentlige og det private.

- Den norske kirke har mange trekk til felles med andre store organisasjoner i sivilsamfunnet, som arbeiderbevegelsen eller idrettsorganisasjonene, og med andre trossamfunn som Baptistkirken eller Den evangelisk-lutherske frikirke. I likhet med alle disse behøver kirken et lokalt frivillig engasjement for å ha legitimitet. Samtidig har kirken lang tradisjon for å la sentrale oppgaver utføres av 7 700 profesjonelle og lønnede personer, som utgjør ca 4 400 årsverk, og virksomheten har langt på vei vært regulert gjennom lover. Slik sett likner kirken også på de ulike institusjonene i velferdsstaten, og i forskning på samfunnet i Norge regnes Den norske kirke vanligvis ikke til frivillig sektor, men til det offentlige, heter det i KIFO-rapporten.

- [Last ned Tilstandsrapport for Den norske kirke 2011 her](#) (pdf)
- [Se presentasjonen av Tilstandsrapport for Den norske kirke 2011 på KIFOs nettsider](#)
- [Se tidligere tilstandsrapporter for Den norske kirke](#)

Ber om fred for Syria

(26.08.2011)

Ifølge FN er mer en 2200 mennesker nå drept, i en brutal undertrykking av demonstranter i ulike byer i landet. FNs menneskerettighetsråd kom nylig med en sterk fordømmelse av menneskerettighetsbrudd fra syriske myndigheter, og setter nå ned en uavhengig granskningskommisjon for å undersøke omfanget av menneskerettighetsbrudd i landet siden utbruddet av uroen i mars i år.

- Det aller viktigste nå er å stoppe drapene, fengslingen av opposisjonelle og andre menneskerettighetsbrudd i landet. Folk må igjen få føle seg trygge. I tillegg er det svært viktig å få dokumentert omfanget av drap, vilkårlige fengslinger og menneskerettighetsbrudd. Å få frem sannheten om hva som har skjedd er et første skritt mot forsoning og gjenoppretting av tillit, sier Hagen Agøy.

- Folk i Syria har i mange år lidd under politisk undertrykking og mangel på fundamentale demokratiske rettigheter. De fredelige protestene er et tegn på at flere nå, inspirert av endringer i andre land i regionen, har fått nytt håp om et liv i frihet. Vi håper at myndighetene snart innleder en dialog med opposisjonsgruppene og at det legges til rette for en overgang til et fredelig demokrati som også sikrer minoriteters rettigheter. Vi vet at mange syrere, ikke minst mange kristne og andre minoriteter, er engstelige for hva de store politiske omveltningene vil innebære for dem.

Berit Hagen Agøy oppfordrer menighetene i Norge til å huske på Syria i sine forbønner.

- Sammen med våre søstre og brødre i Syria vil vi nå be for en slutt på volden, og en overgang til en rettferdig fred for alle mennesker og grupper i landet. Også i svært urolige og vonde tider er det kristne håpet et håp om fred og rettferdighet, avslutter Hagen Agøy.

Utredning om kirkeordning etter 2013

(29.08.2011)

Våren 2012 er det lagt opp til at Stortinget skal vedta de grunnlovsendringene stortingspartiene ble enige om i det såkalte "[kirkeforliket](#)" i mai 2008. I Den norske kirke arbeides det nå med å legge til rette for en bred og åpen prosess for drøfting av ny kirkeordning med utgangspunkt i grunnlovsendringene.

Eget rettssubjekt

I januar 2010 opprettet Kirkerådets direktør en rådgivende arbeidsgruppe for å fremme forslag til en ny kirkeordning for Den norske kirke. Arbeidsgruppens forslag er et utgangspunkt for den kommende kirkelige debatt.

Grunnlovsendringene i 2012 innebærer at religiøs virksomhet ikke lenger skal være en del av statens ansvarsområde på samme måte som tidligere. Kongens særskilte kirkestyre avvikles. I første omgang innebærer det at myndigheten til å utnevne/tilsette proster og biskoper blir overført fra kirkelig statsråd til et kirkelig organ.

Samordning av arbeidsgiveransvaret

Et hovedspørsmål i arbeidsgruppens omfattende utredning på 630 sider, er: Hvilke kirkelige organer skal ha ansvar for hvilke oppgaver? Kirkens organisasjonsstruktur består i dag av to selvstendige virksomheter: geistligheten med basis i Kongens særskilte kirkestyre og de demokratisk valgte rådene med basis i lovbestemmelser gitt av Stortinget. Samordning av de to arbeidsgiverlinjene, og avklaring av på hvilket nivå ansettelsesmyndigheten skal ligge, mener arbeidsgruppen vil bli viktige tema i kirkeordningsdebatten. Arbeidsgruppen mener at det må være en ansvarssammenheng mellom virksomhet/oppgaver, ledelse og arbeidsgivermyndighet.

Ansvar for prestedtjenesten

Arbeidsgruppen foreslår at oppgavene til de 425 kirkelige fellestråd overføres til nye og større enheter, ca. 80 menighetenes fellestråd / prostiråd. Disse anbefaler man også å gi virksomhetsansvaret for prestedtjenesten i soknene.

Direktørens arbeidsgruppe har vært ledet av prost Trond Bakkevig med seniorrådgiver og tidligere domprost Knut Andresen som sekretær. Øvrige medlemmer har vært: Studentprest Jorund Andersen, adm.dir. Frank Grimstad, lagdommer Hans-Petter Jahre, stipendiat Turid Skorpe Lannem og stiftsdirektør Elise Sandnes. Biskop Per-Oskar Kjølås har deltatt fra Bispemøtet med tale- og forslagsrett.

- [Kort presentasjon av utredningen "Kjent inventar i nytt hus" v/ utvalgsleder Trond Bakkevig](#) (pdf - 3 sider)
- Last ned utredningen "**Kjent inventar i nytt hus**" her:
[Hefte 1 - Sammendrag. Modeller. Lovtekster.](#) (pdf - 90 sider)
[Hefte 2 - Prinsipper og premisser.](#) (pdf - 144 sider)
[Hefte 3 - Kommentarer til lovtekstene i Kirkemøtets kirkeordning og utkast til ny kirkelov.](#) (pdf - 254 sider)
[Hefte 4 - Kirkemøtets regler. Vedlegg.](#) (pdf - 142 sider)

-
- Kirkerådet arrangerer 3. oktober 2011 en konsultasjon i Trondheim om arbeidet med ny kirkeordning. Her inviteres det til drøfting av ulike forslag til ny kirkeordning, også forslaget fra arbeidsgruppen som er omtalt ovenfor.

[Se program og påmeldingsinformasjon her](#)

- [Se mer om kirke/stat-prosessen her](#)

Kontaktperson:

Avdelingsdirektør Ole Inge Bekkelund i Kirkerådets avdeling for kirkeordning
oib@kirken.no Tlf.: 23 08 12 50 / 48 99 12 50

Nye IKT-avtaler i kirken

(05.09.2011)

Avtalen er den første som er inngått etter en anbudskonkurranse om rammeavtale for programutvikling, vedlikehold og drift. IKT-direktør Bengt Arild Unnerud i Kirkerådet sier at de nye rammeavtalene gir et godt underlag for å drifte og utvikle gode IKT-systemer for tilsatte i Den norske kirke og for kirkens medlemmer.

- For programutvikling er det inngått rammeavtale med Acando, Capgemini, EDB ErgoGroup og Popkorn.
- For vedlikehold er det inngått avtale med EDB ErgoGroup.
- For drift er det inngått avtale med Basefarm.

I januar 2011 sa Kirkerådet opp avtalene med firmaet Ipera AS som siden mai 2008 har utviklet, vedlikeholdt og driftet Den norske kirkes medlemsregister og andre nasjonale registre. I henhold til krav om konkurranseutsetting, sendte Kirkerådet oppdragene for drift, vedlikehold og utvikling ut på anbud. Nye leverandører ble valgt i juni 2011. Avtalene gjelder for en periode på 3 år med opsjon for ytterligere 1 år.

Den norske kirke har i dag web-baserte registerløsninger som brukes av alle sentrale og lokale enheter. Brukerne er spredt på mer enn 1500 enheter (sentrale organer, bispedømmeråd, prostier, kirkelige fellesråd og sokn) over hele Norge.

Kirkens registerløsninger forvalter informasjon om Den norske kirkes medlemmer, rådsmedlemskap, ansatte, organisasjonsenheter, kirkelige handlinger og skattefrie gaver. Moduler for administrasjon av kirkevalgene er en viktig del av dette. Registerløsningen bygger på informasjon fra sentrale statlige registre som Det Sentrale Folkeregisteret, Enhetsregisteret (SSB/Brønnøysundregistrene), AA-registeret (NAV) og Matrikkelen (Statens Kartverk).

Dette sentrale systemet ble opprettet og driftsatt i 2009. Videreutvikling har pågått i 2009–2011. Kirkerådet planlegger videreutvikling på en rekke områder, som:

- Førings av elektronisk kirkebok
- Tett tilknytning til lokale kirkelige saksbehandlingssystemer
- Økt bruk av portalrammeverk og intranett

- Økt integrasjon med kirken.no
- Integrasjon med MinID for autentisering

Kontaktperson:

Bengt Arild Unnerud

Fagdirektør IKT

bau@kirken.no

kontor 23 08 12 09

mobil 952 34 620

Urfolksrett på dagsorden

(08.09.2011)

Les denne nyhetsmeldingen på nordsamisk her [PDF](#) - [MS Word](#)

Samisk kirkeråds leder, Anne Dalheim omtaler Smith som ”samerettens far”.

- Carsten Smith er en betydelig ekspert i same- og urfolksrett, og har ledet en rekke utredninger om samiske rettsforhold i Norge og Norden. Jeg gleder meg til å høre hans innledning som vil knytte an til aktuelle rettighetsprosesser i Norge, blant annet oppfølgingen av kystfiskeutvalgets innstilling, sier Dalheim.

Carsten Smith ledet det regjeringsoppnevnte Kystfiskeutvalget (2006-2008) som slår fast som et prinsipp at folk bosatt ved fjordene og langs kysten i Finnmark har rett til fiske i havet utenfor Finnmark på grunnlag av historisk bruk og folkerettens regler om urfolk og minoriteter. På møtet med de kirkelige rådene vil Smith kommentere oppfølgingen av dette utvalgets innstilling.

Forsoningsarbeid

På fellesmøtet mellom Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd 14.-15. september tar man for seg kirkelig forsoningsarbeid i Norge og internasjonalt. Ordfører i Hamarøy kommune, Rolf Steffensen og jurist og medlem av Samisk kirkeråd, Ingar Nikolaisen Kuoljok orienterer om forsoningsprosjektet i Nord-Salten. Ideen bak prosjektet som startet i 2005, var å bygge bro over gamle konfliktlinjer mellom lulesamisk og norsk befolkning i området, og bøte på gammel urett. [Se rapport fra Rolf Steffensen 2. februar 2007](#))

Leder av Mellomkirkelig råd, Kjetil Aano og lederen av rådets komite for internasjonale spørsmål (KISP), Kjetil Fretheim skal innlede om forsoningsarbeid med et internasjonalt misjonsperspektiv. Dette henger sammen med en sak som forberedes til neste års Kirkemøte om kirkens misjonsoppdrag i forhold til interreligiøst forsonings- og dialogarbeid.

Nidaros - nasjonal og internasjonalt perspektiv

Representanter fra Nidaros bispedømme deltar 14. september sammen med Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd på et kort seminar om ”*Hvordan forvalte nasjonal kirkelig identitet og samtidig være økumenisk og internasjonalt orientert?*”

- Olavsarven, Nidarosdomen og pilegrimsledene til Nidaros er viktige deler av vår nasjonale kirkelige identitet. Den nye rollen som ledende biskop understreker Nidaros som kirkelig tyngdepunkt. Vi vil peke på at de lange kirkehistoriske linjene i Nidaros er mer enn et nasjonalt anliggende. Denne arven gir inspirasjon til å vende blikket utover, sier generalsekretær Berit Hagen Agøy i Mellomkirkelig råd.

Generalsekretær Tore Johnsen i Samisk kirkeråd advarer mot forsøk på å se hele den norske kirkevirkeligheten gjennom Olavsarven: - Vi må holde rede på flere tyngdepunkt i vår nasjonale kirkehistorie, sier Johnsen.

Etisk krigføring ?

På møtet i Trondheim til uken står det norske engasjementet i Afghanistan igjen på dagsorden. Det er ventet en ny uttalelse fra Mellomkirkelig råd som vil forsterke kirkens kritikk av det norske militære engasjementet i Afghanistan.

- For å lykkes med gjenoppbyggingen i Afghanistan, må militære aktører være bevisst sin rolle. Det humanitære rom må vernes, [uttalte Mellomkirkelig råd i september 2008](#) da rådet drøftet etiske sider ved krigføringen i Afghanistan.

Kontaktpersoner:

Berit Hagen Agøy, generalsekretær i Mellomkirkelig råd.
berit.hagen.agoy@kirken.no - Tlf.: 48 99 12 70

Tore Johnsen, generalsekretær i Samisk kirkeråd
tore.johnsen@kirken.no - Tlf.: 48 99 12 35

Sakslisten til møtet i Mellomkirkelig råd i Trondheim, 14.-16. september 2011:

- Sak MKR 23/11: Protokoller
- Sak MKR 24/11: Saker i de økumeniske organisasjonene
- Sak MKR 25/11: Orienteringssaker
- Sak MKR 26/11: Referatsaker
- Sak MKR 27/11: Oppfølging av KM-sak 12/11: Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke i en økumenisk kontekst
- Sak MKR 28/11: Innspill til årsplaner 2012
- Sak MKR 29/11: Misjon til forandring - utfordringene fra Edinburgh 2010 (KM-sak 2012)
- Sak MKR 30/11: Det norske engasjementet i Afghanistan
- Sak MKR 31/11: Forslag til saker fra MKR til KM 2013
- Sak MKR 32/11: Nominering av representanter fra Den norske kirke til CPCEs generalforsamling 2012
- Sak MKR 33/11: Oppnevning av medlemmer til KISP 2012-15
- Sak MKR 34/11: Oppnevning av medlemmer til KUIs prosjektkomité 2012-15
- Sak MKR 35/11: Oppnevning av medlemmer til Teologisk nemnd 2012-15

Sakslisten til møtet i Samisk kirkeråd i Trondheim, 14.-16. september 2011:

- Sak SKR 16/11 Protokoller

Sak SKR 18/11 Orienteringssaker
Sak SKR 17/11 Referatsaker
Sak SKR 19/11 Avvikling av Fond for kirkelig utdanning av samisk ungdom
Sak SKR 20/11 Fordeling av midler – Fond for kirkelig utdanning av samisk ungdom
Sak SKR 21/11 Den norske kirkes ordning etter 2013
Sak SKR 22/11 Forsoningstiltak – videre oppfølging
Sak SKR 23/11 Den norske kirkes urfolksarbeid
Sak SKR 24/11 Oppfølging av KM-sak 12/11: Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke i en økumenisk kontekst
Sak SKR 25/11 Trosopplæringsreformen – administrative systemer for driftsfasen
Sak SKR 26/11 Misjon til forandring – utfordringene fra Edinburgh 2010
Sak SKR 27/11 Ny salmebok
Sak SKR 28/11 Samisk representant til Teologisk Nemnd
Sak SKR 29/11 Oppnevning av medlem til styret for Kirkelig utdanningscenter i nord
Sak SKR 30/11 Nye kollektbønner / Dagens bønn

Asylsøker-pilegrimene når fram 10. september

(09.09.2011)

Pilegrimene kommer i mål i Trondheim, men om de når sitt andre mål; - nemlig opphold i Norge, er fortsatt usikkert.

Asylsøkerne ankommer Trondheim på lørdag, og tas imot imot i Nidarosdomen under den faste orgelmeditasjonen der kl. 13.30. Vikarprest i Nidaros domkirke, Odd Inge Tangen, og studentprest ved NTNU, Gyrid Gunnes, medvirker der.

Langs veien har asylsøkerne møtt gjestfrihet fra en rekke menigheter som har tilbudt mat og husly. Hamar biskop Solveig Fiske kaller menighetenes innsats for deltakerne i asylmarsjen for en storstilt diakonal mobilisering.

Både Hamar biskop og generalsekretær Berit Hagen Agøy i Mellomkirkelig råd skrev på forhånd brev til menighetene langs pilgrimsleden for å varsle om den spesielle pilegrimsvandringen.

Middag i Fåvang menighetshus. (Foto: www.asylmarsj2011.no.)

Den norske kirkes Bispemøte og Mellomkirkelig råd har sluttet seg til kampanjen "[Ingen mennesker er ulovlige](#)", som handler om å bedre situasjonen for lengeværende papirløse innvandrere.

- Det er ikke kirkens oppgave å gå inn i de juridiske forholdene ved de enkelte asylsaker. Vår oppgave er å støtte medmennesker som har opplevd krig, nød og grusomheter og som har søkt til vårt land i håp om beskyttelse. Det skal vi gi dem som trenger det, sier Berit Hagen Agøy, generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

Den norske kirke har gjennom å være med i kampanjene "[Ingen mennesker er ulovlige](#)" bedt norske myndigheter ta sterkere humanitære hensyn og et større menneskerettslig ansvar for de som ikke kan eller tør returnere til sine hjemland. Kirken mener at botid i Norge må tillegges vekt i vurderingen av humanitære hensyn og at barnekonvensjonen og barns tilknytning til riket må tillegges en selvstendig vekt. Mellomkirkelig råd oppfordrer menighetene i Den norske kirke til å gjøre seg kjent med underskriftskampanjen "[Ingen mennesker er ulovlige](#)". Underskriftene overleveres regjeringen på FN-dagen 24. oktober.

- En test på humaniteten i et samfunn, er hvordan man behandler utsatte grupper. Ser vi på gruppen av lengeværende papirløse og de papirløse barna i Norge, kommer vi dårlig ut av testen. Måten systemet vårt overser de lengeværende papirløse, avdekker et samfunn og en politisk praksis med store mangler, sier biskop Solveig Fiske.

Les om pilegrimsvandringen dag for dag og se bilder her: <http://asylmarsj2011.no/>

24 prosent vil røyste

(09.09.2011)

Over 1000 personar har svara på undersøkjinga, som er utført av Norstat på vegne av Kyrkjerådet.

Undersøkjinga syner at heile 24 prosent av medlemmene av Den norske kyrkja har tenkt å nytte røysteretten 11. og 12. september, noko som vil vere ein solid oppgang frå Kyrkjevalet for to år sidan, då 13 prosent røysta.

- 24 prosent er eit høgt tal. Vi er glade for gode målingar og håper at folks positive haldning til å røyste òg vert vist på valdagen, seier prosjektleiar for Kyrkjevalet, Sissel Vartdal.

Norstat-undersøkjinga fortel at heile 34 prosent av dei som vert spurt i Nord-Norge ynskjer å stemme ved årets Kyrkjeval. I Midt-Norge vil 32 prosent røyste, medan Sørlandet, inkludert Telemark, ligg heilt på gjennomsnittet med 25 prosent. Vestlandet og Austlandet ligg på 23 prosent, medan Oslo trekk mest ned med 13 prosent.

Blant dei spurte under 30 år er det 13 prosent som vil røyste. Viljen til å delta aukar jamnt med alderen og blant gruppa 50 pluss ynskjer heile 34 prosent å nytte røysteretten.

- **[Slik røyster du](#)**

Lurer du på korleis du røyster under Kyrkjevalet 11. og 12. september? [Sjå instruksjonsfilmen her](#)

Endelig valgdag!

(12.09.2011)

Hvem er kandidatene?

Alle kandidatene er ført opp med navn, adresse, og alder på www.kirkevalget.no. I tillegg svarer alle bispedømmerråds kandidatene på ulike spørsmål på samme side. Kandidater til menighetsrådene er i større grad presentert lokalt, i menighetsblad, lokalaviser eller egne skriv. Valglokalene har i stor grad informasjon om de ulike kandidatene og deres standpunkter tilgjengelig, så om ikke før, kan velgerne der og da finne ut hvem de vil gi sin stemme.

Hvordan velger man?

På de lilla listene til bispedømmerråd, må velgeren rangere minst én kandidat. Listen er alfabetisk, på den måten får velgeren og ikke nominasjonskomiteen all makt. I valg til menighetsråd kan velgeren levere en uendret stemmeseddel, eller kumulere, stryke eller føre på navn, slik man har kunnet tidligere.

Når er valgresultatet klart?

Kirkevalget er en flertrinns-rakett når det gjelder resultatet. Alle valgansvarlige skal rapportere inn resultatet av sitt menighetsrådsvalg så snart som mulig, og den samlede valgoppslutningen (begge valgene) skal være kjent torsdag 15. september. Hvilke kandidater som er valgt til menighetsråd skal også rapporteres inn så snart som mulig, og senest innen 1. oktober.

Resultatene legges kontinuerlig ut på www.kirkevalget.no fra onsdag 14. september.

Bispedømmerrådsstemmene leveres samlet til det enkelte bispedømme, og telles manuelt. Dette resultatet gjøres kjent fredag 23. september. Men dette er bare de direkte valgte medlemmene til Kirkemøtet. Kirkens ansatte har en egen valgomgang der de øvrige medlemmene skal velges. Resultatet av denne indirekte valgomgangen er kjent 8. desember. Med andre ord er Kirkemøtets sammensetning klart først om knapt tre måneder.

Bilder: *I Greverud menighet utenfor Oslo var det søndag 11. september valg på Østli skole.*

Tydelig misjon, men uten å utøve press

(13.09.2011)

Da Ungdommens kirkemøte drøftet kirkens misjon i 2010, oppfordret man til at misjonsvirksomhet må skje på en respektfull og likeverdig måte.

- Vi kan være tydelige på eget ståsted uten å presse oss på andre, [uttalte Ungdommens kirkemøte](#).

Kirkemøtet skal i april 2012 ta for seg saken "*Misjon til forandring*" der Den norske kirke vil gjennomgå sitt syn på misjonsvirksomhet. I denne saken blir *Samarbeidsrådet for Menighet og Misjon* (SMM) pekt på som et instrument for økt misjonsengasjement. SMM er et fellesorgan som tilrettelegger løpende kontakt mellom misjonsorganisasjonene i Norge og kirkens offisielle organer. SMM gir blant annet hjelp til å opprette og videreutvikle misjonsavtaler og vennskapssamarbeid mellom menigheter i Norge og i andre deler av verden.

Daglig leder for SMM, Knut Hallen er opptatt av å støtte dem som driver kirkens misjonsarbeid.

- Kunnskap om misjon skaper engasjement for misjon. Misjon er ikke noen teoretisk øvelse, derfor heier jeg på alle som omsetter gode ord til handling. Boken "*Misjon*" som nylig ble utgitt av Det norske misjonsselskaps ungdomsorganisasjon (NMSU), er verdt oppmerksomhet. Målgruppen for denne boken er alle som er engasjert i barne- og ungdomsarbeid, og her møter de et frigjørende og vidsynt misjonssyn det går an å puste i, sier Knut Hallen.

Misjon, etikk og trosfrihet

Den norske kirke var gjennom Mellomkirkelig råd med på å stifte Oslokoalisjonen for tros- og livssynsfrihet i 1998. I 2005 ble Oslokoalisjonens prosjekt *Misjon og menneskerettigheter* startet opp. Prosjektet resulterte i 2009 i dokumentet [Recommended Ground Rules for Missionary Activities](#) – et dokument som vil stimulere til etisk refleksjon rundt misjonsvirksomhet. Prosjektet tar utgangspunkt i at religionsfriheten og ytringsfriheten innebærer en rett til å misjonere og fortelle om sin tro, men at det innenfor disse menneskerettslige rammene er behov for en kontinuerlig etisk diskusjon og vurdering av hvordan misjonsvirksomheten blir utført. Både Norsk Råd for Misjon og Evangelisering (NORME) og Mellomkirkelig råd i Den norske kirke var sentrale aktører i utarbeidelsen av anbefalingene for etisk misjon.

- Misjon, etikk og trosfrihet må sees i sammenheng. Retten til å fortelle om sin tro er en

menneskerett, men det er også friheten til å kunne tro på det en vil. Derfor må kirken si nei til uetisk misjon som for eksempel manipulering, lokking eller tvang, sier Knut Hallen.

Uten manipulasjon

I Mellomkirkelig råd og Islamsk Råd Norge sin Felleserklæring om trosfrihet og konvertering fra 2007 heter det bl.a.:

- Når vi misjonerer og informerer om vår egen tro, må dette skje innenfor etisk akseptable rammer, det vil si uten noen form for maktbruk eller manipulasjon. Skal trosfriheten ivaretas, er det viktig at all konvertering skjer på fritt grunnlag.

Knu Hallen sier det er stor bevissthet om denne tematikken i misjonsorganisasjonene: - Både media og enkeltmennesker synes å ha et foreldet og stereotypet bilde av hva misjon er. Mitt inntrykker at norsk misjonsorganisasjon er banebrytende når det gjelder etisk misjon, sier Knut Hallen.

- [Samarbeidsrådet for Menighet og Misjon](#)
- [Norsk Råd for Misjon og Evangelisering](#) (NORME)
- [Oslokoalisjonen](#)
- [Enighet om etisk misjon](#) Felles dokument fra Kirkenes verdensråd, Vatikanets kommisjon for interreligiøs dialog og Verdensalliansen av evangelikale kirker - januar 2011
- ["Felleserklæring om trosfrihet og konvertering"](#) fra Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke - august 2007
- ["Misjon i Kontekst"](#) fra Det lutherske verdensforbund - 2004

- Norge bør revurdere sin innsats i Afghanistan

(15.09.2011)

Her følger uttalelsen i sin helhet:

Målet for Norges engasjement i Afghanistan må være en rettferdig fred som ivaretar landets innbyggere. Med utgangspunkt i troen på at alle mennesker er skapt i Guds bilde, vil Mellomkirkelig råd understreke Guds særlige omsorg for de som lider. Vi er alle satt i en solidarisk relasjon til hverandre på tvers av menneskeskapt grenser. Hensynet til den afghanske sivilbefolkningen må derfor være det avgjørende i vurderingen av Norges sivile og militære engasjement i Afghanistan.

Mellomkirkelig råd registrerer med stor uro at tallet på sivile drap i Afghanistan øker, befolkningens lidelse fortsetter, og dype konflikter splitter landet. Store deler av Afghanistans innbyggere får ikke sine grunnleggende rettigheter ivaretatt. Tross forsøk på politiske samtaler er det den militære dynamikken som dominerer i landet. Etter mange år med krig og fattigdom er det få tegn til håp.

Derfor er det for det første avgjørende å styrke den humanitære bistanden og utviklingsarbeidet i Afghanistan. En rent militær strategi vil ikke kunne skape varig fred og rettferdighet. Satsing på utdanning, inntektssikring, matproduksjon, institusjonsbygging og kvinners deltakelse i samfunnslivet er helt nødvendig. Det er også viktig å støtte aktører som jobber for menneskerettigheter og sentre som beskytter kvinner og barn som utsettes for overgrep. Mellomkirkelig råd ber norske myndigheter fastholde et tydelig skille mellom militær innsats og det sivile og humanitære engasjementet. Mellomkirkelig råd ser med bekymring på den økte tendensen til militarisering av bistanden i Afghanistan.

Samtidig er det viktig at den sivile bistanden til Afghanistan faktisk bidrar til bygging av gode samfunnsordninger. Det trengs både mer kunnskap og en kritisk debatt om den sivile siden ved det norske engasjementet i Afghanistan.

For det andre er det nødvendig med politiske forhandlinger og brede og inkluderende samtaler med sikte på fred i Afghanistan. Det innebærer også politiske samtaler med Taliban. Mellomkirkelig råd mener dette er avgjørende for å bevare og videreføre fredsprosessen i landet. For fredens og forsoningens skyld må mange og ulike grupper i samfunnet inviteres inn i samtaler om landets fremtid, og det må arbeides med tillitskapende tiltak for å muliggjøre dette. Blant religiøse ledere og troende i landet bør det legges til rette for en fornyet teologisk samtale om menneskers grunnleggende rettigheter, krig, fred og forsoning.

For det tredje må norske myndigheter revurdere det militære engasjementet. Norge er en av mange militære aktører i Afghanistan, og har i kraft av å være en liten aktør begrenset innflytelse på den militære strategien. Men Norge er medansvarlig for helheten i de militære operasjoner vi er en del av. Dette innebærer et ansvar for at krigføringen utføres på en moralsk forsvarlig måte og ikke undergraver fredsprosessen, men derimot støtter opp om denne.

I lys av den fortsatt ustabile og konfliktfylte situasjonen i Afghanistan, synes den militære strategien som er valgt så langt, å være feilslått. I ettertid er det naturlig å stille spørsmål om bruken av militær makt var en adekvat respons på situasjonen som oppsto etter 11. september 2001. Det er nødvendig å trekke lærdom av de erfaringene man har gjort. Norges videre innsats i landet må baseres på en ærlig og åpen diskusjon om det norske militære engasjementets realpolitiske begrunnelse, intensjon og mål.

Solidariteten med dem som lider, utfordrer oss alle, både som kirke og samfunn, til selvransakelse og til å erkjenne vårt fortsatte medansvar for den aktuelle situasjonen i Afghanistan. Mellomkirkelig råd vil derfor oppfordre til og selv delta i, en åpen og kritisk debatt om det norske engasjementet i Afghanistan.

Trondheim, 15. september 2011, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Kontaktperson:

Leder i Mellomkirkelig råd, Kjetil Aano
Tlf. 466 27 611

Bedre valgoppslutning i kirken

(15.09.2011)

- Vi er svært godt fornøyd med at oppslutningen om Kirkevalget ser ut til å være minst like høy som i 2009. Det har vært mye lokalt engasjement rundt Kirkevalget, og kirkens ansatte og frivillige har gjort en flott innsats for å gjøre valget kjent og tilgjengelig for medlemmene, sier Jens-Petter Johnsen, direktør i Kirkerådet

- Det er spesielt gledelig at vi kan registrere en økt deltakelse i Kirkevalget når oppslutningen om kommunevalget viste seg å bli såpass mye lavere enn ved Stortingsvalget.

Ved Stortingsvalget i 2009 var valgoppslutningen på 76 prosent. Valgoppslutningen ved årets kommune- og fylkestingsvalg ble på 62,5 prosent.

Hvem som utgjør landets nye menighetsråd, legges kontinuerlig ut på www.kirkevalget.no. De direkte valgte kandidatene til bispedømmerådene vil offentliggjøres fredag 23. september.

For mer informasjon, kontakt kommunikasjonsdirektør Trude Evenshaug på 48 99 12 05 eller trude.evenshaug@kirken.no

- Tro må ikke bli ammunisjon til angrep

(19.09.2011)

Dette mener ledende biskop Helga Haugland Byfuglien som 19. september deltar på et symposium på Universitetet i Oslo om religiøs ekstremisme i Europa. Hun er hovedinnleder sammen med stormuftien av Bosnia-Herzegovina, Mustafa Ceric.

- [Les innlegget til biskop Helga Haugland Byfuglien her](#) (pdf - engelsk)

- Som religiøse ledere er det vårt ansvar å lede våre menigheter slik at troen ikke kan bli brukt som ammunisjon i angrep på andre mennesker. Toleranse handler ikke om å inngå kompromisser om egen tro. Som kristen kan jeg ikke tvinge troen på noen, og selv om min egen tro blir forfulgt og latterliggjort, kan jeg ikke svare med vold, sier Haugland Byfuglien.

Hun mener at religiøs ekstremisme brukes unyansert om to ulike forhold:

- Vi snakker om troende som ikke kan leve fredelig sammen med annerledes troende, og om terrorister som bruker religiøse symboler og religiøs retorikk. Men for begge måtene å bruke begrepet på, blir spørsmålet: Hvordan kan noen bruke religion for å legitimere vold og terror?

Haugland Byfuglien ser behov for flere intrerreligiøse samtaler:

- Vi er medmennesker med samme verdi og vi må se at vi er avhengige av hverandre. Vi kan ikke velge noe annet enn å leve side med annerledes troende, sier ledende biskop Helga Haugland Byfuglien.

Symposiet på Teologisk fakultet ved Universitetet i Oslo mandag 19. september, finner sted kl. 16.30-18.30, i U40 Domus theologica, Blindernveien 9.

>> [Se informasjon om symposiet her.](#)

Kontaktperson:

Anne Hege Grung

Tlf.: 97072069

Epost: a.h.grung@sai.uio.no

Gløym ikkje – Benjamin 10 år etter

(19.09.2011)

Salome Vagle Watty var berre fem år då samfunnet blei satt på prøve i bydelen aust i Oslo. Ho hugsar ikkje hendinga, men i dag las ho dikt for medelevar og inviterte gjestar. Verda blei forandra på nytt den 22. juli i år, og ho fortel at dette har endra elevane på skulen hennar.

- Før kunne ein høyre at religion blei brukt som skjellsord, til dømes kunne nokon rope "din jøde" etter ein dei ikkje likte. Det har blitt litt betre no i haust. Og eg håper jo at det vil vare. Heilt frå første klasse har vi lært om "den gyldne regel"; vi skal gjere mot andre som vi vil at dei skal gjere mot oss. Vi blir minna om at vi skal handsame alle likt.

Salome Vagle Watty las dikt i dag. (Foto: Kyrkjerådet)

Kyrkja er open for alle

Salome blei konfirmert no i år, og ho går sjølv i kor i kyrkja. Ho fortel at om lag alle venane hennar har utanlandsk bakgrunn.

- Vi er fleire som bruker kyrkja sjølv om ikkje alle har same trua. Nokre vener av meg er aktive i kyrkja her på Holmlia, sjølv om dei ikkje er etnisk norske. Kyrkja her har bra med aktivitetar for dei som er mindre enn meg, så eg synes kyrkja spelar ei viktig rolle.

Eit lysglimt etter 22. juli

Nettopp etter den dramatiske julidagen i sommar har muslimar og kristne kome nærare kvarandre. I dag har kyrkja og moskeen eit nært samarbeid - og det var muslimane som starta det heile.

- Eg må gje Mukhtar Ahmadi æra for at vi har kome saman med fornya styrke no etter 22. juli. Når vi hadde open kyrkje etter skytinga på Utøya, var det han som kom til oss, fortel Silje Sørebo,

sokneprest i Holmlia kyrkje.

- Eg ville vise sympati med nordmenn og dei kristne, og det var naturleg for meg å kome til kyrkja der folk var saman. Kyrkja er eit viktig symbol for folk, ein treffplass eg ville oppsøkje, fortel Ahmadi. Han er styreleiar i Holmlia moské, og sit også i KIM, Kontaktutvalet mellom innvandrarbefolkning og myndighetene.

Mukhtar Ahmadi og Silje Sørebo har meir til felles enn mange skulle tru. (Foto: Kyrkjerådet)

Vi veit vi er ulike

Religionsdialog fremjar forståing og toleranse, men Ahmadi og Sørebo trur ikkje det er ulike religionar og trusretningar som er årsaka til at det av og til er det vanskeleg å leve side om side.

- Dei som veks opp på Holmlia veit at alle er ulike. Dei får det inn med morsmjølka at vi ser ulike ut og at vi trur på forskjellige ting. Men vi er ikkje fargeblinde på Holmlia, dette er eit arbeid vi aldri heilt må sleppe, seier soknepresten.

Ahmadi har budd 18 år på Holmlia, og han er einig.

- Det er ikkje religion i seg sjølv som er fylt av motsetningar, det er ofte andre grunnar som ligg bak konflikthar her. I dag må vi få fram at alle må respektere kvarandre, og når vi kan hjelpe til med det ved å samarbeide med kyrkja, er det berre flott. Eg trur ikkje vi er aleine om dette, vi på Holmlia, også Islamsk råd Noreg har godt samarbeid med kyrkja, og vi er medlem i rådet. Men her kan ein sjå korleis det fungerer på grasrota, og vi er svært nøgde med korleis vi samarbeider her på Holmlia.

Sørebo avsluttar praten i Holmlia bibliotek.

- Eg synest det er mønstergodt korleis Mukhtar Ahmadi oppsøkte oss i sommar. Vi møtes som menneske, vi er brør og søsken og vi ein felles tru på at vi alle er skapt av Gud.

Fargerikt fellesskap på 10. trinn på Holmlia. (Foto: Kyrkjerådet)

Treffpunkt Holmlia arrangerte "Gløym ikkje - Benjamin 10 år etter" på Holmlia ungdomsskole i dag. Treffpunkt Holmlia er et samarbeid mellom Holmlia kyrkje, Deichman Holmlia og Via kvalifiseringscenter.

Sjå meir kva som skjer i Holmlia kyrkje [her](#).

Minnegudstjeneste i London med norsk biskop

(20.09.2011)

Gudstjenesten, eller The Memorial Service, arrangeres i samarbeid med Sjømannskirken, og den starter kl 11 fredag 23.september. Gudstjenesten er til minne om ofrene etter terroren i Oslo og på Utøya i sommer. Biskop Helga Haugland Byfuglien vil preke, hun er også preses i Bispemøtet. Forøvrig medvirker biskopen og domprosten i Southwark, biskopen i Den lutherske kirke i Storbritannia og Sjømannskirkens prester. Den norske ambassadøren er til stede sammen med offisielle representanter fra britiske myndigheter, og katedralens kor synger.

Mer om Sjømannskirken i London [her](#).

Disse skal styre kirken

(22.09.2011)

Medlemmene av bispedømmerådene utgjør også kirkens øverste organ, Kirkemøtet. Totalt stilte 209 kandidater fra hele landet til valg til bispedømmerådene.

Det ble avgitt 328.000 stemmer ved direktevalget til de elleve bispedømmerådene for perioden 2012-2015. Det tilsvarer 10,53 % av de stemmeberettigede. Oppslutningen om bispedømmerådsvalet i 2009 var på 9,8 % av de stemmeberettigede.

Her er de direkte valgte medlemmer til bispedømmerådene 2012-2015
(Representantene er presentert i den rekkefølgen de ble valgt):

Ved 2011-valget har disse bispedømmene direkte valg av alle de sju lekfolksrepresentantene:

Oslo bispedømme

Fredrik Arstad, student, Klemetsrud, 22 år
Marius Berge Eide, student, Frogner, 21 år
Kristin Gunleiksrud, rådgiver, Asker, 50 år
Karin-Elin Berg, seniorrådgiver, Markus, 33 år
Harald Hegstad, professor, Mortensrud, 51 år
Knut Lundby, professor, Haslum, 63 år
Aud Kvalbein, varaordfører, Nordstrand, 63 år

Hamar bispedømme

Ingrun Jule, avdelingsleder, Elverum, 40 år
Sigmund Rye Berg, pensjonist, Stange, 72 år
Anne-Lise Brenna Ording, aktivitør, Vinger, 24 år
Reidar Åsgård, ordfører, Søre Elvdal, 68 år
Eleanor Brenna, student/miljøterapeut, Brøttum, 52 år
Toril Kristiansen, barnehagestyrer, Vardal, 50 år
Roald Braathen, pensjonist, Brandbu, 65 år

Stavanger bispedømme

Svein Arne Lindø, omsorgssjef, Riska, 58 år
Marie Klakegg Grastveit, økonomitrainee, Frøyland og Orstad, 26 år
Liv Hjørdis Glette, adjunkt, Vår Frelses (Haugesund), 52 år
Leif Christian Andersen, sjukepleiar, Bekkefaret, 26 år
Silje Arnevik Barkved, teologistudent, Lura, 25 år
Tor Soppeland, bonde, Årdal, 63 år
Gyrid Espeland, seksjonssjef, Eigerøy, 58 år

Sør-Hålogaland bispedømme

Einar Bovim, høgskolelektor, Narvik, 31 år
Dag Jostein Fjærvoll, pensjonist, Hadsel, 64 år
Mari Haave Dvergsdal, student, Bodin, 21 år
Reimar Brun, rektor, Øksnes, 59 år
Tanja Nyjordet, veileder, Nord-Rana, 44 år
Marit Hermstad, avdelingssjef, Sandnessjøen, 57 år
Trude Stensvik Kaspersen, regnskapsfører, Henningsvær, 37 år

Nord-Hålogaland bispedømme

Gunnhild Marie Andreassen, personalleder, Kvaløy, 42 år
Andreas Gotliebsen, student, Kanebogen, 23 år
Nils Mathis N. Eira, bussjåfør/-eier, Kautokeino, 67 år
Geir Ludvigsen, universitetslektor, Tromsø Domkirke, 43 år
Mette-Marit Sorem Granerud, lektor, Alta, 53 år
Anne Marie Bakken, høgskolelektor, Kvæfjord, 67 år
Jarle-Wilfred Andreassen, avdelingsleder, Nesseby, 53 år

Disse bispedømmene har direkte valg av fire medlemmer, indirekte valg av tre medlemmer:

Borg bispedømme

Anne Brun Andersen, lærer/rådgiver, Kråkerøy 62 år
Frøydis Ingjerdingen, student, Hurdal, 24 år
Andreas Henriksen Aarflot, student, Ås, 22 år
Jofrid Trandem Myhre, seksjonssjef/seniorskattejurist, Jeløy, 47 år

Nidaros bispedømme

Ola Torgeir Lånke, tidl. stortingsrepresentant, Rennebu, 63 år
Solveig Kopperstad Bratseth, seniorrådgiver NAV, Tempe, 53 år
Trude Holm, gruppeleder fylkestinget, Stiklestad, 59 år
Grete Folden, gårdbruker/daglig leder, Beitstad, 43 år

Disse bispedømmene har direkte valg av tre medlemmer, indirekte valg av fire medlemmer:

Tunsberg bispedømme

Harald Askeland, professor, Torød, 48 år
Ingjerd Sørhaug Bratsberg, adjunkt/sykepleier, Sande, 43 år
Hilde-Solveig Trogstad Johnsen, student, Lier, 21 år

Agder og Telemark bispedømme

Øivind Benestad, informasjonskonsulent, Vågsbygd, 57 år
Jan Olav Olsen, rektor, Gjerstad, 61 år
Kjetil Drangsholt, lege, Domkirken, 61 år

Bjørgvin bispedømme

Cathrine Halstensen, einingsleiar, Bergen domkirke, 33 år

Egil Morland, førstelektor høgskule, Fjell, 61 år

Nils Dagestad, gardbrukar/pensjonist, Voss, 68 år

Møre bispedømme

Modulf Aukan, bonde, Tustna, 63 år

Målfrid Synnøve Isene, student, Volda, 22 år

May Lisbeth Hovlid Aurdal, misjonskonsulent, Sykkylven, 52 år

32 av de 55 valgte representanterne er gjenvalgt som medlemmer av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Kjønnsfordelingen blant de 55 er 53 prosent kvinner - 47 prosent menn. Gjennomsnittsalderen er 47,4 år. Aldersfordelingen er slik:

18-29 år - 21,8 %

30-39 år - 7,3 %

40-49 år - 14,5 %

50-59 år - 27,3 %

60-69 år - 27,3 %

70+ år - 1,8 %

Indirekte valgomgang senere

I seks av bispedømmene skal de nyvalgte medlemmene av menighetsrådene velge de gjenstående 22 lekfolkrepresentantene. Denne indirekte valgomgangen blir avsluttet 30. november 2011.

Prester i offentlig prestestilling i bispedømmet velger sin representant til medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Det samme gjør leke kirkelig tilsatte når det gjelder deres representant i bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Velgermakt og blanke stemmer

Direktevalget til bispedømmeråd/Kirkemøte er i 2009 og 2011 gjennomført som preferansevalg. Det er en valgordning som gir velgeren mye makt, og krever at velgeren gjør et aktivt valg. Ved 2011-valget har 30.000 stemmer blitt forkastet ved opptellingen. Omlag 24.000 fordi de var blanke, ca 6000 fordi de var utfylt feil.

- 30.000 forkastede stemmer er altfor mye. Vi har nå gjennomført to kirkevalg, der vi har flyttet makt til velgeren på en radikal måte. Nå må forskerne som skal evaluere valget, hjelpe oss med å finne ut hvorfor så mange av de som engasjerte seg i valget leverte blankt, sier direktøren i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen.

Foruten valg til bispedømmerådene var det ved Kirkevalget også valg på menighetsråd. Oppslutningen om bispedømmerådsvalget er lavere enn ved det mest lokale valget. Slik var det også i 2009.

416471 avga stemme ved menighetsrådsvalget (13,43 % av de stemmeberettigede). Det er en liten økning på 0,3 prosentenheter fra 2009-valget.

Kontaktpersoner i Kirkerådet for ytterligere informasjon eller kommentarer:

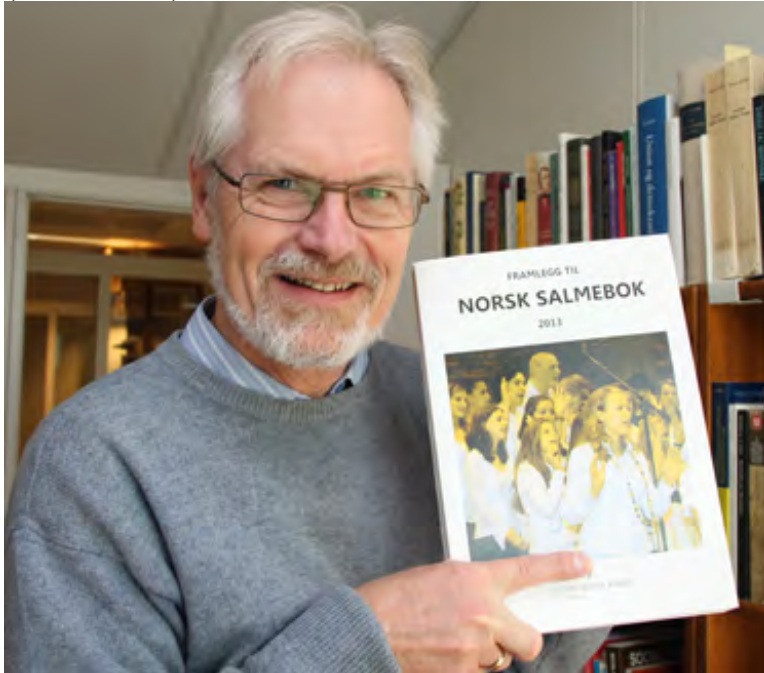
Kommunikasjonsdirektør Trude Evenshaug, telefon: 48 99 12 05

Kommunikasjonsrådgiver Siv Thompson, telefon: 48 24 82 54

Kyrkjerådet tek stilling til Norsk salmebok 2013

(23.09.2011)

Sommaren 2008 var [eit salmebokframlegg ute på høyring og utprøving](#). Sidan har mykje skjedd. Ei prosjektgruppe har fram til sommaren 2011 arbeida med å sluttredigere salmeboka på bakgrunn av høyringa. Medlemmene av Kyrkjerådet har til møtet neste veke fått tilsendt heile innhaldet i det endelege salmebokframlegget.

Norsk Salmebok 2013 kjem til å bli ei bok på omlag 1500 sider. I tillegg til ca. 900 salmar inneheld boka bibelske omkvæd, katekisme og liturgisk materiale på bokmål og nynorsk. Ei bønnebok på ca. 150 sider blir og ein del av salmeboka.

To særskilte tekstar til vurdering

Administrasjonen i Kyrkjerådet har offentleg teke til orde for at songen *Til ungdommen* (Kringsett av fiender) av Nordahl Grieg og Otto Mortensen skal takast inn i salmeboka. Grunngevinga er den rolla songen fekk her i landet i dagane etter terroraksjonen 22. juli. Administrasjonen har dessutan fått kritiske synspunkt på salmen *Olav konge vil vi ære*. Det blir spurd om det er rett å ære Olav i kyrkjesongen. Administrasjonen i Kyrkjerådet ber derfor Kyrkjerådsmøtet ta stilling til desse to tekstane før ein uttalar seg om heile salmebokframlegget.

Digital salmebase

Parallelt med papirutgåva av Norsk Salmebok 2013 kjem ein salmebase der ein kan teikne abonnement og lasta ned tekstar og noter. I denne basen vil ein i tillegg til salmar frå gamle og nye salmebøker, finne nye salmar etter at Norsk Salmebok 2013 er ferdig. Kyrkjerådet skal ha eit redaksjonelt ansvar for kva for salmar som får plass i den digitale salmedatabasen.

- [Sjå meir om arbeidet med ny salmebok her](#)

Ny ordning for Den norske kyrkja

Ei anna hovudsak på møtet i Kyrkjerådet 26.-28. september er arbeidet med ny ordning for Den norske kyrkja. Fram mot mars 2012 skal Kyrkjerådet utarbeide hovudlinene i ei ny kyrkjeordning som tek omsyn til ["Kyrkjeforliket"](#) i Stortinget frå 2008 og dei endringane i Grunnlova som kjem i

2012. Neste år vil det bli ein omfattande høyringsrunde i kyrkja om konsekvensane av endringar i tilhøvet mellom stat og kyrkje. Ein tek sikte på at Kyrkjemøtet i 2013 vil handsame ei skisse til ny kyrkjeordning, men denne kan tidlegast bli fastsett av Kyrkjemøtet i 2014 eller 2015.

- [Sjå meir om arbeidet med ny kyrkjeordning her](#)

Ny biskop i Borg

Medlemmene i Kyrkjerådet skal på møtet ha avrøysting om kven dei ønskjer som ny biskop i Borg bispedømme. Dei nominerte er: personalsjef Ørnulf Axel Elseth, sokneprest Anne-May Grasaas, generalsekretær Atle Sommerfeldt og avdelingsdirketør Paul Erik Wirgenes. Utfallet av røystinga mellom dei 15 kyrkjerådsmedlemmene vert oversendt Fornyings-, administrasjons- og kyrkjedepartementet.

- [Sjå meir om biskopvalet i Borg her](#)

Møtet i Kyrkjerådet finn stad i Kyrkjias hus i Rådhusgt. 1-3, Oslo, 26.-28. september.

Kontaktperson:

Kommunikasjonsdirektør Trude Evenshaug

trude.evenshaug@kirken.no

Tlf.: 23 08 12 05 / 48 99 12 05

Sakslista til Kyrkjerådsmøtet 26.-28. september 2011

- [Sjå saksdokumenta til møtet her](#)

KR 41/11 Referatsaker

KR 42/11 Orienteringssaker

KR 43/11 Trosopplæringsreformen - Administrative systemer for driftsfasen

KR 44/11 Unntatt offentlighet, § 25

KR 45/11 OVF 2010. Rapport for bruk av bevilgning

KR 46/11 Nye kollektbønner/dagens bønn

KR 47/11 Ny Salmebok

KR 48/11 Misjon til forandring - Utfordringene fra Edinburgh 2010

KR 49/11 Bispeutnevning i Borg

KR 50/11 Den norske kirkes ordning etter 2013

KR 51/11 Likeverd, inkludering og tilrettelegging. Mennesker med utviklingshemning i Den norske kirke

KR 52/11 Forenklet bruk av Tekstboken

KR 53/11 Kirkemøtet 2012 – program og sakliste

KR 54/11 Kirkens frivillige arbeid – forebygging og håndtering av seksuelle krenkelser

KR 55/11 Kirkenett

KR 56/11 Kandidatforslag til styret Praktisk-Teologisk Seminar.

KR 57/11 Oppnevning av delegater til CPCes generalforsamling i 2012.

Samisk kirkeråd bekymret for sjøsamiske fiskerettigheter

(23.09.2011)

Dette sier leder av Samisk kirkeråd Anne Dalheim. Hun sendte 20. september [brev til Stortingets justiskomite](#) om oppfølgingen av Kystfiskeutvalgets innstilling (NOU 2008:5). Samisk kirkeråd stod ikke på listen over høringsinstanser da Kystfiskeutvalgets innstilling ble sendt på høring i 2008, men nå har rådet altså sendt sine synspunkter direkte til Stortinget.

I brevet understrekes det at fjord- og kystbefolkningens historiske rett til fiske i sjøsamiske kyst- og fjordområder må anerkjennes. Det pekes på at samenes rett til kulturvern som urfolk er en begrunnelse for denne rettigheten.

Sametinget var delt i to i sin behandling av saken. Men Dalheim oppfatter at Sametinget står samlet i kritikken på et vesentlig punkt:

- Sametinget, med unntak av Frp, mener at folkerettens forpliktelser overfor sjøsamene ikke er oppfylt i lovforslaget. Dette gjelder særlig at den historiske retten til fisket ikke er gjort eksplisitt i loven. Dermed er det rettslige fundamentet for sikring av det materielle grunnlaget for utøvelse av sjøsamisk kultur ikke sikret og tydeliggjort i loven, sier Anne Dalheim.

På møtet i Samisk kirkeråd forrige uke ble denne saken drøftet. Samerettsekspert og tidligere høyesterettsjustitiarius Carsten Smith, møtte Samisk kirkeråd for å orientere om situasjonen etter at Kystfiskeutvalget la fram sin innstilling i 2008.

Carsten Smith som var leder av det regjeringsoppnevnte Kystfiskeutvalget, hevder at oppfølgingen av utvalgets innstilling er Norges siste sjanse til å bevare en levende sjøsamisk kultur også for framtiden.

- [Les Samisk kirkeråds brev til Stortingets justiskomite her](#) (pdf)
- Se kapittel 8 [Folkerettens vern av sjøsamenes rett til fiske](#) i NOU 2008: 5 Retten til fiske i havet utenfor Finnmark

Bønn om to-statsløsning

(23.09.2011)

I forbindelse med at FNs generalforsamling i disse dager diskuterer Palestina, har kirkelederne i Jerusalem kommet med [en felles uttalelse](#). De ber om forbønn og at diplomatene nå gjør sitt ytterste for å sikre en fredelig løsning både for palestinere og israelere. Kirkelederne er enige om:

- En tostatsløsning fremmer fred og rettferdighet.
- Israelere og palestinere må leve i hver sine uavhengige stater som sikrer fred, sikkerhet og rettferdighet og som respekterer menneskerettighetene og internasjonal lov.
- Forhandlinger er den beste vei for å løse alle gjenstående problemer mellom partnere.
- Palestiner og israelere bør respektere FNs avgjørelse uansett hva den måtte bli.
- Jerusalem er en hellig by for troende fra alle de tre abrahamittiske religionene. De må kunne få leve i fred og ro i en by som deles av to folk med tre religioner.

Kirkelederne oppfordrer politiske beslutningstakere og folk av god vilje til å gjøre sitt ytterste for å oppnå en lenge etterlengtet forsoning og en rettferdig fred mellom israelere og palestinere slik at profetien til David kan realiseres:

Godhet og sannhet skal møte hverandre, rettferd og fred kysse hverandre. (Salme 85, 11)

Generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Berit Hagen Agøy, sender kirkeledernes oppfordring om forbønn og fredsvilje videre til norske kristne og til den norske regjering.

- Mellomkirkelig råd har tidligere gitt sin støtte til en to-statsløsning, og våre synspunkter er i helt tråd med kirkelederne i Jerusalem. Det er ikke vår oppgave som kirke å uttale oss om konkrete politiske forhandlinger i FN, men vi håper på vedtak som fører til forsoning og en rettferdig fredsløsning både for palestinere og israelere, sier Hagen Agøy. Kirkene i Midtøsten spiller en sentral rolle som fredsbyggere, og det er viktig at vi støtter dem ved forbønn og solidaritet nå som det politiske spillet i FN er inne i en kritisk fase.

[Heads of Churches in Jerusalem Release Statement Concerning Upcoming Palestinian UN Statehood Bid](#)

Kirkens favoritter

(28.09.2011)

Avdelingsdirektør i Kirkerådet, Paul Erik Wirgenes, og personalsjef i Borg bispedømmeråd, Ørnulf Axel Elseth, fikk like mange stemmer i den første og største avstemmingsrunden fra de kirkelige stemmeberettigede, som ble oversendt departementet i juli. Etter Kirkerådets uttalelse står Wirgenes sterkest.

Sommerfeldt biskopenes favoritt

I utnevningprosessen har også de 12 sittende biskopene gitt uttrykk for hvem de mener er best skikket til å bli ny biskop. I denne avstemmingen fikk generalsekretær Atle Sommerfeldt flest førstestemmer, hele 7 av 11, mens Ørnulf Axel Elseth og Paul Erik Wirgenes begge fikk to førstestemmer.

Da biskop Helga Haugland Byfuglien ble utnevnt til Bispemøtets faste preses, ble biskopstillingen i Borg ledig. Den nye biskopen i Borg blir den siste biskopen i Den norske kirke som blir utnevnt av Kongen i Statsråd. I følge disse prosedyrene skal Kirkerådet i sin uttalelse til utnevning av biskop i Borg, rangere tre kandidater. Wirgenes fikk 10 førstestemmer, mens Sommerfeldt fikk fire.

Wirgenes' kvalifikasjoner

- Vi har nøye vurdert det kirkelige votum som er kommet fram så langt i prosessen, sier Kirkerådets leder Svein Arne Lindø. Han sier at rådet også har vurdert kandidatene ut fra deres erfaring fra kirkelig sammenheng, deriblant erfaring som menighetsprest.

- I tillegg har vi sett på teologien som den enkelte har gitt uttrykk for gjennom egenpresentasjon, i samtale og i publikasjoner. Vi har sett på ledererfaring og personlige egenskaper, blant annet evnen til å kommunisere, og vi har sett på Bispemøtets sammensetning, herunder kjønn, sier Lindø.

Les mer om de enkelte kandidatene [her](#).

Til ungdommen i salmeboka

(28.09.2011)

Utkastet til ny salmebok fikk en begeistret mottakelse i Kirkerådet. Rådets medlemmer talte varmt og anerkjennende om utkastet som inneholder om lag 900 salmer. Alle som har vært involvert i arbeidet, ble takket behørig.

Noe for enhver

Saksordfører Kristin Gunleiksrud sa at bredden i sjangere og behovet for både tradisjon og fornyelse var vel ivaretatt.

- De som har jobbet med dette, har gjort en grundig og god jobb. Utvalget har god bredde og favner bredden av befolkningen i kirken, og det er jeg glad for, supplerte Ingrun Jule fra Hamar bispedømme.
- Takk! Blir dette vedtatt, får vi en veldig god salmebok, slo Stein Reinertsen fra Agder og Telemark bispedømme fast.
- Jeg slutter meg til takken. Mange er redde for å miste favorittsalmen sin. Her tror jeg mange vil få nye favorittsalmer, la Unny Nome Sivertsen fra Sør-Hålogaland bispedømme til.

22. juli aktualisert i salmeboka

Kirkerådets medlemmer hadde, detaljriksommen tatt i betraktning, forholdsvis få forslag til endringer i det foreslåtte utvalget. *Til ungdommen*, som ble foreslått tatt inn etter 22. juli. Åtte av Kirkerådets medlemmer sluttet seg til dette. Seks stemte mot.

Kristin Gunleiksrud var blant flertallet. Hun argumenterte for at Kirkerådet skulle utvise stor respekt for sangens tilblivelseshistorie.

- Dette handler ikke om å ta sangen ut av en kontekst og sette den inn i en ny. Tvert imot tolker jeg det slik at tiden etter 22. juli viste oss behovet for et større vi. Et vi som handler om at selv om vi møtes på hverandres arenaer, så har vi noen uttrykk vi kan dele. Det oppsto et fellesskap der vi delte. Vi tar ikke *Til ungdommen* inn i salmeboken for å monopolisere sangen, men for å vise at vi kan dele med hverandre, sa Gunleiksrud.

Endringer i siste instans

Elisabeth Thorsen fra Oslo bispedømme foreslo Jon Fosses tekst *Nattsalme* til melodi av Andreas Utne tatt inn i salmeboka. Dette forslaget sluttet resten av Kirkerådet seg til enstemmig. Jon Fosse var i utgangspunktet ikke representert i utkastet.

Det var på forhånd reist spørsmål ved salmen *Olav konge vil vi ære*, og rådet ble bedt om å vurdere denne salmen særskilt. Harald Askeland foreslo at salmen ble tatt ut fordi han mente teksten, som ærer helgenkongen, var altfor problematisk. Kirkerådet vedtok å beholde salmen under den forutsetning av det ble jobbet videre med endringer i teksten.

Les mer [her](#).

Ja til omskjæring av gutter

(28.09.2011)

- I vårt hørings svar til Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) vektlegger Mellomkirkelig råd trosfrihetsaspektet ved omskjæring av gutter, uttaler Berit Hagen Agøy, generalsekretær i Mellomkirkelig råd.

- Det er en kjensgjerning at omskjæring av guttebarn anses som et religiøst påbud blant jøder og muslimer.

Viktig for jøder og muslimer

- For Mellomkirkelig råd er det viktig at både jøder og muslimer kan leve godt i Norge. Rådet vil derfor be HOD om å anbefale den modellen i høringsbrevet som åpner for at også andre enn leger skal kunne utføre rituelle omskjæringer på nærmere bestemte vilkår. Begge de foreslåtte modellene passer for muslimer, mens det bare er den ene som ivaretar jødisk trospraksis. I jødisk tradisjon er det viktig at det er en mohel, en person med spesialutdannelse i å omskjære, som utfører inngrepet. Vi mener derfor at departementet bør velge den modellen som også ivaretar den jødiske minoriteten i Norge, fortsetter Hagen Agøy.

Trosfrihet

- Vi merker oss at noen høringsinstanser tar til orde for et forbud mot omskjæring av guttebarn i Norge, og er kritiske til dette. Mellomkirkelig råd erkjenner at både trosfriheten og foreldreretten er rettigheter som må veies opp mot andre rettigheter, i dette tilfellet barnets rettigheter. Vi er likevel av den oppfatning at foreldreretten og retten til å oppdra barn i samsvar med egen religiøs tradisjon i dette tilfellet vil veie tyngst. Et eventuelt forbud vil sannsynligvis være i strid med Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen. Ut fra et trosfrihetsanliggende mener derfor Mellomkirkelig råd at det er viktig at rituell omskjæring av gutter reguleres på ansvarlig vis i Norge, understreker Hagen Agøy.

Mange problemstillinger

- Vi er også enig med departementet i at rituell omskjæring av gutter reiser en rekke vanskelige

problemstillinger av både helsefaglig, økonomisk, juridisk og etisk art. Disse anliggende må vurderes opp mot det offentlige ansvar for å hindre at gutter blir utsatt for smerte eller risiko ved uforsvarlig omskjæring.

- For Mellomkirkelig råd er det viktig at det flerkulturelle og flerreligiøse Norge legger best mulig til rette for at religiøse minoriteter møtes med forståelse. Man må fra offentlig hold på best mulig vis søke å ivareta religiøse minoriteters anliggender så lenge disse ikke går på akkord med lovverk eller menneskerettighetene, avslutter generalsekretæren.

Les høringssvaret [her](#).

For mer informasjon, kontakt Berit Hagen Agøy på mobil 99 32 07 92 eller bha@kirken.no

Kode B – djupdykk i Bibelen

(29.09.2011)

11-åringane som sov i kyrkja natt til første søndag i advent, men også dei som ikkje gjorde det, skal no leias vidare i trusopplæring. Kyrkjerådet tilbyr ei arrangementspakke til alle sokna med nyskriven song, pedagogiske tekster, tips til aktivitetar og grafisk materiell.

Kor blei det av Jesus?

Jorunn Singstad Djupvik i Bibelleseringen er prosjektleiar for Kode B. Saman med mellom anna Bibelselskapet, Acta, sokneprestar og trusopplæringsmedarbeidarar, jobbar dei fram eit opplegg for barna.

- Det er dei gode historiene vi skal dele med 11-åringane. Når dei har vore på LysVaken har dei fått litt kjennskap til Bibel, kyrkje og tru, og dette ønskjer vi å byggje vidare på. Eg trur barn i dag er litt forvirra, på skulen får dei servert alle religionane, så det blir litt Buddha, litt Allah, litt tarot og healing og litt Jesus. Vona er at dei skal få ei større og betre forståing av kva kristendommen er; kva er det egentlig vi trur på?

Midt imellom

Tanken er at LysVaken-barna og andre 11-åringar skal møtast etter skuletid på fredag 13. januar for det første av fire samlingar. Tre samlingar seinare deltek dei på Såmannssøndagen 5. februar.

- Vi er oppteken av å nå denne gruppa med "tweens". Dei faller litt mellom to stolar, dei er ofte for store for søndagsskulen, og for små for tenåringsarbeid. Deltakarane vil bli møtt med leik, lesing og aktivitetar. Dei får kanskje beskjed om å lage ein reportasje, og bruke sitt eget språk. Det er den gode forteljinga som skal brukast, og det er heilt klart mange av dei i Bibelen.

Song og dans

Om opplegget kan tilpassast det enkelte soknet og dei einskilde barna, er det nokre fellestrekk som skal gjere at deltakarane har felles opplevingar: ein eigen dans, eller såkalla flash mob, skal lærast av alle. Og alle samlingane viser ein lik filmsnutt for å sette stemninga. I tillegg skriv Tore Thomassen ein temasong som går att på dei fire samlingane. Kode B er eit breiddetiltak som alle kyrkjelydane kan nytta, og putte inn i dei lokalt utarbeidde planane for trusopplæring.

Det nye prosjektet skal presenterast på Trusopplæringskonferansen på Lillestrøm 27. oktober.

Bak, frå venstre: Hans Olav Mørk, Bibelselskapet, Tron Hem Stenersen, Lunner sokn, Ingebjørg Baklid Hegstad, Holmlia sokn og Jorunn Singstad Djupvik, Bibelleseringen.

I tillegg er Anne Gihlemon og Henrik Guui-Larsen, Acta, Grethe Yksnøy Martinsen, Norsk luthersk misjonssambandet og Ragnar Elverhøi frå Røyken sokn med i prosjektgruppa.

Helga før helga

(29.09.2011)

Nidarosdomen er en særegen kirke som rekker langt utover Trøndelag, og med konge, stortingspresident, to statsråder, biskoper, fylkesmenn og direkteoverføring på tv, er det duket for festgudstjeneste. Helga Haugland Byfuglien gleder deg.

- Nidarosdomen er virkelig en kirke for de store anledninger, og jeg tror det blir både høytidelig og gripende på innsettelsesgudstjenesten. Jeg har tenkt mye på hva jeg skal si, hvordan vi skal løfte blikket mot Kristus denne dagen. Og med alle forberedelser foran dagen kommer jeg stadig tilbake til Bergprekenen der det står "vær ikke bekymret". Det forsøker jeg hele tiden å ta til meg.

Tydlig leder

Bergenseren, som kommer fra stillingen som biskop i Borg, har gjort seg mange tanker om den nye jobben. Hun har allerede virket i stillingen siden i sommer.

- Først og fremst skal jeg være en mer tydelig leder i Bispemøtet, og jeg er en av kirkens ledere. Det skal bli fint å kunne bruke mer tid på å lede Bispemøtet, og det blir mye internasjonalt arbeid. Som preses representerer jeg en god del i utlandet, og møter interessante medmennesker i det økumeniske fellesskapet.

Møte med erkebiskop Rowan Williams i London.

En kirkeleder å se opp til

En av de siste kirkelederne Byfuglien møtte, var erkebiskopen av Canterbury, Rowan Williams. Han tok selv kontakt med henne etter 22. juli, og møtet fant sted forrige uke da Byfuglien deltok på en minnegudstjeneste i London.

- Jeg har møtt han før, og han er en kirkeleder jeg ser opp til. Han er virkelig en klok mann, og stillfarende i sitt vesen. Han har et tydelig nærvær og interesse for de han møter, og han har en forbilledlig evne til å formidle hvordan vi kan være troende og kirke i vår verden. Han evner å gripe personlig, og reflekterer godt inn i vår tid.

Mindre grasrotarbeid

Om det er spennende oppgaver hun får som preses, i tillegg til å lede i Nidaros domprosti, kommer hun til å savne sider ved å være vanlig biskop i et helt alminnelig bispedømme.

- Jeg synes det var stas med visitaser, og den fine kontakten jeg fikk med grasrota på den måten. Det blir jo mindre av det nå. Jeg vil også savne personalansvaret jeg hadde i Borg, med ansvar for en rekke prester og proster, og møter med både bispedømmeråd og prostiråd har jeg likt godt. Jeg får en betydelig mindre stab nå, men gleder meg til å jobbe sammen med Nidaros domprosti og staben her.

Innsettelsesgudstjenesten direkteoverføres på både tv og radio hos NRK, men det er ikke lenge siden Byfuglien holdt sin forrige preken på tv. Det var den 24. juli i Domkirken i Oslo.

- Det var helt spesielt å være med og lede denne høymessen for sorg og håp. Dette er absolutt en av de viktigste gudstjenestene jeg har vært med og feiret, forteller hun.

Innsettelsesgudstjenesten søndag 2. oktober overføres direkte i NRK 1 og P 1 fra kl 1055.

Biskop Helga innsatt i Nidarosdomen

(02.10.2011)

Nidarosdomen var blomsterpyntet og vakkert lyssatt av NRK, som overførte gudstjenesten i både radio og [fjernsyn](#). Lyssettingen ute var minst like imponerende. Etter at den vakre og storslagne seremonien var over kom biskop Helga ut i den trønderske høstsola i følge med kong Harald, biskopkolleger og gjester fra inn og utland og menigheten i domkirken.

- Kjære menighet! Kjære biskop Helga! Vi har satt hverandre stevne i Nidaros Domkirke. Vi har kommet for å si "Velkommen!" til deg i ditt nye kall og lederansvar. Og om jeg ikke tar feil: Du har kommet for å ønske oss "Velkommen!" til å gå sammen med deg.

Slik åpnet Oslo [biskop Ole Christian Kvarme sin innsettelsestale](#) til Helga Haugland Byfuglien, og han fortsatte med å reflektere over hva det vi si *å komme*:

- Å komme er bevegelse. Hvile er ro. Vi trenger begge deler for å leve. Han som sa "*Jeg vil gi dere hvile,*" setter oss også i ny bevegelse. Han sier "*Følg meg!*" og går sammen med oss og foran oss. Det skal også være ditt retningsgivende ledersignal: Du skal peke på fornyelsens vei i Jesu fotspor, den som leder oss ut i hverdagen for å bære hverandres byrder, sa Kvarme.

Foto: Ned Alley/Scanpix

Nidaros domkirkes musikalske krefter bidro sterkt til å løfte begivenheten, øyeblikket og budskapet. Både domkoret, Nidarosdomens jentekor og jentekorets aspiranter deltok. Vikarierende domkantor Knut Størdals vakre Halleluja-omkved var skrevet i anledning dagen og ble framført av Nidaros domkor.

Vær ikke bekymret! Dette var temaet biskop Helga Haugland Byfuglien hadde hentet ut fra søndagens prekentekst. Hun sa det til alle som var til stede, og hun sa det til seg selv, på terskelen til en krevende gjerning hun selv må gi retning, tyngde og innhold.

- Vær ikke bekymret! Der er et kjærlig imperativ som er en oppmuntring til å fri oss fra de bekymringene som stjeler dager fra oss – så de mørkelegges av det som aldri skjedde eller gråfarges av det som vi ikke får gjort annerledes, sa biskopen fra prekestolen, og fortsatte:

- Evangeliet om Jesus Kristus handler ikke om lykke eller suksess. Det vet mange av oss. Det handler heller ikke om psykisk balanse, men om tilgivelse og nåde. Tro er å ha tillit til at vi er omsluttet av en vilkårsløs kjærlighet. Den kjærligheten ser vi mellom oss avglansen av. Troen på Kristus setter fri fra nederlaget og sviket. Det gir kraften til å leve i dagen – med dens plager som er tøffe nok – og til tross for dette, ane den dype bekymringsløsheten.

Mottakelse i Herresalen. Foto: Siv Thompson.

Etter gudstjenesten var 180 mennesker invitert til mottakelse i Herresalen i Erkebispegården. Her ble det servert kortreist mat fra Trøndelag. [Statsråd Rigmor Aasrud](#), leder i Kirkerådet, [Svein Arne Lindø](#) og ordfører i Trondheim, Rita Ottervik talte før biskop Helga Haugland Byfuglien avsluttet dagen med å takke alle som hadde lagt til rette for en gripende, verdig og storslagen dag, som hun med sitt lune bergenske smil sa at bare kunne funnet sted i Trondheim.

- [Her kan du se hele gudstjenesten i opptak.](#)
- [Les statsråd Rigmor Aasruds tale.](#)
- [Les hele innsettelsestalen til biskop Ole Christian Kvarme.](#)
- [Les talen til Svein Arne Lindø, leder i Kirkerådet.](#)

Kjære biskop Helga!

(02.10.2011)

Kjære menighet! Kjære biskop Helga!

Vi har satt hverandre stevne i Nidaros Domkirke. *Vi* har kommet for å si "Velkommen!" til deg i ditt nye kall og lederansvar. Og om jeg ikke tar feil: *Du* har kommet for å ønske oss "Velkommen!" til å gå sammen med deg.

Å *komme* er et vakkert ord. Det ligger ofte forventning i luften når noen kommer – både hos den som tar imot, og hos den som kommer. Ofte tenker vi: Hva vil hun eller han si når de kommer, hva skal jeg si? I dag er vi også fylt av forventning.

Mange endringsprosesser er på gang i kirke og samfunn. Det stilles store krav til en leder som skal samle og fornye. Endring krever forankring, en forankring som bidrar til fornyelse. Den røde tråd i din gjerning skal fortsatt være: i alle ting å være et Kristi sendebud. Én som er sendt og som kommer.

Min hilsen til deg i dag er ett av Jesu kjerneord. *Han* kommer oss i møte. Samtidig ber han *oss* komme: "Kom til meg alle dere som strever og bærer tunge byrder, og jeg vil gi dere hvile. Ta mitt åk på dere og lær av meg, for jeg er mild og ydmyk av hjertet."

Kjære biskop Helga!

Du kommer med seks år bak deg som biskop i Borg og med erfaring som Bispemøtets preses. Du kjenner oppgavene du nå er kalt til i kirkens ledelse og tilsyn med menighetene i Nidaros domprosti. I dag ligger det meg på hjertet at du selv får komme og finne hvile i troen og kallet. Forankringer og fornyelsen ligger hos ham som er mild og ydmyk av hjertet.

Men du er også sendt. Som Kristi sendebud skal hans invitasjon lyse gjennom deg og ditt lederskap i vårt folk: "Kom... alle dere som strever!" Jesu ord gir retning for kirkens liv i vårt folk. Og du skal være med og peke ut denne retningen.

Som preses skal du være en talsperson for vår kirke. Du vil være underveis i mange sammenhenger. Der du kommer, og i det du gjør, skal du være en døråpner i vårt folk. *Vi vil* en kirke med åpne dører inn til Ham som forankrer og fornyer menneskers liv. En kirke som lever ut Jesu invitasjon: "Kom dere som strever, og møt ham som gir hvile og kraft til nytt liv."

Å komme er bevegelse. Hvile er ro. Vi trenger begge deler for å leve. Han som sa "Jeg vil gi dere hvile," setter oss også i ny bevegelse. Han sier "Følg meg!" og går sammen med oss og foran oss. Det skal også være ditt retningsgivende ledersignal: Du skal peke på fornyelsens vei i Jesu fotspor, den som leder oss ut i hverdagen for å bære hverandres byrder.

Så hilser vi deg av hjertet "Velkommen!" Vi ønsker deg Guds velsignelse som Kristi sendebud, kalt og sendt av Ham som Bibelen gir betegnelsen "Han som var, og som er, og som kommer."

En hilsen til Helga

(02.10.2011)

Deres majestet, stortingspresident, statsråder, ærede gjester, biskop Helga.

Det er en historisk markering som har funnet sted i dag! En ny tid er kommet for kirken idet vi nå har fått en fast ledende biskop i Den norske kirke. Kirkerådet er glad for at Bispemøtet har fått styrket sin ledelse, og vi takker regjering og storting som har gjort dette mulig.

Det har vært meget stor enighet om at kirken ønsket biskop Helga Haugland Byfuglien til denne viktige tjenesten i vår kirke. Statsråd og regjering har fulgt dette opp på en god måte. Det takker vi som samlet kirke for i dag.

Innad i kirken har det vært mange meninger om stillingens karakter, og biskop Helga skal være med å forme denne.

Kjære biskop Helga. Det er store utfordringer som er lagt på dine skuldre i dag. Din arbeidskapasitet er stor og ditt engasjement likeså. Du har bred erfaring fra kirkelig arbeid som menighetsprest, generalsekretær i KFUK-KFUM, økumenisk arbeid, som biskop i Borg, og sist – men ikke minst – ditt viktige arbeid for trosopplæringen i vår kirke. Det er viktig for en biskop, ikke minst i vår tid, å se verdien i hele det brede spekteret av virksomheter som skjer innenfor rammene av Den norske kirke. Dette får du innblikk i også som rådsmedlem og visepresident i Lutherske verdensforbund (LVF).

Fremfor alt vil jeg takke deg for at du som biskop har vært opptatt av at Den norske kirke skal være en kirke med et tydelig budskap. Din forkynnelse er Kristus-sentrert, evangelisk og forståelig for dagens mennesker. Du har en formidlingsform som gjør budskapet nært og ekte. I møte med mediene vil du få bryne deg på din evne til å formulere deg raskt og tydelig. I slike sammenhenger representerer du ofte ikke bare biskopene, men hele Den norske kirke. Den norske kirkes øverste organ vil fortsatt være Kirkerådet og Kirkemøtet, men vi ser at mediene lett henvender seg til ledende biskop. I offentligheten vil du derfor på en særskilt måte få mulighet til å formidle og forvalte det gode samvirket mellom embete og råd i vår kirke. Jeg er glad for at nettopp du sitter i Kirkerådet, i kraft av din stilling.

Det er derfor en glede for meg i dag å hilse deg på vegne av hele Den norske kirke. Som ledende biskop skal du spille på lag med de andre biskopene og med Kirkerådet. I vår kirke skal det ikke være enighet om alt, men det skal være enhet. Og til å bevare denne kirkens enhet er du i dag innsatt til ledende biskop i vår kirke. Enheten i Kristus knytter oss sammen. Dette fellesskapet skal vi feire her på jorden inntil den dagen da vi skal feire det sammen i himmelen. Dette håper jeg du vil bidra med.

På vegne av Kirkerådet, Kirkerådets direktør og hele rådskirken hilser jeg deg på denne dagen og ønsker deg Guds rike velsignelse i en viktig, stor og krevende tjeneste. Hvil i tjenesten din på det gamle Jesus-sitatet: ”Dere har ikke utvalgt meg, men jeg har utvalgt dere og satt dere til å gå ut og bære frukt, en frukt som varer. Dette er mitt bud til dere: Elsk hverandre!”

Alle gode ønsker for en krevende gjerning som ledende biskop i vår kirke, kjære Helga Haugland Byfuglien.

Som avslutningsord vil jeg låne et sitat fra Mor Teresa: ”Av fødsel er jeg albaner. Jeg er indisk statsborger. Jeg er katolsk nonne. Mitt kall er å tilhøre hele verden. ”Det kunne vært fristende å omformulere dette til:” Av fødsel er jeg bergenser. Jeg har bosted i Østfold, kontor i Oslo og

bispedømme i Nidaros. Mitt kall er å tilhøre hele Den norske kirke.”

Lykke til.

Har du opplevd å bli avvist som kristen?

(03.10.2011)

Torsdag 6. oktober starter Ungdommens kirkemøte (UKM) 2011. 47 delegater fra alle bispedømmer og de fleste kristne ungdomsorganisasjoner tar turen til vestlandet. UKM er Den norske kirkes øverste ungdomsdemokratiske organ.

På sakslisten står blant annet det aktuelle temaet "Tro og kirke i det offentlige rom". Når relasjonen mellom Den norske kirke og staten skal endres, vil ikke kristendommen lenger være statens offentlige religion.

Upassende med kristen tro?

Under UKM skal delegatene diskutere om religion er en privatsak, om det offentlige rom bør være livssynsnøytralt og om det finnes steder eller sammenhenger der kristen tro blir sett på som upassende.

- Det vil være interessant å se hva unge i den norske kirke tenker om samfunnets utvikling når det gjelder religion, sier Petter Normann Dille, leder for Kirkerådets Utvalg for ungdomsspørsmål (Ufung) til kirken.no.

- Unge i dag er på en helt annen måte enn tidligere generasjoner vant til religiøst mangfold, og dette preger nok også behandlingen av denne saken på en konstruktiv måte, mener han.

Et viktig organ for kirken

Kirkerådets ungdomsrådgiver, Randi Langskaas, skryter av sakslisten til årets UKM.

- UKM har gang på gang vist seg som et viktig organ for kirken. Både gjennom sakene de selv reiser, og gjennom behandling av sakene vi jobber med i fellesskap i kirken, har UKM vist seg som en viktig bærer av ungdoms stemmer. Det egentlige høydepunktet på UKM er når en tenåring tar ordet i plenum for første gang eller når ungdommene sammen gjør viktige og slagkraftige vedtak i saker som angår kirka, sier Langskaas til kirken.no.

Årets hovedtema for UKM er "Nåden er din dagligdag" etter en salme av Johannes Møllehave.

- Bakgrunnen for å velge dette temaet er at vi får del i Guds nåde hver dag og vi lever i den hver dag. Og at vi er kalt til å dele denne nåden hver dag. Dette skal utforskes på forskjellige måter i løpet av

møtet, forteller Langkaas.

Nåden er din dagligdag, hverdagen det nære.

Mennesker at leve med, nåden er at være.

Fakta om UKM 2011:

På åpningsdagen av Ungdommens kirkemøte, torsdag 6.oktober blir det hilsener fra blant annet biskop i Møre, Ingeborg Midttømme, som også deltar på åpningsgudstjenesten torsdag kveld i Hareid kirke. Fredag 7.oktober starter med bibeltime med biskop i Tunsberg, Laila Riksaasen Dahl. Deretter blir det åpningsmøte og seminar om "Rekruttering til kirkelig tjeneste". Her vil delegatene møte representanter og ledere fra de fleste teologiske fakultetene, de kristne barne- og ungdomsorganisasjonene, ansatte i kirkelige stillinger, Kirkerådet og Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet.

Lørdag 8. oktober vil UKM få et seminar om arbeidet med ny kirkeordning i Den norske kirke.

Søndag 9. oktober vil UKM delta på gudstjeneste sammen med menigheten i Ulstein kirke.

[Ungdommens kirkemøte skal i år behandle 9 saker.](#) Flere av sakene er oppfølging av innspill fra en samling som Utvalg for ungdomsspørsmål og representanter for ungdomsrådene hadde i mai i år. Dette er saker som handler om ungdomsdemokratiet, rekruttering til dette regionalt og lokalt. I tillegg vil UKM arbeide med "Tro og kirke i det offentlige rom", "Trosopplæring etter konfirmasjonen" og en diakonal sak som omhandler "Psykisk helse" og kirkens ansvar i møte med dette.

Saksliste:

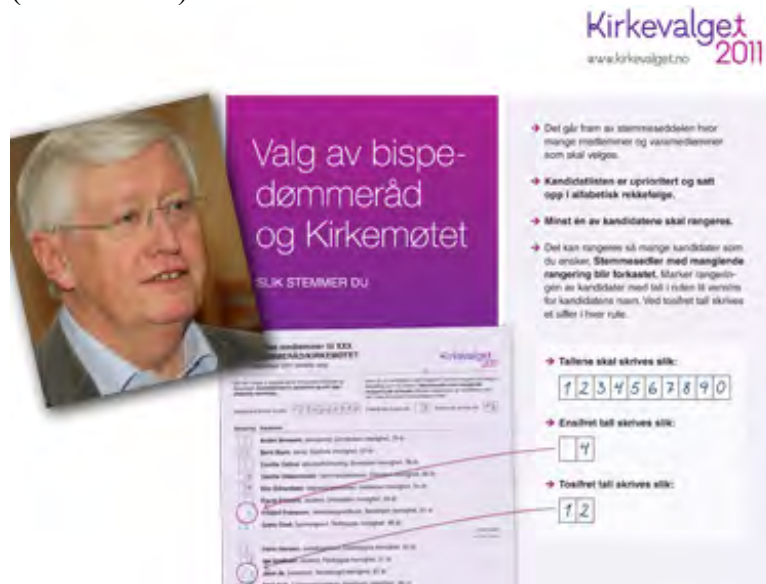
- [Se saksdokumentene her](#)

- *UKM 01/11 Konstituering og forretningsorden*
- *UKM 02/11 Orienteringssaker: Utval for ungdomsspørsmål. Kyrkjemøtedelegatane gjev rapport: Orientering frå organisasjonane og ungdomsråda i bispedømme*
- *UKM 03/11 Val av delegatar til Ufung og Kyrkjemøtet 2012*
- *UKM 04/11 Resolusjon om ny salmebok*
- *UKM 05/11 Tru og kyrkje i det offentlege rommet*
- *UKM 06/11 Tida etter konfirmasjonen*
- *UKM 07/11 Psykisk helse*
- *UKM 08/11 Rekruttering til kyrkjeleg teneste*
- *UKM 09/11 Mandat*
- *UKM 10/11 Brosjyre om ungdomsdemokratiet*
- *UKM 11/11 Strategisak: Korleis auke deltakinga på ungdomsting*
- *UKM 12/11 Eventuelt*

For mer informasjon, kontakt ungdomsrådgiver Randi Langkaas på telefon 97170039, eller leder for Ufung, Petter Normann Dille på telefon 95869175.

- For mange blanke stemmer

(03.10.2011)

- Se veiledningen [Slik stemmer du på valgdagen ved menighetsrådsvalget og bispedømmerrådsvalget](#) som ble distribuert til valgsekretariatene i forkant av Kirkevalget 2011 (pdf)

- Valgordningen var forenklet i forhold til 2009-valget og presentasjonen av kandidatene var bedre enn ved valget for to år siden. Derfor var det svært overraskende å finne så mange blanke stemmer. Mye tyder på at folk ikke var godt nok kjent med selve valgordningen, sier direktøren i Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen.

Ved valg til menighetsråd kan stemmeseddelen leveres urettet, og etter årets menighetsrådsvalg ble svært få stemmer forkastet (under en prosent).

Men ved valget til bispedømmerråd og kirkemøtet ble hele 9,15 prosent av stemmene forkastet. Denne delen av kirkevalget har i 2009 og 2011 vært gjennomført som *preferansevalg*. Da er kravet at velgeren prioriterer minst én av kandidatene fra en uprioritert liste.

- Preferansevalg er en ordning som flytter makt fra nominasjonskomiteene til velgerne. Foreløpig vet vi ikke hvorfor så mange har levert uprioriterte stemmesedler ved bispedømmerrådsvalget, men 30.000 forkastede stemmer er uansett alt for mye. Evalueringen av valget vil forhåpentlig bidra til regelendringer som gir langt færre forkastede stemmer ved neste kirkevalg, sier kirkerådsdirektør, Jens-Petter Johnsen.

Stiftelsen Kirkeforskning (KIFO) har fått i oppdrag å evaluere Kirkevalget. KIFOs rapport skal være klar innen utgangen av året.

- Oppslutningen om bispedømmerrådsvalget var på 9,8 prosent i 2009. Oppslutningen økte til 10,6 ved bispedømmerrådsvalget i 2011. Ved bispedømmerrådsvalget i 2009 ble fem prosent av stemmene forkastet.

- Preferansevalg ved bispedømmerådsvalet var ønsket av Kirkemøtet 2008. Se [Kirkemøtekomiteens merknader](#) i saken KM 11/08 Særskilte regler for de kirkelige valg 2009 (demokratireformen).
- Da valgreglene ble revidert på Kirkemøtet 2010, sa kirkemøtekomiteen at valgordningen ble opplevd krevende i 2009 . Men Kirkemøtet konkluderte med at preferansevalg ved bispedømmerådsvalet burde prøves en gang til, ved valget i 2011, før konklusjoner om framtidig valgordning blir trukket. [Se Kirkemøtets vedtak fra 2010 her.](#)

Ny kirkeordning drøftet på historisk grunn

(04.10.2011)

Når Grunnloven etter planen forandres våren 2012, endres relasjonen mellom staten og Den norske kirke. Det statlige kirkestyret opphører, og kirken skal utnevne proster og biskoper selv. [Det tverrpolitiske forliket fra 2008](#) sier imidlertid ingen ting om hvordan kirkelov og kirkeordning skal se ut etter dette.

Her må politiske beslutninger fattes, men i mellomtiden har Kirkerådet satt i gang et større utredningsarbeid for å forberede en bred diskusjon om hvilke konsekvenser grunnlovsendringene bør få og hvordan kirken kan organiseres i framtida. I slutten av august leverte en arbeidsgruppe ledet av prost Trond Bakkevig rapporten [Kjent inventar i nytt hus](#) på oppdrag fra Kirkerådets direktør.

Konsultasjonen i Trondheim samlet folk fra hele landet og mange av deltakerne tok ordet i løpet av åtte innholdsmettede timer.

Før Trond Bakkevig presenterte arbeidsgruppens forslag, innledet Kirkerådets direktør, Jens-Petter Johnsen, konsultasjonen med å sette diskusjonen om ny kirkeordning inn i en større sammenheng. - Hva er kirkens oppdrag og hvilken rolle spiller en kirkeordning i dette?

To prosesser

Johnsen pekte på at diskusjonen om kirkeordning dreier seg om to prosesser som løper sammen. Endringene i forholdet mellom stat og kirke fører til at kirkelov og kirkeordning endres. Samtidig – og for så vidt uavhengig av dette – har kirken behov for utvikling av sin organisasjon slik at den kan drive kirke på en best mulig måte.

- [Les Jens-Petter Johnsens innlegg her](#)
- [Les Trond Bakkevigs innlegg her](#)
- [Les Herborg Finnset Heienes innlegg her](#)
- [Les innspill fra KA v/ styreleder Eigil Morvik her](#)
- [Les innlegg fra leder i Presteforeningen, Gunnar Mindestømmen her](#)

Presteforeningens leder, Gunnar Mindestømmen, ga ros og anerkjennelse til arbeidsgruppens arbeid. Men han sa også at Presteforeningen har opplevd ikke å bli hørt mens arbeidsgruppen var i arbeid. Presteforeningen går imot Bakkevig-rapportens forslag om å opprette et nytt justert prosti/fellesrådsnivå og ønsker heller å beholde soknet og bispedømmet som de to nivåene i kirken i tillegg til det nasjonale. [Presteforeningens egen kirkeordningsgruppe leverte sin utredning i juni.](#)

Vil kjempe for vilkårene

- Vi prester har ikke gått inn i tjenesten vår fordi det ga status som statstjenestemenn, men fordi kirken har kalt oss, ordinert oss og sendt oss som prester til enkeltmennesker, institusjoner og menigheter i inn- og utland. Men ut fra et fagforeningsperspektiv er det innlysende at vi vil kjempe for å holde på de vilkårene vi har i dag, la Mindestømmen til.

Diskusjonen gikk om hvor arbeidsgiveransvaret skal ligge og om det er avgjørende at arbeidsgiver- og virksomhetsansvaret ligger samme sted. Soknet, eller menigheten, er grunnenheten i kirken, og de fleste som tok ordet på konsultasjonen sa at soknet bør styrkes. Men der starter også uenigheten. For hva vil bidra til å styrke soknet?

Advokat John Egil Bergem

Advokat John Egil Bergem advarte mot å gå fort fram og anbefalte kirken å gjøre som politimester Bastian: Skrive de gode forslagene opp i boka og tenke over dem. Heller ikke TeoLOGenes leder, Heinke Foertsch, fant grunn til å ”skynde seg for å ha hjemme-alone-fest”.

- Politikerne har sagt at hvis vi trenger mer tid, kan vi få mer tid, sa Foertsch.

Ingen salighetssak

Domprost i Tromsø, Herborg Finnset Heiene, minnet om at kirkeordning ikke er noen salighetssak, men at den som sitter på pengesekken har makt. Hun var skeptisk til å etablere et system der lokalkirken får en åndelig sjef og en pengesjef, for der mente hun pengesjefen vil vinne.

Domprost i Tromsø, Herborg Finnset Heiene

Organisasjonskonsulent Otto Hauglin hadde lest Kjent inventar i nytt hus med organisasjonsteoretiske briller, og han var svært tydelig i sin analyse: Fire nivåer er ett for mye. Kirken bruker for mye ressurser på støttefunksjoner og for lite på kjernevirksomheten, og den har en altfor uklar ledelse av kjernevirksomheten. Hauglin tok også til orde for at kirken trenger en ny lekmannsbevegelse:

Myndiggjøring av lekfolk

- Her må vi rydde litt i teologien. Vi kan ikke ha en for sterk tjenesteteologi, som legger for stor vekt på polariteten mellom ulike former for tjeneste. Vår kirke har tradisjonelt et syn på lekfolket som vi trenger å friske opp igjen. De frivillige er ikke preste- eller diakonassistenter. De er en del av kroppen. De har del i de samme nådegavene som de ansatte i kirken, og dette må ledes. I organisasjonsteorien er det noe som heter empowerment. Det kan oversettes med myndiggjøring. I kirkelig sammenheng kan vi kalle det nådegaveutvikling. Dette er det mulig å lære, men det er et stykke kunst. Kirken kan også tenkes som en lærende organisasjon. Men dette må også ledes, sa Hauglin.

Ikke bare prester

Til tross for at Presteforeningen ikke kjente seg hørt i prosessen, var det andre som mente diskusjonen så langt i alt for stor grad har dreid seg om prester. Det norske diakonforbunds leder, Randi Bergkåsa, høstet dagens eneste spontane applaus da hun ba Kirkerådets direktør sørge for at andre faggrupper også blir trukket med i det videre arbeidet med ny ordning for Den norske kirke.

- [Mer om stat-kirke-prosessen](#)

- Meget svakt kirkebudsjett

(06.10.2011)

DET KONGELIGE FORNYINGS-,
ADMINISTRASJONS- OG KIRKEDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2011–2012)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2012

- Budsjettet svekker kirken på lokalplanet. Opptrappingsplanen for trosopplæringsreformen brytes, den planlagte IKT-fornyelsen i Den norske kirke er ikke omtalt i budsjettframlegget og det er ikke funnet plass for en eneste ny preste,- eller diakonstilling på neste års statsbudsjett. Alt dette rammer folkekirken på lokalplanet hardt, sier Jens-Petter Johnsen. Han mener kirkebudsjettet for 2012 er det svakeste noen regjering har lagt fram på 10 år.

Kompensert for utgiftene til kirkevalget, som var en særskilt bevilgning på 2011-budsjettet, øker den totale rammen for neste års kirkebudsjettet med 2,2 prosent. Justeret for pris- og lønnsøkning gir dette ingen vekst.

Brudd med opptrappingsplanen

Særlig kritikkverdig mener Kirkerådets direktør det er at opptrappingsplanen av bevilgningene til trosopplæring i Den norske kirke ikke følges. I St.meld. nr. 7 (2002–2003) Trusopplæring i ei ny tid, jf. Innst.S. nr. 200 (2002–2003), ble det lagt til grunn en budsjettmessig opptrapping til rundt 250 mill. kroner for gjennomføring av trosopplæringsreformen. Tidsperspektivet var anslått til fem til ti år. For 2012 foreslås det en samlet bevilgning på 203 millioner kroner, som er en økning på 6 millioner kroner i forhold til 2011.

- Dette er svært skuffende. I menighetene har mange ventet flere år på å sette igang mer planmessige tilbud til alle døpte. Dette vil mange oppleve dramatisk. De seks millionene som budsjettet øker med er bare en indeksregulering av 2011-budsjettet. Tallene for 2012 fryser opptrappingen av reformen. Dette innebærer at det ikke blir noen økning av antall menigheter som får midler til en fornyet trosopplæring i 2012, sier Jens-Petter Johnsen.

- Det er etter dette ikke mulig å si noe om framdriften i den videre budsjettmessige opptrappingen eller når reformen kan regnes som fullfinansiert, heter det i kirkedepartementets budsjettproposisjon.

Ingen nye stillinger

- At det ikke er funnet plass for en eneste ny preste,- eller diakonstilling på neste års statsbudsjett er et dårlig signal i lys i de behov kirkedepartementet tidligere har anerkjent. Dette går ut over kirken på lokalplanet. Regjeringen satte seg som mål i sin egen regjeringserklæring å sørge for at kirken får flere preste- og diakonstillinger, sier Jens-Petter Johnsen.

IKT-fornyelsen stopper opp

Kirkens planer for en helhetlig IKT-satsing er ikke tildelt en krone budsjettproposisjonen.

- Vi hadde forventninger om at arbeidet med en helhetlig IKT-strategi for Den norske kirke ville bli fulgt opp og bli prioritert i vårt departement. Det har vært arbeidet planmessig for å få på plass en større samordning av IKT-tjenestene i Den norske kirke. Kirkens IKT-strategi er i tråd med vårt departements hovedprioritering. Derfor forstår vi ikke hvorfor dette ikke prioriteres, sier Jens-Petter Johnsen. Han viser til at Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet (FAD) forvalter statens fornyings-, og kommunikasjons- og IKT-politikk og har ansvar for samordning av IKT i kommunal sektor, der lokalkirken befinner seg.

Finansiering av flytting til Tromsø

En konkret kirkelig budsjettforventning har regjeringen fulgt opp: Over Fornyings-, administrasjons- og kirke departementets budsjett vil det i 2011 bli satt av 600 000 kroner til flyttingen av sekretariatet til Samisk kirkeråd fra Oslo til Tromsø. I 2012 vil det bli tildelt 400 000 kroner til drift av sekretariatet i Tromsø.

- [Se Kirke departementets presentasjon av forslaget til statsbudsjett for 2012](#)

Kontaktpersoner

Jens-Petter Johnsen, direktør i Kirkerådet

jens.petter.johnsen@kirken.no

Tlf.: 23 08 12 10 / 48 99 12 10

Paul Erik Wirgenes, avdelingsdirektør i Kirkerådets avdeling for menighetsutvikling

paul.erik.wirgenes@kirken.no

Tlf.: 23 08 12 85 / 48 99 12 85

Ikke én krone til IKT-effektivisering i kirken

(06.10.2011)

Han er skuffet over at Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet ikke følger opp de initiativ til samordning Kirkerådet og KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon har presentert det seneste året.

- Jeg ser at regjeringens pressepresentasjon av statsbudsjettet profilerer utvikling av digitale tjenester i andre sektorer. Men kirkens behov er tydeligvis ikke viktige nok til å bli med på denne satsingen. Vi håper fortsatt at vårt fagdepartement ser betydningen av en IKT-fornyelse som kan effektivisere kirkens ressursbruk og gjøre kirken bedre i stand til å samordne og forbedre tilbudet til medlemmene, sier Unnerud.

- Dette er dessverre et dårlig signal til våre medlemmer, frivillige og tilsatte. Mange tilsatte sliter idag med lite effektive IKT-løsninger. Våre medlemmer forventer at kirken har samme tjenester innen IKT som annen offentlig forvaltning, utdypes Bengt Arild Unnerud.

[I januar i år presenterte er arbeidsgruppe rapporten "Nasjonal IKT-satsing i Den norske kirke".](#) Da lederen for arbeidsgruppen Rolf Reikvam, overleverte rapporten til ledelsen i Kirkerådet og KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, sa han:

- Vi mener å ha gitt et godt beslutningsunderlag. Nå gjelder det for kirkens lederskap å prioritere slik at det blir noe av den samordningen og effektiviseringen vi foreslår.

Kirkerådet og KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon har samlet utfordret både Stortinget og kirke departementet til å støtte IKT-investeringer på nasjonalt nivå for å kunne tilby menighetene bedre tjenester. Men i budsjettproposisjonen fra Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet for 2012 er dette ikke omtalt.

Bengt Arild Unnerud har ikke tenkt å avlyse kirkens IKT-satsing:

- Effektive IKT-systemer kan vi ikke klare oss uten. Derfor fortsetter vi med å argumentere for dette overfor våre bevilgende myndigheter, sier han.

- Pressemelding på www.regjeringen.no 6. oktober 2011: [Regjeringen prioriterer utviklingen av digitale tjenester](#)
- Nyhetsmelding på www.kirken.no: 20. januar 2011:

- Kirken samles til ett IKT-rike

- Se også en egen side om IKT i kirken

Gledelig pristildeling

(07.10.2011)

Dette uttaler direktør Jens-Petter Johnsen i Kirkerådet og generalsekretær Berit Hagen Agøy i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke. De gratulerer både prisvinnerne og Nobelkomiteen.

Årets fredspris er delt i tre, og går til:

Tawakkul Karman som har spilt en ledende rolle for kvinners kamp for demokrati i Jemen. Presidenten i Liberia **Ellen Johnson Sirleaf**. Hun ble i 2005 den første demokratisk valgte kvinnelige president i Afrika.

Leymah Gbowee som mobiliserte og organiserte kvinner i kampen for en rettferdig fred i Liberia.

I Nobelkomiteens begrunnelse heter det:

- Vi kan ikke nå demokrati og varig fred i verden uten at kvinner får samme muligheter som menn til å påvirke utviklingen på alle samfunnsområder.

Komiteen henviser til at FNs sikkerhetsråd i 2000 vedtok Resolusjon 1325 som gjorde vold mot kvinner i væpnede konflikter til et internasjonalt sikkerhetsspørsmål.

Årets første UKM-vedtak klart

(08.10.2011)

En enstemmig sal på Sunnmøre folkehøgskule i Ulsteinvik vedtok sak 09/11, "Mandat for ungdomsrådene i Den norske kirke", under første gangs plenum.

I mandaten vektlegger Ungdommens kirkemøte at Ungdomsrådet skal bestå av minst seks ungdommer, valgt på bispedømmets ungdomsting, av og blant ungdomstingets delegater. I tillegg skal en av bispedømmerådets medlemmer innkalles og stille med rettigheter i Ungdomsrådet. Dette bør fortrinnsvis være et bispedømmerådsmedlem under 30 år.

- Men det er viktig at dette mandatet er ment som et utgangspunkt for alle Ungdomsrådene, et mandat som kan bearbeides ut fra lokale og regionale forhold. Når ungdomsrådene har bearbeidet mandatet, skal det vedtas i bispedømmerådene, sier ungdomsrådgiver i Kirkerådet, Randi Langkaas.

Mer om mandatet, som ikke er språkvasket enda, kan du lese [her](#).

Samme sted vil du kontinuerlig få oppdaterte vedtak utover søndags ettermiddag og mandag morgen.

For mer informasjon, kontakt ungdomsrådgiver i Kirkerådet, Randi Langkaas, på tlf. 971 70 039.

Bekymring for situasjonen i Egypt

(10.10.2011)

- Vi utfordrer også norske myndigheter til å aktivt være med å påvirke den nye grunnloven for Egypt, slik at religionsfrihet for alle blir styrket, sier Einar Tjelle (bilde), assisterende generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

I helgen ble i følge BBC 23 mennesker drept og 178 mennesker skadet i voldsomme sammenstøt mellom demonstranter og sikkerhetsstyrker. Dette skjedde etter at flere hundre koptiske kristne tok til gatene for å demonstrere etter at en kirke i Aswan-provinsen brant ned i forrige uke. Dette er de verste opptøyene på et halvt år. Myndighetene innførte natt til mandag portforbud på Frigjøringsplassen og i sentrum av Kairo.

Den koptiske biskop Thomas har nære relasjoner til Norge, blant annet til Sør-Hålogaland bispedømme. Han er svært opptatt av å ikke bygge fiendebilder, men oppfordrer til økt samarbeid med muslimer.

– Vi må besvare angrep med kjærlighet og ikke hat, sa han i et møte i Norge tidligere i år. - Som kirke er vi rede til å bære tunge byrder og til å bære vårt kors. Men det internasjonale samfunnet må legge økt press på egyptiske myndigheter, slik at menneskerettighetene gjelder for alle i Egypt, uavhengig av tro. Og at overgripere faktisk blir dømt, sa biskop Thomas.

- Helgens hendelser må ikke brukes til å forsterke et fiendebilde mellom muslimer og kristne i Egypt. Noen har nok tydelige interesser i det. Fra Mellomkirkelig råds side er vi særlig opptatt av at den nye regjeringen får en grunnlov som eksplisitt er tydelig på religionsfrihet for alle. Vi planlegger en delegasjonsreise fra Den norske kirke til Midt-Østen og Egypt i vinter. Vi følger situasjonen i Midt-Østen tett og vil gjerne samtale med lokale kirkeledere om begivenhetene under "den arabiske våren", sier Einar Tjelle.

Vil ha kirken inn i samfunnsdebatten

(11.10.2011)

Under Ungdommens kirkemøte (UKM) 2011 har delegatene drøftet temaet "Tro og kirke i det offentlige rom".

Bakgrunnen for diskusjonen er den ventede endrede relasjonen mellom kirke og stat. Kristendommen skal ikke lenger være statens offentlige religion. Dermed utfordres Den norske kirke av krav om livssynsneutralitet i det offentlige rom.

Flere interessante spørsmål er blitt drøftet. Er religion en privatsak? Finnes det steder eller sammenhenger der kristen tro blir sett på som upassende?

Ut fra disse problemstillingene har Ungdommens kirkemøte vedtatt at de mener det må være fullstendig trosfrihet i Norge. I vedtaket står det: "Ungdommens kirkemøte vil ta klar avstand fra mobbing på grunn av tro og livssyn, og ber skolemyndighetene ta dette på alvor."

Inn i debattene

Men hvordan skal kirken fremstå i det offentlige rom?

Jo, Ungdommens kirkemøte synes Den norske kirke har en gyllen sjanse til å delta i samfunnsdebatten gjennom en tydelig identitet og et klart budskap.

Utviklingen av et tydeligere skille mellom stat og kirke gir mulighet til å tenke igjennom hvordan kirken vil påvirke samfunnet, mener Ungdommens kirkemøte.

Og videre:

Kirken må se sin rolle som en samfunnsaktør som bruker sitt kristne ståsted i møte med klimautfordringer, materialisme og global urettferdighet der menneskeliv, menneskeverd og trosfrihet er truet. Kirken er ikke partipolitisk, men kan være tilstede i samfunnsdebatten likevel. Kirken har et unikt perspektiv å tilføre samfunnsdebatten, står det i vedtaket, [som du i sin helhet kan lese her](#).

For mer informasjon, kontakt ungdomsrådgiver i Kirkerådet, Randi Langkaas på tlf. 971 70 039.

- Kirken er ingen boksering

(11.10.2011)

- Når flere framtrepende politikere har uttrykt misnøye med kirkevalget, har de etterlyst mer konflikt som kunne skape sterkere engasjement og demokratisk mobilisering. Men kirken er ingen boksering. Kirken er ikke først og fremst en kamparena, sa Lindø.

Landskonferansen for Norges kirkevergelag arrangeres på Hamar 10.-12. oktober. Hovedtema for landskonferansen er "Ny kirkeordning". Svein Arne Lindøs foredrag hadde overskriften "[Veien videre for det kirkelige demokrati](#)".

Med utgangspunkt i den aktuelle demokratireformen i Den norske kirke pekte Lindø på at det siden 1870-tallet er bygget opp demokratiske beslutningsstrukturer i kirken. Men han understreket at kirkens mål med demokratiske strukturer ikke er å fremme uenighet og konflikt, men å legge til rette for styrket engasjement og deltakelse.

- Kirkens demokrati er i stor grad et konsensusdemokrati. For i kirken har vi saker hvor det er viktig å få bredest mulig tilslutning, f.eks. i liturgispørsmål. Det vil være uheldig, ja, direkte ødeleggende om kirken for eksempel vedtar en nattverdiliturgi som splitter menighetene, sa Lindø. Han understreket at kirkens beslutningskultur må møte uenighet og konflikt på en åpen måte:

- En beslutningskultur hvor en søker konsensus, betyr ikke at det ikke er uenighet og meningsforskjeller i kirken. Men det er noe mer enn meninger som knytter oss sammen og som gjør at vi må finne ut av det sammen, - også når meningene er ulike, sa Lindø. Han la også til:

- Jeg mener kirken bør få være kirke – det er det den er best til. Kirken skal ikke være en dårlig kopi eller skygge av det politiske systemet.

- [Les foredraget til Svein Arne Lindø her](#)

Haustrreff i Bispemøtet

(12.10.2011)

Biskopane er samla på Voksenåsen hotell i Oslo. Her møttest dei som kollegaer, og de gjer vedtak i ulike saker. No i oktober vil Bispemøtet bruke mykje tid på ny kyrkjeordning. Med bakgrunn i rapporten frå arbeidsutvalet nedsett av direktøren i Kyrkjerådet samt Presteforeningas eiga utredning, vil Bispemøtet diskutere korleis Den norske kyrkje bør organiserast etter grunnlovsendinga i 2012.

Alt det nye

Mykje nytt knytt til kyrkja og gudstenesta skal òg diskuterast. Kyrkjerådets forslag til ny salmebok kjem på bordet til biskopane, og allereie på måndag gjer dei vedtak i saka.

Gudstenestereforma har startskot første søndag i advent, 27. november. Alle kyrkjelydane som ønsker å ta i bruk ny liturgi, må få godkjend lokal gudstenesteordning hjå sin biskop. Dette vil gje auka press på bispekontora, og saman skal Bispemøtet finne gode løysingar for at kyrkjelydane skal få raske og gode svar på sine søknader.

Kyrkja spelte ei sentral rolle i tida etter terrorhandlingane i sommar. Dette vil biskopane gripe fatt i. Teologiprofessor Lars Johan Danbolt vil på torsdag innleie til samtale om kva som gjer kyrkja til ei kyrkje, og kva er annleis etter 22. juli? Korleis skal kyrkja utøve eit kyrkjeleg og åndeleg leiarskap?

Ny bibelomsetjing

På onsdag er det lansering av Bibel 2011, staden er Oslo domkyrkje kl 10-11. Her deltek alle biskopane, saman med kyrkjestatsråd, skodespelar Svein Tindberg, Oslo Soul Children med fleire. Arrangementet er opent for allmenta.

- Du kan lese programmet for Bispemøtet [her](#).

Kontaktperson Christofer Solbakken, cs@kyrkja.no, 95 11 99 46

Ingen verdighet uten verdier

(14.10.2011)

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)

- "Verdighet" er et ord det er vanskelig å definere, mens "garanti" er et veldig presist ord. Hvordan skal en slik garanti operasjonaliseres, og hvem har ansvaret for at det gjøres? spurte Lønning.

Han pekte på at ingen er imot verdighet, men mente det er risikabelt dersom verdighet i helse- og omsorgssektoren knyttes til menneskers mestringssevne. - Er det uverdigg å ikke mestre? spurte Inge Lønning.

Regjeringens forslag til ny [Helse- og omsorgslov Prop. 91 L \(2010-2011\) Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.](#) er på 556 sider. En halv side handler om verdier.

Helse- og omsorgsdepartementets har i år hatt forslag til ny kommunal helse- og omsorgslov (den såkalte *samhandlingsreformen*) ute til høring. Diakonhjemmet Høgskole, Kirkerådet og KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon arrangerte 11. oktober en konsultasjon for å belyse verdimessige utviklingstrekk knyttet til helse, omsorg og verdighetsforståelsen i [departementets høringsnotat](#).

Etisk premissleverandør

Leder i Kirkerådet, Svein Arne Lindø, arbeider som omsorgssjef i Gjesdal kommune. I den sammenheng har han fulgt nøye med på arbeidet med ny Helse- og omsorgslov, og han ser stort behov for kirken som premissleverandør i helsedebatten:

- Kirken skal forfekte et menneskeverd der alle, uansett funksjonssevne har rett til et verdig liv, uten at det settes opp mot produksjonsevne. Som samfunn og fellesskap skal vi sørge for at menneskeverdet er et hovedanliggende når vårt samfunn lager lover og regler for pleie, omsorg og behandling, sier Lindø.

Samtidig mener han kirken skal engasjere seg i debatten om hva som er ansvarlig bruk av samfunnets felles ressurser i helse- og omsorgssektoren:

Hardere kamp om ressursene

- Offentlige myndigheter har, - i et samarbeid med ulike private aktører, - mandat til å forvalte ressursene slik at de blir rettferdig fordelt. Svakere stilte må ikke bli skadelidende sett i forhold til ressurssterke. Kirken har i lang tid engasjert seg i livsvilkårene for personer med psykisk utviklingshemming. Like aktuelt kan det være å sørge for et en stadig voksende antall mennesker

med demens, får et verdig liv, sier leder i Kirkerådet, Svein Arne Lindø.

Samtidig som andelen eldre øker i befolkningen og vi får flere med kroniske lidelser, har myndighetene som målsetting å dempe kostnadsveksten i helsesektoren. Kampen om ressurser er hard, og kommer til å bli hardere.

Ikke bare kroner og øre

- Vår vurdering av "verdighet" når det gjelder helse- og omsorgssektorens tilbud til pasienter, kan lett påvirkes av tilgangen på ressurser. Kirken må bidra til at helsedebatt ikke forfaller til en debatt om kroner og øre. Her står viktige samfunnsverdier på spill. Verdivalgene vil avgjøre om helsetjenestene våre preges av verdighet. Økt ressursbruk skaper ikke nødvendigvis noen verdighet, sier Svein Arne Lindø.

Vil ha fokus på psykisk helse og ungdom

(19.10.2011)

"Vi har alle psykisk helse. Ho vil til ei kvar tid påverke livet til menneske. Korleis kan vi som kyrkje medverke til at vi har det bra, og til at vi kan greie oss i tider med motgang, nederlag og problem med oss sjølve?" spør UKM 2011

Med alle krava som unge møter i kvardagen, både når det gjeld utsjånad og det å vere vellykka, kan det vere "både fint og krevjande å leva", som er tittelen på vedtaksdokumentet, der UKM ynskjer at Den norske kyrkja skal skape eit miljø for unge, kor dei vert synlege og verdsett.

Ein del av konfirmantundervisninga

"Gode fellesskap kan vere veldig viktig for å bygge god psykisk helse. Å høyre til i eit fellesskap kan gi styrke til å møte motgang og problem," meiner UKM, som vil at psykisk helse bør vere ein del av konfirmantundervisninga.

UKM ber kyrkelydane, bispedømmeråda, Unges rådsmøte, dei kristne barne- og ungdomsorganisasjonane og Ufung til å fokusere på temaet i tida som kjem.

Du kan lese heile vedtaket [her](#).

Du kan lese samtlege saksdokument og vedtak frå Ungdommens kyrkjemøte 2011 [her](#).

For meir informasjon, kontakt ungdomsrådgjevar Randi Langkaas på randi.langkaas@kyrkja.no eller telefon 23 08 12 92.

Fra varsom revisjon til dypdykk

(19.10.2011)

Det som skulle være en varsom revisjon over fem års tid, ble til et 11 års dypdykk ned til grunnfjellet for bibeltekstene. Den nye bibeloversettelsen blir beskrevet som mer poetisk og tydelig enn 78-utgaven, - og både mer moderne og samtidig nærmere grunnteksten enn forgjengeren.

Preses Helga Haugland Byfuglien og statsråd Rigmor Aasrud fikk hvert sitt eksemplar av Bibel 2011. (Foto: Kirkerådet)

Omfattende arbeid

Preses Helga Haugland Byfuglien deltok på lanseringen først og fremst som ordfører i Bibelselskapets representantskap, og hun var begeistret.

- Her har folk bidratt med både hengivenhet og tålmodighet, og det har vært en krevende prosess der folk med ulik spisskompetanse har jobbet tett sammen. Jeg ser fram til at den nye oversettelsen skal berike oss, utfordre våre holdninger og handlinger og tenkesett, og ikke minst utfordre oss til tro og tjeneste.

Fattig språk uten bibelreferanser

Forlagssjef Turid Barth Pettersen forteller at Bibelen fortsatt har en viktig rolle for det norske folk og språk.

- Det er flere av dagens ord og uttrykk som er uforståelige uten Bibelens ramme og kjennskap til den. Bibelen består av levende språk for levende mennesker, og nærheten til teksten kommer gjennom gjenkjennelige ord. For mange er bibelspråket selve hjertespråket, men det viktigste må likevel være at folk i dag forstår teksten i Bibelen. Vi tenker som Luther; Bibelen skal gis til folket og til ungdommen, ikke være forbeholdt de lærde.

Skuespiller Svein Tindberg er kanskje nåtidens fremste bibelformidler med teaterforestillingene Abrahams barn og de tidligere forestillingene Markusevangeliet og Apostlenes gjerninger. (Foto: Kirkerådet)

La oksene leve!

Stein Mydske er generalsekretær i Bibelselskapet, og han ser Bibeltekstene i tusenårsperspektiv. - De ti bud var hugget inn i steintavler, og Jesus skrev med en finger i jorda. Bibeltekster var på papyrus og de var på pergament. Men steintavler er tidkrevende, skrift i jord forgjengelig, papyrus for skjørt og pergament for dyrt - 300 okser ville gå med til å lage bare en Bibel. Så derfor gir vi ut en bok, du kan lese den på mobiltelefonen din, du kan laste ned en app eller hente den opp på lesebrettet ditt. Og du kan dele bibelvers på Facebook eller på Twitter. Jeg sier som Augustin, ta og les!

- [Alt om Bibel 2011 her.](#)

Ja Til ungdommen

(21.10.2011)

Mye for, lite mot

Biskopene har blant annet behandlet Kirkerådets forslag til Norsk salmebok 2013, og vurdert om fremlegget er i samsvar med Den norske kirkes lære og bekjennelse. Bispemøtet mener salmebokforslaget gir et godt uttrykk for evangelisk-luthersk tro og bekjennelse i sin oppbygging og med sitt innhold.

Det var avstemming over enkelte salmer, og Nordahl Griegs "Til ungdommen" ble godkjent av bispemøtet. Sju av 12 biskoper stemte for salmen, som har fått en stor symbolsk verdi etter 22. juli. Det var også avstemming over andre enkeltsalmer: "Det fins ei jord som opnar opp", seks for, seks mot - vedtatt med preses sin dobbeltstemme, "Olavs minne vil vi ære", åtte for, fire 4 mot, "Svøp kappen din om skuldrene", sju for, fem mot.

Alle salmene som ligger til grunn for Kirkerådets forslag til ny salmebok, ble beholdt av Bispemøtet. Kirkemøtet skal gjøre vedtak i salmeboksaken i april.

Ny kirke - enkel struktur

Biskopene er opptatt av enkle strukturer i en ny kirkeordning, og at fokus skal være rettet mot livet i menigheten. Bispemøtet har pekt på noen overordnede føringer som bør ligge til grunn for det videre arbeidet mot ny kirkeordning. Blant annet bør biskopen fortsatt lede prestetjenesten i bispedømmet, og ha en sterk innflytelse over hvem som tilsettes i prestetjeneste. Videre understreker biskopene at den lokale menigheten er grunnenheten, men dette er likevel ikke *hele* kirken.

I møtet mellom det å være en folkekirke og samtidig ha forankring i Skrift og bekjennelse, er også biskopene opptatt av at man skal se på hvilke oppgaver og ansvarsområder som tillegges henholdsvis Kirkemøtet og Bispemøtet.

Press på politikere

Foran klimatoppmøtet COP 17 i Durban i november, er Bispemøtet klar på sine forventninger til Norge. Politikerne må videreføre Kyoto-protokollen, forbedre den, og skjerpe målene. Norge må videre legge penger på bordet til klimatilpasning og klimakutt i fattige land, og foreslå en prosess som bidrar til at andre rike land gjør det samme. Bispemøtet slår fast at det er nødvendig å redusere verdens samlede klimagassutslipp. Rike land som Norge må gjøre betydelige kutt hjemme og reise en debatt om bruk av nye fossile funn.

[Mer om de tre sakene og støtte til de kristne i Egypt her.](#)

For mer informasjon, kontakt Bispemøtets generalsekretær Christofer Solbakken på cs@kirken.no eller 95 11 99 46.

Waschera, trosopplæringsfolk?

(24.10.2011)

TV 2s Torsdag kveld fra Nydalen er en stor suksess. Humorprogrammet består av en rekke sketsjer med outrerte karakterer, og Waschera Gud med blant annet Odd-Magnus Williamson som Kjetil er manges favoritt.

Kan man være *for* kul?

Odd-Magnus Williamson forteller at personlige erfaringer ligger bak rolleutviklingen til figuren i Waschera Gud.

- Kjetil er nok en miks av forskjellige konfirmasjonsledere og ungdomskolelærere jeg har hatt i oppveksten. De som er litt for opptatt av å være "kule kompis" med kidsa.

Kristenfavoritt

Når man parodierer noen, er ofte mottakelsen i den parodiertes krets og tilhengerskare delt. Noen synes det blir platt, feilslått eller altfor drøyt, mens andre synes komikeren virkelig har fått til en innertier. Waschera Gud har en stor tilhengerskare blant kristne, og dette gleder komikeren.

- Vi tenker vel egentlig ikke så mye over hvordan karakterer blir tatt imot av målgruppen. Men det var en gledelig opplevelse da vi så at mange kristne miljøer likte Waschera Gud. Særlig at Åge Åleskjær var fan kom som en stor overraskelse!

Glad i Bibelen

Tema for Trosopplæringskonferansen er enkelt og greit Bibelen. Med ny bibeloversettelse forrige uke, er konferansen rettet inn på formidling av Bibelens fortellinger til dømte mellom 0-18. Hver torsdag med Waschera Gud, presenteres dagens bibelvers av en discjockey med solbriller og "groovy moves". Det er ikke akkurat hverdagskost med bibelvers i denne type show, men Williamson har selv sans for Bibelen.

- Jeg har absolutt et forhold til Bibelen siden jeg gikk på søndagsskole som liten. Og min favorittversjon er den tegnede utgaven av Robert Crumb.

Fra alvor til spøk

Det er ikke ofte karakterene fra Torsdag kveld fra Nydalen brukes utenfor tv-ruta, men komikeren har gjort et unntak for Trosopplæringskonferansens skyld, der han bidrar i avslutningsprogrammet.

- Jeg tror det er viktig å skape humor rundt alvorlige ting som tro og religion. Det kan brukes som et bra verktøy til å nå folk, og ikke minst ta brodden av vanskelige temaer. God konferanse, yo!

[Mer om Trosopplæringskonferansen her.](#)

Religiøse ledere samlet i Assisi

(27.10.2011)

Møtets overskrift var *"En dag for ettertanke, dialog og bønn for rettferdighet og fred."*

Mer enn 300 religiøse ledere deltok. Blant de 176 delegatene fra ikke-kristne trosretninger var 50 muslimer – nesten fem ganger så mange som ved det første møtet i 1986. Erkebiskop Rowan Williams i Den anglikanske kirke, den økumeniske ortodokse patriarken Bartolomeus i Konstantinopel og generalsekretær Olav Fykse Tveit i Kirkenes verdensråd var blant de kirkelige deltakerne.

Olav Fykse Tveit brukte sin hilsen på Assisi-møtet til å tale om behovet for fred i Jerusalem. Han viste til at denne byen er høyt elsket av både jøder, kristne og muslimer.

- Historien viser at mennesker alltid har hatt vanskelig for å elske uten å kreve det man elsker som sin eiendom, sa Olav Fykse Tveit.

- [Les talen til Olav Fykse Tveit her](#) (pdf - engelsk)

Norsk markering i St. Olav domkirke

Med tilknytning til begivenheten i Assisi har Den katolske kirke i Norge invitert til en interreligiøs markering i Oslo 27. oktober. Preses i Den norske kirkes Bispemøte, Helga Haugland Byfuglien holder en av hilsnene i St. Olav domkirke der også generalsekretær i Mellomkirkelig råd, Berit Hagen Agøy deltar.

I St. Olav domkirke blir det bedt bønner om fred og rettferdighet fra en rekke trossamfunn:

Marathugoda Manirathana Thero, buddhistmunk fra Sri Lanka

Vasiliki Gemou-Engesaeth, Den gresk-ortodokse kirke.

Lillian Ulveland, Den russisk-ortodokse kirke

Arne Kittang, Baha'i-samfunnet

Sundeeep Singh, Sikhsamfunnet

Pulendran Kanagaratnam, Hindusamfunnet

Marit Kromberg, Venneses Samfunn Kvekerne

Ervin Kohn, Det Mosaiske Trossamfund

Faruk Terzic, Islamsk Råd

Berit Hagen Agøy, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Dåpsopplæringspris til Kragerø konfirmantleir

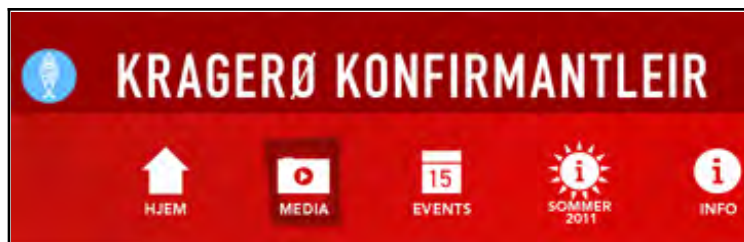
(27.10.2011)

Utrolig samarbeid

Åse Mari Kessel er leirsjef for *"Samarbeid får utrolige ting til å skje"*, konfirmantleirer som omfatter over 40 menigheter fra åtte ulike prostier. Siden en sped start i 1997, har nå konfirmanter fra Oppland og Hedmark mulighet til å møtes til en ukeslang konfirmantleir der foreldre eller familie kan følge parallelle opplegg ved siden av konfirmantene. Og ikke minst arrangeres det populære gjensynstreff senere på året.

- Jeg tror den viktigste grunnen til vår suksess, er at vi lar ungdom lede ungdom. Det er fantastisk å jobbe med så mange kreative, frimodige og engasjerte ungdommer.

Begrunnelsen for å gi prisen til *"Samarbeid får utrolige ting til å skje"* er blant annet at de har turt å satse i storskala, og de har lyktes med det, skriver komiteen som har valgt ut Hamars prosjekt. Det var en glad prisvinner som mottok kr. 20 000 og et litografi på scenen under Trosopplæringskonferansen 2011 27. oktober.

- Det er både fantastisk inspirerende, utrolig gledelig og en stor oppmuntring. Alle ungdommene, det er jo familien min! De ble så glade når de fikk vite at vi vant prisen, og det var ikke noe problem å mobilisere alle de 17 som er med meg her i dag.

The decision is Lillehammer!

Konfirmantleiren er sprengt på kapasitet slik plassen er på Kragerø sportell i dag. Men for at flest mulig skal få del av suksessen, har Kessel andre planer på trappene.

- Aldeles nytt er det at vi nå inviterer til konfirmantweekend i Håkons hall på Lillehammer! Mange

av menighetene i Hamar ser hva vi har fått til i Kragerø, men vi kan ikke ta imot flere i Kragerø. Etter tre uker på leir hver sommer, først en ledersamling og deretter to konfirmantleirer, er vi helt utslitt. Men nå er det altså klart for treff på Lillehammer, og her kan alle som ønsker det i bispedømmet, være med.

- Mer om konfirmantleiren i Kragerø her www.konfirmantleiren.no

Her er begrunnelsen for å gi prisen til prosjektet i Hamar:

I år går Dåpsopplæringsprisen til et arbeid som representerer både tradisjonell og nyskapende dåpsopplæring i Den norske kirke.

Prisvinneren har konfirmanter som målgruppe og bruker samarbeid mellom menigheter som arbeidsform. Konfirmantene får delta på leirer av høy kvalitet utformet av mange lokale helter. Ungdommer fra menighetene er med som ledere, og disse ungdomslederne drar på besøk til menighetene på inspirasjonskvelder i etterkant av leirene. Arbeidet legger dermed på en særlig måte til rette for godt samvirke mellom det lokale arbeidet i menighetene og større arrangement og festivaler.

Fra starten i 2007 har arbeidet gjennomgått mange faser, også noen krevende, og framstår i dag med en tydelig struktur for konfirmantleire og lederopplæring. Denne måten å organisere konfirmantarbeidet på har stor overføringsverdi til andre menigheter.

Representanter fra konfirmantleir-opplegget "Samarbeid får utrolige ting til å skje" på scenen under Trosopplæringskonferansen på Lillestrøm 27. oktober.

Sommerfeldt ny biskop i Borg

(28.10.2011)

Det er Kongen i kirkelig statsråd som utnevnte Helga Haugland Byfugliens etterkommer i Borg. På statsråd Rigmor Aasruds kontor ble Kirkens Nødhjelps generalsekretær de siste 17 årene feiret som den 12. biskop i Den norske kirke.

- Han kompletterer den kunnskapen som finnes i dagens bispekollegium. Han har også erfaring som prest i Den norske kirke. Videre har han viktig erfaring fra Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, han har drevet med diakonalt arbeid, har jobbet mye internasjonalt og bringer viktig kompetanse inn i bispekollegiet, sier Aasrud.

Spennende kapasitet

59-åringen har først og fremst solid bakgrunn fra politisk, samfunnsengasjert og internasjonalt virke de siste årene i Kirkens Nødhjelp, men har også virket som prest i Oslo et par år tidlig på 80-tallet.

Atle Sommerfeldt var biskopenes favoritt til embetet, sju av 12 ønsket generalsekretæren som sin nye kollega, og han var også favoritten blant professorene i avstemmingsrunden tidligere i år.

Sommerfeldt er etter all sannsynlighet den siste biskop som utnevnes av Kongen i statsråd, her med kirkeminister Rigmor Aasrud. (Foto: Kirkerådet)

Vil løfte de fattige

Den nye biskopen takker for tilliten og sier at det er en stor ære å bli utnevnt til biskop i Borg.

- Det er lenge siden en biskop har hatt så lang diakonal erfaring som meg, og jeg vil gjerne løfte frem den gamle profilen på en biskop; jeg vil se på hvordan de utstøtte og fattige blir tatt hånd av kirken og myndighetene. De fattige vil alltid være hos oss, og det er en særlig oppgave å sørge for at de får oppleve rikdommen i Guds gaver. Den norske kirke er en mangfoldig organisasjon med sprikende oppfatninger, men jeg ser på ulikhetene som en styrke og ikke en trussel, sier Sommerfeldt til kirken.no.

En som vil og får til

Kirkerådets direktør, Jens-Petter Johnsen, beskriver Sommerfeldt som en biskop med stor kompetanse, en kirken vil få stor glede av.

- Atle Sommerfeldt har stor kompetanse på internasjonal diakoni, på økumenikk, internasjonal politikk og ikke minst menneskerettigheter. Han er også en dyktig teolog som vil kunne være en ny og viktig stemme inn i Bispemøtet. Sommerfeldt har vist seg som en strategisk leder som har vært med på å skape en stor vekst i sin organisasjon. Han ser nye utfordringer, tar grep og omstiller der det er nødvendig. Jeg kjenner Atle som en mann som vil noe og som får til noe, og ønsker han velkommen inn i vårt arbeidsfellesskap i Den norske kirke, sier Johnsen.

Sommerfeldt møter overlevende etter jordskjelvet i Haiti 2010. (Foto: Arne Grieg Riisnæs, Kirkens Nødhjelp)

Historisk utnevning

Det er trolig siste gang politikerne utnevner biskop i Den norske kirke. Med ny kirkeordning på trappene, har bispedømmerådet i Agder og Telemark signalisert at de vil vente med å ansette ny biskop etter Olav Skjevesland til kirken fullt og helt kan ansette sine egne ledere.

29. januar blir det vigseling av Atle Sommerfeldt i Fredrikstad domkirke.

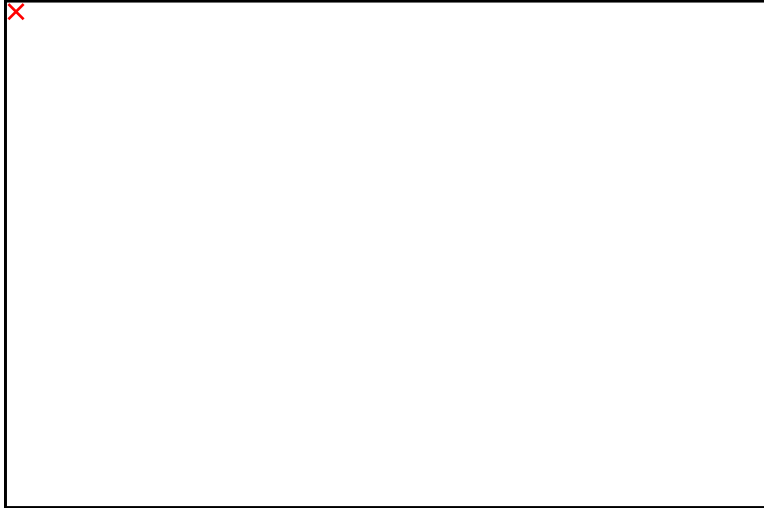
Fakta om Atle Sommerfeldt:

Født 22. november 1951. Har vært generalsekretær i Kirkens Nødhjelp siden 1994. Avla teologisk embetseksamen i 1980. Har tidligere vært generalsekretær i Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke (1993-1994) og assisterende generalsekretær i Botswana Christian Council (1989-1993). I perioden 1982 til 1984 var han prest i Oslo Bispedømme.
(Kilde: kirkensnodhjelp.no)

På sporet av Jesus

(28.10.2011)

Med prosjektet "På sporet av Jesus" får dei ein god slump 12-åringar med, men også ei rekkje vaksne og større ungdommar deltek i ei spanande leiting bakover i historia.

Kva sa dei egentleg?

For fjerde gong inviterer trusopplæringsmedarbeidarane 12-åringar i det største soknet i Noreg, Fjell i Bergen, til ein heilaftan der dei blir flytta 2000 år tilbake i tid.

Dei er som eit trehovuda gladtroll, medarbeidarane i Fjell kyrkje, når dei fortel om prosjektet, Marianne Bergsjø Gammelsæter, Elisabeth Møll Jung og Astrid Aksnes Myksja.

- Vi tek dei unge med på ei vandring rundt kyrkja der vi har eit perfekt område for ulike forteljarstasjonar. Det heile byrjar inne i kyrkja der lokale amatørar spelar Kaifas og Pilatus som har ein heftig diskusjon, og Maria Magdalena kjem inn og inviterer med ut for å finne svar. På runden rundt kyrkja og inne i kyrkjerommet får 12-åringane møte mellom anna fiskarar med garn, tollaren Sakkeus i treet, rabbinnarar i tempelet og Lukas som skriv evangeliet. Her får dei høyre kva desse kjende figurane frå Jesu samtid tenkte og gjorde, og dei må sjølv reflektere over kva som egentleg skjedde.

For folk flest

Trekløveret er særleg nøgde med korleis "På sporet av Jesus" trekk med seg langt fleire enn berre målgruppa - 12-åringane i Fjell.

- Det er så morosamt når folk som ikkje går i kyrkja vil vere med fordi dei likar å spele skodespel og kle seg ut. Ei kvinne i kyrkjelyden har sydd antrekk til oss alle, medan vi har eit nært samarbeid med Israelsmisjonen her, og dei har alt utstyret - og mannen - vi treng når vi skal ha ein rabbinar i prosjektet vårt. Ungane får kjenne på oljen Maria har med seg, og dei får høyre når Sakkeus ropar ut frå treet han sit i. Dette er rett og slett det mest kyrkjelydsbyggjande vi gjer i Fjell, alle kjem tett på evangeliet i arbeidet med "På sporet av Jesus", fortel Gammalsæter, som er reformleiar.

Unge leiarar

Myskja er oppteken av korleis prosjektet er viktig for dei som er litt større enn hovudmålgruppa.

- Vi bruker leiartreningskurset Milk, og "På sporet av Jesus" er god praksis for desse fjorårskonfirmantane. Her får dei sjølv vere gode førebilete for dei unge, og det veks dei på. Det er også ein god bonus for alle dei unge at dei kan sjå at vaksne kan være leikne med på dette. Her er vi

ikkje så sjølvhøgtidelege, men spelar rolla vi får tildelt.

Slutt med salutt

Når vandringa er over, og fredagskvelden i september er mørk, blir det fest for alle i kyrkja. Då er det duka for eit raust dekket bord med godsakar i alle fargar, det er dans og quiz og feiring av budskapet om Jesus.

Du kan lese meir om dette T12-dagen i Ressursbanken på <http://www.storstavalt.no/>, eller besøkje sida www.t-dagen.no der fleire av Fjell kyrkjjes trusopplæringsprosjekt er skildra.

Tar troen på alvor

(04.11.2011)

Filosof og forsker Henrik Syse er aktuell med boken *"Noe å tro på"* (Cappelen Damm) og feiret like godt lanseringen med å bli [tildelt Bibelprisen 2011](#) av Bibelselskapet. Begrunnelsen var blant annet hans *"innsats med å fremheve bibelske verdier i samfunnsdebatten i det offentlige rom"*.

"Noe å tro på", med undertittelen *"En filosofers tanker om tro i vår tid"*, passer derfor godt til Bibelprisens begrunnelse. I boken spør han: *"Gir det en mening å tro på Gud i dag?"* og svarer like godt *"Ja."* Men hvorfor dette utgangspunkt for en bok?

- Mange følger at tro er noe som er veldig fjernt for dem – ja, at det handler om noe som er enten usannsynlig eller veldig gammeldags. Jeg har villet skrive en bok der jeg tar troen på alvor og viser at den er verdt å gi oppmerksomhet til, også i vårt moderne samfunn, og at den faktisk handler om de livene i lever og og den verden vi lever i, sier Henrik Syse.

- I boken knytter du tro opp mot det å være et menneske. Hva mener du med det?

- Veldig mange religiøse spørsmål er knyttet til det dypeste i vår eksistens: Hvorfor lever vi? Hvor kommer vi fra? Hvor skal vi hen? Troen er ikke en flukt fra det å være et menneske, men tvert om en manifestasjon av det dypeste menneskelige, sier Syse.

Frykter to typer samfunn

I *"Noe å tro på"* skriver Syse at han frykter to samfunn. Ett som lukker seg for all åndelighet og et annet som er åpent for all åndelighet.

- Begge disse aspektene finner vi i samfunnet vårt i dag: de rommene der religion ikke tas på alvor eller slippes inn i det hele tatt, og de rommene der det er så åpent under det åndelige taket at det ikke finnes noen kriterier for rett og galt, for seriøsitet og tåpelighet. Jeg er redd begge disse ytterlighetene kan vinne mer terreng, og det er noe vi trenger å bekjempe. Da trengs en seriøs, respektfull, kunnskapsbasert og ordentlig samtale om religion, teologi og tro – og det håper jeg boken min kan være et lite bidrag til, sier Henrik Syse.

Henrik Syse mottok Bibelprisen i Fagerborg kirke i Oslo, der han i en årrekke har tjenestegjort som søndagsskolelærer. (Foto: Dag Kjær Smemo)

Respekt for ulike syn på ekteskapet

(10.11.2011)

Medlemmene i [Porvoo-fellesskapet](#) møttes i Turku, Finland 1.-4. november for å drøfte konsekvensene av at land etter land endrer sin ekteskapslovgivning. Det er ikke bare i Norge at endringer av statens rammer for samliv og familieliv utfordrer kirkesamfunnene.

Porvoo-fellesskapet består av kirker som har undertegnet [Porvoo-erklæringen](#) (utformet i Porvoo i Finland i 1993): De evangelisk-lutherske kirkene Estland, Litauen, Sverige, Norge, Danmark, Island og Finland, de anglikanske kirkene i England, Irland og Wales og den skotske episkopale kirke.

I [oppsummeringen fra konsultasjonen](#) understrekes det at kirkene strever med å svare på trender i samfunnsutviklingen.

- Dette er ikke noe nytt. Å forholde seg til trender i samfunnet har vært en utfordring for alle generasjoner i kirken. Men det er likevel slik at kirken tjener på å møte slike utfordringer. En kirke som trekker seg tilbake for ikke å la seg påvirke, er ingen levende kirke, sier Leslie Nathaniel, anglikansk sekretær i Porvoofellesskapet.

Gjennom konsultasjonen sist uke fikk kirkene i Porvoo-fellesskapet anledning til å presentere sine offisielle standpunkt om ekteskap og samliv for hverandre. I Den norske kirke har Bispemøtet nedsatt et utvalg som sommeren 2012 skal levere en innstilling om kirkens syn på samlivsspørsmål.

Både internt i den enkelte kirke og i det internasjonale kirkefellesskapet setter ulike læremessige holdninger til ekteskap og samliv fellesskapet og samtaleklimaet på prøve. Dette gjelder særlig i synet på homofilt samliv. Svenska kyrkans åpning for at homofile kan få kirkelig vigsel (fra november 2009), førte til kraftige reaksjoner fra andre kirker i Porvoo-fellesskapet.

- Vi vet fra norsk debatt hvor enkelt det er å stanse samtalen om dette ved å dømme motpartens argumenter som ubibelske, eller ved å anklage motparten for ikke å ta menneskers liv på alvor. Skal vi komme videre er det avgjørende at samtalepartnere gjensidig viser ansvarlighet når det gjelder å tolke den andre partens argumenter og motiver, sier Beate Fagerli, luthersk sekretær i Porvoofellesskapet.

Konsultasjonen i Finland brakte ikke kirkene til enighet i alle saksspørsmålene, men deltakerne bekreftet at selve konsultasjonsprosessen var verdifull og viktig for å bevare fellesskapet mellom kirkene.

- [Her er kommunikeet fra konsultasjonen i Finland](#) (pdf - engelsk)

Kirken mangler i omtale av det frivillige omsorgstilbudet

(15.11.2011)

Ifølge "[Tilstandsrapport for Den norske kirke](#)" de siste to årene, har nærmere 1000 menigheter spesifikke diakonale tilbud (omsorgstilbud), det er engasjert 18000 frivillige i omsorgstiltak og menighetene har 250 årsverk i diakoni. I tillegg til den direkte omsorgsrettede virksomheten, har store deler av kirkens aktivitet et preg av tilrettelegging for omsorg i vid betydning, som sosial støtte, inkludering og tilhørighet. Det samme gjelder for kristne organisasjoner, og andre kirker og trossamfunn. I tillegg driver menigheter og kristne organisasjoner et stort antall omsorgsinstitusjoner.

Kirkerådets høringsuttalelse beskriver utredningen *Innovasjon i omsorg* (NOU 2011:11) som et velkrevet og inspirerende helsepolitisk dokument med mange gode og nyttige analyser. Men Kirkerådet er opptatt av hvordan utredningen fremstiller frivillig sektor som en del av omsorgssektoren her i landet.

Sekularistisk

- Selv om utredningen ikke har til oppgave å kartlegge frivillighet og omsorg, virker dette overraskende, ikke minst i en sammenheng der det er avgjørende å mobilisere til innsats på et område der det er svært store og økende behov. Det er mulig å beskrive utredningens perspektiv i dette henseende som sekularistisk, skriver Kirkerådet.

Utredningen ønsker å styrke betydningen av ideell virksomhet i omsorgssektoren og formulerer et mål om at ideell virksomhet øker sin andel av den samlede omsorgssektoren fra 5 % i dag til 25 % i 2020. Ønsket blir begrunnet både ut fra et ønske om å styrke demokratiet og å styrke innovasjonsevnen i sektoren.

- [Les Kirkerådets høringsuttalelse til utredningen *Innovasjon i omsorg* \(NOU 2011:11\)](#)
- [Se utredningen *Innovasjon i omsorg* \(NOU 2011:11\)](#)
Om nye innovative løsninger for å møte framtidens omsorgsutfordringer
- Utredningen *Innovasjon i omsorg* gir en oppfølging av signalene i [Samhandlingsreformen - St.meld. nr. 47 \(2008-2009\)](#).

Se også [Ingen verdighet uten verdier](#) (nyhetssak på www.kirken.no 14. oktober 2011 om Samhandlingsreformen)

Varmt møte for ein kaldare klode

(17.11.2011)

Vårt ansvar

I ei tid med til dels uoverskodelige økonomiske og politiske kriser over store deler av verda, kan det virke som fokuset på eit betre klima og vilja til å gjere offer for ei betre verd på sikt, er svekka. Men dette gjer det berre enda tydelegare at kristne og andre må syne verda at vi må sjå lenger fram.

- Gud har gitt oss ansvar for å forvalte skaparverket. Alle menneske er likeverdige, alle er våre søsken og treng at vi ikkje er likegyldige til deira livsvilkår, seier Ingeborg Midttømme.

Møre-biskopen skal vere med i den norske tverreligiøse delegasjonen som Kirkens nødhjelp saman med ei rekkje afrikanske partnarar står bak. Saman med mellom anna ein imam, ein baptistpastor, ein katolsk prest og leiaren av Kyrkjerådet, skal dei syne sitt engasjement for klima, og stø krava om kutt i Noregs klimagassutslipp.

Namnetrekk for handling

Delegasjonen samlar seg bak den økumeniske og tverreligiøse mobiliseringa kalla "[We have faith - Act now for climate justice](#)". Signaturane skal overrekkast miljøvernministaren fredag 2. desember. Og biskop Midttømme har sjølv vore ivrig og hanka inn namnetrekka frå alle biskopane, domprostane, Teologisk nemnd, dei tilsette på bispedømmekontoret i Møre, og dei som var tilgjengelege i Presteforeninga då biskopen var på vitjing.

Til å le av?

Er Durban allereie ein vits? Fleire stader har ein kunne lese om lita tiltru til løysingar i Sør-Afrika no i november og desember. Men biskopen trur på det som skal skje om berre få dagar.

- Det viktigaste er at Kyotoavtalen vidareføres og at det blir ein ny giv for felles arbeid for ein koalisjon som omfattar alle.

Leiar i Kyrkjerådet og medreisar Svein Arne Lindø har òg håp for klimatoppmøtet.

- Eg trur møtet kan gje ei større erkjenning av den globale utfordringa. Vona er at usemde frå forskarane kan reduserast slik at det blir større einskap om at vi må ta et langt større ansvar for å redusere til dømes utslipp.

Krav frå kyrkja

Mellomkyrkjeleg råd for Den norske kyrkja kjem i neste veke med ei fråsegn retta mot regjeringa. Rådet krev at politikarane forpliktar seg til krava i "["En bindende og rettferdig klimaavtale nå!"](#)". Her heiter det mellom anna at klimagassutsleppa i Noreg må reduserast med 40 % innan 2020 og klimameldinga frå regjering må komma snarast mogeleg. I tillegg vil det koste, for Noreg må leggje pengar på bordet for klimakutt i fattige land, og få andre rike land til å gjere det same.

Tusental i felles bøn

Mellomkyrkjeleg råd oppmodar kyrkjelydane i Den norske kyrkja til å be for skaparverket og utfallet av forhandlingane i Durban, under gudstenester på Freds- og menneskerettssøndagen 2. søndag i adventstida, 4. desember.

Meir om klimatoppmøtet [COP 17](#) her.

Allereie no på fredag er vi alle oppmoda til å [ha på oss noko grønt](#), for å vise stønaden til klimatoppmøtet,

For meir informasjon, kontakt kommunikasjonsrådgjevar Siv Thompson
siv.thompson@kyrkja.no på 23 08 12 08 / 482 482 54

På biletet øvst i saken, nederst frå venstre: Svein Arne Lindø, Kyrkjerådet, Ebraima Kebba Saidy, Islamsk råd Norge, Ingeborg Midttømme, Bispemøtet, Berit Hagen Agøy, Mellomkyrkjeleg råd, Eli Dorthea Taunton, Frikyrkja, Hege Andersen, Norges kristne råd, Susanne Lende, Kyrkjerådet, Håkon Sigland, Baptistkyrkja, Einar Tjelle, Mellomkyrkjeleg råd, Ida Thomassen, Kirkens nødhjelp.

Klimautfordringene krever bredt samarbeid

(21.11.2011)

Kirker verden over går nå sammen med andre trossamfunn for å forene alle gode krefter som vil berge naturen. Dette er både et tema og en arbeidsform 60-åringen Mellomkirkelig råd er godt kjent med. Når rådet markerer sitt jubileum 24. november vil Hagen Agøy trekke fram at ansvarlig forvaltning av Guds skaperverk er en helt sentral oppgave for kirken.

På møtet i Mellomkirkelig råd 23. - 24. november blir det orientert om [norsk kirkelig deltakelse på klimatoppmøtet](#) (COP 17) i Durban.

Mellomkirkelig råd skal dessuten gjennomgå kirkemøtesaken *Skaperverk og bærekraft* som tas opp på Kirkemøtet 12.-17. april 2012.

60 års brobygging

- I 60 år har Mellomkirkelig råd arbeidet for å bygge broer og oppmuntre kirken til å ta ansvar i internasjonale spørsmål. Vi feirer 60-års jubileum denne uken, i en tid hvor globale utfordringer og den verdensvide kirke i større og større grad angår også norske lokalmenigheter. Det er slik sett bra å markere jubileet i lys av de utfordringene vi kjenner fra miljø- og klimaspørsmålene. Politisk press og bønn er begge deler viktig i en av vår tids aller viktigste saker, sier Berit Hagen Agøy.

- [Mer om Mellomkirkelig råd her](#)

Mange menigheter engasjerer seg for en rettferdig klimaavtale. Den økumeniske og tverreligiøse mobilseringen ["We have faith – Act now for climate justice"](#) er en betydelig pådriver foran og under COP 17.

Mellomkirkelig råd oppfordrer menighetene i Den norske kirke til å be for skaperverket og utfallet av forhandlingene i Durban, under gudstjenester på [Freds- og menneskerettighetssøndagen 2. søndag i adventstiden](#), 4. desember.

Priv. til red.:

Møtet i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke arrangeres i Kirkens hus, Rådhusgt. 1-3, Oslo, 23.-24. november.

Sakslisten for møtet:

Sak MKR 37/11: Saker i de økumeniske organisasjonene
Sak MKR 38/11: Orienteringssaker
Sak MKR 39/11: Referatsaker
Sak MKR 40/11: COP 17 (Klimatoppmøtet i Durban)
Sak MKR 41/11: Skaperverk og bærekraft (Kirkemøtesak) – Innspill fra Mellomkirkelig råd
Sak MKR 42/11: Misjon til forandring - utfordringene fra Edinburgh 2010 (Kirkemøtesak 2012)
Sak MKR 43/11: Den norske kirkes søsterkirkerelasjoner
Sak MKR 44/11: Oppnevning av leder for Teologisk nemnd 2012-13
Sak MKR 45/11: Den norske kirkes ordning etter 2013 - Innspill fra Mellomkirkelig råd
Sak MKR 46/11: Den norske kirkes nord/sør-informasjon (KUI) - Virksomhetsplan og budsjett for 2012
Sak MKR 47/11: Oppnevning av medlemmer til Nådens Fellesskap 2012-2015
Sak MKR 48/11: Oppnevning av medlemmer til KISP 2012-15 og leder for KISP 2012-13
Sak MKR 49/11: Formalisering av Kontaktgruppa med IRN og oppnevning av medlemmer
Sak MKR 50/11: Oppnevning av medlemmer til Bibelselskapets representantskap 2012–2015

60-års jubileet for Mellomkirkelig råd for Den norske kirke markeres med en gudstjeneste i Tøyenkirken, Herslebsgt. 43, den 24. november kl 17.00.

Taler: Mellomkirkelig råds leder Kjetil Aano.

Musikalske innslag v/ Andreas Utnem.

Det blir kirkekaffe etter gudstjenesten.

Disse har vært generalsekretærer i Mellomkirkelig råd (1951-1971 Mellomkirkelig Institutt)

1951 - 1962 Henrik Hauge
1962 - 1969 Enok Ådnøy
1969 - 1977 Gunnar Stålsett
1977 - 1984 Carl Traaen
1984 - 1987 Trond Bakkevig
1987 - 1988 Atle Sommerfeldt, konstituert
1988 - 1993 Trond Bakkevig
1993 - 1994 Atle Sommerfeldt
1994 - 2002 Stig Utnem
2002 - 2009 Olav Fykse Tveit
2009 - Berit Hagen Agøy

Disse har vært valgte ledere i Mellomkirkelig råd siden 1971 (da rådet ble dannet for å ivareta oppgaven som nasjonalkomite for Det Lutherske Verdensforbund):

1971 - 1972 Fridtjov Birkeli
1972 - 1978 Kaare Støylen
1978 - 1986 Andreas Aarflot
1986 - 1990 Per Voksø
1990 - 1998 Sigrun Møgedal
1998 - 2002 Tormod Engelsviken
2002 - 2008 Ingrid Vad Nilsen
2008 - 2010 Berit Hagen Agøy

2010 - Kjetil Aano

Islamsk/kristen fellesuttalelse mot religiøs ekstremisme

(22.11.2011)

[Fellesuttalelsen](#) er et hjelpemiddel for å kjempe mot ekstremisme i alle former.

- Vi har definert kjennetegn på religiøs ekstremisme og kommer med konkrete oppfordringer til hva som bør gjøres, sier Berit Hagen Agøy, generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke. Sammen med Mehtab Afsar, generalsekretær i Islamsk Råd Norge, presenterte hun fellesuttalelsen i Oslo.

- Mange har et bilde av den religiøse ekstremisten er en terrorist med langt skjegg og i et bestemt antrekk, men det er dette vi må bryte ned. For religiøs ekstremisme kan du finne på arbeidsplassen og i samfunnet for øvrig. De siste årene har vi sett en skremmende utvikling, særlig de første timene etter at bomben ble sprengt i regjeringskvartalet 22. juli ble dette tydelig for oss alle, da den gjengse oppfatning var at det var islamistiske terrorister som sto bak ugjærningen, sier Mehtab Afsar.

I uttalelsen heter det blant annet:

- Religiøse ekstremister setter seg selv i Guds sted og mener at de kjemper på Guds vegne mot Guds motstandere. Religiøs ekstremisme er derfor i strid med våre religioners lære, spesielt med tanke på menneskets grunnleggende verdi og rettigheter. Tanken om å tvinge sin oppfatning på andre bryter fundamentalt med det ansvar og den rett vi tror Gud har gitt alle mennesker til å gjøre sine egne valg.

Fellesuttalelsen peker på at religiøs ekstremisme er blitt en del av den globaliserte virkeligheten og refererer både til terrorhandlingene 11. september 2001 og i Oslo og på Utøya 22. juli 2011. Men Mellomkirkelig råd og Islamsk Råd Norge er vel så opptatt av å forebygge og motarbeide religiøs ekstremisme som skjer i lokale sammenhenger.

Mellomkirkelig råd og Islamsk Råd håper å stimulere til offentlig debatt om religiøs ekstremisme, og vil i den sammenheng tilby bistand til menigheter og moskeer.

- Kontaktgruppen mellom Mellomkirkelig råd for Den norske kirke og Islamsk Råd Norge reiste til Bosnia høsten 2010. Møtet med overlevende fra folkemordet i Srebrenica og den religiøse ekstremismen som fortsatt preger området, gjorde uutslettelige inntrykk. Denne reisen ble et viktig steg i vårt arbeid mot religiøs ekstremisme, forteller Berit Hagen Agøy, generalsekretær i

Mellomkirkelig råd.

- Se [Fellesuttalelse mot religiøs ekstremisme fra Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke](#) (pdf)

Kontaktperson:

Sven Thore Kloster

Rådgiver, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

stk@kirken.no

Tlf.: 23 08 12 78 / 48 25 68 47

Styrker samisk kirkeliv over landegrensene

(22.11.2011)

>> [Gå til nordsamisk utgave av denne teksten](#)

23.-25. november holder Samisk kirkeråd rådsmøte i Helsinki. - Vi vil drøfte felles utfordringer og muligheter for styrket samarbeid, sier Dalheim. Andre møtedag er avsatt til møte med Samiska rådet i Svenska kyrkan og den samiske arbeidsgruppen i Uleåborgs stift.

Samiske kirkedager

Hovedsaken på møtet i Helsinki er en samordnet søknad om interregionale EU-midler (Interreg) til Samiske kirkedager 2013. Støtter Interreg prosjektet er man langt på vei med å sikre finansiering til arrangementet.

Samiske kirkedager, som samler samisk kirkeliv fra Norge, Sverige, Finland og Russland, arrangeres i 2013 for tredje gang. Det er første gang er Norge vertskapsland og Samisk kirkeråd hovedkoordinator. Anne Dalheim er leder for kirkedagenes programkomité.

Hellig jord!

Hovedtema for kirkedagene blir *“Hellig jord! Hellig Ord”*. Den bibelske bakgrunnen er 2. Mosebok kapittel 3. der Moses hører Gud si: *“Ta av deg på føttene, for stedet du står på er hellig jord!”* - Dette gir klangbunn for spennende samtaler om kristen tro i en urfolkssammenheng, sier Dalheim. De samiske kirkedagene 2013 åpnes 9. august, som er FNs internasjonale urfolksdag.

Synliggjør det samiske i Mo i Rana

Samiske kirkedager 2013 holdes i Mo i Rana. Dalheim skryter av samarbeidet med Rana kommune og lokalkirken, som er medsøkere i Interreg-søknaden.

- Kommunen og lokalkirken har vist en forbilledlig vilje til å synliggjøre det samiske nærværet i området, sier Anne Dalheim.

Mo kirke, som ligger midt i sentrum, ble bygget i 1723 nettopp for samene.

Kontaktpersoner:

Anne Dalheim, leder i Samisk kirkeråd

Mob.tlf.: 91 32 43 26

Tore Johnsen, generalsekretær i Samisk kirkeråd

Mob.tlf.: 48 99 12 35

Nannejit sámi girkoallima riikarájaid badjel

- Mii leat okta álbmot njealji riikkas! Nu čilge Sámi girkoráđi jodiheaddji Anne Dalheim manne Sámi girkoráđi dán vahku mátkkošta Supmii deaivvadit sullásaš ráđiiguin Ruota ja Suoma bealde.

Skábmamánu 23.-25. b. doallá Sámi girkoráđi čoahkkima Helsegis. Nubbi beaivvi lea oktasaš čoahkkin Ruota girku Sámi girkoráđiin ja Oulu bismagotti sámi bargojoavkkuin. – Mii áigut ságastallat oktasaš hástalusaid birra ja dan birra mo nannet ovttasbarggu, dadjá Dalheim.

Sámi girkoallima

Váldoáššin lea oktiordnejuvvon EU-ohcamuš (Interreg) Sámi girkoallima 2013. Jus Interreg doarju prošeavtta, de lea dehálaš bealli doaluid ruhtadeamis sajis.

Sámi girkoallima mat čohkkejit sámi girkoallima Norggas, Ruotas, Suomas ja Ruoššas, lágiduvvojit 2013:s goalmádassii. Lea vuosttaš háve ahte Norga lea guossuheadji riika ja Sámi girkoráđi doaluid váldoordnejeaddji. Dalheim, gii lea girkoallima prográmmalávdegotti jodiheaddji, lohka plánenbarggu beassan bures juhtui.

Bassi eanan!

Girkoallima váldofáddá šaddá *“Bassi eanan! Bassi Sáni”*. Biibbalaš duogáš lea 2. Movssesa girji 3 gos Movsses gullá Ipmila cealkimin: *“Nuola gápmagiid! Dasgo báiki mas don čuoččut lea bassi eanan!”* Dát čálabáiki bovde gelddolaš ságastallamii kristtalaš oskku birra álgoálbmogiid geahččanbealis, muitala Dalheim. Girkoallima rahpanbeaivi, borgemánu 9. beaivi, lea ONa riikkaidgaskasaš álgoálbmotbeaivi.

Sámivuotta oidnosii Muoffie:s

Sámi girkoallima lágiduvvojit 2013 Muoffie:s (Mo i Rana:s). Dalheim rámda ovttasbarggu Rana gielddain ja báikkálaš girkuin, geat leat mieldeohccit Interreg-ohcamušas. Giella ja báikkálaš girku leat dán rádjái čájehan rámidanveara dáhtu čalmmostuhttit sámi historjjá ja sámivuotta guovllus. Muoffie girku, dálá gávpotguovddážiis, huksejuvvui sámiid várás 1723:s.

Oktavuottaolbmot:

Anne Dalheim, leder i Samisk kirkeråd

Mobil: 91 32 43 26

Tore Johnsen, generalsekretær i Samisk kirkeråd

Mobil: 48 99 12 35

Egypt og Syria må respektere trosfriheten og beskytte sivile

(23.11.2011)

Mellomkirkelig råd for Den norske kirke vedtok følgende uttalelse på sitt rådsmøte 23. november 2011:

Mellomkirkelig råd følger med stor interesse de sosiale og politiske endringsprosessene i Midtøsten, men vi er svært bekymret over eskaleringen av volden i spesielt Syria og Egypt. Vi er generelt også bekymret for sosiale og politiske menneskerettighetsbrudd i regionen, som bl.a. resulterer i at stadig flere kristne emigrerer. Det er med dyp sorg vi mottar meldinger om at kristne og andre religiøse minoriteter trakasseres og forfølges på grunn av sin tro. Mellomkirkelig råd fordømmer på det sterkeste drap og overgrep mot sivile demonstranter som begås av myndighetene i Egypt og Syria.

Mellomkirkelig råd oppfordrer norske myndigheter til å øke sitt press på Syria for at myndighetene skal avstå fra vold, og at den lovfestede religionsfriheten kan gjelde alle grupper. Vi utfordrer også våre myndigheter til å aktivt å bruke sine kanaler for styrke demokratiarbeidet i Egypt, slik at religionsfrihet innfris for alle religiøse minoriteter, og at dette får betydning i egypteres hverdagsliv. Mellomkirkelig råd ber norske myndigheter om å øke presset på egyptiske myndigheter for å stille lovbrytere og overgripere fra de siste tiders opptøyer og religiøse trakassering til ansvar og straffeforfølge dem.

En del bispedømmer og flere menigheter i Den norske kirke har gode vennsksapsrelasjoner med menigheter og bispedømmer i ulike land i Midtøsten, også i Egypt og Syria. Mellomkirkelig råd er glade for dette engasjementet, for forbønn, omtanke og konkret solidaritet for brødre og søstre i Midtøsten.

Mellomkirkelig råd oppfordrer alle menighetene i Norge til å fortsette å be for en fredelig utvikling i regionen, for reell trosfrihet og ikke-diskriminering for minoriteter og for gode relasjoner mellom muslimer, jøder og kristne. Vi oppfordrer til et forsterket økumenisk engasjement i Norge for forfulgte kristne og for alle andre som lider under manglende respekt for trosfriheten. Vi ønsker at Norges Kristne Råd og frivillige kristne organisasjoner som arbeider i regionen, blir viktige arenaer for et økumenisk samarbeid om denne saken.

Den norske kirke v/Mellomkirkelig råd vil sende en delegasjon til flere land i Midtøsten i mars

2012. Gjennom samtaler med kristne, muslimske og jødiske ledere, forskere, politikere, organisasjoner, og i nært samarbeid med Kirkenes verdensråd, Middle East Council of Churches og andre partnere i regionen, vil vi danne oss et bilde av hvordan vi best mulig kan støtte opp om demokrati og religionsfrihet. Denne reisen er en oppfølging av [Kirkemøtesaken fra 2008 om kristne i Midtøsten](#). Den er både et solidaritetsuttrykk overfor trossøsken som lever under svært krevende forhold, men også et ledd i Mellomkirkelig råds arbeid for menneskerettigheter, fred og religionsdialog.

Kirken som merkevare

(25.11.2011)

Mandag 28. november setter NRK-programmet *Brenner - historier fra vårt land* fokus på den norske kirkekulturen. I sin Volvo Amazon fra 1966, kjører programleder Hans Olav Brenner rundt i Norge for å lete etter svaret på følgende spørsmål: Hva kan kirken gjøre for at flere går på gudstjeneste klokka 11 på en søndag?

Brenner starter letingen i en helt vanlig gudstjeneste, mens han tenker følgende:

- Og så sitter jeg her igjen, så som mange ganger før, venter på at presten skal si noe som handler om meg og mitt liv. Og jeg lurer på om noe egentlig har forandret seg i Den norske kirke.

Derifra reiser han til Ås, hvor den amerikanske presten Calvin Bridges forsøker å få litt mer acition i kirken. Brenner tar også en prat med Trond Blindheim, rektor ved Markedshøyskolen, om kirken som merkevare.

Kirkemøtet og Knausgård

Brenner tar også turen innom Kirkemøtet 2011, for å se hvilke forandringer kirken vurderer for fremtiden og for å høre om Gudstjenestereformen.

Karl Ove Knausgård snakker om bibelen. Foto: NRK

Blant gjestene i programmet er også forfatteren Karl Ove Knausgård, som har vært en viktig brikke med den nye Bibel-oversettelsen.

- Bibelen er så ufattelig mye og så ufattelig rikt, sier Knausgård, som syntes det var "uendelig fascinerende" å gå inn i dette prosjektet.

Du kan se sendingen førstkommande mandag, 28. november kl. 20.15 på NRK1, eller i [NRKs Nett-tv, hvor den allerede er lagt ut.](#)

Lys våken i den mørke natt

(28.11.2011)

Alle er velkomne

Døpt eller ikke, søkende eller overbevist, alle i målgruppa var velkomne til å utforske sin kirke og overnatte tett ved alterringen i de nær 600 menighetene som arrangerte LysVåken. Det nasjonale trosopplæringstiltaket er en stor suksess. Omkring 10 000 11-åringer får nærkontakt med kirke, med prest og Jesus, og ikke minst med hverandre på kirkegulvet gjennom kvelden og natten.

Populære ungdomsledere

I Sandefjord kirke overnattet 28 til dels spill våkne 11-åringer sammen med blant andre trosopplæringsmedarbeider Anne-Lene Rønning.

- Dette har vært kjempebra, men det er litt kaotisk fordi de var mange 11-åringer. At 28 av 80 inviterte kommer, er supert, en god økning fra i fjor. Men hvis vi ikke hadde hatt de viktige ungdomslederne hadde vi slitt, det er sikkert. Åtte trofaste ungdommer på ledertrening er med her, og med fire voksne i tillegg, har det gått bra. Hvis du spør ungene, tror jeg de har fått et minne for livet!

Hele gjengen i et svært våkent øyeblikk - før tenning av adventslyset. (Foto: Eva Kjønnø)

Du skal ikkje sova...

Og et minne for livet, *det* får man ikke gjennom søvnen. Så når sistemann ble stille i firetiden, var det ikke mange timers hvile før de første våknet i åttetiden på søndag morgen. Da var det duket for lykteproduksjon med syltetøyglass og siste forberedelsene til gudstjenesten. Lørdag kveld hadde de blant annet hatt gudstjenesteverksted, tårnsafari og skattejakt, og refleksløype inne i det gamle kirkerommet. I bibelformidlingen før leggetid brukte Anne-Lene metoden "gudsrikeleken", på engelsk kalt Godly Play.

- Jeg bruker konkreter, og vi snakket om Abraham som skulle telle stjerner. Da hadde jeg laget en ørkensekk med figurer og steiner og formidlet fritt rundt historien. Det er så artig å fortelle på denne måten, og barna sitter som tente lys!

Jesus på tredje plass

Målet i Sandefjord er selvfølgelig å nå ut med Guds ord, men høyere opp på lista er det at de unge skal bli kjent med først og fremst de ansatte og frivillige, dernest kirken. Det er der grunnlaget for å komme tilbake ligger.

- Vi ser det at de ungene vi møter mer eller mindre for første gang på LysVåken, en del av disse kommer tilbake på tiltaket vårt som heter Etter skoletid. De får et nærere forhold til sin lokale kirke og oss som jobber her, og det er *der* det må begynne.

Embla Katinka Berg-Dawson og Marie Hahn Næss er viktige deltakere i gudstjenesten. (Foto: Charlotte Eriksen)

Storm fra galleriet

Søndag kl 11 var den store kirken godt og vel halvfull, og det er langt mer enn hva som er vanlig i bykirken. Før kirkegjengerne - det vil si mange foreldre og søsken av overnattingsgjengen - kom seg inn, hadde 11-åringene gjemt seg på galleriet. I stedet for vanlig prosesjon, ble musikken startet, og gjengen i lyseblå t-skjorter kom løpende ned og sang LysVåken-sangen. Et stort øyeblikk, forteller Anne-Lene.

- Det var kjempegøy å overraske menigheten med denne uvanlige inngangen! I det hele tatt er LysVåken en skikkelig begivenhet, noe jeg er stolt over å være en del av. Det krever mye forberedelser, og vi må bite tennene litt sammen for å få det til, men det er morsomt. Det er nok viktigere med det kontinuerlige arbeidet vi driver med gjennom året, men dette er absolutt et av høydepunktene, avslutter en trosopplæringsmedarbeider som fortsatt er litt sliten etter lite søvn i helga.

- [Sjå omtale av Lys Vaken-arrangementet i Meland kyrkjelyd](#)

De rike landene må ta ansvar!

(28.11.2011)

Søndag 27. november møtte flere tusen mennesker fra trosbaserte organisasjoner i Sør-Afrika til massemønstring under den økumeniske og tverreligiøse mobiliseringen "*We have Faith- Act Now for Climate Justice*", i forkant av [COP17](#), FNs klimatoppmøte.

Må stå sammen i kampen for klimarettferdighet

- Om du er rik eller fattig, dette er det eneste hjemmet vi har. Så for deres egen skyld, dere som er rike, dere må komme over på den rette siden, sa Desmond Tutu til stor jubel fra folkemengden. Erkebiskopen benyttet anledningen til å takke alle som var kommet til Durban for å støtte de afrikanske aktivistene i kampen for et rettferdig utkomme av klimaforhandlingene. Han sammenlignet kampen mot global oppvarming med situasjonen under apartheidtiden, der alle sto sammen mot en felles fiende, og oppfordret folkemengden til å gjøre det samme nå.

200.000 underskrifter

Hovedseremonien startet med at hundrevis av religiøse ledere gikk i prosesjon inn på stadion. Her kunne man blant annet se imamer, buddhistmunker og prester fra alle tradisjoner, ulike nasjonaliteter og aldre. Høydepunktet kom imidlertid da Desmond Tutu overrakte over 200.000 underskrifter på et opprop for klimarettferdighet til den sørafrikanske utenriksministeren og president for COP17, Maite Nkoana-Mashabane.

Store navn på plakaten

Arrangørene for folkemøtet var blant andre "*We have Faith- Act Now for Climate Justice*", en afrikansk, økumenisk og flerreligiøs gren av den internasjonale kampanjen "Time for Climate Justice". Kampanjen er støttet av blant andre Kirkens Nødhjelp og det norske utenriksdepartementet, samt en rekke afrikanske samarbeidspartnere. For å skape mest mulig blest rundt arrangementet hadde arrangørene sikret seg store navn på plakaten. Kjente afrikanske artister optrådte i forkant av appeller fra blant annet den anglikanske biskopen Geoff Davies, nevnte Desmond Tutu og ledere for muslimer, jøder, og bahai-trossamfunn. Parolen fra samtlige var klar; vi må stå sammen i kampen mot klimaendringer uavhengig av nasjonalitet, religion og økonomisk status. Klimaendringene angår oss alle, derfor må vi handle nå.

Kirkerådsleder Svein Arne Lindø og biskop Ingeborg Midttømme i prosesjon på vei inn til King's Park Stadium. (Foto: Bergit Svenseid, Kirkens Nødhjelp.)

Religiøse aktører vil tvinge fram endringer

Svein Arne Lindø, leder i Kirkerådet, er enig med Tutu når han sier at religiøse aktører har stor politisk kraft.

- Jeg tror Desmond Tutu har rett når han sier at det er de religiøse aktørene som vil tvinge fram endringer, og det å være her gir tro på at vi som religiøse ledere kan påvirke, sier Lindø.

Han synes også det var inspirerende å høre erkebiskopen sammenligne menneskenes rovdrift på jorda med at vi er i ferd med å gjøre den til en ørken, mens skapelsesberetningen forteller om at Gud skapte en hage der menneskene skulle leve.

- Det minner oss om at vårt oppdrag er å forvalte jorda til igjen å bli en grønn hage, sier Lindø.

Viktig å støtte afrikanerne

Berit Hagen Agøy, generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, understreker at det er viktig at norske kirketopper støtter afrikanerne i kampen mot klimaendringer.

- Det er viktig å uttrykke solidaritet med afrikanerne. Og når Desmond Tutu er så tydelig på å utfordre de rike landene, og til og med ber oss om å gå sammen med de fattige landene, er det viktig at vi faktisk er villige til å gjøre det, sier Hagen Agøy. Hun tror Tutu spesielt oppfordret de landene som så langt ikke har vært villige til å binde seg om å tenke nytt og å sette klimarettferdighet før kapital.

- Les mer om [Mellomkirkelig råds engasjement](#) for klimatoppmøte i Durban
- Husk å [be for klimarettferdighet](#).
- Norsk [kirkelegasjon](#) på COP17.
- Bispemøtets [uttalelse](#) om forventninger til Norge.

Verdens aidsdag

(01.12.2011)

- Når en del av kroppen lider er hele kroppen rammet leser vi i Bibelen. I Norge er det ikke så ofte at hiv-positive får et ansikt. I dag har vi fått lov til å møte mange som har gitt denne sykdommen et ansikt. De har gitt oss en utrolig tillit ved å dele livshistoriene sine med oss. Antallet hivpositive her i Sør-Afrika er ufattelig. Derfor er det viktig at noen står fram, slik at vi ikke glemmer at bak hvert eneste tall er et medmenneske som lider, sier Ingeborg Midttømme, biskop i Møre, og oppfordrer alle til spesielt å be for dem som er rammet av hiv- og aids, og å inkludere dem i sine [fellesskap](#) denne første dagen i julemåneden.

Lever med HIV

Biskopen fikk 30. november et glimt av hverdagen til hivpositive i Pietermaritzburg i Sør-Afrika. Sammen med den [delegasjonen](#) fra Norges Kristne Råd som er i Durban, Sør-Afrika i forbindelse med [COP 17](#) besøkte hun rundt 20 mennesker som har levd med viruset i kroppen i mange år.

Cynthia Maseko forteller kirkerådsleder Svein Arne Lindø om hvor lite oppfølging hivsmittede får av den lokale kirken. (Foto: Kirkerådet)

Manglende oppfølging

I et lite forsamlingslokale der lokale støttegrupper for hivpositive og aidssyke møtes en gang i uken for å oppmuntre hverandre, fikk delegasjonen høre om de lokale kirkenes manglende oppfølging.

- Vi har ikke fått noen som helst støtte fra den lokale kirken, sier Cynthia Maseko (44). Som hivpositiv etterlyser hun penger til å opprettholde støttegruppene, men også lokalt kirkelig

engasjement i arbeidet for å redusere stigmatisering av hivrammede.

Antall smittede gått opp

Pietermaritzburg er svært hardt rammet av hivpidemien. 45 prosent av innbyggere har fått påvist viruset. Dette gjør byen til en av verdens hardest rammede. Denne uken avdekket en ny rapport at antall smittede har gått opp de siste årene.

- Det er flere grunner til at vi har så mange positive. En av dem er at regionen fremdeles er preget av svært patriarkalske holdninger, og det er fremdelespolygami i området. I tillegg fører hovedveien gjennom byen til at mange trailersjåfører overnatter her, noe som igjen leder til prostitusjon, fortalte representanter for den økumeniske interessegruppen [PACSA](#) (Pietermaritzburg Agency for Christian Social Awareness).

Kirkerådet vil tilsette biskoper

(01.12.2011)

På møtet i Kirkerådet 5.-6. desember drøftes ny ordning for tilsetting av biskoper. Det er i dag kirkelig statsråd (de medlemmene av regjeringen som er medlemmer av Den norske kirke) som utnevner biskoper. Men den nyutnevnte biskopen i Borg, Atle Sommerfeldt, er sannsynligvis den siste som blir utnevnt rundt Kongens bord.

De politiske partiene på Stortinget inngikk i 2008 et [forlik for perioden 2009-2013](#) om det framtidige forholdet mellom staten og Den norske kirke. Avtalen handler blant annet om overføring av utnevning av biskoper og proster fra kirkelig statsråd til kirkelig organ som kirkemøte eller bispedømmeråd.

- Se saksdokumentet til Kirkerådets møte: - KR 73/11 [Ordning for nominasjon og tilsetting av biskoper](#)

Ny kirkeordning

Den mest omfattende saken på Kirkerådsmøtet handler om at kommende endringer i kirke-stat-relasjonen i Norge gir behov for endringer i kirkens ordninger. Dette er tema i mange kirkelige drøftinger for tiden, og Kirkerådet har ansvar å tilrettelegge en bred høring om fremtidig kirkeordning. Opplegget for høringen, som er planlagt til april-september 2012, skal vedtas av Kirkerådet i mars neste år. Til Kirkerådets møte 5.-6. desember foreligger en skisse til dette høringsmaterialet.

- Se saksdokumentet til Kirkerådets møte: KR 64/11 [Den norske kirkes ordning etter 2013](#) (2. gangs behandling)

Regler om askespredning

Kirkerådet drøfter til uken også konsekvenser av endringer i Gravferdsloven. Denne loven har en paragraf (§ 20) om privat gravsted og spredning av aske. Inntil 1. januar 2012 heter det der at man ikke kan kreve kirkelig medvirkning ved askespredning. Men siden henvisningen til en slik reservasjon nå blir fjernet, skal Kirkerådet nå drøfte hvordan dette påvirker kirkens bestemmelser om gravferd.

Saken har i høst vært til en begrenset høring i kirkelige organer. Bispemøtet vil få oversendt saken til læremessig uttalelse etter Kirkerådets møte 5.-6. desember. Kirkemøtet tar endelig stilling til saken på sitt møte i april 2012.

- Se saksdokumentet til Kirkerådets møte: KR 61/11 [Endringer i alminnelige bestemmelser for gravferd - kirkelig medvirkning ved askespredning](#)

Møtet i Kirkerådet finner sted i Kirkens hus i Rådhusgt. 1-3, Oslo, 5.–6. desember

Kontaktpersoner:

Kommunikasjonsdirektør Trude Evenshaug

trude.evenshaug@kirken.no

Tlf.: 23 08 12 05 / 48 99 12 05

Seniorrådgiver Gunnar Westermoen

gunnar.westermoen@kirken.no

Tlf.: 23 98 12 06 / 48 99 12 06

Saksliste til Kirkerådets møte 5.-6. desember 2011

- [Se alle saksdokumentene til møtet her](#)

KR 58/11 Referatsaker
KR 59/11 Orienteringssaker
KR 60/11 Valgmenigheter
KR 61/11 Endringer i alminnelige bestemmelser for gravferd - Kirkelig medvirkning ved askespredning
KR 62/11 Nye kollektbønner
KR 63/11 Misjon til forandring – utfordringer fra Edinburgh 2010 (2. gangs behandling)
KR 64/11 Den norske kirkes ordning etter 2013 (2. gangs behandling)
KR 65/11 Kirkemøtet 2012 – program og saksliste
KR 66/11 Skaperverk og bærekraft – revidert prosjektplan
KR 67/11 Revisjon av retningslinjer for disponering av tilskudd fra OVF
KR 68/11 Oppnevning av medlemmer til Det norske Bibelselskaps representantskap
KR 69/11 Drøfting av Regler for saksbehandling i liturgisaker på bakgrunn av erfaringer med Gudstjenestereformen
KR 70/11 Evaluering av demokratireforma 2008-2011
KR 71/11 Tapt arbeidsfortjeneste til rådets leder
KR 72/11 Statsbudsjettet 2013 – Satsningsområder for Den norske kirke
KR 73/11 Ordning for nominasjon og tilsetting av biskoper
KR 74/11 Ordning for tilsetting av proster
KR 75/11 Mindre endringer i tjenesteordning for diakoner
KR 76/11 Innføringsprogram for nye prester
KR 77/11 Særskilte preiketekstar 2012-2013
KR 78/11 Retningslinjer for innhenting av politiattest i Den norske kirke

Kirkens Ressurssenter 15 år

(02.12.2011)

Tirsdag 6. desember kl. 17 inviterer [Kirkens Ressurssenter](#) mot vold og overgrep til åpen økumenisk gudstjeneste i [Trefoldighetskirken](#) i Oslo. Der vil blant annet HM Kong Harald og statsråd Rigmor Aasrud være til stede.

- Det har en sterk symbolsk betydning at Kirkens ledelse, også representert ved Hans Majestet Kong Harald og statsråd Rigmor Aasrud, er sammen med oss i erkjennelsen av at overgrep har skjedd, at det fortsatt skjer, men at det skal ikke skje. Vi vil stå sammen mot vold og seksuelle overgrep, sier daglig leder Elisabeth Torp.

Stiftelsen Kirkens Ressurssenter har siden desember 1996 vært en viktig ressurs for kirkesamfunnene i Norge med hensyn til å hele enkeltmenneskers skader etter overgrep og bidra til å finne gode måter å leve med det vonde som har skjedd, så vel som å forhindre og forebygge at nye overgrep og krenkelser skal skje i kirke og samfunn.

Både smerte og håp

I Trefoldighetskirken vil det bli satt fokus på Tilbakeblikk, Innblikk og Fremblikk.

- Gudstjenesten vil romme både smerte og håp. Erfaringstekster formidler hvordan kirken og mennesker med myndighet og tillit i møte med mennesker ble utsatt for vold og seksuelle overgrep, har forsømt seg ved å ikke se, tro og ta ansvar. Vi lanserer en ny hustavle, som blant annet sier: «*Vi vil støtte, vi vil tro på og vi vil skape trygge rom*», forteller Torp.

I tillegg til Kongen og statsråden, vil disse medvirke under gudstjenesten: preses Helga Haugland Byfuglien, sr. Else-Britt Nilsen, skuespillerne Gisken Armand og Emil Johnsen, artistene Beate Lech og Gunstein Draugedalen, og kirkemusikerne Inger Lise Ulsrud og Andreas Utne og Nordstrand Ungdomskantori.

Alle er hjertelig velkomne til Trefoldighetskirken, Akersgata 60, Oslo, kl. 17, tirsdag 6. desember.

For mer informasjon, kontakt daglig leder Elisabeth Torp på tlf. 40413930 eller epost:

elisabeth.torp@kirkenressursenter.no

Interreligiøs delegasjon utfordret forhandlingsleder

(02.12.2011)

1. desember møtte den tverreligiøse delegasjonen fra Norges Kristne Råd, som er i Durban i forbindelse med [COP17](#), forhandlingsleder Henrik Harboe. Han fikk en klar oppfordring om å huske Norges moralske ansvar i klimaforhandlingene.

Modige avgjørelser

- Det er mange tekniske ting som vi ikke kan og som vi heller ikke skal kunne som religiøse ledere, men dette handler om fattigdomsbekjempelse og om å ta langsiktige, modige avgjørelser, sier biskop Ingeborg Midttømme.

Hun ønsket samtidig å minne Harboe om at store deler av Norges befolkning støtter opp om en rettferdig klimaavtale gjennom å være medlem av et trossamfunn.

- Dere må altså ikke være redd for at dere ikke har befolkningen med dere, sa Midttømme.

Samlet interreligiøst Norge

Svein Arne Lindø, leder for Kirkerådet, fulgte opp med å understreke det sterke interreligiøse engasjementet.

- Mobiliseringen i forkant av dette toppmøtet viser tydelig hvor viktig klimaspørsmålet er for alle mennesker uavhengig av religiøs bakgrunn. Vi ønsker å understreke at det står et samlet interreligiøst Norge bak kravet om en etisk rettferdig klimaavtale.

Begynne å tenke annerledes

- Når menneskelivet er truet må vi stå opp og si i fra. Det er derfor vi religiøse ledere er samlet her, sier imam Ebrahim Kebba Saidy fra Islamsk Råd Norge og oppfordrer de rike landene til å ta ansvar.

- Det er den delen av verden som er mest ansvarlig for klimaendringene som må ta ansvar og handle. Vi må begynne å tenke annerledes for å redde menneskeheten, sier han.

Det moralske aspektet glemmes

Forhandlingslederen, som hadde tatt seg tid til et møte i en hektisk møteplan, synes det var nyttig å bli minnet på hvor fokuset bør ligge.

- Jeg er veldig glad for at vi fikk til dette møtet. Det etiske engasjementet dere viser synes jeg er kjempebra. Dypest sett er det nettopp det dette handler om, sier Henrik Harboe.

- Klimaforhandlingene og hele prosessen er fryktelig komplisert på grunn av ulike interesser og

politikk, og da er det lett at det moralske og etiske blir borte fordi vi bare snakker om kvotesystemer. I det daglige blir det moralske aspektet glemt, så for meg er det veldig bra å få denne påminnelsen i dag om at vi må ha med den dimensjonen, sier Harboe, og legger til at forhandlerne ofte sitter helt fast i rasjonelle argumentasjonsrekker.

Oppfordrer til bønn for klimatoppmøtet

- Som religiøse ledere tror vi på bønn. I dag blir det bedt for klimaforhandlingene i moskeene, på lørdag i synagogene og i kristne kirker på søndag, sier biskop Midttømme.

Selv har biskopen ringt hjem fra Durban for å oppfordre alle menigheter i sitt bispedømme om å be spesielt for klimatoppmøtet.

I dag arrangeres det en klimamarkering i Oslo, der miljø- og utviklingsminister Erik Solheim får overlevert [200.000 underskrifter for en rettferdig klimaavtale.](#)

En bindende og rettferdig klimaavtale nå!

(02.12.2011)

I forbindelse med klimatoppmøte i Durban, vil Mellomkirkelig råd i Den norske kirke tilslutte seg kravet fra den norske felleskirkelige mobiliseringen. Dette utfordrer både norske politikere og særlig forhandlingsdelegasjonen i Sør-Afrika:

Vi vil at Norge skal kutte mer i sine klimagassutslipp hjemme, og kjempe for en ny klimaavtale som er rettferdig for verdens fattige.

* Klimaforskningen viser at vi er nødt til å redusere verdens samlede klimagassutslipp med mer enn 80 % i løpet av noen få tiår for å unngå de verste konsekvensene. Rike land som Norge har både ansvar og penger til å gjøre dette. Derfor mener vi at **Norge må kutte sine klimagassutslipp med 40 % fra 1990-nivå innen 2020**. I tillegg er det viktig at Norge tar den aller største delen av klimakuttene i Norge, og ikke kjøper seg fri ved å bare betale for at andre land skal kutte for oss, gjennom såkalte kvotekjøp.

* Norge må komme i gang med sine klimakutt nå. Til tross for høye ambisjoner har Norges utslipp økt med 8 % mellom 1990 og 2010, og er ikke et godt utgangspunkt for de målene Norge har satt seg om klimakutt innen 2020. Regjeringen jobber nå med en melding til Stortinget hvor det skal bestemmes hvor mye Norge skal kutte i sine klimagassutslipp og hvor kuttene skal gjøres. Nå haster det. Derfor mener vi at **regjeringens klimamelding må komme så fort som mulig**.

* Den eneste globale klimaavtalen vi har i dag som pålegger rike land å kutte sine klimagassutslipp, er den såkalte Kyoto-protokollen. Den første perioden med utslippsmål løper ut neste år, og dersom verdens ledere ikke blir enige om en ny forpliktelsesperiode under klimatoppmøtet i Sør-Afrika, vil vi ikke lenger ha noen juridisk bindende klimaavtale som regulerer klimagassutslipp. Derfor mener vi at **Norge må jobbe for å videreføre Kyoto-protokollen, forbedre den og øke målene**.

* Klimaet kommer til å forandre seg, det ser vi allerede, med flom, tørke og katastrofer. For å hindre at fattige lider under dette, må vi tilpasse oss ved å bidra til flomsikring, brønner, orkantilpasning med mer. De fattige landene mangler ressurser til klimatilpasning, og er dermed desto dårligere rustet. Dessuten har fattige land behov for energi for å utvikle seg videre. Rike land må være med og betale for fornybar energi i disse landene, ellers vil utviklingen deres gå på bekostning av vårt felles miljø. Derfor mener vi at **Norge må legge penger på bordet til klimatilpasning og klimakutt i fattige land, og foreslå en prosess som sørger for at andre rike land gjør det samme**.

Mellomkirkelig råd vil oppfordre menighetene i Den norske kirke til å be for skaperverket og utfallet av forhandlingene under gudstjenester den 4. desember. Politisk press og bønn er begge deler viktig i en av vår tids aller viktigste saker.

Liten motstand mot askespredning

(06.12.2011)

Kirkerådet drøftet 6. desember kirkelig medvirkning i forbindelse med askespredning. Gravferdsloven endres fra 1. januar 2012. Denne loven har en paragraf ([§ 20](#)) om privat gravsted og spredning av aske. Inntil 1. januar 2012 heter det der at man ikke kan kreve kirkelig medvirkning ved askespredning. Alterbokens bestemmelser for gravferd som henviser til denne lov-formuleringen, må derfor endres.

[Oppsummeringen av en rask høringsrunde til bispedømmeråd, biskoper og et utvalg av institusjoner/organisasjoner](#), ble lagt fram for Kirkerådet. Høringen viser at de fleste høringsinstansene er langt mer åpne for kirkelig medvirkning ved askespredning etter kirkelig gravferd enn det Kirkemøtet i 1994 ga uttrykk for. Noen få høringsinstanser, Stavanger bispedømmeråd og biskop, Bjørgvin biskop og Møre biskop og bispedømmeråd, ønsker ikke at det skal åpnes for askespredning ved kirkelig gravferd og anfører i hovedsak teologiske synspunkter for dette.

Men flertallet svarer i høringen ganske klart "nei" på spørsmål om det er teologiske grunner som taler mot kirkelig medvirkning ved kremasjon med etterfølgende askespredning. Flere peker på at når kirken har akseptert kremasjon med urnenedsettelse, vil det være problematisk å si nei til kremasjon med etterfølgende askespredning. Flertallet av høringsinstansene setter klart skille mellom medvirkning ved selve gravferden og medvirkning ved askespredningen.

Blant Kirkerådets medlemmer var det tydelig at man ikke ønsket å bidra til at askespredning blir en vanlig avslutning på en kirkelig gravferd. Sokneprest Stein Reinertsen som representerer Agder og Telemark bispedømme i Kirkerådet, så i den forbindelse et stort kommunikasjonsproblem:

- Enten må kirken se askespredning som et likeverdig alternativ, eller så må kirken gå imot. Vi kan ikke kommunisere at vi aksepterer dette som en slags "b-løsning", sa Reinertsen.

Harald Askeland fra Tunsberg bispedømmeråd understreket at askespredning har vært praktisert i mange år ([se f.eks. tall fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus](#))

- Kirken bør bidra til at askespredning kan forstås i rammen av en kristen livstolkning. Alternativet er en panteistisk fortolkningsramme, sa Askeland.

Bispemøtet får nå oversendt saken til læremessig uttalelse. Kirkemøtet tar endelig stilling til saken på sitt møte i april 2012.

Resultatet fra bispedømmerådsvalget 2011

(06.12.2011)

Nå er Kirkevalget 2011 avsluttet. 55 av lekfolks-delegatene til bispedømmerådene ble direkte valgt av kirkens medlemmer ved Kirkevalget 11. og 12. september. 6. desember forelå resultatet av den indirekte valgongangen der medlemmene av menighetsrådene i seks bispedømmer har valgt 22 lekfolk til. Kirkelig ansatte har i tillegg valgt sine representanter til bispedømmeråd og Kirkemøte, som til sammen består av 116 medlemmer.

- [Se medlemsoversikten her](#)

Alders- og kjønns sammensetningen blant de 115 medlemmene av Kirkemøtet som nå er valgt (leder for Samisk kirkeråd velges på Kirkemøtet):

- 58 menn og 57 kvinner.
- Gjennomsnittsalderen er 48,6 år.
- Blant medlemmene er det 19 representanter under 30 år.
- Alle bispedømmerådene har representanter under 30 år.
- 40 av de 77 lekfolkrepresentanterne er gjenvalgt som medlemmer av bispedømmeråd og Kirkemøtet.
Kjønnsfordelingen blant disse 77 er 56 prosent kvinner - 44 prosent menn.
- Aldersfordelingen er slik:
  - 18-29 år - 16,5 %
  - 30-39 år - 7,0 %
  - 40-49 år - 20,0 %
  - 50-59 år - 29,6 %
  - 60-69 år - 26,1 %
  - 70+ år - 0,9 %

Direkte og indirekte valg

De sju leke representantene i hvert av bispedømmerådene er valgt enten ved rent direkte valg, slik at alle velges av bispedømmets stemmeberettigede medlemmer, eller ved kombinasjon av direkte og indirekte valg. Prester i offentlig prestestilling i bispedømmet har valgt sin representant til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Det samme har leke kirkelig tilsatte gjort når det gjelder deres representant i bispedømmeråd og Kirkemøtet. Den indirekte valgongangen ble avsluttet 30. november.

Det har vært direktevalg av alle syv lekfolkrepresentantene i disse fem bispedømmene: Oslo, Hamar, Stavanger, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland.

I disse fire bispedømmene ble fire av lekfolkrepresentantene valgt ved indirekte valg: Agder og Telemark, Tunsberg, Bjørgvin og Møre.

I disse to bispedømmene ble tre av lekfolkrepresentantene valgt ved indirekte valg: Borg og Nidaros.

De nye bispedømmerådene skal fungere i fire år - fra 1. januar 2012 til 31. desember 2015.

Bispedømmerådene består av:

- biskopen
- en prest valgt av prestene i bispedømmet
- en lek kirkelig tilsatt valgt av de leke kirkelig tilsatte i bispedømmet og sju andre lekfolkrepresentanter.

I de tre nordligste bispedømmerådene skal det også velges

- en nordsamisk representant i Nord-Hålogaland bispedømmeråd,
- en lulesamisk representant i Sør-Hålogaland bispedømmeråd
- og en sørsamisk representant i Nidaros bispedømmeråd.

En representant fra døvemenighetene velges dessuten til Oslo bispedømmeråd.

Medlemmene av bispedømmerådene og Kirkemøtet 2012-2015.

Oslo bispedømmeråd

Fredrik Arstad, student, Klemetsrud
Karin-Elin Berg, seniorrådgiver, Markus
Marius Berge Eide, student, Frogner
Kristin Gunleiksrud, rådgiver, Asker
Harald Hegstad, professor, Mortensrud
Aud Kvalbein, varaordfører, Nordstrand
Knut Lundby, professor, Haslum
Prest: Anne Berit Løvstad Evang, kapellan, Rødtvedt
Lek kirkelig tilsatt: Elin Oveland, trosopplæringsleder, Østenstad
Døvekirken: Knut Rune Saltnes
Biskop: Ole Chr. M. Kvarme

Borg bispedømmeråd

Anne Brun Andersen, lærer/rådgiver, Kråkerøy
Frøydis Ingjerdengen, student, Hurdal
Andreas Henriksen Aarflot, student, Ås
Jofrid Trandem Myhre, seksjonssjef/seniorskattejurist, Jeløy
Erling Birkedal, forsker, Nittedal
Bjørn Solberg, rektor, Mysen

Anne Gangnes Kleiven, adjunkt, Rømskog
Prest: Arne-Leon Risholm, sokneprest, Greåker
Lek kirkelig tilsatt: Jan-Erik Sundby, kirkeverge, Sarpsborg
Biskop: Atle Sommerfeldt

Hamar bispedømmeråd

Sigmund Rye Berg, pensjonist, Stange
Eleanor Brenna, student/miljøterapeut, Brøttum
Roald Braathen, pensjonist, Brandbu
Ingrun Jule, avdelingsleder, Elverum
Toril Kristiansen, barnehagestyrer, Vardal
Anne-Lise Brenna Ording, aktivitør, Vinger
Reidar Åsgård, ordfører, Søre Elvdal
Prest: Ole Kristian Bonden, sokneprest, Elverum
Lek kirkelig tilsatt: Dag Landmark, kirkeverge, Gjøvik
Biskop: Solveig Fiske

Tunsberg bispedømmeråd

Harald Askeland, professor, Torød
Ingjerd Sørhaug Bratsberg, adjunkt/sykepleier, Sande
Merethe Kjønnø Dahl, veileder, Horten
Ingjerd Breian Hedberg, selvst. næringsdrivende, Sem
Hilde-Solveig Trogstad Johnsen, student, Lier
Ingvild Kaslegard, lærer/gestaltterapeut, Ål
Kjell Rune Wirgenes, konst. seksjonsleder, Nanset
Prest: Sølvi Kristin Lewin, sokneprest, Ramnes
Lek kirkelig tilsatt: Kjellfred Dekko, kirkeverge, Ål
Biskop: Laila Riksaasen Dahl

Agder og Telemark bispedømmeråd

Øivind Benestad, informasjonskonsulent, Vågsbygd
Kjetil Drangsholt, lege, Domkirken
Berit Haugland, høyskolelektor, Kragerø
Martin Jakobsen, student, Oddernes
Karen Junker, utdanningsdirektør, Barbu
Torstein Nordal, student, Nissedal
Jan Olav Olsen, rektor, Gjerstad
Prest: Berit Bjørnerud, sokneprest, Sauherad og Nes
Lek kirkelig tilsatt: Geir Ivar Bjerkestrand, organist, Froland
Biskop: Olav Skjevesland

Stavanger bispedømmeråd

Leif Christian Andersen, sjukepleiar, Bekkefaret
Silje Arnevik Barkved, teologistudent, Lura
Gyrid Espeland, seksjonssjef, Eigerøy
Liv Hjørdis Glette, adjunkt, Vår Frelsers (Haugesund)
Marie Klakegg Grastveit, økonomitrainee, Frøyland og Orstad
Svein Arne Lindø, omsorgssjef, Riska
Tor Soppeland, bonde, Årdal
Prest: Berit Magnhild Espeseth, sokneprest, Sørnes
Lek kirkelig tilsatt: Terje Fjeldheim, kirkeverge, Tysvær

Biskop: Erling J. Pettersen

Bjørgvin bispedømmeråd

Nils Dagestad, gardbrukar/pensjonist, Voss

Berit Nøst Dale, høgskulelektor, Meland

Cathrine Halstensen, einingsleiar, Bergen domkirke

Egil Morland, førstelektor høgskule, Fjell

Kari Synnøve Muri, fysioterapeut/folkehelsekoordinator, Olden

Inger Helene Thingvold Nordeide, utviklingsleiar, Førde

Julie-Ane Ødegaard, stipendiat, Løvestakksiden

Prest: Ivar Braut, sokneprest, Birkeland

Lek kirkelig tilsatt: Tone Synnøve Øygard Steinkopf, kantor, Vaksdal

Biskop: Halvor Nordhaug

Møre bispedømmeråd

Modulf Aukan, bonde, Tustna

May Lisbeth Hovlid Aurdal, misjonskonsulent, Sykkylven

Mariann Hermann Brekken, student, Myrbostad

Hilde Bergfjord Brunvoll, lærer/kunstner, Bolsøy

Eldar Husøy, lærer, Ulstein

Målfrid Synnøve Isene, student, Volda

Ann-Kristin Sørvik, kirketjener/selvst. næringsdrivende, Bremsnes

Prest: Per Eilert Orten, sokneprest, Aure

Lek kirkelig tilsatt: Kari Vatne, menighetspedagog, Spjelkavik

Biskop: Ingeborg Midttømme

Nidaros bispedømmeråd

Solveig Kopperstad Bratseth, seniorrådgiver, Tempe

Gabriel Eikli, førstekonsulent, Orkdal

Grete Folden, gårdbruker/daglig leder, Beitstad

Agnes Sofie Gjeset, ettåring Sjømannskirken, Fosnes

Trude Holm, gruppeleder fylkestinget, Stiklestad

Ola Torgeir Lånke, pensjonist, Rennebu

Gunnar Winther, enhetsleder, Steinkjer

Prest: Kjartan Bergslid, sokneprest, Sør-Innherad

Lek kirkelig tilsatt: Helge Nilsen, kirkeverge, Åfjord

Samisk representant: Nils Enar Bertil Jønsson

Nidaros biskop: Tor Singsaas

Bispemøtets preses: Helga Haugland Byfuglien

Sør-Hålogaland bispedømmeråd

Einar Bovim, høgskolelektor, Narvik

Reimar Brun, rektor, Øksnes

Mari Haave Dvergsdal, student, Bodin

Dag Jostein Fjærvoll, pensjonist, Hadsel

Marit Hermstad, avdelingsjef, Sandnessjøen

Trude Stensvik Kaspersen, regnskapsfører, Henningsvær

Tanja Nyjordet, veileder, Nord-Rana

Prest: Kristine Sandmæl, sokneprest, Vågan

Lek kirkelig tilsatt: Arne Tveit, kirkeverge, Vestvågøy

Samisk representant: Mareno Mikkelsen

Biskop: Tor B. Jørgensen

Nord-Hålogaland bispedømmeråd

Gunnhild Marie Andreassen, personalleder, Kvaløy

Jarle-Wilfred Andreassen, avdelingsleder, Nesseby

Anne Marie Bakken, høgskolelektor, Kvæfjord

Nils Mathis N. Eira, bussjåfør/-eier, Kautokeino

Andreas Gotliebsen, student, Kanebogen

Mette-Marit Sorem Granerud, lektor, Alta

Geir Ludvigsen, universitetslektor, Tromsø Domkirke

Prest: Sigurd Skollevoll, prost, Senja

Lek kirkelig tilsatt: Oddhild Klevberg, kateket, Alta

Samisk representant: Liv-Eli Holmestrand

Biskop: Per Oskar Kjølaas

Slik er medlemsfordelingen i bispedømmerådene/Kirkemøtet

(klikk på bildet for større utgave)

Bispedømme	Leke medl.	Prest	Lek kirkelig tilsatt	Samisk repr.	Dove-kirkepr.	Biskop	Totalt
Oslo	7	1	1		1	1	11
Borg	7	1	1			1	10
Hamar	7	1	1			1	10
Tunsberg	7	1	1			1	10
Agder og Telemark	7	1	1			1	10
Stavanger	7	1	1			1	10
Biørgvin	7	1	1			1	10
Møre	7	1	1			1	10
Nidaros	7	1	1	1		1	11
Sør-Hålogaland	7	1	1	1		1	11
Nord-Hålogaland	7	1	1	1		1	11
Sum:	77	11	11	3	1	11	114

I tillegg er Bispemøtets preses og leder av Samisk kirkeråd medlem av Kirkemøtet, som altså har 116 medlemmer.

Tro på et bedre klima

(07.12.2011)

Einar Tjelle, assisterende generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, har vært til stede gjennom hele COP 17.

- Toppmøtets oppdrag bør engasjere kirkene, mener han:

- Klimagassutslippene går ut over både mennesker og det øvrige skaperverket på en måte som er uakseptabel. Kirkene har et moralsk ansvar til å si fra. Rike land som Norge må kutte drastisk i sine utslipp og bidra raust til de som lider mest under klimaendringene, sier Tjelle (bilde).

Den norske kirke bidrar blant annet gjennom samarbeid i paraplyorganisasjonen ForUM, som er med i det internasjonale Climate Action Network. Tjelle mener denne organisasjon blir lyttet til av delegatene i forhandlingsdelegasjonene.

- Norge har absolutt gjort seg gjeldende her nede, med sin tydelige støtte til klima-karavanen med norske (KFUM-KFUK og Changemaker) og afrikanske ungdommer som har mobilisert tusener i flere afrikanske land. Kirkens Nødhjelp støttet den store tverreligiøse samlingen med Desmond Tutu i spissen, som også samlet flere tusen, og utfordret COP-ledelsen på en utmerket måte.

Einar Tjelle forteller at COP-presidenten Maite Nkoana-Mashabane nærmest inviterte seg selv til kirke på søndag i Durban. Der ble det bedt for forhandlingene og hennes lederrolle. Generalsekretær Pataki i Det sørafrikanske kirkerådet (SACC) deltok. Hun avsluttet sin appell i kirken med: *"We have faith. Act now for climate justice!"*

Nettopp dette er slagordet for den afrikanske og tverreligiøse kampanjen Den norske kirke har støttet og vært en del av. Kampanjens base har vært på Diakonia-senteret, som ble bygget med blant annet norske midler under apartheidtiden.

- Se nettsidene til den fellesreligiøse kampanjen ["We have faith. Act now for climate justice!"](#)

- [Se nettsidene til COP 17 i Durban](#)

Kirken blir lyttet til

(13.12.2011)

- Kirkeledere, med erkebiskop Desmond Tutu i spissen, blir lyttet til. For kirkene er det særlig viktig å understreke at klimaendringene rammer de fattigste, og at de rikeste landene har et særlig moralsk ansvar for å kutte utslipp, sier Lindø.

Han er usikker på hvordan resultatet av Durban-forhandlingene skal tolkes:

- Viktige beslutninger ble tatt på overtid under klimatoppmøtet. Men beslutningene er nok ikke tilstrekkelige i forhold til det som trengs, sier Svein Arne Lindø, leder i Kirkerådet.

Einar Tjelle, assisterende generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, fulgte forhandlingene på møtet i Durban

- Ved siden av forlengelsen av Kyotoprotokollen, kom et «grønt klimafond» på plass i siste time under Durban-forhandlingene.

- Det grønne fondet skal støtte klimatilpasninger i fattige land. Nå er utfordringen, også til norske myndigheter, at fondet må få tilført midler slik at det kan bidra til konkrete tiltak, sier Einar Tjelle.

Med innsats fra norsk side ble det vedtatt et forhandlingsmandat, som på mange måter er historisk siden det omfatter alle land. Også USA, Kina og India har forpliktet seg til å være med her. Avtalen skal være ferdig

forhandlet i 2015.

Tjelle håper kirken vil styrke sitt engasjement for reduserte utslipp av klimagasser.

- Jeg ønsker å takke alle menigheter som har engasjert seg med forbønn, markeringer, underskrifter og annet. Men vi kan ikke si oss fornøyd. Klimakampen må fortsette, - også i kirken. Fra norsk side er vi slett ikke et godt eksempel for andre når klimagassutslippene fremdeles øker her i landet, sier Einar Tjelle.

- [Mer om kirkens engasjement i klima-spørsmålet](#)
- [Klimahåp i hengende snøre](#) - artikkel på nettsidene til Kirkens nødhjelp

- [Les uttalelse fra Kirkenes verdensråd til klimatoppmøtet](#)

Retningslinjer for innhenting av politiattest i Den norske kirke

(14.12.2011)

POLITIET

Søknad om politiattest

Politiimesteren

Hvem attesten gjelder <small>Dersom attesten gjelder person som har skiftet slektsnavn, må også det tidligere navnet oppgis.</small>	Navn (Slektsnavn, for- og mellomnavn)		
	Bopel (nåværende)		Bostedskommune
	Bopel de siste 5 år (fast, eventuelt også midlertidig og postadresse)		
	FØDD	PERSONNUMMER	Fødested
	dag måned år		
Yrke / tittel		Arbeidssted (navnsadresse)	HF, ut, arb. sted
		EVENTUELT TIDLIGERE SLEKTSNAVN	

Kirkerådet sluttet seg sist uke til retningslinjer for hvordan den nye hjemmelen skal benyttes. Det er opp til det enkelte kirkelige organ å vurdere hvorvidt en politiattest skal kreves.

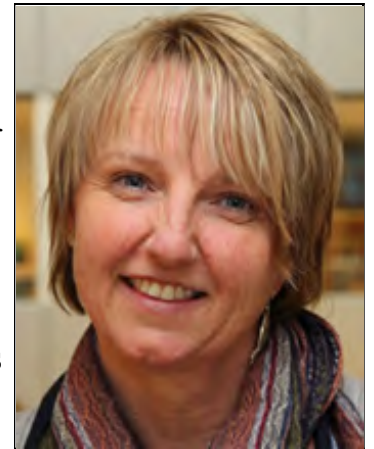
Det nye tillegget i Kirkelovens § 29 er en såkalt ”kan”-hjemmel:

Lovbestemte organer i Den norske kirke kan kreve fremleggelse av barneomsorgsattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd, av person som lønnet eller ulønnet skal tilsettes, utføre oppgaver eller inneha tillitsverv der vedkommende vil ha omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige.

(Ikrafttredelse 1. januar 2012 iflg. res. 26. aug 2011 nr. 866).

Fokus på forebygging

- Kirkelige organer har lenge etterlyst en lovhjemmel til å kreve en slik politiattest. Det kan sikre at kirkens organer ikke ansetter eller engasjerer personer som er dømt for alvorlige kriminelle handlinger. Men attesten sier ikke alt. Bevisste holdninger i kirkens barne- og ungdomsarbeid er avgjørende. I dette inngår ansvaret for å organisere arbeidet slik at overgrep i minst mulig grad muliggjøres. Forebygging og holdningsarbeid er det viktigste. Det skal være trygt å delta i kirkens barne- og ungdomsarbeid. Vi må for eksempel ha sunne regler for lederens natta-runde på leir, sier Kristine Aksøy (bilde). Hun er leder av Kirkerådets seksjon for barn, unge og trosopplæring.

En arbeidsgruppe sammensatt av representanter fra KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, Kirkerådet og bispedømmerådene står bak [retningslinjene](#) som både KAs styre og Kirkerådet nå har sluttet seg til.

Forenklet prosedyre

Hjemmelen til å innhente politiattest omfatter både ansatte og frivillige medarbeidere. Kristine Aksøy opplyser at Kirkerådet vil legge til rette for en forenklet prosedyre for innhenting av politiattest.

- Norges Idrettsforbund har fått dispensasjon til å etablere en slik forenklet prosedyre når det gjelder frivillige medarbeidere. Ordningen innebærer at attestene fremskaffes på basis av en samlesøknad fra det ansvarlige organ. Politiet sender så utferdiget attest til den enkelte frivillige, som selv besørger fremleggelse. Den norske kirke vil søke Politidirektoratet om en lignende dispensasjon for at frivillige medarbeidere skal slipper ekstra arbeid i denne sammenheng, sier Kristine Aksøy.

Ansatte i barnehager

Det har lenge vært krav om politiattest for ansatte i menighetsbarnehager. Dette er hjemlet i barnehageloven (§ 19), og berøres ikke av den nye hjemmelen i kirkelovens § 29.

- [Om overgrepssproblematikk i kirken](#)
- [Forslag til retningslinjer for bruk av politiattest \(barneomsorgsattest\) i Den norske kirke. Rapport utarbeidet av en arbeidsgruppe med representanter fra KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, Kirkerådet og bispedømmerådene, 2011. \(pdf\)](#)
- [Retningslinjer som skal vedtas lokalt](#) (kapittel 5 i rapporten) (pdf)
- [Om innhenting av politiattest - se politiets hjemmesider](#)

Trusopplæring på kino

(16.12.2011)

Ingrid N. Vivelid er trusopplæringsleiar i dei to kommunane. For henne har vore ein draum i fem år å få lage denne filmen, både til glede for deltakarane og familieane deira. I all hovudsak handlar filmen om sommarleiren med deltakarar og leiarar i alderen 10-21 år.

- Vi har ein flott sommarleir som vi gjerne fortel andre om. For fem år sidan laga vi små snuttar som vi synte deltakarane på slutten av leiren, og det var populært. No tek vi han heilt ut, og inviterer til visning i kinosalane i Aurland og Lærdal kinoar.

Proff produksjon

Det lange svangerskapet frå ideen for fem år sidan til fødselen no i helga, kjem av at den tekniske hjelpen måtte bli vaksen. Ungdomsleiarane med teft for video og redigering måtte skolerast, og etter at regissør Bjørnar Hegg-Lunde utdanna seg ved Danvik, var han klar for prosjektet. Som har blitt overraskande bra!

- Eg synes jo sjølv at det ser ganske proft ut, og det er faktisk ikkje berre eg som seier det! Vi har hatt prøvesyningar for fleire, og dei seier at det ser overraskande proft ut. Då er vi nøgde, og vi er stolte over å vise fram det vi gjer saman med dei fine ungdommane her, fortel trusopplæringsleiaren.

Stemningsfull samling for dei håpefulle unge. (Foto frå dvd'en Størst av alt.)

Nissehjelp

Mange av dei om lag 70 leirdeltakarane har sagt at Størst av alt-dvd'en er julegåve til foreldra og

andre i slekta. Men først er det altså duka for premierefest mellom Blåfjell-nissar og engelsk nyårsdrama i Bjørgvin.

Filmen er laga med støtte frå lokalt næringsliv og trusopplæringa, Nye Steg, i kyrkja i Aurland og Lærdal.

Dvd'en varer 20 minutt og kostar 100 kroner. Og kan sjåast mange gonger...

Om du vil kjøpe ein dvd, kan du kontakte Ingrid N. Vivelid på ingrid.vivelid@laerdal.kommune.no

Den største julegaven

(22.12.2011)

- Det er sentralt i vår kristen tro å gi omsorg og ta vare på mennesker som trenger hjelp. Den som sier ja til å gjøre hjemmet til et fosterhjem, viser ekte kristen nestekjærlighet, sier leder i Kirkerådet, Svein Arne Lindø.

Fosterhjems kampanjen [«Det er aldri for sent å hjelpe noen på rett vei»](#) ble lansert av kronprinsparet 15. desember. På kampanjens nettsider sier fosterforeldrene at oppgaven er tøff, men verdt arbeidet.

- Kanskje dette er en utfordring for diakoniutvalg i menighetene? Hva om menigheter satte seg som mål å bidra til at fosterfamilier melder seg i løpet av 2012? Kirken trenger å utfordres til å samarbeide mer med det offentlige hjelpeapparatet, sier Svein Arne Lindø (bilde). Han arbeider selv som omsorgssjef i Gjesdal kommune.

- Det offentlige hjelpeapparat må suppleres med familier som åpner sine hjem for barn og unge som trenger noen som kan leve sammen med dem. I rammen av en familie med personer som bryr seg, skapes det trygghet. Jeg er overbevist om at mange flere familier kan ta på seg en slik oppgave, - og lykkes, sier Lindø.

Den landsomfattende kampanjen for nye fosterhjem har særlig fokus på de store fosterbarna, tenåringene mellom 15-17. Norge er det over 10 000 barn og unge som ikke kan bo hjemme. 90 prosent av disse bor i fosterhjem, og undersøkelser viser at de føler seg trygge og får den oppfølgingen de trenger av fosterfamilien.

- Se nettsiden www.fosterhjem.no for mer informasjon om kampanjen *«Det er aldri for sent å hjelpe noen på rett vei»*

Annonse

Se kampanjefilmen fra fosterhjem.no